

European Union

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Ministry of Foreign Affairs of the
Netherlands

 Irish Aid
Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

This project is co-funded by the European Union, Norwegian MFA, The Netherlands MFA, and Irish Aid /
Bu proje Avrupa Birliği, Norveç Dışışleri Bakanlığı, Hollanda Dışışleri Bakanlığı ve İrlanda Yardım tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Dialogue in Difficult Times: The Role of Media in Conflict Resolution Processes Roundtable Meeting Report

Zor Zamanlarda Diyalog: Medyanın atışma özümündeki Rolü Yuvarlak Masa Toplantısı

Dublin & Belfast,
16-19 October/Ekim 2018

European Union

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Ministry of Foreign Affairs of the
Netherlands

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

This project is co-funded by the European Union, Norwegian MFA, The Netherlands MFA, and Irish Aid /
Bu proje Avrupa Birliği, Norveç Dışışleri Bakanlığı, Hollanda Dışışleri Bakanlığı ve İrlanda Yardım tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Dialogue in Difficult Times: The Role of Media in Conflict Resolution Processes Roundtable Meeting Report

Dublin & Belfast,
16-19 October 2018

Published by / Yayınlayan
Democratic Progress Institute – Demokratik Gelişim Enstitüsü
11 Guilford Street
London WC1N 1DH

www.democraticprogress.org
info@democraticprogress.org
+ 44 (0) 20 7405 3835

First published / İlk Baskı, 2018

ISBN - 978-1-911205-29-6

© DPI – Democratic Progress Institute / Demokratik Gelişim Enstitüsü

DPI – Democratic Progress Institute is a charity registered in England and Wales. Registered Charity No. 1037236. Registered Company No. 2922108

DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü İngiltere ve Galler’de kayıtlı bir vakıftır. Vakıf kayıt No. 1037236. Kayıtlı Şirket No. 2922108

This publication is copyright, but may be reproduced by any method without fee or prior permission for teaching purposes, but not for resale. For copying in any other circumstances, prior written permission must be obtained from the publisher, and a fee may be payable.

Bu yayının telif hakları saklıdır, eğitim amacıyla telif ödenmeksizin yada önceden izin alınmaksızın çoğaltılabilir ancak yeniden satılamaz. Bu durumun dışındaki her tür kopyalama için yayıncıdan yazılı izin alınması gerekmektedir. Bu durumda yayıncılara bir ücret ödenmesi gerekebilir.

Contents

List of Abbreviations.....	6
Foreword.....	7
Address by Áine Hearn, Director, Conflict Resolution Unit, Irish Department of Foreign Affairs and Trade	9
Reporting on Conflict and peace: journalistic experiences from Colombia	28
Maria Alejandra Villamizar Maladonado, journalist, President of the Conversa Colombia Foundation, and former advisor to the Presidency for the Pedagogy of the Peace.....	28
Communications between the government and the media during a peace process.....	48
Derek Mooney, communications and public policy consultant.....	48
The power of publicity and its political impact: experiences of the Troubles	78
Danny Morrison, author, political commentator and former national director of publicity, Sinn Féin.....	78
List of Participants and Staff.....	104
DPI Aims and Objectives	204
DPI Board Members	208
DPI Council of Experts	215

List of Abbreviations

CIA:	Central Intelligence Agency
CRU:	The Conflict Resolution Unit
DAG:	The Dialogue Advisory Group
DUP:	Democratic Unionist Party
FARC:	The Revolutionary Armed Forces of Colombia - People's Army
GFA:	The Good Friday Agreement/Belfast Agreement
IBM:	International Business Machines
IRA:	Irish Republican Army
NAP:	National Action Plan
NATO:	North Atlantic Treaty Organisation
NGO:	Non-Governmental Organisation
NUJ:	National Union of Journalists
OSCE:	Organisation for Security and Cooperation in Europe
RAR:	Regional Acceleration of Resolution 1325
RTÉ:	Raidió Teilifís Éireann / Radio Television Ireland
RUC:	Royal Ulster Constabulary
SDGs:	Sustainable Development Goals
SDLP:	Social Democrat and Labour Party
UDF:	Ulster Defence Force (paramilitary group)
UDR:	Ulster Defence Regiment (part of the British army)
UN:	United Nations
UNGA:	United Nations General Assembly
UNO:	National Opposition Union (Nicaragua)
UNSC:	United Nations Security Agenda
UTV:	Ulster Television
WPS:	Women, Peace and Security
YPS:	Youth, Peace and Security

Foreword

This report provides a full account of the discussions that took place during 16-19 October during DPI's Roundtable meeting in Dublin and Belfast on the topic of 'The Role of the Media in Conflict Resolution'. The aim of the Roundtable was to continue and build on previous discussions on this theme facilitated by DPI, with a particular focus on the Irish and Colombian experiences.

As part of DPI's conflict resolution series, this Roundtable brought together diverse journalists from across Turkey's media, including some of the country's most respected and influential senior columnists and broadcasters. As with previous DPI events, the group was comprised of a mixture of attendees of past events as well as new participants to ensure a continuation of memory and knowledge transmitted from previous DPI activities on this theme.

The group benefitted immensely from the presentations given by Áine Hearn, Director of the Conflict Resolution Unit at the Irish Department of Foreign Affairs and Trade; Maria Alejandra Villamizar Maladonado, journalist, president of the Conversa Colombia Foundation and former adviser to the Presidency for the pedagogy of peace; Derek Mooney, communications consultant and former Irish Government advisor; and Danny Morrison, writer and political commentator and former national director of publicity for Sinn Féin, to whom DPI extends our gratitude.

The event began with introduction to the work of the Conflict Resolution Unit of the Irish Department of Foreign Affairs and Trade by Director Áine Hearn. A number of key issues were explored by the subsequent speakers, such as the varied roles and responsibilities of journalists when reporting on conflict, the interaction between government and media

during peace processes, as well as the power of publicity. The participants gained key insights into the Irish and Colombian experiences of peacebuilding and the role played by the media in these processes and robust discussion and Q&A sessions followed each presentation.

This Roundtable not only proved a timely opportunity for a diverse group from across Turkey's media spectrum to come together, it also provided further platform for discussion in Turkey amongst fellow journalists and others who picked up on the numerous articles written by participants on the back of this meeting.

This roundtable meeting was one in a series of activities planned in the context of the project: 'Supporting inclusive dialogue at a challenging time in Turkey' with the generous support of the EU as well as the Irish, Dutch and Norwegian governments. DPI would like to extend its thanks to all our funders for making this event possible and to the Conflict Resolution Unit from the Irish Department of Foreign Affairs and Trade, who kindly acted as our hosts for this activity.

We would also like to express, once again, our deepest thanks to all of our speakers and participants in the programme for sharing their experiences and expertise, to the DPI team in London and Turkey who delivered this activity, and to DPI intern Charlotte McKee for her assistance in preparing this report.

Sincerely,

Kerim Yildiz
Chief Executive Officer

Address by Áine Hearn, Director, Conflict Resolution Unit, Irish Department of Foreign Affairs and Trade

Kerim Yildiz: Good morning everyone. It is very nice to see you all here again, as well as some new faces. I want to give you all a very warm welcome to Ireland, I think some of you have been here before, and for some it is the first time. It is a very good time of the year to be here. Just to recap, this is a part of a series of DPI meetings about conflict resolution and dialogue. As you are aware from our literature and from the title of our Turkey project, “Supporting inclusive dialogue in challenging times in Turkey”, dialogue is important anywhere in the world, particularly when times are difficult. This roundtable is designed to look again at the responsibility of the media in terms of conflict resolution, including the responsibilities to report. What you report, what you do not report, this is a big ongoing question for members of the media. Again, this is why in DPI’s work is quite important to have consistency and continuation in our own programme.

Of course we are aware that times are difficult. I always make one particular comment; most of you have heard it many times before. I think that there was a peace process in Turkey, and it was very unique, it was very difficult, and this peace process came out of many taboos in Turkey: Armenian taboos, Kurdish taboos, language taboos, and so on and so forth. At the time, the then Prime Minister Mr Erdoğan initiated difficult processes with those at risk. My point is this; the peace process established an important foundation, which we don’t believe even now has been lost. It is there, and I think therefore it is important to continue to have this dialogue, because some people are suggesting that there is no light at the end of the tunnel, but I personally think that there is a light - the question is how to get there. We had a roundtable in Ankara a few weeks ago and one of the questions asked was how to

get to there from here. So, the foundation is there and from it we can build up the peace process, for our job is to continue dialogue in this difficult time.

I am going to give the floor to our first speaker, Áine Hearn. Some of you may have heard of Áine. She is a former ambassador, and she is now currently the Director of the Conflict Resolution Unit (CRU) at the Irish Department of Foreign Affairs and Trade. DPI and CRU have been working together since our establishment, throughout the last seven years, and we are very grateful to the Irish government; every one of our roundtables and studies have been supported by the Irish government board, both here in Dublin and also by the embassy in Ankara. Áine will be talking about the department a little bit. So I would like to welcome Áine and thank you very much again.

DPI CEO, Kerim Yildiz and Áine Hearn, Director of the Conflict Resolution Unit (CRU), Irish Department of Foreign Affairs and Trade addressed participants at the beginning of the meeting

Áine Hearn: Thank you very much indeed Kerim. Good morning everyone. As Kerim has mentioned I am Áine Hearn and I am the Director of the Conflict Resolution Unit in the Department of Foreign Affairs and Trade, and this morning I would like to extend a really warm welcome, we say a *céad míle fáilte*, meaning a hundred thousand welcomes to you all to Ireland. I would also like to welcome back our colleagues from DPI. The partnership with DPI, as Kerim has stated, has gone on for over seven years and we value very much the work that DPI does, both in Turkey and indeed further afield.

So as you will see here on today's screen, the topic of my talk today is around Ireland's approach to conflict resolution, peace building and the Northern Ireland peace process. Starting off, some of you have been to Ireland before, and there are definitely some familiar faces around the table, but I hope that you will all enjoy your visit to Dublin. I know that you are travelling to Belfast as well, and I hope that in your travels you will find different stories, different experiences and different perspectives shared by those speaking here today and also during the visit to Belfast tomorrow. I'm sure that it will be very interesting and I'm sure that you will go away inspired and reflecting on our approaches to conflict prevention, resolution, and reconciliation.

From our perspective, the exchange of experiences of conflict between Ireland and other nations and regions where conflict has emerged, or indeed is at risk of emerging, is something that is at the heart of Ireland's foreign policy. It is used as a useful tool in dialogue, promoting peace and preventing crises. These experiences differ from conflict to conflict and each individual involved and affected by conflict has their own unique perspective which is something we can all learn from. Kerim made mention of the idea that there is no light on the other side, and you said there is. It is just the question of how do we get to the other side, to enjoy the light? I think this is a very vital issue.

At the CRU, we value others' experiences of conflict. They help to inform us in our own understanding and approach to conflict prevention, mediation, and reconciliation. The Unit was formed back in 2007 by the then foreign minister Mr Dermot Ahern. He was what we call a border county minister, and it was his view and wish that we would share from the Northern Ireland experience, take away lessons learned, and see how we could use that to assist in conflict prevention and resolution in other countries as well. Ireland's approach to furthering international peace and security is multifaceted. Our conflict prevention, resolution, and peacebuilding efforts aim to address each stage of the conflict cycle in a holistic and interrelated way in order to optimise the prospects for building sustainable peace. As part of this process, it is crucial that we appreciate the myriad stakeholders and constituents of conflict.

We see the Women, Peace and Security (WPS) agenda as an integral component of the conflict prevention and resolution framework and it is a key focus for my unit. Ireland is supportive of the three UN Reviews around UN peace operations, peacebuilding architecture and WPS, which was initiated in 2015. We find the recommendations from all three reviews highlight the importance of conflict prevention and of the participation and representation of women in decision making and mediation in order to produce sustainable peace. I'm sure all of you will know that UN Secretary General Antonio Guterres' key focus is around preventing conflict in the first place. We are spending so much money on humanitarian aid following conflict. We believe if we redirect some of our funding into conflict prevention at the early stages, the world would be a much better place for us all.

WPS is governed by UN Security Council Resolution 1325 (UNSCR 1325), which came out in 2000. It has also subsequently been defined by seven or eight resolutions. We are currently on our second National Action Plan (NAP 2) in conjunction with that resolution. NAP 2 was adopted after a broad consultative

process across all of our governments, so we needed a whole of government approach to it. We involved civil society, we involved our academics and academia, and we also involved statutory bodies, so that all of them have an interest in the WPS agenda. This is very clearly reflected in NAP 2 because it has a particular focus on the empowerment and participation of women in decision making, including peace negotiations. The timing of NAP 2 is actually only up until the end of December, so we are currently in the final review stage. We did a mid-term review about 18 months ago, and we tweaked a little bit about it, one of the issues that came up was a broader engagement with the migrant community here in Ireland, and we've done that. So now we're in the final phase of evaluating NAP 2. We're starting to set up a working group for the development of NAP 3, and we would hope to have NAP 3, hopefully, in place by April of next year, we have started the process as we speak.

As I said, we take a whole of government approach to the National Action Plan as a method of mainstreaming, and indeed enforcing, the WPS agenda across government departments and statutory bodies. We also take the approach that broad cooperation and coherence, internationally, and regionally is essential for the transformative potential of the WPS agenda. At the regional level, we held a regional acceleration meeting of UNSCR 1325 in Dublin back in June. In this meeting we facilitated a meeting between the UN, the African Union, the Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE), the EU, and NATO to come together to see how they, as regional organisations, can foster the WPS agenda. Now this was very important for us. This was the second time that we had hosted such a meeting, and I think that it's important that we get these regional organisations on board to start pushing as well.

From the domestic perspective, here in Ireland our focus on WPS has led to an increase in representation and participation of women in decision-making at senior levels of the diplomatic service, in

policing, and in the army as well. So, internationally Ireland promotes greater women's participation in development and humanitarian policy through Irish Aid, which is the government's overseas development aid programme and how we engage with civil society organisations in conflict and post-conflict contexts.

Ireland is also committed to increasing women's meaningful participation and leadership in mediation and negotiations, which has been shown to increase the longevity of negotiated peace. I think some recent research said that, when women are involved in the final peace negotiation it has a chance of lasting a minimum of two years longer than if they hadn't been involved. So it's important we get women into Track One. The difficulty we have with this that we don't necessarily have enough women with the capacity to engage with Track One and Two Diplomacy. So from our perspective we also look at Track Three Diplomacy, and the capacity of women in local communities to prevent conflict.

This isn't in my speech, but on a personal level I find that there is sometimes a difference between negotiation and mediation. People merge them together but there is a difference, and I think it's really important that we have more women negotiators at the local community level so they can build on that capacity to then become mediators and to gain the experience that they need to be involved in mediation as well. As well as our partnership with DPI, we also fund the Centre for Humanitarian Dialogue and the Dialogue Advisory Group (DAG), and I think that the work that they do on the advocacy side around mediation is very important as well.

We also recognise the vital role that young people have to play in conflict prevention, and we increasingly engage with Youth, Peace and Security (YPS) initiatives. I'm delighted that the last event that we had with DPI brought together young people who had been looking at the Turkish situation, and they really had a lot to

offer at that particular event. I was really heartened to see the next generation and the ideas that they had. We are now in the fourth year of supporting the UN Youth Delegates program. This is where, in partnership with our national youth council, we sponsor two young Irish people, a boy and a girl for gender parity, to go to the UN General Assembly (UNGA), where they represent the voice of the youth in Ireland. This program forces people to be agents of change, where they are required to be active global citizens, to actively engage with the UN. They hold the post for a year, so while going to UNGA, they're also involved in other international events as well. I think for far too long, and particularly in countries affected by conflict, youth have always been seen as a threat, as opposed to agents of change, and I think that we need to change the vocabulary around that.

We recently introduced the YPS agenda into our foreign policy, and we're actively seeking to increase engagement with youth initiatives, such as funding a YPS study with the UN as a result of UNSCR 2250. Ireland was the first country to support this report. We gave €10,000 to the report, which was published earlier this year. 2017 was the first year that issues relating to YPS featured on the UN Security Council (UNSC) agenda. The YPS agenda seeks to empower young people, while also preventing conflict and sustaining peace. It recognises, as does Ireland, that the role of young people in the cycle of conflict is crucial and that they too can be truly meaningful catalysts for peacebuilding. So let's view them as agents of change, and not as threats to it.

As I said earlier, we're very much committed to addressing situations of fragility and implementing a whole of government approach to peace, security and development in our international development policy, which is called One World One Future. In fact, at the moment we're going through a new White Paper process, and it is very clear again that this issue of the peace, security, and development nexus has come to the fore. So we know that we're on the right track and

that this will continue into our next White Paper for Irish Aid. A Conflict and Fragility Team with cross-departmental membership has been established within the Department of Foreign Affairs and Trade, and is working to develop a more harmonised policy approach to situations of conflict and fragility. This is a very good team to get together, and to put everything together to ensure that we're harmonised in what we do and that we are doing no wrong.

The Sustainable Development Goals, which have come to the fore and which Ireland was involved with, are also an area that we work very closely with when it comes to peacebuilding and also issues around gender and women's education. Engagement with civil society and non-governmental organisation (NGO) partners who actively work to promote sustainable peace and preventative processes to avoid conflict are also of considerable importance and form a strong arm of Ireland's global outreach. We work with a wide range of NGOs that focus specifically on the areas of mediation and conflict prevention, such as DAG and DPI. We also support proactive and professional NGOs, such as the Crisis Management Institute, Crisis Action, International Alert, and again DAG and DPI. These organisations are all active in the facilitation of crucial dialogue, processes, and programmes in many of the conflict hotspots around the world. Ireland also supports conflict analysis and prevention work through regular contributions to the International Crisis Group. CRU engages regularly with each of our partners, all of whom provide invaluable information regarding conflicts and crises around the world. I think one of the values of funding advocacy and research groups is that, this year in particular, they have come and addressed the wider department about the work that they are doing in the Republic of Ireland series and this has been very beneficial both from the CRU perspective but also for the organisations themselves to make sure that they are getting their message across. So all of this information is important in informing Ireland's approach to conflict resolution and peacebuilding.

So what do we do with all the experience and the knowledge that we have accumulated through the process of peace and reconciliation here on the island of Ireland? Well, it has helped to inform our approach to conflict, which includes broader assessment of the causes and aftermath of conflict itself. Investment in conflict prevention and an increased focus on post-conflict reconciliation and other forms of peacebuilding demonstrate Ireland's nuanced approach to achieving sustainable peace. An important part of our approach also involves sharing lessons from the Northern Ireland experience with stakeholders from other conflict situations.

It's worth noting too that the Department of Foreign Affairs and Trade implicitly recognises that every conflict and peace process is unique. There is no one model, unfortunately, for reconciliation that will be successful in every context. Many conflict-affected parts of the world do however look to Ireland for ideas and inspiration, and experience has shown that Ireland can offer useful lesson-sharing engagement. However, the sharing of good practice and experience needs to be tailored to the specificities of the particular conflict situation, while at the same time communicating general insights and principles that may be applied in various contexts with the aim of building a sustainable peace.

Our lesson-sharing work has been largely undertaken in response to demand from international organisations working in a number of conflict situations in countries throughout the world. For example, the CRU has in recent years hosted delegations from Afghanistan, Moldova-Transnistria, Nepal, South Korea and the Middle East. Starting in 2015 and continuing to the present day, we have shared relevant lessons from Ireland's experience of promoting peace, support, and post-conflict reconciliation in the context of tense political climates, ongoing conflicts, and peace processes, in Colombia, Ukraine, the Middle East and, of course, Turkey. We have also pursued engagement with countries in forgotten conflicts, such as in Somaliland, and this is also a part of our Irish Aid development programme.

To give you an example, Ireland's support to the Colombia Peace Process has been a continuum. Former Deputy Prime Minister and Minister for Foreign Affairs and Trade Mr Eamon Gilmore was appointed EU Special Envoy to the Colombian Peace Process back in October 2015 and senior Colombian negotiators have publicly acknowledged his constructive role, including at the announcement of the final peace agreement. So this is one Irish person bringing the lessons learned into the Colombian Peace process.

The Colombian authorities appear to have a strong sense that the Irish experience can provide useful parallels for their own peace process. The CRU took part in a Department for Foreign Affairs and Trade mission to Colombia in 2016 where the authorities and civil society expressed interest in learning from Ireland's experiences, both in the Northern Ireland peace process and in the implementation of the WPS agenda and our NAP for UNSCR 1325. I'm tempted to say here also that, diplomatically, our ambassador Sonja Hyland who at the time was ambassador to Mexico, was very closely involved with the Colombian government in facilitating these events. In our mission we had Professor Monica McWilliams, who some of you might know, and Avila Kilmurray, who was also involved in assisting the Colombian government. We supported seminars on the role of the business community in peace processes and organised visits to Havana and Bogotá by officials to share best practice on the administration of international peace funding. In November 2016, in partnership with UN Office of the High Commissioner for Human Rights, we organised a lessons-learned programme focused on the role of gender in post-conflict situations, which included the participation of Irish experts.

Ireland's support to the Colombia peace process also extends to funding provided through our department's Stability Fund and Irish Aid. Current initiatives receiving support from Ireland include an EU Trust Fund in support of Colombia's post-conflict peace building efforts; civil society programme funding to Christian

Aid's Colombia work; funding to The Institute for Integrated Transitions' ongoing work to implement the Peace Agreement and research into ways in which the current violent tensions between communities led by the former FARC¹ members and the governments can work together to achieve sustainable peace. The department also supports a policing and gender project being managed by the UN Multi-Partner Trust Fund for Colombia, and the provision of an Irish expert to deliver technical expertise to the Colombian government in the design and administration of structures for international peace funding to Colombia. So we are involved quite a lot. Colombia has been a very interesting country for us, and we have been able to bring a lot of lessons across from the Northern Irish conflict into that.

The sharing of these experiences from Northern Ireland form a large pillar of Ireland's foreign policy, we're doing our best to see how we can use it and bring it forward and be conscious of how no one method fits all and how there is no one solution. The peace process and the work that Ireland has done across the island in sustaining peace stems from the signing of the Good Friday Agreement (GFA). The GFA is the overarching framework for deepening peace, political stability and reconciliation in Northern Ireland and on the island of Ireland. It is the foundation of the Peace Process and was resoundingly endorsed by a referendum on both parts of the island back in 1998.

The GFA is an agreement between the political parties in Northern Ireland and the Governments of Ireland and the UK. In the GFA, it was agreed to establish a power-sharing Executive, a legislative assembly in Northern Ireland, to establish the north/south Ministerial Council and six north/south implementation bodies with cross-border executive functions: The British-Irish Council and The British-Irish Intergovernmental Conference, and

---

¹ *Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia—Ejército del Pueblo*; Revolutionary Armed Forces of Colombia- People's Army

to uphold high standards of civil, economic, and social rights in Northern Ireland, this is what the British-Irish Council do. The GFA in turn is annexed to a treaty between the two governments, called the British-Irish Agreement, under the terms of which they undertake to support and implement the GFA. As most of you know, this year is the 20th anniversary of the GFA, so you're coming at a very opportune time and your trip to Belfast, I'm sure, will bring up a lot of problems 20 years on, I'm sure that there will be a lot of reflection on it. But, you know, it is two decades later and the peace process has moved on, and it has moved beyond the violence of the Troubles. We now have maybe two generations that have not known conflict in Northern Ireland and the longer we can keep it like that the better we can do. It does take a lot of continued active oversight and involvement of both the Irish government and the UK government, as co-guarantors benefitting from the support and facilitation of the EU. I am also conscious that we don't have a legislative assembly just at the moment, but I'm not going to go into the details of that just at the moment. Since the conclusion of the GFA in 1998, it has been necessary to pursue a series of successive and further political and legal agreements to consolidate the peace settlement provided for in the GFA and to address crises of political confidence in Northern Ireland, and we are doing that today.

Finally, the roles played by a multitude of stakeholders have enabled Ireland to take its place as a strong actor in conflict intervention and prevention worldwide. In addition to the already mentioned roles of women, young people, civil society and NGOs, it is well worth noting the role that the media have played in cycles of conflict and pathways to peace all around the globe, including obviously here in Ireland during the Troubles. Technological advances on the media side have seen the emergence of 24-hour news. We can turn on our television or radio at any time of the day or night and get news from all over the globe. These networks are reporting around the clock, with coverage of crises and conflict, of political upheaval

and violent uprisings. People no longer need to simply pick up the newspaper, that doesn't happen anymore, we can now gain immediate insight into what happens around the world simply by picking up a smartphone and receiving up-to-the-minute reports coming from a multitude of sources. Now, with the emergence of social media as a leading form of communication around the world, we are sometimes able to gain insight from political discussions and peace mediation as they happen, from participants in these processes themselves, through apps such as Twitter, Facebook, and Instagram. The ease of access to media through technology does however lend itself to the publishing of what some refer to as 'fake news'. As we have learned from examples across the world, this can lead to breaks in negotiations, whether for peace or otherwise. This 24/7 access that we have, on the one hand is positive but on the other hand there are negatives that we need to be very much aware of.

In the Northern Ireland context, since the signing of the GFA 20 years ago, the role of the media has indeed changed. At the time, the media at large appreciated the sensitivity with which the peace negotiations needed to be treated. For the most part during that time, mainstream media outlets simply reported the facts as they were received without placing any partisan nuance upon them. What I'm trying to say is, they reported just what was happening, without their own opinions. This proved to be a constructive process which didn't incite fanaticism nor did it act to dampen the efforts being made towards a peace agreement. It can be argued that the delicacy and self-censoring nature with which the media treated the peace talks was one of a number of factors for their success. The media reported what they saw, they didn't add to it, they didn't embellish it, and this was seen very much as positive for the peace negotiations.

Now, 20 years later, with the already mentioned rise of social media as a pillar of information dissemination for news networks and

media companies and the ease of access to mobile technology, it is much easier for stakeholders in negotiations to interact directly with the public and vice-versa. In some situations, as we quite often see across the globe, these interactions can be taken out of context or misinterpreted, which can potentially be damaging to the potential for progress in a number of contexts. In Northern Ireland in particular, Brexit has brought with it the demand for a series of new and ongoing negotiations between Ireland, the UK, the EU and the parties of the Northern Ireland Legislative Assembly with respect to the border issue in particular. I'm sure if you have turned on the local news here you will have seen that this issue is making the headlines in nearly every news bulletin. The role of the media is ever growing, the public now receive information almost instantaneously, and so we are tuned into the media at all times. We have seen examples around the world of how political leaders and stakeholders can use social media to disseminate their message to the public. It remains to be seen how constructive these changes in reporting will be as Brexit negotiations continue.

In closing I'd like to express that, as today progresses, I hope that the accounts provided by today's speakers prove to be insightful for you all and that our and your understandings of the role of the media in the pursuit of sustainable peace become more enriched. It just remains for me to thank you all for listening, and to thank my translator for keeping up with me, and wish you all the best as your visit to Dublin and Belfast continues.

Kerim Yildiz: When I was listening to Áine I again remembered one phrase that I've been dealing with in conflict resolution for a very long time, sometimes we have to repackage what we are dealing with. In the Irish case, in terms of Turkey, and in terms of conflict in our region, you realise once more when you listen to Áine that both countries are in Europe, and in a way both countries are very much involved in international issues. So I think it's very important to think that sometimes we listen to the same things

about conflict resolution, as Áine says the Irish process has been going on for over 20 years and some generations in Ireland can't remember the conflict and don't know it, but that doesn't mean that it has actually come to an end. The process is still continuing and certain difficulties, which Áine discussed, still remain. I will now open the floor for any questions.

Participant: Thank you very much for hosting us. It is my first time at a meeting with DPI, but I think that I am the luckiest of my colleagues here, because exactly 20 years ago I was in Belfast, and in Dublin, covering the GFA. So it's very exciting for me to be here 20 years later and to learn about the place. I have two questions; one is on a more current topic. I want to connect what is going on regarding the Brexit process, if you could maybe give us a brief background? With the negotiating process, I think now is a really crucial time regarding the border issue, it is at the heart of these negotiations. If you can, how is the border issue connected to the GFA?

Áine Hearn: I think firstly, just to say, I'm not the expert on Brexit.

Participant: It's not to do with Brexit, what I'm asking is, should keeping the open border between Northern Ireland and Ireland be part of the peace process?

Áine Hearn: During the peace process, during the GFA, we didn't have a border between Ireland and Northern Ireland. Of course with Brexit, what is being looked at, what we have always said within the EU, is that we don't want a border again. Another issue is that, in the Brexit vote, Northern Ireland did not vote to leave the EU. The position of the Democratic Unionist Party (DUP) is that they don't want the EU to treat Northern Ireland any differently to the rest of the UK. So there has been a lot of talk about a border through the Irish Sea, for example having one 20 Kilometres in from where the actual border is. So we have a special unit within

the Ministry which deals with Brexit, and our colleagues who are member states of the EU also support us on the fact that there should not be a border. Within the GFA, there is a provision that we can go back and have a referendum on a united Ireland, so there has been some talk in the Northern Ireland context, and in certain areas, about pushing for a referendum to see whether or not Northern Ireland is ready to support a united Ireland. My own personal view is that I don't think that will happen. I think that the ten DUP Members of Parliament (MPs) are holding up the British government at the moment, and they are very clear that they don't want Northern Ireland to have a referendum, and that their constituents don't either.

So, there is a provision within the GFA to return to a united Ireland if there is agreement on all sides. On the backstop arrangement, you may have heard this morning on the radio, one thing supposedly being put forward at the moment is that the EU would extend Britain's exit by a further 12 months in order to get the customs union sorted. Britain are looking to be able to trade with the EU, and the EU is assessing what type of trade treatment it prefers. Do they look to the way Norway or Switzerland trades with the EU? There are other countries that are part of the European trade agreement, so what they're considering is inclusion within the EU for another year to try and deal with the customs issues around trade. I think we're down to the wire with this, as you know, and sometimes, in all peace negotiations, this is where the ingenuity comes out and people start talking. But with the GFA there is a provision for a referendum.

Participant: I would like to understand something. The Irish government is not involved in the Cyprus peace process, for example. Should we think from this that the Irish government is mostly interested in situations of acute violence, and in those peace processes?

Áine Hearn: From the perspective of the CRU, we funded a mediation seminar in Nicosia just a few weeks ago. Professor Monica McWilliams went out and they were looking at getting women involved in mediation processes, as I said during my speech, this is something that we're very interested in. This meeting involved women at community levels on both sides, both Turkish and Cypriot. They used a very good film called *Wave Goodbye to Dinosaurs*. It's a production about the women's coalition in Northern Ireland during the GFA. In Northern Ireland, women from across both sides came together to push for the peace process. Monica McWilliams was involved in that, as was Bronagh Hinds, and Avila Kilmurray. They set up a screening of this production with Turkish and Cypriot subtitles, and showed them to communities on both sides. We're just getting reports back now, but it was a really good meeting because it addressed women who are impacted by this conflict and encouraged them to talk to women on the other side. It's a bit like what Kerim was saying about the light on the other side of the tunnel. Very clearly, there will probably be a lot more work being done on that as well. This meeting was facilitated by the PRIO Cyprus Centre, we provided funding, and our ambassador, Deirdre Ní Fhallúin in Nicosia set this up, with Monica and Avilla going out to Cyprus for the meeting. That was around 15th September.

Again, sometimes we are involved in areas of conflict resolution but we don't always publicise it because of the nature of mediation and of the process. We are asked to support projects and we obviously have a list of people who we go to on a regular basis and who have that expertise, and Monica McWilliams from the women's movement is really good.

Participant: You talked about the need to engage migrant communities more, when you talk about migrant communities, who exactly are you talking about, and what needs to be done? Turkey of course is a very important attractor of immigrants.

Áine Hearn: I was involved in the CRU, way back in 2007, 2008, in the implementation of the first National Action Plan, and then I moved away, and I've now come back in to do NAP 3. If you were to ask me, what is the difference between Ireland in 2007 and 2018, it is that 16% of our population now is non-national, migrant, European, West African, Asian, Middle Eastern, Syrian, Congolese. We are also bringing in refugees as part of our membership in the EU. We've been asked to take in refugees from Syria and other countries and that is what we are doing. What we're finding is that these people come in, they do into direct provision centres while their situation is assessed, and then they're given working visas and they go through our system. What we are finding is that when they are on their own, they are falling through a gap, we're calling it 'mind the gap'. They're finding it difficult to integrate, and we as a government have a responsibility to ensure that people who are coming into our county are able to integrate more effectively.

So, as I said, within the National Acton Plan is a domestic plan. As part of this the Ministry of Justice, the Healthcare authorities, the Gardaí, the Ministry of Justice are all involved in this. They all have responsibility for certain areas in relation to migrant communities and assisting them. We're questioning, how can we help, what are the issues? I think, for example, that Irish people might find it very hard to think of some of these things. For example, a Syrian woman who needs to have a form signed at the police station. She may not see a police station as a friendly environment, and that's a big issue. Also, staff do not speak Arabic, so there are a lot of cultural issues. A simple solution could be to have signs up for people who go in and are scared, a simple sign up in French or Arabic, that says, if you wish to speak to an ethnic officer please come forward. That is just a very simple example, but there are a lot more examples around education. For example, this came up recently. A girl who had a pharmacology degree couldn't use it here because she wasn't a resident and also because she didn't have a copy because she didn't bring it with her when she fled. These are the kinds of issues. Also

for children, sometimes we have also found that we have had people here for the last 20 years and they've never integrated. They've come from Congo and the women haven't learnt the language. What happens then? They have children, the children go into our system and they carry the trauma of their parents. So we really need to start looking at these issues and ensuring that our governments and our institutions, authorities, state agencies and ministries take into consideration all of these relevant issues. I can see out current National Action Plan having a focus in relation to the migrant community. I hope this has answered your question.

Kerim Yildiz: Thank you very much. As always, your words have been insightful and important. I think the journalists who are here are very grateful for the contributions of the Irish ministry, which are really quite tangible. I can't remember which one of my colleagues it was, but she was here during the process, she was here during the meetings, and she took some of your programme and actually implemented your programme in a state religious school in Turkey. I think it is very useful to use those experiences. Thank you very much again.

Reporting on Conflict and peace: journalistic experiences from Colombia

Maria Alejandra Villamizar Maladonado, journalist, President of the Conversa Colombia Foundation, and former advisor to the Presidency for the Pedagogy of the Peace

Speaker Maria Alejandra Villamizar Maldonado shares her experiences as a journalist and former government adviser during DPI's roundtable meeting. DPI CEO, Kerim Yildiz, moderated the session alongside her

Kerim Yildiz: Welcome back to the second session. I will talk to you first a little bit about Maria. In your biographies you will see that Maria is the president of Conversa Colombia Foundation. She was a former advisor to more than one government in Colombia in the last 25 years, and she is also here with huge experience in terms of the media and the responsibility of the media, as well as the conflict in Colombia. Maria is going to speak for about 20-30

minutes and then we can open up the floor for discussion.

Of course, there are very interesting parallels between the Irish and the Colombian peace processes, because Colombia has learned quite a lot from the Irish case and we in Turkey are now learning a lot from the Colombian peace process. In both Ireland and Colombia there have been issues around referendums, and a DPI advisor even advised President Santos in terms of the referendum and the peace process endorsed by the people that happened in Northern Ireland. This is an important aspect that Maria will be able to speak about. Secondly, and this is quite important in relation to Turkey, Colombia is now going through a difficult time in relation to the peace process, but the peace process is there and it is continuing. The international community is asking how fragile it is, and they are quite concerned, but it is important to never give up, even when the time is difficult. Finally, as lawyers we learned years ago, that freedom of expression is a cornerstone of democracy. I would like to now to welcome Maria and give the floor to her. She travelled a long way to be here, and then we also have our other speakers in the room.

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: Thank you very much. Good morning everyone. It is a pleasure to be here, thank you to DPI for the invitation to speak here. I want to share with you lots of news from Colombia about the peace process. It is currently a difficult time, as Kerim says, but we have hope, and we are working on the peace. I will speak in Spanish so that I can be more spontaneous and clear, but if anything needs further explanation, please let me know.

The first thing I would like to say is that in Colombia at the moment the peace process is still ongoing. We are trying to make decisions based on this peace process, but the peace agreement has not been signed yet by both parties, who were at war for the last 60 years. Throughout the last four decades, we have struggled to find

a common ground which can unite everyone. The peace agreement implemented in Colombia was a process which involved a lot of politics.

In thousands of places all over Colombia, the peace is being built through personal stories by people who are dedicated to peace. They work together with the victims, trying to promote forgiveness for the horrible things that happened, trying to get those responsible for these terrible acts and bring them to justice. These small stories, which are taking place all over the country are not told in the mainstream media, they are not the main stories because they do not correspond to the political agenda.

During the years of conflict, in a sort of way the journalists took on the role of informants. They worked every day to inform about violence, kidnappings, all sorts of horrible things. We were uncovering all of the horrible stories that would not come out in the mainstream media, but this work was never truly appreciated. When we covered the conflict, we did not do so as if it was something different, we would just go to the places of conflict and report the events. Because the violence went on for so many years, it became part of normal life, it was our daily reality, it was the norm. This meant that the news that would come from the conflict areas was just like any other news and people didn't realise that this was sort of a disease of living in violence, in conflict.

It got to the point that it became our identity, our narrative. Abroad, people thought, Colombia equals violence, it was always the same general topic of the guerrillas and terrorism. Violence and development were taking place at the same time in Colombia. Colombia was building itself up, and developing, while at the same time the sorrow of the victims was not being addressed or acknowledged.

The people were not even aware that conflict was not a normal way of life. When the peace agreement happened, people didn't really believe it because they were so used to violence. It was obvious that the war had to end, the majority of the resources of the country were going to security and not social development. However, at this time the general media found itself in the position of debating the role of journalists, which of the values from the peace agreement did we have to promote so that the people would believe in it? I have to say that discussion about the role of the media has been going on for many years, and there is a lot of experience in Colombia of looking at this topic, and even today this subject remains a daily topic of discussion.

Colombian people are living in two different realities, split between the ones that agreed that peace was a necessity, and the ones that believed that the peace agreement was not necessary, that it wasn't done under the proper conditions, and that it is not sufficient to achieve full peace in Colombia. Today the media finds itself trapped in between these two extreme points of view.

In terms of social media, building peace in the era of social media is incredibly difficult, and this is something that we have come to realise in the last few years. We are not just journalists. Our job is to inform people. They have to identify which news comes from professional journalists, and which news comes from social media. Then there is the question of the divide between journalism for the sake of journalism and journalism for peace. This has created a struggle between two parties in Colombia, the journalists who report in favour of the peace treaty, and the ones that report against it. This leaves room for political conflict. There is daily discussion about this topic of 'peace journalism', and there hasn't been a final agreement. The government put a lot of pressure on Colombian journalists to encourage them to be the actual mediators. In this way they're not just observers, but they're actively involved in the future of the country.

It is not only the President today who has worked towards the peace, but the last five or 20 governments; it is their duty to work towards peace. The Colombian military have 5,000 military staff, they're the largest army in South America, they are improving their military equipment and training, and they are getting a lot of support from the United States. There is also agreement between all parties that this conflict has to end and that a peace agreement is actually going to be put in place. When the peace process is able to end a large portion of the conflict, the journalists will be assisting along the way, and they will be reporting both from the opposition side as well as the government side.

The opposition in Colombia is actually quite strong at the moment. Their claim is that the government is actually in alliance with the guerrillas, who were communist, and that they will take Colombia down the same path as Venezuela. At the same time, the government are aware of this in their negotiations, so they are working very hard in the mainstream media trying to get the journalists involved, to convince the people that this will not be the case. So in this way the journalists are playing a large part in forming public opinion. Colombian society, which has lived with so much conflict for so many years, lives with a great fear which paralyses the process because of emotions. The guerrillas, who were declared official enemies of the state, are now becoming a part of the state. Therefore, there is a feeling of fear, and then indignation, among the people. This is a barrier, both ethical and emotional, and it blocks the view of the Colombian people towards this alliance.

The mainstream media and the journalists went to Havana, the capital of Cuba, where the negotiations took place over four years between 2012 and 2016. The journalists practically moved there, but because of the costs some of the media agencies were not able to afford to keep journalists in Havana. So this meant that some could not send journalists to be involved in the peace negotiations and report back what was happening. This meant that some

information became lost in the process.

There was a point in the negotiations when representatives of the guerrillas, who had not been involved in the political discussions, started to give their own statements to journalists, telling their own side of the story. Some of them would be asked if they were going to apologise for the terrible acts that they had committed. They said that they wouldn't, because they considered themselves as victims. Declarations such as these obviously did not have a positive effect, they would provoke more indignation and hurt among the actual victims, and this would leave room for the opposition to promote their side of the story. So, what should a journalist do in this case when each side is putting forward their own agenda so insistently? In the example that I have just discussed, the opposition used these guerrilla statements to claim that the guerrillas were not looking for peace. By the time the government had realised what was happening, they had already lost part of the battle.

On 2nd October 2016, there was a vote to decide if the government could go ahead with the peace treaty. Journalists were blamed during this referendum for not sufficiently informing the public about the peace treaty. Was it the journalists' role to explain the situation or the government's responsibility? Who is responsible in this case? The normal people in their homes, watching TV, they didn't understand why the agreement did not take a position about whether the guerrillas would be arrested, and pay in front of the justice system for their actions. The normal people could not wrap their heads around it.

After the plebiscite, when the people did not approve the agreement, many people said that the media had not explained to the people the contents of the agreement, and questioned why Colombians had to approve and support the agreement, especially because it contained some very sophisticated concepts. For example, the people in the cities didn't understand the concept of transitional

justice. This was a main issue for the government, and it is why the guerrillas negotiated with the government, so that they would receive special treatment in terms of justice, so that they could become citizens with rights and benefits.

Participant: So was the media blamed for the referendum being rejected, was the media made a scapegoat?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: This is one interpretation. I'm not saying that this is exactly what happened, it's just that it was questioned why the media didn't help, because the agreement had to be approved.

Participant: For the people, is the question of justice the issue that is most difficult to understand? Is difficulty in grasping the fact that some of the guerrillas will not be held accountable by the justice system the aspect of the peace agreement that the people are finding difficult to grasp?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: I have to clarify that there are a few justice measures that have been taken against the guerrillas. The agreement does not allow impunity, but the opposition state that there will not be sufficient punishments for the terrible acts that the guerrillas have committed. There are a few journalists in Colombia who understand the complexity of this, but they are not the journalists who simply report facts, they balance what is the truth. As in any other country where there is conflict, in Colombia the journalists are caught in between the politicians, and some of the journalists accuse the politicians of promoting the guerrilla position in the negotiating process, and some of the journalists support the negotiations. The conflict in Colombia, unlike in other countries, is not religious or territorial, the conflict is caused by a mixture of the history from the 1960s, and the wish of the previous politicians to get on with their own agenda. Today, the discussions in Colombia only take place between the left-wing

and right-wing political parties.

Some journalists do understand the guerrillas, because they understand their way of life, but when they have written stories about them they have been accused themselves of being guerrillas and supporting the conflict. So there is a lot of tension directed at a large portion of journalists. In this way, some journalists find themselves caught between the government and public opinion. There is also a problem because the peace agreement is not truly believed in. The people do not really trust that it is going to be implemented and that the next steps are going to be taken, and there's not a lot of trust that the agreement will lead to positive development in the future of Colombia.

In 2012, before the start of the peace negotiations in Havana, some generals in the Colombian army asked me some questions. The main questions that they asked were why journalists and the media considered the army to be an enemy of the peace. I explained that the relationship between the army and journalists is unclear, because throughout the conflict the journalists and the people only had access to the official version of the conflict, which came from the army and the government. When the guerrilla version of the conflict began to emerge, there was a lot of conflict, and we are still struggling with this conflict.

Colombia is not a lost cause. We still have the potential to build the peace. Journalists and communication is the third factor in peaceful dialogue. The responsibility of society, and of the victims, is to look towards the future. This is the role that falls to the journalists. They have to be committed to it. I don't believe in being impartial in war, I believe that Colombia needs to open this conversation because the victims are not the only ones who should be listened to. We need to listen to all of the voices within Colombia, and we need to set in place an agreement, and everyone needs to commit to it.

Kerim Yildiz: Thank you very much, we managed to take many points from your discussion. Thank you for your assessment in terms of the peace process in Colombia. Let me just open the floor now for questions, as I'm sure that there will be a lot.

Participant: I have a lot of questions. I am not aware of all of the details of the Colombian peace process. When the referendum was rejected in 2016, a lot of people blamed the media. After that, in 2017, FARC handed in their weapons. So when can you say that a peace process has been fully successful? Also, can you identify the other factors that explain why the referendum was unsuccessful? Two other questions, you mentioned that journalists were being blamed for encouraging the conflict, were journalists also being sentenced or imprisoned for their political views, for example as is still the case in Turkey? Finally, you said that the army generals asked you why the journalists see the army as the enemies of the peace process, and you said that it was because you know only the formal account of the conflict from the army, how do the army see the peace process now?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: In terms of the first question, about the referendum, and why the people blamed the journalists for not helping to encourage the peace process to be approved. The main reason why the referendum was rejected is because people hate the FARC, really hate them. This is an emotional feeling, so it is not easy to change. The peace process was also not concerned about the feelings of the people, just the information. The agreement is very rational to politicians, but it doesn't work with the emotional side of the people. The people are therefore very hurt, because they think that their feelings are not being heard, because the agreement only deals with facts. Also because previous agreements have been unsuccessful, there was a lack of belief that the guerrillas would actually keep to the peace agreement. People felt that the guerrillas were acting in bad faith, and that they would try to cheat their way out of the agreement. Today the guerrillas

have handed in their weapons. More than 10,000 weapons were melted and they will be turned into monuments. More than 10,000 guerrilla members went to live in different areas and have started to move on with their lives, some of them have moved to villages, some of them are going to school or are involved in the political parties. A new political party has been created; eight former-guerrilla leaders are now part of the Congress. However, many of the points in the peace agreement are not yet in place, and we are aware that many probably never will be.

A faction of the guerrillas has become involved in drug trafficking, and some have become involved in weapon trafficking, so not all of them have integrated into society. A lot of political parties were involved in the conflict through paramilitary groups. These groups enacted terrible physical violence and brutality against the Colombian people. Their cruelty was great and there is a strong memory of that violence. The paramilitary and the government military were also blamed for violence and the people hold that against them. So journalists need to be able to faithfully state both sides of the story.

Participant: I couldn't really understand the position of the opposition. Are they against the peace or against this specific deal?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: The opposition is very important to the whole story, to this government and the President, and also to this agreement specifically. From 2002-2010 our President Álvaro Uribe ended up in power after a series of failed peace processes. He proposed that the military should fight the actual guerrillas. A lot of guerrillas were killed in this conflict, and so a lot of Colombians believed that involving the military like this was the right solution. However, the President who came after him proposed the opposite. So Álvaro Uribe, who was pro-military involvement, started a campaign against the new President, and against ending this military programme. Álvaro was popular and powerful, and so he turned into the leader of the opposition, let's

say against the peace treaty. He has been quite successful, he has a lot of followers, and he is still actively involved in the politics of Colombia and is actively working in parliament.

Today's President, Ivan Duque Márquez, he doesn't have any choice but to accept the peace agreement. The agreement does not depend on a government or a minister, it is more entrenched than one government. The peace agreement has to last for three governments at least. So today when the Duque government says that it doesn't want to carry out some of the agreement, I don't agree with that, he can't do that.

Participant: So can he cancel the agreement?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: He can't, even if he wants to cancel it, he can't.

Participant: So is the judiciary an independent part of this process, independent of any government?

Maris Alejandra Villamizar Maladonado: Yes, all of the agreements in the peace treaty had to go through the Congress to be discussed and agreed, so now, the agreement is protected by constitutional changes, they protect the whole peace process, at least for the next three governments.

Participant: So if the agreement is protected by the constitution, how can Duque say that he will reconsider it?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: He is not exactly talking about it in terms of the constitution, but about politics. He can choose to make more or less effort in regards to implementing the peace agreement, and he can use this to send out a message to the people and maybe even the combatants about the decisions that he will make.

Participant: Thank you for your presentation. You talked about reporting on the conflict and the peace, did you have a particular language or discourse that you used to report on the conflict during the peace process? Did you use special vocabulary or terminology? My second question is, you often use the term ‘FARC guerrilla’, was this always the case? Also, we have talked about how the government works to shape public opinion, how diverse is the Colombian media in terms of the conflict? Is there a pro-government media, or an opposition media, or a pro- or anti-peace process media? You said that the journalists were able to report from the site of the conflict, so I’m assuming that they didn’t have any problems related to access, could you talk about that?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: In 1999 we worked on a special dictionary of terms about the conflict.² We worked on this because we wanted to build peace at home, to build our peace in our own words, our own language, and our own culture. I think the terms and words that we use are very important when we are describing this new situation of peace, so I think that the dictionary from 1999 needs to be updated. We need to start using terms and words about the peace agreement.

Participant: Thank you for your detailed presentation. My question is similar to my colleague’s question. You have described the FARC as guerrillas, and I want to know if there was ever a time when you would describe them as terrorists instead of guerrillas. Secondly, you talked about the independence of the press, during the peace process, were journalists killed or arrested?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: One of the most difficult things to understand about Colombia’s conflict is the nature of the conflict. Is it a political conflict? Is it a terrorist threat? Before 9/11 Colombia had been calling the conflict a political

---

² Corporación Medios para la Paz. (1999). *Para desarmar la palabra: Diccionario de términos del Conflicto y de la paz*. Santa Fé de Bogotá

conflict, but in 2001-2002, the army and the government at the time started to call it terrorism. So naming the problem is essential to its solution. If you are dealing with terrorist groups, the situation at the negotiating table is different, but if you are dealing with rebels and guerrillas with political grievances, then we can begin to negotiate. So the main argument of the opposition is that they are not guerrillas, but that they are terrorists and drug dealers, that because of this they do not deserve an agreement. However, all of the people who support the peace negotiations say that they are not terrorists, they are rebel fighters, so we have to resolve the conflict at the negotiating table. So there are two different views and we have to ask which one is true, and in this situation, what is the role of the journalist? I should point out that a lot of journalists in Colombia do call the guerrillas terrorists all of the time, I have a lot of colleagues who are not independent on this point, they are on the side of the opposition. The opposition in the media are very hard to deal with because they don't think that there is an ethical conflict, they say that they are against the peace process and they say that they are on the right side. So they do not see themselves as journalists on the other side of the argument, they just see themselves as journalists.

Participant: I still have some questions about the referendum, about the referendum and the current situation in Colombia. I understand that in Colombia there is a general political will to continue with the peace process. In our country the general idea is that peace negotiations should take place behind closed doors, the public shouldn't know about them. Another question that I have is about impunity. You said that FARC guerrillas weren't punished and that some people reacted negatively to this. What do you think about this? When I have talked to journalists and people from NGOs about this, my understanding has been that they have a positive outlook. I think that this is because they want the peace process to continue, but sometimes when I watch the news, it seems that some violence is still going on, and that the peace is not

perfect. Could you then give us a more realistic, or holistic version of what is going on in Colombia?

Participant: I only have one question. You said that the Colombian army is the strongest army in South America, you also said that it gets technical support from the US army, and then you said that the US is supportive of the peace process. I'm curious about this, why is the US supporting a peace process in Colombia? Is this because of US interests in South America or is it just to support Colombia? How does this support benefit the US?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: The US is not just any protagonist in this conflict. The US is very important in our peace process and also in our conflict. They play a big role. Colombia has been an ally of the US for a long time. During the conflict, the military help that was lent to Colombia was focused towards the fight against drugs and narco-trafficking. After 9/11, the military support from the US began to be used against the guerrillas.

In theory the peace process is good for US interests because it will reduce the drug dealing and trafficking. This is one part of the agreement; both parties have committed to not allowing or participating in the cultivation of cocaine or its trafficking.

Today, one of the threats to the peace agreement is around the issue of extradition. The US are putting a lot of pressure on Colombia to extradite people to the US, I believe that they could also have other interests. The negotiations that took place between Colombia and the US were actually held in secret. This led to a lot of fake news, the government said that they would not discuss the negotiations because they were still on-going, but there was general public distrust.

The second point was about how the peace treaty and the continued violence are happening at the same time. We currently have two

realities, the war and the peace. When you ask Colombian citizens about the peace process, they ask, what peace process? They say that yesterday, in that city there was a battle, or maybe someone was killed. This peace process has been easier for people to understand, but in the past these two realities were very difficult to sustain.

Kerim Yildiz: I think this has been an extremely interesting discussion today, but I just want to contribute one thing. The discussion about the language of peace, and about the peace and war happening at the same time. I think that these ideas are like brothers and sisters, but at the same time are quite distant and different from one another. The language issue is important, for example a number of organisations including DPI campaign for the word peacebuilding to be put in the dictionary. The good news is that the Oxford English Dictionary has decided to accept it, but it took years for this to happen. This afternoon I would like to continue a little more about the role of the media, and how they contributed to the issues in Colombia. Of course there are so many different views. For example, there are many reasons for the rejection of the referendum, some are saying that the people who rejected it are the people who are more advantaged, and that the people who accepted it are the more disadvantaged groups. Let me just go back to our final questions.

Participant: Thank you very much for your speech. I have two questions, firstly, are there any FARC-affiliated media outlets, and what is their impact on the peace process? My second question is, I know that before the peace process, Santos was the Minister of Defence, was it surprising that he chose to support the peace?

Participant: My question is, regarding social media, you said that building peace is very difficult in the era of social media, you were somewhat negative, is that correct? Has social media played a negative role during the process? If this is the case, can we say that the peace process would have been better without social media?

Participant: As a peace pedagogic and as a journalist, I would like to ask you a question about the role of the journalist. You said that during the conflict, you had a discussion about whether you were going to be a peace journalist or just a journalist. I believe that this is an important distinction, because if you are only a journalist then you will only be interested in the truth, but with peace journalism you are more interested in what is beneficial to society. Which one do you think is better, being a peace journalist or just a journalist?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: At the beginning of the process the FARC had media, now that they are a political party and they have a large team of journalists, they also have TV shows and they make programmes in their territories. There are some journalists who support the FARC and some who support the government, but between the two of them they tell a similar story. There are journalists in favour of the peace process, they are trying now to report on the stories that show combatants moving on from the conflict. They report on personal stories of ex-combatants, about their new lives, and their new life projects, and their relationships with their families.

About President Santos, he always knew that he was going to be in favour of the peace, even when he was the Minister of Defence. First of all, the President always wants to make peace, but Santos is also a very special politician. He comes from one of the most important families in Colombia and he had a mission to achieve peace. He wanted the glory, to be able to say that he was the President who achieved peace. I think that he did honestly want peace, but I also think that, in his heart, he also thought that it would be special for any leader in Colombia to be able to say that they had brought about peace.

The topic of social media, you are right to question me because I do not have cause to be pessimistic. I am pessimistic because all of the time when we were building the peace for the government

and for the guerrillas, we were always talking about what people were saying in the media and on social media. However, I do think that citizen participation in the peace process in Colombia is very important. Citizens should be involved in peacebuilding, and I think that expressing opinions on social media can be the best way to do this. I think that journalists sometimes confuse the significance of social media. Sometimes they will report on opinions from social media, from anyone on social media, and exaggerate these opinions. For example, if someone on social media says that the guerrillas are conspiring with Maduro in Venezuela to create a socialist government, sometimes the media will exaggerate the importance of this opinion and give it too much attention. So journalists are information professionals, but on social media anyone can write anything, and the peace process is very delicate. So when I was pessimistic about social media I was referring to this situation of journalists exaggerating the importance of some comments on social media.

In answer to the question about the difference between journalists and peace journalists. In my opinion, we in Colombia have an opportunity to be better, to develop a new narrative ourselves. I think that we can work and build a new future and I believe strongly in the power of words and the power of conversation. We need a new conversation, the conversation that we were having for many years did not work and we need to be always focusing on this new reality, because if we don't then the easy way out is to go back to the past. Let me tell you a story. When President Pastrana Arango concluded the previous peace process in February 2002, the following day, the army and the press went to the conflict areas and everyone, the business men, the politicians, and the general public, seemed relieved. They thought that finally we had finished the peace process. We thought that we could go back to the routine before the conflict, the army would go back to their training, the businessmen would play their own role, and the general public would go back to their own routine. But we didn't have a reference

for this routine, because we had been living through conflict for so long. So the process of adapting to peace takes a long time. We have to learn to live now without killings, kidnappings and bombings, I consider myself a peace journalist because I am trying to understand how we will live now.

Participant: I have just a very brief question because I am getting confused. Looking back from now, what would have been different if the outcome of the referendum had been to support the peace agreement. The peace process is currently going on, FARC handed in their weapons, and the agreement is protected by the constitution. So what was the impact of the referendum?

Participant: And a second question, what would have been the consequences if the referendum had been approved?

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: Firstly, the referendum was really a plebiscite, it wasn't necessary but Santos preferred to have a referendum because he needed support against the opposition. He wanted to show the opposition that he had public support for the peace agreement. Secondly, if the referendum had been successful, the future of the agreement might have been augmented.

Maybe society wasn't ready, the government was ready, the guerrillas were ready, they had decided to make peace, but society wasn't ready. The actions of the government didn't prepare public opinion and society. People felt that the conversation that took place in Havana was not their conversation, it was the conversation of the government and the guerrillas. They thought to themselves, 'they are talking about my future, my land, my rights, my forgiveness, but who asked me?' I think that the referendum was an expression of the people saying, 'Hey! What about me?'. I must point out that the difference in the results between yes and no was very small, there was a difference of almost 3,000 votes, and more than 6

million people voted. The people who voted yes are important too, they are nearly half of the people, it was nearly a 50/50 split. This 50/50 split is clear today, President Duque won 10 million votes, but the opposition to the President had 8 million. Although there was a difference of 2 million, this is still an important amount because the democratic abstention rate in Colombia is very high.

With the plebiscite things have changed in Colombia, for the first time people are demanding to be involved. It is possible that it was a mistake of the government not to have involved the people earlier in the process, because we know that people need to participate before and during the process, but the government always takes a negative position about popular participation.

On the issue of the referendum and the constitutional protections. The consequences of the referendum were that the government had a second chance to negotiate with the opposition to the peace agreement. After the plebiscite, the opposition had to work with the government to make changes. These changes were important because they made the agreement more real, the peace agreement that we have today includes these changes that were included after the referendum.

Kerim Yildiz: Thank you very much for that fascinating assessment and your views. We will now quite nicely follow-up with Derek Mooney, because this referendum in Colombia is also connected with the referendum in Ireland and the Brexit referendum. Let me just recap what we have heard very briefly. I think a number of issues have been discussed today, one is that both the FARC and the government do not believe that they can win the war through military means. The both believe that this can only be solved through peaceful dialogue. I think that this is an important distinction, when we look at conflicts around the world, when warring parties reach this stage, we are on the right path. A second point is that in Colombia people did not feel like they owned

the peace, all peace processes have a few elements, a confidential element and a public element. In both of these elements, the burden is on the media. I hope that after the break we will have a very interesting discussion with Derek Mooney, who had a role in government communications.

Communications between the government and the media during a peace process

Derek Mooney, communications and public policy consultant

Sally Holt: Good Afternoon everyone, welcome back. As you may have noticed we have a slight change in terms of timings in the programme, but fortunately you have now all had lunch. Derek will speak for about 25 minutes and then we will have a question and answer session. So I'd very much like to introduce Derek Mooney. Derek is a former specialist adviser to the Minister of the Department of Defence and director of Public Affairs and Internal Communications with the Brussels European Employee Relations group. He has also spent time as a speechwriter, public affairs and communications consultant, and columnist for various newspapers. Derek has also been involved in the Glenree Centre on peace and reconciliation, so he has focused on the relationship between the government and the media in peace processes.

Derek Mooney: Thank you very much, I am delighted to be here with you. I hope you enjoy your visit to Dublin. The first thing that I will have to do, for the benefit of the interpreter, is to speak at half the speed at which I normally speak. As you will discover with Danny, Irish people tend to speak very quickly because we have a great deal to say, or because we're all afraid that if we stop then someone else might say something.

What I'm going to do is give you a quick overview of how we in government approached media relations during the GFA. My party, Fianna Fáil, was in government during the GFA period and immediately after it. I wasn't on the frontline at that point, I was

always a backroom person, a speech writer, a researcher, and a rebutter. By rebutter I mean that when someone else puts out an argument, I would turn around and say that they were absolute idiots and that they had gotten it wrong.

I also work at the Glencree Centre, the centre involves civil society in informal communications and exploits the benefit of having a safe environment where politicians or political activists or the backroom people can meet in a quiet environment, off the record, under Chatham House rules, meaning that if you are part of a discussion, the information and understanding gained by that discussion can be used, but you may not quote the person from whom you got the information. These Chatham House rules can be a very important element in any peace negotiations, and in communications between people who don't have a great deal of trust in one another. That is the nature of conflict, the people that you are bringing together are people who have very little faith, confidence, or trust in each other, so it is important to create an environment for them to develop that.

I have a few slides that I'm going to go through. If you don't mind, I'm going to read them with you because, although I wrote them a while ago, I've probably forgotten most of them. So if I stop and start a little bit, you'll understand why.

The first slide is the easy one, this reminds me of who I am. This point actually follows on from questions that were asked during Maria's presentation, which is that of the difference between a journalist and a peace journalist. This difference is not something that I recognise in the Irish context. In the Irish context we think that journalists are journalists. Their function is to report the facts. I can get this presentation over in 30 seconds, by turning around and saying that there is no role for the media in maintaining, pursuing, or pushing a peace process. Journalists are not players or actors in a peace process. Their role is to report the process fairly

and to report facts. Facts are still important, even in the modern environment, in this new era of Trump and Brexit, where fake news seems to dominate. The purpose of fake news is to take non-facts and to parade them as facts, because facts are what changes public opinion, not someone's rhetoric or fine commentary, but facts are what move people in a modern, western democracy, or so we hope. So the argument that the media have a responsibility to keep a process going when that process is not going on in and of itself is fallacious, it's false. You don't want that role to fall to the media. They are not elected, they have no mandate, they have no responsibility to a constituency, and so they should not be given that level of power. However, journalists are citizens, they live in the society that they are reporting on, and they have vested interests in reporting the facts because the best decisions in a democracy are made on facts.

The second point is that the currency of a journalist is the story. Journalists have a blank space on a page. I used to go down to the Irish Independent news room now and again, because at one stage after I left government I wrote a column for them. You would see that on the journalists' computer screens, the newspaper was formatted, but everything was just a white space. Your text needed to fit into that space, and there was invariably space in between for the adverts. So you would have to write 450 words on this, 500 words on that, maybe there was space for a proper op-ed, an opinion piece, which is 1,200 words, which will fill half a page and another page. So journalists need stories, and in the absence of those stories, they will go looking for them.

So, the responsibility of the peace process is with the governments, and in Ireland's case the two governments. What we should make clear of course, and this is something that was very clear from Maria's presentation earlier, is that no two peace processes are the same. Each have a unique combination of factors and a unique history, but there are some trends that we can pull together. Again

in terms of building stories, journalists need those stories, and in the absence of stories you have a vacuum. During the peace process, the two governments realised that the danger lay in those vacuums and where the two governments were not on the same page.

We look again at the 24/7 news cycle, this means that more and more journalists are now in competition for a story. So does this lead to a conflict? Which is the higher pressure, to get the story or to get the absolute truth? In government it is our responsibility to make sure that you have the facts. However, this again leads to a conflict, because at certain points during a peace process informing the media is not going to support the process, and parts of the process have to be carried out in secret. This is because part of building up trust between participants also involves protecting them from the hardliners within their constituency who could turn around and accuse them of selling them out. So that is a conflict. From the government side you can try and deal with this as best as you can to try and stop these vacuums from developing.

Coming back to what I said earlier, that there is no role for the media, some people actually say, not only is there no role for the media, but that they are contrary to the best interests of the peace process, that the media shouldn't be used as a tool in negotiating processes, and that peace negotiations should keep the media out because it is more difficult to conduct negotiations in the glare of the spotlight than behind closed doors. These are the conflicts that anyone deals with when they are addressing how to manage media relations during a peace process. The quote I have is from Bertie Ahern, who was my former boss, who is on the Council of Experts for DPI, and who was the Prime Minister of Ireland at the time of the GFA. Bertie Ahern said, 'These people [paramilitary groups] must not be isolated from society; they should have the right to express their opinion. Everyone should be able to be part of the peace and of political life. There must not be a vacuum. Armed people filled the vacuum with armed struggle.' That was

our lesson, and that was our understanding of the Northern Ireland context, that when there wasn't a political dynamic, when there wasn't dialogue, and for as long as the British government treated the situation in Northern Ireland as a security problem and not a political problem, then the vacuum would be filled by violence.

So, a background to the media coverage in Northern Ireland. This is just a quick overview of what the media looks like in Northern Ireland. For most of the 1970s and 1980s, what people saw on their televisions were images of violence and riots. There was a very good conference in Dublin in 2012, organised by the OSCE, and it looked at the role of communications in a peace process, communications in its broadest sense, with the media being just an aspect of it. We talked about the communications within the process, communications between players, the parties etc. One of the contributions looked at the media and there was an interesting remark from Dennis Murray, who was the BBC's³ correspondent at the time, covering Northern Ireland, but he was from the north. He said, it might sound ludicrous now, but there was a body of opinion within the media in the 1970s that believed that there would be no trouble in Northern Ireland if the violence wasn't being shown on the television. It was as though broadcasters and newspapers were doing the paramilitaries a favour by reporting bombings, shooting and so on.

This view reached its high point when the British Prime Minister Margaret Thatcher made her 'oxygen of publicity' remark. She claimed that the media, the BBC in particular, by reporting atrocities in Northern Ireland, by reporting explosions, or actually even maybe by talking a little bit about why these things were happening, were encouraging the violence to continue because they were giving the paramilitaries the 'oxygen of publicity'. This showed a fundamental misunderstanding of what motivated and sustained paramilitaries, and ultimately led to what they called the

---

3 British Broadcasting Corporation

Broadcasting Restrictions, in other words, censorship.

I think Danny might touch on this in his presentation, but on both sides, within the UK and Ireland, we did have censorship. In Ireland we had Section 31 of the Broadcasting Act, where members of proscribed organisations were not allowed to be interviewed on the radio or television. In Britain they had something similar, except they went one step back. Gerry Adams would appear on the BBC, so audiences would see him, but his voice would be dubbed by an actor. Part of the reason behind this was to get across the idea that this was somebody different.

There was an argument that this was counterproductive, because the government's intention was to say to the public, these are banned people, who should be shunned and disregarded, but what they were really saying was, we don't want you to hear what they're actually saying, and this increased curiosity. Not only that, but the media scrutiny that these groups might otherwise have come under, never happened. So the results of this censorship were probably the opposite to the intentions. It is also notable that in Ireland, Section 31 of the Broadcasting Act, which was the censorship, was not overturned at the request of Irish journalists, it was overturned by the action of the National Union of Journalists (NUJ) in the UK. Irish journalists were at times seen to be complicit in the censorship, they were at times happy to be themselves censored, which again goes back to the idea of journalists as citizens.

Death on the Rock was a BBC documentary made about an arrest that went wrong of IRA suspects in Gibraltar. As far as I can remember, they were intercepted outside a petrol station, and there were a lot of questions around if the British agents had decided that rather than taking them prisoner they were just going to try and kill them. There was a documentary on this, this documentary was eventually stopped from being broadcast. It became an issue of discussion in the British Cabinet because they did not want it to

be broadcast, because they felt that it was going to give publicity to the IRA. In the 1970s and 1980s, the media coverage, certainly in the British media more so than in the Irish media, was covering Northern Ireland as if it was a war situation. So we were covering Northern Ireland in the same way that we would cover Vietnam. This led to difficulties because the analysis of Northern Ireland was not done by political commentators but by security correspondents and war correspondents. This leads on to the next point that, in the eyes of the British media, Northern Ireland was a security problem. The subtle message in this, particularly from the British media although I'm sure Danny will say that this came from the Irish media as well, was that there was only one side in this conflict that was clearly in the wrong. That was a subliminal message of the media coverage, particularly of television and radio.

Looking broadly at what the media landscape looks like in Northern Ireland. It has a high density given the small population and the small physical area. In 1995, there were two television stations which were regional components of BBC and UTV⁴. You had a large number of radio stations, which were both publicly owned and commercial. You had several main newspapers, and a large number of regional and local newspapers, at the time about 55 regional newspapers. You also had a large number of radio stations, which were both covering all of Northern Ireland, the Six Counties, and then also local radio stations that people would mostly listen to in the morning. Since then we've had a growth in online media. The Detail is one website that does a lot of ethnic and political analysis, and then there's a website called Slugger O'Toole, which is a website which carries news pieces, which are mainly analytical pieces, but it also invites other contributions. This means that it became a dialogue, where people could post comments etc. It's one of those rare websites where the comments left by individuals are actually calm and rational and don't read as if they're written by mad people. Comments are often fairly sensible and engage with

---

4 Ulster Television

the debate, and this is because it's so well moderated and managed. Of course on top of all of this you also have the ordinary British media. So British newspapers would sell in Northern Ireland, and Irish newspapers would also sell in Northern Ireland. The Irish News would be seen primarily as the newspaper of the Republican, Nationalist tradition, the Belfast Telegraph and The News Letter would be seen as the newspapers of the Unionist community. There is another publication, with which Danny was associated, which would have very clearly identified with Sinn Féin. I think at the time it sold weekly; they don't publish a hard copy anymore, but it was very much seen as the voice of Sinn Féin, and its target audience was very much the Sinn Féin constituency.

In the pre-talks phase of the GFA, the government strategy was moving the coverage and the debate from war coverage to political coverage. There was an interesting discussion during Maria's talk about language and a dictionary of terms to discuss conflict. I don't specifically recall one, I certainly don't recall a formal one, but in terms of the vocabulary and the words that were used, there was a definite belief in the government and our side that we needed to tone down the language. We decided not to use excitable terms, that people were now no longer guerrillas, I don't think we ever actually used the word guerrillas, we talked about paramilitaries. For example, while Unionists would always refer to Sinn Féin/IRA, as if that was the name of the party, the government would refer to Sinn Féin, as a political party. There was an attempt to, in a phrase that Michel Barnier has used in the Brexit negotiations, de-dramatize the language. There was an attempt to bring it down, to make it less excitable and less emotional.

It was important that the preparatory meetings for the negotiations were secret. This involved the work of Father Alec Reid and others, which predated the GFA by a good while, but there were also lots of other processes. For example, there was the Hume-Adams process. Gerry Adams was the then president and leader of Sinn

Féin, John Hume was the leader of the nationalist party the SDLP. So there was Father Alec Reid and others and this predated the Good Friday Agreement by a good while, but that there were lots of, there would be sometimes talk about the Hume Adams process, Gerry Adams as you know was the then president and leader of Sinn Féin, John Hume was the leader of the nationalist party the Social Democratic and Labour Party (SDLP). At the time the SDLP was a much, much bigger party than Sinn Féin in terms of electoral representation, and there was a process which started in the early 1990s, where each reached out to the other to discuss how they would move forward, in recognition of the fact that the Republicans were never going to achieve a united Ireland by gun and bullet, and that the British government was not going to solve the Northern Ireland problem by treating it just as a security or military problem. This discussion addressed the questions of how to get a political dialogue and who to speak to, to get someone on the other side.

These talks happened at various levels. I mentioned Father Alec Reid because at the time that I was putting the original version of this presentation together, some years ago, Father Alec Reid had just died and I had just been at his funeral. When you're in Belfast there are two areas of West Belfast, the Falls Road and the Shankill Road, and they both run parallel to each other. So when you go to Belfast you'll see the high peace walls and the peace lines, but there are these two roads, the Falls and the Shankill, and at the top of the roads they don't quite meet but there's a point when they come quite close to one another, which is where the Clonard Monastery is. The Clonard monastery became a safe place for people to meet. It's a local parish, it's attached to the local church, but it became a safe place. I'm overstressing it a bit, but I just want to explain some of what was happening in terms of civil society. There was a place that I was involved in called the Glenree Centre that was mentioned earlier, which is a location outside of Dublin. The Glenree Centre became another place where representatives

of political parties, usually at the middle level, not the leadership themselves, were able to come together and meet in workshops like this, very informal, under Chatham House rules, where they could exchange understanding and they could explain to the other side where they were coming from.

My next point is about Seán Lemass and the enthusiastic *eejit*. Now I did explain to the interpreter beforehand what the word *eejit* means. It's an Irish idiom, and an *eejit* is someone who is really stupid and silly. Seán Lemass was a former Irish Prime Minister and a leader of my party. As a kid he fought in the Volunteer Garrison at the General Post Office in Dublin as part of the Easter Rising in 1916, he became a founder of a leading political party, Fianna Fáil, and became Prime Minister in 1959. But Seán Lemass' line was that 'the most dangerous thing in the world is an enthusiastic *eejit*, somebody who doesn't know what they're doing, but is doing it very assiduously and with great energy.' If a leak is to come out of a peace process, it is invariably from these people, and I mean unauthorised leaks, a leak is something that is unauthorised. A leak normally comes from someone mid-way down the party system, who wants to tell how much they know. So invariably when there were leaks coming out of the process, these were coming from people that were at a lower level, because the leaks that came from the top level always had a strategic purpose. It was the unauthorised leaks from these people that became difficult during the media management of the peace process.

Many issues come from low-level operatives, people who are trying to over-promote themselves, people who are trying to convince journalists that they are very important. The role of the journalist is to realise who the person is, and what validity and what authority they have, and what level they are operating at within the organisation. It's very easy to get information out of these people, but you also have to bear in mind why they are giving the information.

One of the points that I mentioned earlier is that one thing we had to be very conscious of as a government was that when we were talking to journalists, that there were two audiences continually throughout all of this. There was the Nationalist community and the Unionist community, and both groups did not interpret things the same way, because they had different historical perspectives, or because they had different political views. Again, this is the importance of language, but it was important to recognise that you were continually addressing two communities with one single message. It is impossible in these situations, it is now absolutely impossible in the era of social media, to just target one audience and that is a difficulty. So you can have one audience in mind that you are trying to reassure, but you must recognise that when you try to reassure one audience that you are raising the fears and the concerns of the other audience, and this is a constant balancing act from the government side.

It was interesting to hear Maria talking about how people were moved to Cuba during the Colombian peace talks. I think that this was something that was considered at various points during the run-up to the GFA. Others believed that it was better to have negotiations in Belfast, where they could be seen, because something that is happening in the distance is going to raise fears and worries, it would make people question why the negotiations were being hidden from the public. The talks process lasted about two years, so the conclusion that was reached with the GFA, or what people call the Belfast Agreement, in April 1998, reflected two years of work. This wasn't two years of uninterrupted, continuous, amicable negotiations, it was two years of stop-start. Sinn Féin didn't officially come into the process until September 1997, when they signed up to the Mitchell Principles. The Mitchell Principles were the principles set out by George Mitchell, which outlined that parties who come into the negotiating process were renouncing violence entirely, and were committed solely to the political process. They were far more complex and expansive than that but

I'm just giving a very short-hand overview. There were various processes before that, and there were various attempts at getting the process moving, and it was recognised by the two governments that you needed to have as many people in the negotiating room as possible. They learnt from earlier discussions in Sunningdale in the 1970s that it was easy to get a peace process when you only bring the moderates together. With moderates, because they're moderate, you can get them to agree quite easily, it's the people on the outskirts that you want to agree. This is why it was important to have other parties involved, Sunningdale didn't succeed with the DUP, which was Dr Ian Paisley's party at the time and which was not as big a force as it is now.

Coming back to how the media set up operations during the talks process, the talks took place in a building on the outskirts of Belfast, Stormont Castle, in a horrible, horrible suite of offices. A dirty, dingy, 1960s horrible building. It was probable that someone thought subliminally that if you put all of these people together in this horrible set of offices, then they'll want to get the hell out of there as fast as possible. That did not happen. George Mitchell was chairman of the talks process and a former Democratic Senator who had been appointed by Bill Clinton to chair the process as an independent third party. He frequently told the story that when he was in the US Senate, because there was no time limit on Senate speeches, that you would frequently have to sit through a seven-hour or eight-hour speech by a Senator trying to stop a piece of legislation going through. When he came to the talks process, he told the negotiating parties, I'm used to people talking for a long time, I'm used to politicians being long-winded; nothing can frighten me. The problem was that a lot of people around the table didn't take that as an indication not to go for it, they took it as a challenge. So he said afterwards that although no one gave a seven-hour speech or a ten-hour speech during this whole process, everyone had given the same one-hour speech 13, 14, or 15 times over. So the talks process was definitely difficult, and I think that

any journalist sitting there covering it would have given up a long way before it concluded.

This raised questions about where the media would sit in this process. It was decided that they would be in a separate unit, adjacent to the building, but not in the building. So they did not have direct access, they would aim to talk to the participants coming in and going out and the media would now and again be invited in to take photographs or to do some filming, but that was it. At this stage, mobile phones were important, so the media had the mobile phone number of most of the participants and they were in direct communication.

Going back to the OSCE conference which took place a couple of years ago. There was a story told that when the participants were coming in, the journalists would meet them at the gate on the way up to the outer perimeter and talk to them. I'm sure Danny, as the Sinn Féin press officer may at some point touch on this, but what happened was that the participants would go for a walk during the break. They would leave the building and go onto the grounds and walk, and just happen to bump into journalists where they could talk to them. So there were official and unofficial communications, and the governments were aware of that and our belief was that it had to happen. We believed that if we tried to curtail it then it would backfire because each of these groups and political parties had its own constituency who needed reassurance. It was most important that the two governments kept to the same message each time, that both of them were speaking from the same page. It was only when both governments were not speaking from the same page that trouble began.

While most of the talks took place in that environment, with the journalists within the environment but certainly not in the room and usually not in the building, one exception to that was during the Mitchell Review. This took place after the signing of the GFA,

in 1999, when problems had begun. These talks took place at the US ambassador's residence during the Mitchell Review of Autumn 1999. Former US Senator George Mitchell, having performed his role as the independent chair of the Good Friday peace process, was invited back to break the deadlock which had followed. The ambassador's residence was in Regent's Park in London and, with no surprise, it is very well protected and secured. The Unionists, the SDLP, the main players at the time were all there and they were just locked away. One reporter who was there said that it was made very clear to them that the media were not welcome, and would not be tolerated. In an interview afterwards, Senator Mitchell was asked how important these talks had been, and he said that they had been absolutely critical. He said that, not just the content of the talks, but also the circumstances were important. The two sides were not engaging, except to engage in hostility, with one side accusing the other of something. Until at one point, one Unionist and one SDLP delegate went to the table with tea and coffee. Basically, what George Mitchell was saying was that locking everyone away from the media was the environment that was required. Therefore, there are moments in a peace negotiation when we don't need the media.

On the topic of media management and the selective release of documents. This goes back to not allowing the vacuum to build up. So there were points when the government would allow documents to be released, not through leaks but through authorised, early versions. If you do this it is very important that you are seen to be trying to reassure all sides, and that it's not an attempt to push individual parties into any action or discussion. Parties will need to leak information to reassure their own hardliners, the governments need to be prepared for this and recognise that this will happen. At some point the government also has to learn to roll with the punches, and that means, when you come under attack, you just let the attack happen. So when the governments come under criticism, they didn't feel the need constantly to respond. If David Trimble questioned the role of the Irish government in the process,

we just let it go, because we knew that he was saying something that his audience, his constituency, needed to hear. Vice versa, when the Irish government was accused of pushing an issue, rather than correct it, and in many cases these accusations were factually incorrect, we made a judgement call to let it go.

Another point in terms of media coverage, was that we needed to create space for people to prepare the ground for change. In any discussion, in any negotiation, people have to find common ground, and the question arises of how to they prepare for that, and how do you allow them to get the status to do that. One of the ways that we did this was by not trumpeting every concession. If there was a big breakthrough you did not suddenly run out of the meeting yelling about having achieved a marvellous breakthrough, because that was going to provoke a reaction from the other side. This was part of the media strategy, to make sure that there was information out there that was real and accurate, so as not to create a vacuum, but also to make sure that discussion was toned down, so that you weren't creating unnecessary expectations.

The next topic is the importance of journalists reporting the facts. An interesting question that journalist can pose themselves is, if you have a piece of information, which you know is factually correct, which you have sourced, but which you know the publication of it could derail a process, should you publish it or not? The answer to that is usually yes, but in many cases it can be no. I listened to a debate some years ago between two preeminent Northern Ireland journalists, Eamonn Mallie and Ed Moloney. Ed Moloney's answer to that question was that of course he would publish it, he had to publish it. However, Eamonn Mallie said that he could think of several instances where he was aware of something and chose not to publish it. So what are the deciding criteria for this? There is no simple or formulaic answer. You could come to the conclusion that if a piece of information was going to disrupt the process, then it was going to disrupt the process anyway. The fact that it appeared

in the media may make this disruption happen a couple of weeks earlier, but if this was a major issue than it was going to disrupt the process at some point. Or do you decide that you will let the governments try and deal with it.

Journalists are not there to do the government's bidding; they are there to report the facts. I know that when talking to journalists, there's a temptation to say, and by the way I haven't briefed journalists in about a decade and a half, but you're tempted to say, by the way, it would be much better if you framed this in a certain way, but that's not my role, and that's certainly not the journalists' role. My role is to allow journalists to report on something factually. I would like to spin information, I want the government to come out of this well, not only do I want the government to come out of it well, I want my political party to come out of it well, so there would usually be a race to take credit for the latest government initiative. These are the natural competitions of politics, but it is not for me to tell a journalist how they should report something, because that is when my relationships with that journalist breaks down. The moment I see them as just another part of the apparatus, that level of trust goes.

Journalists and politicians have a symbiotic relationship, they both need each other, journalists need politicians for stories, and politicians need journalists to communicate their story. Journalists are a conduit for channelling information to the public. An academic paper that I was reading recently broke journalism down into four types. There is documentation, where government sends out a press release and they publish that press release almost as it is, that's the boring type, just the statement that an organisation has made so much last year, it reported a loss this year etc. Then there is spin, or promotional journalism for example, 'the government has been fighting hard on behalf of the people of Ireland in Europe.' The main purpose of journalism is the watchdog, which requires the journalist to double check that the message is true and based

on fact and to find another side, not just to take the government's side. Finally, there is collaborative journalism, where both sides recognise their responsibility. At different points and in different circumstances, each type of journalism exists.

So coming to lessons learned; the public must be well informed about the conflict and its resolution. One of the things that I picked up from Maria's presentation earlier is that, because of the timeline, because of the sequencing of events, there was a greater public understanding of the way that we got to the agreement than there might have been in Colombia. There was a lot of public expectation because the peace process which resulted in the GFA in 1998 was only a small part of the actual peace process, which had started in 1992, 1993, or 1994, or you could go as far back as saying that it began in the late-1980s. So, in Northern Ireland there was a much longer lead in and there had been a much longer public discussion of who the actors were, the causes of the conflict, and how people were approaching it.

Within reasonable limits, the negotiating process must be confidential. Now maybe this is a reflection of the nature of the media in Britain and Ireland, but your ability to control the reporting of the process is limited, so it was important not to try to reach beyond your limits. The media contributes to the peace process by reporting facts, scrutiny of the peace process by the media is important. The media's main role is to inform the public efficiently and impartially, that last word is important, impartially. Many of the parties, the Unionist, Republican, Nationalist and Loyalist, felt at many points that the process was not reported impartially, and that is going to happen. Dialogue is an essential condition of conflict resolution, and it provides the ground for the media to fulfil its role. In many ways it is through you in the media that politicians are able to reach their audience, their constituency, their voters. Dialogue can and should be carried out at multiple levels, and the role of the media is important and indispensable at any

level. In order to fulfil its mission, the media must have economic independence, political freedom, and political diversity, which is a guarantee of economic diversity and which in turn enables a diversification of media resources. We take media independence as a given here and we probably presume that we have it, in many ways we may not. We would say that we have a fairly broad media, that we have a fairly free media, that we have a fairly accurate media, and despite the influence of the large multinational corporations, most Irish media is still editorially driven.

A point that I want to make that might be a bit partisan or political is that, one of the things that I think happened in 1997 and 1998 was that heading up the two governments was Tony Blair on the British side and Bertie Ahern on our side. Both of them were very media savvy; they understood the power of the media. I think that this in many ways influenced the governments' approaches to the media during the negotiations, and this was probably a change from previous governments. The previous governments, who had been managing the early process of the talks, were potentially a bit more sceptical about the role of the media. Both Bertie Ahern and Tony Blair were elected in 1997, and both of them were elected on the back of two big election campaigns that were geared towards the media. Bertie Ahern was very accessible, he would give doorstep interviews, so his media strategy didn't just involve formal press conferences, most of Bertie's media communications would be informal, on his way into or out of a building or event. He was quite accessible on this basis and I think Tony Blair was as well. That does not mean that their media strategy was unmanaged or unprepared, and it does not mean that they were accessible all of the time, but both of them knew the power of the media and understood its importance and centrality to the peace process.

That is just to make the point that there were crises within the process, it was not an unbroken chain of talks, but the general approach was that because of the unique nature of the Northern

Ireland peace process, with two governments at the centre of it working in partnership, that even when there were clear and obvious tension between the two governments, even when there were clear and obvious breakdowns in terms of agreement between the two governments, that it was most important for the process that the two governments be seen to maintain a constant message of impartiality and cooperation. This became a very important part of the process and allowed us to deal with each of the problems as they arose.

On this last slide I have links to some very good research material on the Northern Ireland peace process. There's some resources but there isn't a huge volume.

A final point that I'd like to mention, which was touched on earlier in the discussion about social media, and which was the question of, is this possible in the era of social media? I think it is. It is true that social media gives us more immediate access to information that isn't always based on analysis. One of the benefits of the printed page is that it took some time to put it there, whereas with immediate broadcasting this is not always the case. The news cycle has changed in the last 30 years, the average news clip on the evening news in the US today is only seven or eight seconds long, in the 1970s or 1980s it was 20 seconds long, so you have lost the analysis, the nuance, and the background. Social media falls into this trap because it is more immediate. Where it is fact-driven it has a benefit, and citizen journalism is not something to be ignored, it's just that it needs a different management process, and the management process still has to be based on the need for facts and not allowing vacuums to build. Social media now more immediately fills that vacuum, but the responsibility to deal with that lies with either the chairperson of the talks, or the main players in the talks. They need to ensure that they have a management strategy and a communications strategy, one that treats the media as adjacent to the process but does not recognise them as part

of the process. The media is there to report, and the role of the government is to allow them to do that in the best way that they possibly can.

Sally Holt: Well thanks Derek for that very rich and important overview of the relationship between the government and the media. Shall we now move onto questions?

Participant: Maria said that in Colombia the parties were ready for the peace process, but that the public was possibly not ready, and that this is why it didn't get passed in the referendum. From what you have said, I understand that the communities were ready, and that they laid the ground for the governments to support the peace process. Is this correct? For example, what made the British and Irish governments come to see the conflict not as a security problem but as a political problem?

Derek Mooney: I think that the Irish government probably reached this conclusion some time earlier. I think in the initial stages of the Northern Ireland conflict, from about 1969 onwards, both sides did treat it as a security problem. In these early stages the Irish government wanted to internationalise the conflict, they wanted it to be raised in the UN. The British government's view was that this was an internal matter, not an international dispute, and that there was no role for the international system. The American government agreed and helped to veto it in the UN in 1969.

Speaker Derek Mooney adds to the discussion during a Q and A session alongside participants

From 1987, the leader of our party was a man called Charlie Haughey. Charlie Haughey had a reputation as a Republican, in 1970 he had been accused and gone to trial for helping to bring guns into Northern Ireland for the IRA. So he had a very Republican background. He started to open up political communications. However, on the British side, Margaret Thatcher claimed that this was strictly a security problem. I don't want to overemphasise the role of personalities, but I think that they do play a part. Margaret Thatcher was succeeded by John Major. John Major had been her finance minister, or chancellor of the exchequer, and during that time he had formed a god personal relationship with our finance minister, Albert Reynolds. They would meet at the EU, and may I again emphasise the importance of the EU, not just because of its direct intervention but because, from 1973 onwards, Irish ministers were meeting everyday with their British counterparts on the margins of European Council meetings. So personal relationships were being formed. Both Albert Reynolds and John Major, as finance ministers, would start talking about the situation in Northern Ireland. Albert Reynolds subsequently became the leader of my party, and he said that he had tried to persuade John Major that Northern Ireland was a political problem.

When John Major became Prime Minister, I think he very quickly showed that he understood that, and he started to change policies. So in 1993, there was the Downing Street Declaration, which was a political declaration by the two governments stating that the situation in Northern Ireland was a political problem, which required a political solution. This declaration didn't advocate what that solution was, it didn't set it out. However, there were also back channel communications going on. One of these was the Hume-Adams dialogue, which was the dialogue on the Nationalist side. In the south, under Garret FitzGerald, we had the New Ireland Forum, which was from 1983-84, which invited all political parties on the island, Unionist, Nationalist, all of the parties in the south, to discuss the future of the island. The Unionists chose to stay away, although some moderates came to give evidence. This meeting was a group of about 60 individuals who invited people to come in and make presentations. The New Ireland Forum then produced a report, which the British government, Margaret Thatcher, famously threw out. The report said that there were three possible options for the situation in Northern Ireland, one was Irish unity, that Ireland would be one, 32-county state, then joint authority between Ireland and Britain over Northern Ireland, and I can't remember the third, but basically she ruled out all three.

Danny Morrison: Confederation.

Derek Mooney: Confederation, there was confederation that would have made Northern Ireland a state of Ireland, with the two parliaments remaining and the two administrations remaining.

The point is that there had been this continual dialogue, you also had the Sunningdale Agreement in the mid-1970s, which was an attempt to put together a power-sharing agreement in Northern Ireland with the moderates from both sides. That fell apart very quickly under Unionist pressure. The Unionists organised the Ulster Workers' Council Settlement, which involved one-day strikes, and

they tried to stop it going ahead. So the public service went on strike and it basically brought Northern Ireland to a standstill, and the British government caved in very quickly and collapsed the administration.

So you had a slow evolution to peace, but the communities were also prepared for it. While Sinn Féin's vote was increasing, the SDLP was still by a large measure the biggest Nationalist party. This may be a discussion for Danny, but in terms of this relative strength, why did the IRA campaign continue? Why was it able to survive? There wasn't public support for it, most people said that they did not support the violence, but there was also a gentle recognition that the actions of the IRA were in the interest of the people in the north, of Nationalists in the north. As far as I understand from Maria, there was not the same view towards the IRA as there is towards the FARC. While the Nationalists did not believe that the IRA was speaking in their name, while Nationalists and Republicans condemned what the IRA did, they understood the rationale behind it. They didn't agree with the methodology, they didn't agree with what they were doing or how they were doing it, but they understood the origins of it. So you can condemn it, but still understand it. You can refuse to support it, you can vote against it but through historical and political analysis you can still understand it. I didn't go the way of violence, but I can kind of see why somebody did. I think they were fundamentally wrong, but I can kind of understand it.

Participant: You talked about peace journalism, you mentioned this at the beginning of your speech. You said that no such thing as peace journalism exists, but isn't it also the case that journalism has principles. It defends peace, it defends freedoms in the face of authoritarianism. Don't these journalistic principles exist, or is it just about making news?

Derek Mooney: In answer, yes of course they do. However, I don't

think that you can draw a line between journalism, which embraces those principles, and a separate cohort of peace journalists. I think that all journalism by its definition should be peace journalism. The force of facts and the force of journalism is how you change opinion, and how you change government. I was trying to define how I don't think that there is a separate group who are peace journalists, and then you have the rest of the journalists. I think all journalism should be peace journalism, and on the fringes you have violent journalism, the people advocating on behalf of the FARC, or the IRA, or the UDF, but that's not journalism, that's propaganda. I wasn't attacking the idea of peace journalism, I just believe that all journalism by definition should be peace journalism. Not all journalists have to advocate for democracy, not all journalists need to advocate for a western style democracy, but certain core principles, such as freedom of expression and freedom of belief, should be at the core of journalism.

Participant: I agree.

Participant: In your presentation, you stressed the importance of social media. Do you think that social media is strong enough, or important enough, to prevent peace, or to constitute a risk to peace? In the future, what do you think the role of social media is going to be?

Derek Mooney: Any political party will tell you how critical social media is to campaigning and to reaching new voters. I've been involved in elections in Ireland for all of my political career, I've also been involved in two referendum campaigns recently. A couple of years ago there was a campaign by the government, which is not my part of the government, to get rid of the upper house of parliament, the Senate. We put together a small campaign, we had €50,000, the government spent €2,000,000, and we defeated the government by about 51% to 49%. The referendum was about moving Ireland from a two-chamber system to a one-chamber

system. The government had argued for a constitutional change, they claimed that the Senate was not elected by the people but by other politicians, and they claimed that this was expensive and unnecessary. What often happened was, parliamentarians who lost their seats would go to the Senate, because the Senate elections were two months after the elections to the lower chamber. So the government claimed that this was becoming a means for defeated politicians to stay in politics and try to win back their seats. I should explain that in Ireland we have a slightly more complex political system. Parliamentary constituencies do not send one member to the parliament, you can have three, four, or five members for each constituency. So you are fighting your colleagues, and you are fighting the other party. This also means that we have clientelism, where politicians make sure that they are always talking to voters and so sometimes concentrate more on minor, local issues, than national issues. So the government argued that we needed to change our political system, and part of this involved getting rid of the Senate.

During the campaign I accused the government of being anti-democratic, however I do accept that they had some arguments for why they wanted to get rid of the Senate. My point about this is that, during this referendum and during the referendum on same-sex marriage, social media was absolutely critical. Social media was the way that you got your message across. So it was absolutely important, but it is important to have a social media strategy that is based on facts, that is based on quickly correcting and changing incorrect information. That is rebutting, and social media can become a very important way of doing that. In old-fashioned, mainstream media, if a message has been publicised, you could miss a whole news cycle before you have a chance to publish a correction. In social media, it is now immediate. So, while there are negatives to social media, in terms of the fact that everyone now has a voice and not everything is fact-checked, on the other hand, you can also very quickly send out information.

By the way, despite the prevalence and the importance of social media, most research has shown that when there has been a large event, for example the terrorist attacks in Paris, people still turn to mainstream media and mainstream news for information. So social media is very important, it's an important tool for reaching a new audience, and particularly an audience under 35. Most people with a Twitter account never tweet. I think something like 40-50% of people who have a Twitter account never tweet once, they only use Twitter as a source of news. Who gets the biggest Twitter following? Ok, apart from Donald Trump and Justin Bieber, it's big media organisations. The BBC has a big following on Twitter, RTÉ,⁵ our national broadcaster here has a big following. Media organisations drive traffic, to their news stations and their radio stations, and to their bulletins and websites. So, it works both ways.

Over the last couple of years, I've been running a commercial organisation. This is a network of Human Resources directors, personnel managers from across Europe. We deal with Coca-Cola, International Business Machines (IBM), Pepsi-Cola, and Intel. I do a lot of work with them on the role of social media and industrial relations. Many strikes, particularly in the Far East and in countries that are not highly unionised, have been organised through Facebook. There are many examples, particularly in sweatshops and in places with cheap labour, such as factories producing clothing or footwear. In Santiago, Chile, IBM were closing a factory and moving it to the far side of Santiago. There was some worker resistance to this development, but in Chile the unions are not exactly democratic, so IBM had given some money to the union bosses and they agreed that the factory could move. The workers weren't happy, so a small group of them organised a Facebook group to say that they weren't happy, that they wanted to be compensated, that their jobs should be kept, and that their terms and conditions should be maintained in the new location. Then they organised a meeting among themselves.

---

5 Raidió Teilifís Éireann – Radio Television Ireland

I was talking to the global personnel director for IBM, he told me afterwards that he saw this Facebook page and there were about 150 people on it. They employed around 2,500 people so they thought that this was nothing. However, 4,000 people showed up at that protest march, because those 150 people had 100 friends, so they shared it with these 100 friends and now the page was multiplying. This is the power of social media, the fact that someone has 1,000 followers is not as important as the fact that each of these followers has 200 followers, so your message and reach is to 200,000 people almost immediately. The protest in Chile took place, and IBM were trying to get everything to calm down. They were asking, how do we reach all of these people? There was an emergency meeting in New York. This shows the power of Facebook, a relatively small factory issue in Chile meant that now the senior managers in New York, 24 hours later were having a crisis meeting to deal with what someone had put on Facebook. Here is the power of the solution. They were sitting having a meeting about how to deal with this, and they were all coming up with very complex solutions involving billboards and writing to everyone's home addresses. One guy, who was just there to take notes, said, we're a technology company, why don't we design an app. He said that this app could be sent out to all the workers, and the workers could put in their employee number and the app could tell them what compensation they would be getting. So they put the app out, they texted everyone telling them to download the app to learn about the compensation, and the strike was over within 24 hours. People went away and accessed the information and saw that they would get away compensation, and an extra travel allowance for going to this new plant.

So that is how social media works in two ways, it works to create the problem, but it can also work as part of the solution. That is not a political example, I know, but it is the most recent one that I have looked at. It also reminds you that in any communications strategy to always have someone in your media team that looks and sounds and talks like your audience. Far too many of us in politics live in a

bubble, it is always important to have someone in the room who is part of your audience, or who understands your audience. This can be through polling, or it can just mean having someone who is 20 years younger than you, who knows that not everything that we do aged 50 is the way that people respond to things now.

Sally Holt: We are out of time; shall we take two more questions?

Participant: During the negotiation process, you talked about the importance of secrecy and confidentiality. I would like you to say more about this confidentiality during the negotiations. Other people who have talked to us about negotiations have also said that some things can remain confidential always and forever, what is your take on that?

Participant: Thank you. First of all, if I am not mistaken, at the beginning of your presentation you had one argument and at the end you said something else and I think that there was a contradiction. At first you said that there was no such thing as peace journalism. Journalists as journalists have a responsibility to report the facts. However, at the end of your presentation you said that in order to resolve conflict you need dialogue, and that in every step of this dialogue, the media has a very important role. Looking at our experiences, we think that the media does have a role, whether it be positive or negative. What do you have to say about this discrepancy?

Derek Mooney: Technically the two questions are linked because they are about trust and confidentiality, and the availability of information. There is a conflict in this, there is no one single, simple solution. In many cases the solution will be based on the circumstances and the background against which something has happened. One thing I've been very careful about is advocating that what we did in Ireland is a very simple model that should be exported elsewhere. The one thing that we realised in the Northern

Ireland peace process came from the number of people who arrived here and said that this is how a peace process has been done in a particular circumstance, and of course it didn't apply to us. This is because there are cultural, social, and historical differences. So that is why at times there may appear to be a slight contradiction. What I'm presenting is how it worked for us, there is that duality, that idea of holding two thoughts at the same time, which may appear to be contradictory, but I don't think that those two things are that different.

I'm very clear on reporting the facts. A journalist's first responsibility is to report the facts, but what I'm just saying is that as citizens they have views. No matter how hard you try to keep your opinion out of something, it's very hard not to. One of the examples I give is that, shortly after the GFA there was a major explosion caused by dissident Republican paramilitaries in Omagh. Unfortunately, the number of people it killed has now gone out of my head but it was just horrendous, it was the single biggest atrocity of the Troubles.⁶ Journalists reported it fairly, but you could not keep the fact that you were horrified about it out of your voice. The language of it was toned down, but you could not help but disapprove of it as journalists, because it was against the principles of free speech, against the things that anyone stands for. But journalists are not there to drive the process when the process has stopped, they are not there to kick start the process. That is the role of politicians, it is for the leaders to do that, not for the media to push that process. The media has no answerability. However, that is within a democratic society, that is the case when the people who are at the negotiations have a democratic mandate, it may vary slightly when the people around the table don't have that democratic mandate. Sinn Féin was at the table, not because it was associated with and could speak for the IRA, but because it had elected representatives. So there is a contradiction.

Coming to your point about the need for confidentiality. There are

---

⁶ The Omagh bomb of August 1998 killed 29 people, making it the single biggest incident in The Troubles in terms of deaths

moments when that is required, but as governments we understood that we could not impose that confidentiality. So if people at a senior level were going to release confidential information about that process, then they clearly didn't have much faith and confidence in that process. I talked earlier about the enthusiastic eejit, that when you had the release of confidential information, invariably it was from people on the low-level. When this happened, the intention of releasing this information was not to frustrate the process, or to create difficulties for the opponent, it was just because low-level people cannot keep their mouth shut. It did happen at a senior level, I'm not pretending that it didn't - there were moments when both sides were releasing confidential information - but the government had to be prepared for that. I return to the George Mitchell point. There was a point when it was vitally important that dialogues between parties be kept quiet, because you had to create the space for people to have those dialogues, and for them to be able to have them without some of their colleagues trying to frustrate them. Again, this is decided by the context, but it is not decided by the media, it is decided when the participants all have sufficient vested interest in the outcome and recognise that the maintenance of confidentiality is in their interest. If confidentiality is only being imposed by the government, then the process probably has a deeper problem.

The power of publicity and its political impact: experiences of the Troubles

Danny Morrison, author, political commentator and former national director of publicity, Sinn Féin

Danny Morrison presented his experiences as the former National Director of Publicity for Sinn Féin alongside DPI Head of Turkey Programme, Esra Elmas

Esra Elmas: Welcome everyone. We now have our last speaker, Danny Morrison. Danny, we kept you waiting but we were next to each other listening to the speakers and he was really enjoying himself. Danny lives in Belfast, he is an author and political commentator. He worked as the communication advisor to Sinn Féin and he was charged twice with membership of the IRA. In the 1990s he served eight years in prison before the decision was declared a miscarriage of justice. Apart from being a political journalist and commentator he is the author of many books. We

are going to listen to him for about half an hour and then take questions.

Danny Morrison: I'd like to thank the organisers for inviting me here today. I don't think I've every addressed so many journalists in one gathering. I've got the bad slot, when everyone is asleep or checking their emails or Facebook. I'm going to speak about a number of subjects today. I will give you a bit of a biography about my life in publicity, in polemics, some say propaganda. I then wanted to talk about my interactions with journalists, both nationally, British journalists, and internationally. Then I want to talk about how the media handled the peace process, and the various dilemmas and moral challenges, not just in the peace process, but also in recording the peace process, something which I have direct experience of.

I was born in a state which was artificial, sectarian, militarised, and apartheid. Where I live today in no way resembles the state that I was born into. Politics, peace, progress, and the slow attempts at reconciliation have transformed the political landscape in the north. We haven't got there, no way, but we're in a position today where, for example, I socialise with former British soldiers, former Royal Ulster Constabulary (RUC) police officers. I have met the policeman who arrested me, I have been out with the detective who charged me with conspiracy to murder and kidnapping, I have socialised with a British soldier whose uncle was an RUC officer who the IRA killed. There's one thing that unites us, which is that we have to learn the lessons of the past so that they will never be repeated. This involves a lot of honesty and difficulties, because if I am honest, if I am scratched, I will revert, not necessarily to a fundamentalist Republican, but I will take no nonsense if I consider somebody to be trying to get an advantage over the cause that my friends died for, that I risked my life for, that I went to jail four times for, and which my community suffered over a long period of time for.

In the 1960s, as a result of the American civil rights movement, the student protest movement in Europe, and the anti-Vietnam War movement, my community in the north, the Nationalist community, the pro-united Ireland community, marched for very simple demands. We marched for the right to vote, the right to have a house, and the right to a job. There weren't any demands for a united Ireland, to take British jobs, or for a socialist Ireland. These were simple demands that people in England enjoyed. Remember that we had the same government for 50 years, a Unionist government. We were never allowed to influence government policy in any shape or form. That government provided us with the cudgel, the baton, the water cannon, and assassination. In 1969, at this stage I was 16, I was involved with the student protest group, People's Democracy. In August 1969, hundreds of Nationalist homes were burnt down by government supporters. The police, the RUC, led the way. They opened fire with heavy machine guns on Catholic civilians, they shot dead a nine-year-old child, they shot dead the first British soldier, who happened to be home on leave from the British Army.

I was involved with setting up the first pirate radio station, Radio Free Belfast. I built the transmitter for the station, and it was incredible. I'd say that there were over 100 people in the queue, asking if we would play a song for their granny because it was her 80th birthday. We would announce the results of the Gaelic Athletic Association match, that is Irish football. The BBC ignored our existence, so there was never going to be an Irish Republican, or rebel, piece of music played on the radio. So that was my first involvement at the age of 16 in publicity. I had wanted to be a writer, I knew that when I was 15 or 16, but whatever reported talent I had as a communicator, I gave to the Republican struggle for the following 30 years. I began selling the Sinn Féin newspaper, Republican News, from underneath my coat outside churches because the paper was banned. Sinn Féin were also banned at this stage. I then decided to join the Republican struggle, and within a year I was interned at Long Kesh prison camp, interned without charge.

I began writing when I was in jail. When I came out in 1975, at the age of 22, I was given the position of editor of Republican News, which was very exciting. The paper was detested by the British government. Our offices were often raided, one of my friends was shot at the front door, hand grenades were thrown at the office, a car bomb was driven towards the office, newsagents who sold our paper were targeted, two newsagents were shot dead. My 14-year-old son worked in one of these newsagents, and the day the owner was shot dead my son was sick or else he would have been killed as well.

We published the paper in a town called Lurgan, the publisher was called Ronan Press, the British Army raided that press and arrested the printer. The printer was actually a businessman and a member of the SDLP, John Humes' party, no supporter of the IRA, but he treated the Republican News as a piece of business. They charged him with IRA membership and put him in jail. Gun fire was directed at our office in Dublin, and two members of my staff in Dublin were shot.

I myself was attacked on a number of occasions, coming out of the office, Loyalists opened fire one day. I was at a funeral and a Loyalist assassin attacked, he was called Michael Stone and he was armed with weapons that had been supplied by Israel and the apartheid regime in South Africa. His plan was to kill Martin McGuinness, Gerry Adams and myself. He opened fire when we were at a funeral, he shot dead my best friend, Kevin Brady, he killed two other people, and he seriously wounded 29 women and children. Our office on the Falls Road was under observation by a British Army spy post, Gerry Adams' office was up the stairs and once a policeman came in and shot dead three people in our office. Then the British decided to close down our paper. So they arrested almost the entire editorial staff and other members of Sinn Féin, 14 of us were put in jail. I was charged with attempting to pervert the course of justice, by publishing this paper. I eventually got bail.

At the paper we were walking on legal eggshells because we would publish full IRA statements. Sometimes the media and journalists would only publish parts of the IRA statements but we would publish the full explanation. I was a member of the NUJ and I would be very critical of the NUJ, because although they allowed me to address their annual conference about the censorship of the paper, I felt that the NUJ and other journalists could have done more. I could understand the predicament that they were in, it's a predicament that they would remain in, not just in our conflict, but in conflicts around the world. The fourth estate is meant to be a bulwark against government repression, it's meant to be an independent business. If you'd have come to Belfast in 1970 or 1980, you would have come to see me in my office on the Falls Road. I met many, many journalists with many different attitudes. The international journalists, especially those from Commonwealth countries, or from the Eastern Bloc, many of them visited our office first, because they went to the Northern Ireland office. This was because they considered us as Sinn Féin, and as close to the IRA. If you came to me and said that you wanted to speak with the IRA, I would go to the IRA and set that up. The other reason why the international media came to us was because they saw the struggle in the north, not as terrorism but as David versus Goliath. The Nationalist community in the north was trapped inside this partitioned state, oppressed, discriminated against, the violence was started by the state, not by the IRA. When the battle started in 1969, the IRA didn't kill the first soldier until 1971. Most of the early killings were carried out by the state. So I changed from supporting a peaceful civil rights campaign to defending and explaining an armed struggle by the IRA.

Many of these international journalists would see the struggle from this point of view and of course the British government resented that. They used all of their power to thwart international interest in the north of Ireland, they didn't want what they were doing to be scrutinised. The New York Times and the Washington Post

had an editorial position of calling the IRA guerrillas. The British ambassador spent years persuading them to call the IRA terrorists and they refused.

Incidentally, after the 1981 hunger strike when Bobby Sands, who was an MP, a writer, a poet, and an IRA volunteer, died, the people of Tehran changed the name of the street where the British embassy was based. It was called Winston Churchill Avenue, they changed it to Bobby Sands Street so that all of the mail going to the British Embassy went to Bobby Sands Street. The British government were so annoyed at this that they knocked a hole in their wall into the next street and changed their address.

Most countries in Europe, except those that had either a terrorist or an insurgency problem, tended to sympathise with us. Germany was an exception, where you had the Red Army Faction, the Baader-Meinhof, a rather elitist group of middle class intellectuals by and large, fighting a classically terrorist war for themselves and by themselves. In Italy you had the Brigade Rosse, the Red Brigades, and in Spain, in the Basque country of course you had ETA⁷.

So if you had come to Belfast I would have been dealing with you, and by and large I got on with the foreign press. I had a different experience with the British media. It's very hard to tell truth to power, it takes courage. It's much easier to put your head down. We saw the way British journalists and American journalists became embedded in Iraq and Afghanistan, and the type of sterile work that came back, all about how 'our boys are good, they're all bad.' We saw how the British media became cheerleaders for the British during the Falklands War. With few exceptions I had major fights with British journalists.

The IRA captured a secret British army assessment of the IRA and I gave it to the head of the press association who published it. This

---

7 Euskadi Ta Askatasuna; Basque Homeland and Liberty

document was very interesting, the British Army officer who wrote it said that the IRA could not be defeated, that there was only a political solution, and that the British would have to negotiate. It also said that the IRA were not criminals and that they were politically motivated and would probably fight on forever. So we published that. The reaction of the British media and the British establishment was to sack the head of the press association, he lost his job and had to move to the USA.

There was another journalist called Joan Thomas, an American journalist, and around the 1980s she was based in her London bureau. She came to Belfast and started to scrutinise the RUC's policy of shoot-to-kill. Although there were around 90 incidents where innocent, unarmed people were killed, she examined 47 of these people. She was called in by her boss and she was called by a member of the British intelligence who said to her, drop the story and we will give you access to 10 Downing Street, you will be able to interview the Prime Minister. She said that what was happening in the north of Ireland is just like a dirty war in a Central American republic. She was sacked and she had to leave. So with few exceptions, many of the British journalists that I have dealt with I have found to be attached to the cause of the motherland, they're patriots. We're all human, so we all have to make the decision of what we are going to do. It's much easier to condemn the Nationalist community, the IRA, and their cause than it is to challenge torture and brutality. It was a dirty war, British intelligence armed loyalists, hundreds of weapons killed hundreds of people, and there has never been an inquiry into this. All inquiries have been stopped by the British government. So we were involved in a very classic struggle.

In 1982, after the IRA hunger strike, I was Bobby Sands' spokesperson. I must tip my hat to the media, we used a photograph of Bobby Sands that had been taken in prison when he still had political status. He had long hair, an open-necked shirt, he was 21 years of age and he was smiling. He had no idea that he was going

to spend a third of his life in prison, no idea that he was going to be on hunger strike for 66 days, no idea that he was going to become a Member of Parliament, with twice as many votes as Thatcher, that gardens, parks, and streets would be named after him, that the Indian Parliament was going to pause for a minute and honour him when he died on 5th May 1981. We brought out this photograph of Bobby, a brilliant photograph. We gave it to the press association in Reuters and suddenly the Northern Ireland office said, hold on a minute, in that photograph he looks like a pacifist. The British government saw that this poster was worth 10,000 words, a million words, so they tried to get a photograph of Bobby when he was arrested. You know the sort of image, a mugshot of him looking at the camera with a number plate underneath it. Reuters and the Press Association said, too late, we're sticking with this photograph. That was very important, that was when they stood up to the British government.

Margaret Thatcher challenged us, she said that she could not speak to us when we didn't have a mandate. So we won an election. I was elected in Mid-Ulster, a rural area outside of Belfast. Four weeks after I was elected the leader of the Greater London Council, Ken Livingstone, invited Gerry Adams and myself to London for peace talks because the government wouldn't do it. The night before I was due to leave, the British government issued an exclusion order against myself, Gerry Adams, and Martin McGuinness, banning us from entering Britain. If I went to Britain to make a speech, I would be sentenced to five years in jail. At the same time they were criticising Russia for banning Andrei Sakharov, the Nobel Peace Prize winner, from coming into Moscow. They put him out in the regions and they wouldn't let him come into Moscow. So the hypocrites had banned us, even though we were elected, even though we were supposed to be British, under their terms. I was banned from entering England for 14 years.

When we held a press conference the media came along and I blamed many journalists for this. We would have a press conference

about transport, or health, or agriculture but a lot of the media only wanted to ask about yesterday's IRA attack. The IRA had planted a landmine across the glen, killed four soldiers, why did they do that? So in a way, the media turned us into proxy spokespersons for the IRA. Thatcher used this, she said, you're giving the IRA the oxygen of publicity. So she introduced the broadcasting ban in 1988. It remained there until after the IRA had declared a ceasefire. So, we weren't allowed to go to England. Censorship happens because the government doesn't trust the people to make up their minds when they are given information. Some people have said that the broadcasting ban was actually an advantage to Sinn Féin. Yes, there was a propaganda aspect to it, because we were able to say, look at the British, what's the difference between them censoring and Latin American countries, or China, or Russia censoring. I did a survey, and in the three months prior to the introduction of the broadcasting ban on Sinn Féin there were about 480 inquiries by the media into my office, the public and press centre, on the Falls Road. Back then some journalist would be sitting in a newspaper office with their radio on, and they would hear us on the radio and that would inspire them to contact us for the real story. So being on the radio and TV has a spill over effect. We were banned from doing television and radio interviews, even though we were elected to the Northern Ireland Assembly, even though Gerry Adams was a Member of Parliament. This ban had massive repercussions on our ability to win elections, because you were handicapped in that regard.

I did a survey three months after the ban and the amount of press inquiries to our office had dropped to 120. There's an old left-wing slogan, that repression breeds resistance. That may be true in certain circumstances but repression works, and that's why governments use it. Repression with regards to the struggle in the north of Ireland delayed peace. Refusal to engage with dialogue delayed peace, it meant that people had no other way out of the situation. They were behind a barricade and they continued to

fight because there was no alternative. Prior to the ban we were also handicapped because the media would facilitate the sectarianism of the Unionist parties. For example, even though I was elected if there was a panel discussion on the television, the Unionists would say, we're not prepared to sit in the same room as Danny Morrison. So they would exclude me from the debate. I would argue with the media, OK, have the debate, but then put me on afterwards. They would record me, put me on first, and then they would go to the live panel discussion and I would be torn asunder by those who had the monopoly, who had the air to themselves.

The media kowtowing to prejudice had all sorts of repercussions. Those journalists, especially British journalists and some in the south of Ireland, who challenged the establishment, I considered to be quite brave. They continued to make documentaries but people abroad had the impression that Britain, mother England, was a very liberal democracy. It got so bad that they banned songs. A group called The Pogues brought out a song stating that the six men who were convicted for 22 life sentences for the Birmingham bombs were innocent. Another three men and a woman who were convicted of another IRA bomb were also innocent. Songs were written about these people, and the BBC banned them. So you can't even sing about it, and if you're elected you're ignored and can't even go to England to raise the subject. If you bottle all of this up, of course it's going to make the people say, you know what, fuck them. I'm going to be involved in the IRA bomb, I'm going to shoot them. Because when the IRA did carry out attacks all the journalists flocked to our office. All of the foreigners came over after the Birmingham bomb, after the mortar attack on 10 Downing Street. Then they were interested in covering the conflict. So there's another lesson, violence pays, violence gets you attention.

On the 7th January 1990, the IRA sent for me to tell me that they had learned that an IRA volunteer was an agent, an informer, and that he had agreed to do a press conference. He was going to name

policemen who were encouraging him to set up Republicans for assassination. The IRA informer had agreed to do a press conference in which he would name policemen who had encourage him to set up two Republicans for political assassination. I went to meet him, and as I arrived at the house the house was surrounded by the British Army and the police. I tried to escape, I was arrested. I never met the man, he never gave evidence against me, but I was charged with conspiring to murder him, kidnap him, and being a member of the IRA. Some of the charges fell through during the trial, so I was sentenced to eight years in jail. I was in jail when the IRA called a ceasefire. I wrote a paper for the Republican leadership and I advocated that there was a military stalemate between the British army and the IRA. The IRA was well-armed, better armed than ever. I had brought in four major shipments from Libya before the last one was caught. So the IRA could fight for 20-30 years, but there was a military stalemate.

I used the example of the Sandinistas in Nicaragua. In 1991-1992, the UNO coalition⁸, which was probably secretly sponsored by the CIA,⁹ beat the Sandinistas in the elections. The Sandinistas were faced with a choice, back into the mountains to fight, or stick with the election project and see it out. In my paper I advocated that one day we would face the same choice, and we should do it from a position of strength. So from about 1992, I was advocating an IRA ceasefire. I wasn't stupid, I knew that what you don't win on the battlefield you can't win on the negotiating table, and that you can lose on the negotiating table things that you have won on the battlefield. This is why you need very, very good negotiators. We had those negotiators in the form of Martin McGuinness and Gerry Adams.

When the IRA called a ceasefire I was in a cell with Pat Sheehan, my friend Pat Sheehan. Pat did a philosophy degree in jail. We used to

---

8 Unión Nacional Opositora; National Opposition Union

9 Central Intelligence Agency

walk around the yard talking about Kierkegaard and the meaning of life. Pat also did the first hunger strike for 55 days. Today he is an Assembly Member for West Belfast. Pat was serving 26 years. I went back to my cell and wept. I cried for all of the people who had died, my comrades, all of the innocent people, all of the soldiers, all of the policemen. In a sense it was completely unnecessary if, for example, the Unionists had given to our people on Good Friday 1969 that which they were eventually to give on Good Friday 1998. Our rights. None of that would have had to have happened. The other thing that took me by big surprise was that the relatives of all of the dead suddenly emerged. Not with one voice, for example the families of the people who were killed on Bloody Sunday accept the apology from the British government, but some of them want the British soldiers arrested, named, humiliated, sentenced, and jailed. Other people just want to know the truth. They want to know why their son was killed, why their father was killed, what the circumstances were. The truth is important, but the truth is also dangerous. For example, I've been reliably informed that an IRA volunteer who was killed during the conflict, who is in the Republican plot in Milltown cemetery along with Bobby Sands and hundreds of other volunteers was actually an informer. Does his family want to know that? Does it do any good for that to come out? Other families might dig up his body, thinking that they don't want his body near theirs. Do Unionists want to know that some policemen were working for the IRA? Do they want to know that some prison officers were working for the IRA? So the truth is a double-edged sword. For some families it would give relief, for others not. It's a scar and the most important thing is that we learn lessons from conflict.

Some local journalists, in my opinion, have been slandered. Other journalists have called them peace process journalists. In the last few days I spoke to two of these people. One of them realised around 1992, 1993 that the British government was secretly talking to the IRA. He knew that if he broke that story, the Loyalists would go

crazy and demand that John Major resign, ending the talks and perhaps perpetuating the conflict for another five or ten years. That journalist was relieved of this responsibility because news of the talks was leaked. Another journalist I spoke to was Brian Rowan, the BBC's security correspondent. In 1999, after the GFA but before the Assembly and Executive had been properly settled, Tony Blair promised the head of the Ulster Unionists, David Trimble, that if they went into government with Sinn Féin, the IRA would immediately start decommissioning and storing its weapons as part of the process. Brian Rowan, from his contacts in the IRA, knew that this wasn't the case. He knew that if he published it, David Trimble would come under massive pressure not to do the deal. Brian said that he took the decision to publish it because he felt that otherwise we were involved in deceit. Tony Blair was involved in deceit. Anyway, it would become apparent within two weeks that the IRA had not destroyed its weapons, and nor would the IRA destroy its weapons until it was guaranteed that the peace process was on an irreversible road. The Unionists couldn't get the IRA to go away and destroy its weapons, only to turn around and say, thank you very much, we're not engaging. We couldn't risk that, it would split the IRA, possibly leading to Adams and McGuinness being assassinated. So there are some dilemmas and I wonder how you journalists would have responded if faced with similar dilemmas. Would you tell the truth? You're citizens, you're a father, a mother, this is your community. What interests do you have on behalf of the fourth estate? For journalists, truth is more important than anything else, but peace is also very important and needs to be finessed at times as previous speakers have said.

So, I was looking forward to the question and answer session more than I was about speaking because to me that's the most important part, the most enjoyable part, and I think that participation allows us to flesh out the details of my story. Thank you.

Participant: In your speech you spoke about speaking the truth, and honesty. You said that you would not take any nonsense if someone took advantage over the cause that you risked your life for and also what your friends died for. I think that this is a basic dignity that any peace process should require for all parties. If so, can you explain how this has been achieved, or how it has been achieved in the specific peace process in Northern Ireland?

Participant: I found your talk really impressive. My question is, you talked about the pressures and about the censorship of the state, you also talked about the bravery of the journalists who stood up against that. Have you ever encountered the IRA reaction? For example, when you criticised the actions of the IRA, what was the reaction of the IRA to their own affiliated journalists?

Participant: This is linked with the previous question. The IRA conducts politics with violence, have you ever discussed this issue with the IRA. Are the IRA criticised for using violence?

Danny Morrison: To answer the first question, our peace process has not been completed. There is still a major problem from the leadership within the Unionist parties. We were promised that there would be a Bill of Rights, we were promised that there would be an Irish Language Act. Unionists, with the support of the British government, have resisted that, and cause problems for us with our support base. On top of that, Sinn Féin is quite a progressive, left-wing party. We support equal marriage; we support the right of women to decide on their health. Yet the Unionists blocked equal marriage in the north and the right of women to their own health. You know that there is no Executive at the moment, it has collapsed, but when we were in government with the Unionists, it was decided that there were so many events between 1912 and 1921, for example the Unionist resistance to Home Rule, which was when the Irish people has peacefully, and constitutionally won the right from the British government to have a parliament,

which was something that the Unionists, prior to the First World War had resisted and threatened civil war over by setting up the paramilitary group the Ulster Defence Force (UDF). Because there had been so many events, we decided with the Unionists that to celebrate them, we would have discussions about 1912, about the break-out of the First World War, about the Battle of the Somme, about the 1916 rising. This is what happened. I was the chair of the West Belfast Festival, I organised three or four meetings about the Orange Order, the foundation of the UDF, and the Battle of the Somme. When it came to commemorating the Easter Rising, the Unionists wouldn't come.

This is how petty the leader of the DUP, Arlene Foster, is. Two years ago, the soccer team from Northern Ireland and the soccer team from the Republic of Ireland were playing two different teams in Paris. Martin McGuinness suggested to Arlene Foster that they should go to both matches and show both communities that they were working with each other. He said, I'll support the Northern Ireland team, you support the Republic of Ireland team, or at least just be there. She said no. So she only went to the Northern Ireland Match and he went to both. It was the petty things like that, and other things like that, which eroded our peoples' confidence in the Stormont Assembly and Executive. It's difficult to get the other side to play ball.

Before this peace process I agreed, along with Sinn Féin to go to Stormont, to the parliament that had represented us as second class citizens for 60 years, our fathers and mothers and our grandparents. We agreed that the Irish government should delete Articles 2 and 3 of the Southern Constitution, which laid claim over the north. We agreed to recognise the police. We agreed to recognise the judiciary. We agreed to meet the Queen and the royal family, and still it was not enough. There was still very little reciprocation from the other side.

On this man's question about journalists. Several journalists were attacked in the north. One, Jim Campbell was seriously wounded by Loyalists, another, Martin O'Hagan was shot dead by Loyalists. When I say Loyalists by the way, I don't rule out the hand of the British state in those killings. For example, Loyalists claim to have killed human rights lawyer Pat Finucane, we now know that the people who killed him were being ran by the state. We also suspect that the British state was involved in hundreds, if not 1,200, or 1,300 killings, but they prefer to blame everything on the IRA. The IRA did awful things during the conflict, make no mistake about that. They did unconscionable things. Bombs were planted, not enough warning was given, innocent civilians were killed and the IRA was held accountable by its support base. As a spokesperson for Sinn Féin I was the person who was on TV and radio, trying to explain these things afterwards, but I wouldn't defend the indefensible.

When journalists were persistently and consistently hostile and misrepresented us, I would not engage with them. I knew that if they didn't get into our press conference than they wouldn't know the whole story, and their editor would be saying, why weren't you there? I'll give you an example of the type of thing that the media did. Gerry Adams was the Member of Parliament for West Belfast. Joe Hendron was the SDLP councillor. Joe Hendron represented about 2,000 people. Gerry Adams would have represented 19,000 people. When our paper was reported in West Belfast, one journalist always reported what Joe Hendron said first and then, four paragraphs down, what Gerry Adams had said. So my opinion was that I wasn't going to help this journalist. He was sending out the subliminal message: Joe Hendron is a good guy, more important than Sinn Féin. We had the same problem in the south of Ireland where, before the introduction of Section 31 of the Broadcasting Act, a journalist called Kevin O'Kelly refused to identify the man that he had interviewed from the IRA. RTÉ sacked the broadcasting authority, and this journalist went to prison. We had other examples

down the years. For example, when Owen Carron was elected after Bobby Sands had died. RTÉ interviewed the loser, who was a member of the UDR, a Loyalist regiment of the British Army. So, down south, before cable or satellite TV, people were getting the message that Sinn Féin was bad, and the Unionists were good, they were misunderstood, that the IRA was the problem. As a result of this demonization some journalists were afraid to publish the truth about the British state for fear of punishment. While I would stop a journalist from getting information, they would punish journalists in many ways, putting pressure on them etc. if they didn't tow the line. This lack of dialogue perpetuated the conflict.

You asked about the IRA, about politics versus an armed struggle. This was debated every day, until there came a tipping point where we could convince enough people inside the Republican movement to go down the path of peace. Not all did, some broke away to form an organisation called the Real IRA. They bombed Omagh killing 29 people. Many of their bombs were aimed at embarrassing Gerry Adams. So if Gerry Adams was due to go to 10 Downing Street tomorrow morning, they would put a bomb under that plane.

Participant: In one of your answers you said that your peace process is incomplete. Is it possible that Northern Ireland will return to conflict? Is there a possibility for this? Secondly, when someone from the north criticises you, or takes the side of Britain, what is your attitude? Do you consider them traitors?

Danny Morrison: The biggest threat to the peace process is British politics. The British government is going to take the north of Ireland out of the EU against its will. 56% of the people in the north voted to remain in the EU. The biggest fear is that the British government will re-impose a physical border between the north and the south. When you travel through the border tomorrow, you will not know when you leave the south and enter the north. The only difference is that when you look at the road signs, you

move from kilometres per hour to miles per hour. The British government is the big danger here, and they are being completely cavalier with what we have achieved. It is still quite delicate. It is still in the making. Yet, if they impose a border it will impact those communities whose roads were closed for 30 years, whose bridges were blown up.

Along the 340 kilometre border, there were hundreds of roads, and the British army blew most of them up and forced all traffic through about 10 major checkpoints to control the movement of people, goods, and the smuggling of weapons. If they impose that border the local people are going to be very angry. They are going to say, hold on, because the English are xenophobic and don't like foreigners and voted in a referendum for Brexit, we are going to suffer? So that is going to lead to resentment, and it has the potential for spiralling out of control. A protest could happen, a policeman could get shot, another policeman could shoot someone with a plastic bullet, a policeman's car could be set on fire, somebody could decide to shoot at a policeman, a policeman could be shot and the Loyalists could decide to shoot a Catholic in retaliation, and Lord knows where it could end up. In 1969 we had no idea what the next 30 years, the nightmare of the next 30 years, was going to be. That's the threat, the threat comes from what the British government might do between the north and the south of Ireland.

You asked what I did with people who were critical of Sinn Féin and the Republican movement. There were many people within the Nationalist community, for example those who did not support armed struggle, who were mostly associated with John Humes' party the SDLP. We fought elections, some of my relatives are in the SDLP. I also meet with Loyalist ex-prisoners, we discuss, we walk. I organise events for them every August on the Falls Road. Loyalists come over and we put on events. There's a great deal of interaction taking place between former combatants and

former enemies. That doesn't mean that all is well and good, it's still a precarious situation. There's a lot of frustration within the Nationalist community because of the DUP's support for Theresa May and Brexit, there is suspicion about the DUP, who never supported the GFA in 1998. A lot of the DUP didn't want that and a lot of the DUP still want to destroy the GFA. They still think that it was a good idea that one party should rule the place for 50 years, and they still aspire to that. They hope that there is a hard border because they hope that this will lock the north in with the United Kingdom. The problem that they have is that demographically, Nationalists have grown and grown, despite the fact that all of the Unionist policies were aimed at forcing us to integrate. For example, when the Northern Irish state was set up in 1921, we were a third of the population and we represented 65% of those who emigrated because we couldn't get jobs. We didn't have a hope. That has changed in the last 20 years. You wouldn't think it but I have six great-grandchildren, and nine grandchildren, and six of them are of voting age. So, demographically the north is going to be voting differently. It's not going to be voting Unionist. In the last election, the DUP won 29 Assembly seats and Sinn Féin won 28. It is in the interests of the Unionists, while they are in a much stronger position, to get a good deal rather than a poorer deal five or ten years from now, which they will resent. We don't want it to be resented, we don't want a united Ireland in which the Unionists feel how we felt, we've learned those lessons.

A united Ireland has to be with the agreement of the Unionists, but it can't include sectarianism and privilege. They have to recognise women's rights. They have to recognise gay rights. Every summer we host an international day, where people who live in our area from eastern Europe, or Nigeria, or Syria make food and we have street parties. We encourage our children to play on the street with their children. So we're very open, very internationalist, and the Unionists tend to be quite closed.

Esra Elmas: We have three speakers here, including Maria and Derek. So if you have a question for them too you can address it to them. I have a question for Danny. In most of your talk you discussed how you deal with the other side, but what about when you first start a peace process, what is your communications approach towards your own constituency?

Danny Morrison: Sinn Féin deliberately had lots of community engagements, such as small meals with 15 or 20 families and ex-prisoners. My brother was serving 26 years when the GFA was signed and he got released early. That's one of the reasons that Sinn Féin has less difficulty persuading its constituents of the peace process than the Unionists. The Unionists tend to be quite, not elitist, but incestuous. They only deal with a small group of people, whereas Sinn Féin are not. I was writing the whole time, I was constantly doing meetings in pubs, clubs, and community centres, explaining the process to people. I was also in charge of Sinn Féin in prison. So I organised a lot of these debates. People would ask a lot of questions. They wanted to know if we were giving away all of our guns and resources. I would say that it was up to the leadership to decide the best way of getting rid of the guns but that it would have to come because if we were committed to a peace, we needed to decide what we were compromising. We had to get the best that we could. The GFA, which set up cross-border bodies between the north and the south allowed us in the north to look towards the south, and it allowed Unionists to look towards Britain. That's why it was quite a unique power sharing experiment. I don't know if, for example, it could be transferred to Colombia. I was surprised by the dismal vote that the FARC got. If we had been in their position, if we had gotten that vote after going through a peace process, the IRA would have split.

I want to make one point about journalists. I spent eight years in jail. After I was released a journalist called Greg Harking, working with a former British intelligence officer, wrote a book called Stakeknife.

In the book he revealed that I had been lured to that house to be arrested and charged. As a result of that journalist's work, I brought a court case, which took about six or seven years. Eventually the British government had to concede that I was wrongly jailed. I then sued the British government and I got a settlement for the time that I served in jail. So that's one journalist to whom I am mightily beholden.

Participant: I recently worked to document different faith groups in Israel, Turkey and Palestine. Something that I witnessed in this region was that different religious groups don't recognise one another. My solution was to go into the houses of these people and to see how they pray, for example, how they baptise. The Yazidis are said to worship the devil, but they don't, and this is what I tried to show in this documentary. This is how I try to contribute to the peace. In Ireland, or generally in conflicts around the world, one root cause is that different sects of a single religion can't see eye-to-eye. So I am asking if politicians use these problems to hamper the peace process. Do they manipulate it to suit their own ends?

Participant: I would like you to elaborate on something that is very important to our problem. We know that Sinn Féin is the political wing and the IRA is the armed wing of the same social movement. Can you differentiate between the two?

Participant: My question is related to the question about different sects in the same religion. In this conflict in Ireland, is the difference of sects the real root cause? Are there real doctrinal or theological differences between Catholics and Protestants? Is it to do with the differences in lifestyle or just a show? Are there other root causes?

Danny Morrison: The problem is colonialism. England has been interfering with our country for 800 years. The first people who came here and dispossessed the native Irish were Catholics because the Reformation hadn't happened yet. Only after 1533, when

Henry VIII forced Protestantism on his subjects, were soldiers who came here Protestant. So there is a religious difference at that stage between the locals and the soldiers that came over. The soldiers who came from Scotland happened to be a breakaway from the Anglicans, they were Presbyterians. So we had Presbyterians and Anglicans among the soldiers. Land was taken off the Irish and given to these soldiers and their families and big businesses. However, Presbyterians in Ireland were also persecuted. They were forced to pay a tithe to the Church of England, and they resented it. The people who established Irish Republicanism were heavily influenced by the ideas of Thomas Paine and the ideas of the American Revolution in 1776. They were also influenced by the French Revolution and liberty, equality and fraternity. The people who set up the Republican movement were Protestants who wanted to break away. The founder of the Republican movement was Wolfe Tone, a Protestant lawyer from Dublin. He saw England as the real problem, and he wanted to unite Catholics, Protestants, and the centre around the idea of Ireland. The people who live and are born here are Irish. If you are back, yellow, white, brown, you're Irish. We welcome the new Irish, the immigrants who have come here and settle here. We call them the new Irish and we welcome them.

I am an atheist, although obviously I was born Catholic. The Reverend Ian Paisley did rise to power by talking about popery, he said that home rule was Rome rule. He said that a united Ireland would threaten Protestantism. So there is sectarianism, it undoubtedly plays a part, but it's not the explanation. For the explanation you need to look at colonialism.

Participant: As we know, the relationship between the IRA and Sinn Féin is that Sinn Féin is the main actor who dominates the agenda of the IRA. So I would like you to elaborate on that. I don't know how relevant it is to make parallels, but in Turkey we always think that the relationships between the Kurdish party and

the PKK is the opposite. So is it true that if there is a disagreement between Sinn Féin and the IRA, that the IRA has to follow the decision of Sinn Féin.

Danny Morrison: Sinn Féin was set up around 1904. It's an Irish word that means *ourselves alone*. It reflects the idea that we should be separate, that we should look after ourselves. The term IRA only emerged after the 1916 rising. It's a loose translation of the Irish, *Óglaigh na hÉireann*, meaning volunteers of Ireland. So the people who fought the guerrilla war against the British at the beginning of 1919 started using the name the Irish Republican Army, and that's where the IRA comes from.

Both Sinn Féin and the IRA have, at times, been in close association and have split apart. For example, Fianna Fáil was in Sinn Féin up until 1926. So, there is an umbrella organisation, which is called the Republican movement. Think of an umbrella. Under this umbrella is Sinn Féin, which has its own constitution. At times it has been a proscribed organisation, illegal. You also have the IRA, whose work is based around militarism, guns, bombs, fighting, training, recruiting, and planning. You also had junior organisations. There was a boy scouts' organisation called *Na Fianna Éireann*, a girls' organisation called *Cumann Na gCailíní*, and an Irish women's organisation called *Cumann na mBan*. There were also organisations that existed solely to raise funds for prisoners' families. They were called *An Cumann Cabhrach* in the south and the Green Cross in the north. All of these organisations come under this imaginary organisation called the Republican movement. At the time of the armed struggle, most of them recognised the IRA as the principle organisation. Some people could have been in both Sinn Féin and the IRA, and this was used by the British government to claim that the two organisations were inextricably linked.

Of course some people were in both Sinn Féin and the IRA, and some just in Sinn Féin or just in the IRA. There was cross-fertilisation, in

any revolutionary situation that is important because it means that the political organisation has some gravitas and the people who are fighting trust the people in the political organisation. For example, Gerry Adams was in prison several times, he suffered assassination attempts, and he was on hunger strike. Martin McGuinness has also been in jail several times. From their demeanour and their statements on TV and radio during the conflict, that is when they were allowed on the TV and radio, it was clear that they carried a certain amount of assumed or implied authority. Without that it is quite difficult to see how an underground organisation, an invisible army like the IRA, could have been brought into peace. You needed each organisation to know the other intimately. There's a very close relationship between Sinn Féin and the IRA, but Sinn Féin had to remain separate from the IRA so that the media could come and speak to them, and so that politicians could engage with them.

In any struggle it is important to have two parts of an organisation. One is above ground, with a leadership that's articulate, has authority, and is public. By the way this does not mean that they are not subject to assassination and imprisonment. Below ground it is important to have fighters. These fighters who might change role now and again, they might come out of the underground army and become a public figure and they might go back into it again. So that's the relationship. It's a dodgy relationship, for example, whenever I was arrested the judge attempted to say that I was in an IRA situation at the time of my arrest. He implied that I had gone to sentence the informer to death. This would have been very damaging to Sinn Féin because Sinn Féin needed to remain legal. They didn't want to give the government any excuse for further repression or constraints on the organisation.

Esra Elmas: The final question was, is the conflict today a concrete manifestation of religious difference? Are these differences real?

Danny Morrison: Nobody is fighting over transubstantiation. Nobody is fighting over the articles of faith. Religion is a cypher for politics. To say that someone is Protestant is to suggest that they are Unionist. To say that someone is Nationalist probably implies that they are a Catholic. But it's not about religion. My first wife was the daughter of a British soldier, she was Protestant. Nominally our two sons are Catholic but they're probably atheist. My second wife is Canadian and Protestant. It's nothing to do with religion. Religion can be an excuse to attack someone but by and large it's about colonialism. It's about a larger country, England, bullying a smaller country. Everything else fits into place around that.

Derek Mooney: I'm not going to ask you a question, I'm just going to correct your mistakes. A question was asked about the relationship between Sinn Féin and the IRA. You didn't say anything that I dispute. In terms of their relationship you have a better fundamental understanding than I do. I will dispute very strongly what you said about the origins of Sinn Féin and the historical connections. I'm not going to get into a long argument about it, but Danny is explaining the Sinn Féin interpretation of this history. There was a Sinn Féin party in 1904, which split seven times. The party in government today, Fine Gael was the first to split after the civil war in Ireland. The second split came when Fianna Fáil became involved in constitutional politics in 1926 and split from Sinn Féin. So it never split in half at any point, but multiple times and a small amount was left. So connecting the history of Sinn Féin back to 1904 is something that we regard as false.

On the origins of the phrase IRA and *Óglaigh na hÉireann*. *Óglaigh na hÉireann* is the Irish Army. That is the official and constitutional name of the Irish Army. The Department of Defence has argued many times with Sinn Féin over this. *Óglaigh na hÉireann* comes from the Irish volunteers who fought in 1916 and who subsequently became the Irish army. This is just to make clear that there are

many arguments among Nationalists and Republicans about our own identity and traditions.

Finally, somebody asked about journalists who were attacked. Curiously, Martin O'Hagan was killed in the Republic of Ireland after the peace process in 1998. He was killed by Loyalists because he was exposing their involvement in drug trafficking.

Participant: I have a question. During the conflict what was your relationship with the judiciary?

Danny Morrison: As far as I am concerned, the judiciary was a part of the British war machine. They happily sentenced Republicans who had clearly been tortured in barracks. They excused the British army and the RUC who were involved in killing, not just IRA members but innocent civilians. An example is the judge who sentenced me. At the time of Bloody Sunday he defended the paratroopers who killed 13 civil rights protestors. There were a number of people assassinated by the police. One particular judge congratulated, in open court, the police for killing these people and bringing them to the highest court of justice that exists. Many of the judges were former members of the Royal Air Force and the British army. A lot of them had a bloody history. One or two of them were quite honourable. The IRA killed a number of judges, on one occasion they attempted to kill a judge and they killed the judge's daughter. What I'm saying is that the judges viewed us as the enemy and we viewed them as the enemy.

Esra Elmas: Thank you very much. We know that it has been a long day, but it was a day in which everyone was able to ask their own questions. Thank you to all of our speakers for your contributions.

DPI Media Roundtable group photo with speaker, Danny Morrison

List of Participants and Staff

Participants

Ahmet Alper Görmüş; Columnist at Serbesiyet

Ayşegül Doğan; TV Journalist, Gazete Duvar

Bekir Güneş; Journalist at Gazete Emek

Danyal Oral Çalışlar; Columnist at Daily Posta

Emine Uçak Erdoğan; Columnist at Sivilsayfalar

Işın Eliçin; Journalist, Medyascop.TV

Jane Louise Kandur; Columnist at Daily Sabah

Ali Bayramoğlu; Journalist and Political Commentator

Mahmut Bozarlan; Senior Journalist at Al-Monitor

Nihal Karaca; Columnist at Daily Habertürk

Ferda Balancar; Editor in Chief of Agos

Nagehan Alçı; Columnist at Daily Habertürk

Sadık Güleç; Senior Journalist, Gazeteduvar

Vahap Çoşkun; Columnist at Serbestiyet

Verda Özer; Columnist at Daily Milliyet

Yıldırım Oğur; Columnist at Daily Karar

Zehra Kafkaslı; Journalist at Güncel Hukuk

Speakers:

Áine Hearn; Director of the Conflict Resolution Unit, Irish Department of Foreign Affairs and Trade

Maria Alejandra Villamizar Maladonado; Journalist, Conversa Colombia Foundation and Adviser to the Presidency for the pedagogy of peace

Derek Mooney; Communications Consultant and Former Irish Government Advisor (2004-2010)

Danny Morrison; writer and political commentator and former national director of publicity, Sinn Féin

DPI Staff:

Kerim Yildiz; CEO, Democratic Progress Institute

Sally Holt; Deputy Director, Democratic Progress Institute

Esra Elmas; Head of Turkey Programme, Democratic Progress Institute

David Murphy; Project Officer

Lenka McNamara; Operations Support Officer, Democratic Progress Institute

Charlotte McKee; Programmes Intern, Democratic Progress Institute

European Union

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Ministry of Foreign Affairs of the
Netherlands

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

This project is co-funded by the European Union, Norwegian MFA, The Netherlands MFA, and Irish Aid /
Bu proje Avrupa Birliği, Norveç Dışışleri Bakanlığı, Hollanda Dışışleri Bakanlığı ve İrlanda Yardım tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Zor Zamanlarda Diyalog: Medyanın atışma çözümündeki Rolü Yuvarlak Masa Toplantısı

Dublin & Belfast,
16-19 Ekim 2018

İçindekiler

Kısaltmalar.....	110
Önsöz	111
Áine Hearn, İrlanda Dış İşleri ve Ticaret Bakanlığı Çatışma Çözümü Birimi Direktörü.....	113
Çatışmayı ve Barışı Haber Yapmak: Kolombiya Gazetecilik Deneyimi	131
Maria Alejandra Villamizar Maladonado, Gazeteci, Conversa Kolombiya Vakfı Başkanı ve Başkan Santos'un Barışın Pedagojisinden Sorumlu Eski Danışmanı	131
Barış sürecinde hükümet ve medya arasındaki iletişim.....	149
Derek Mooney, İletişim ve Kamu Politikaları Danışmanı.....	149
Tanıtımın gücü ve siyasi etkisi: Sıkıntı Yılları Deneyimi	176
Danny Morrison, yazar, siyasi yorumcu ve Sinn Féin'in eski Halkla İlişkiler ve İletişim Sorumlusu	176
Katılımcı Listesi ve DPI Çalışanları	201
DPI'nin Amaçları ve Hedefleri	206
DPI Yönetim Kurulu Üyeleri.....	208
DPI Uzmanlar Kurulu Üyeleri	215

Kısaltmalar

- CIA: Merkezi İstihbarat Teşkilatı
CRU: Çatışma Çözümü Birimi
DAG: Diyalog Danışman Grubu
DUP: Demokratik Birlikçi Parti
FARC: Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri – Halk Ordusu
GFA: Hayırlı Cuma Anlaşması / Belfast Anlaşması
IBM: Uluslararası İş Uluslararası İş Makineleri Şirketi
IRA: İrlanda Cumhuriyet Ordusu
NAP: Ulusal Eylem Planı
NATO: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NGO: Sivil Toplum Örgütü /Hükümet dışı Kuruluşlar
NUJ: Ulusal Gazeteciler Sendikası
OSCE: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
RAR: BMGK 1325 Nolu Kararının Bölgesel olarak Hızlandırılması
RTÉ: İrlanda Radyo ve Televizyon Kuruluşu
RUC: Kraliyet Ulster Polis Örgütü
SDGs: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri
SDLP: Sosyal Demokrat İşçi Partisi
UDF: Ulster Savunma Güçleri (paramiliter grup)
UDR: Ulster Savunma Askeri Birliği (İngiliz Ordusunun parçası)
UN: Birleşmiş Milletler
UNGA: Birleşmiş Milletler Genel Meclisi
UNO: Ulusal Muhalefet Birliği (Nikaragua)
UNSC: Birleşmiş Milletler Güvenlik Ajansı
UTV: Ulster Televizyonu
WPS: Kadın, Barış ve Güvenlik
YPS: Gençlik, Barış ve Güvenlik
-

Önsöz

Bu rapor 16-19 Ekim 2018 tarihinde Dublin ve Belfast'ta gerçekleşen 'Çatışma Çözümünde Medyanın Rolü' başlıklı yuvarlak masa toplantısının tam metnini içermektedir. Çalışma DPI'nin daha önce aynı başlık altında yürüttüğü çalışmaların devamı niteliğindedir ve özel olarak İrlanda ve Kolombiya örneklerine odaklanmaktadır.

DPI çatışma çözümü serisinin genel karakterini yansıtan biçimde, bu çalışma da farklı medya kuruluşlarına mensup ve siyasi görüşlere sahip Türkiye'nin önde gelen ve saygın gazetecilerini bir araya getirmiştir. Katılımcılar arasında önceki DPI aktivitelerinin hafızasına ve bilgisine sahip simalar olduğu gibi çok sayıda yeni isim de yer almıştır.

İrlanda Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı Çatışma Çözümü Birimi Direktörü Áine Hearn, Conversa Kolombiya Vakfı Başkanı ve gazeteci Maria Alejandra Villamizar Maladonado, iletişim uzmanı ve İrlanda hükümeti eski danışmanı Derek Mooney ve Sinn Féin'in eski iletişim direktörü Danny Morrison gibi isimlerin konuşmacı olarak yer aldığı programda, İrlanda ve Kolombiya süreçlerinde medyanın oynadığı rol, bu ülkelerdeki süreçlerde hükümet ve medya arasındaki iletişim ve halkla ilişkilerin gücü ve tüm bunların çatışma çözümü süreçleri üzerinde etkisi gibi konular tartışılmıştır. Her oturumu, verimli tartışmalara kapı aralayan soru ve cevap bölümü takip etmiştir.

Toplantı yalnızca Türkiye'nin son derece farklı medya kuruluşlarında çalışan gazeteci ve televizyon programcılarını bir araya getirmekle kalmamış, toplantı sonrası katılımcıların yazdıkları yazılar, Türkiye medyasında bir bilgi alverişinin yapılmasını sağlayarak güçlü bir kamusal tartışma için bir platform da sağlamıştır.

AB, İrlanda, Hollanda ve Norveç hükümetlerinin cömert desteği ile gerçekleşen bu toplantı, 'Zor Zamanlarda Türkiye'de Kapsayıcı

bir Diyalogu Güçlendirmek' başlıklı projeye ait toplantılar serisinin bir parçasıdır. DPI olarak bu etkinliği gerçekleştirmemizi sağlayan tüm fon sağlayıcılarımıza ve DPI'ın Türkiye ve Londra çalışanları ile bu raporun hazırlanmasında emeği geçen DPI stajyeri Charlotte McKee'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Saygılarımla,

Kerim Yıldız
İcra Kurulu Başkanı
Demokratik Gelişim Enstitüsü

Áine Hearn, İrlanda Dış İşleri ve Ticaret Bakanlığı Çatışma Çözümü Birimi Direktörü

Kerim Yıldız: Herkese günaydın. Sizleri yeniden burada görmek çok güzel. Aramızda çok sayıda yeni isim de var. Hepinize bu yüzden öncelikle İrlanda'ya hoş geldiniz demek istiyorum. Bazılarınız daha önce burada bulundu sanıyorum ama bazılarınızın için de bu ilk İrlanda seyahati. İrlanda'da olmak için bu dönem yılın güzel zamanıdır.

Kısaca programımızı özetlemek istiyorum. Bu toplantı DPI'nın çatışma çözümü konulu toplantı serisinin bir parçası. Toplantı başlığımızdan da anlaşılacağı gibi bu serinin üst başlığı "Zor Zamanlarda Türkiye'de Kapsayıcı bir Diyalogu güçlendirmek" ismini taşıyor. Diyaloga devam etmek dünyanın her yerinde, özellikle zor zamanlarda, son derece önemlidir. Bu yuvarlak masa toplantısı, çatışma çözümü süreçlerinde medyanın rolünü ve sorumluluğunu ele almak üzere tasarlandı. Haber yapmak, neyin nasıl haber yapıldığı hala medya çalışanları arasında tartışılan bir konu. Öte yandan farklı toplumsal, siyasal ve profesyonel meslek grupları ile ana başlığımız etrafında toplantılar yapmayı sürdürüyoruz. Bu da DPI çalışmalarının tutarlılığı ve devamlılığı bakımından son derece önemlidir.

Elbette zor zamanlardan geçtiğimiz farkındayız. Benim bu konuda belli bir yorumum var, birçoğunuz daha önce duymuştur. Bence Türkiye'deki çözüm süreci çok özel bir örnekti, zor bir süreçti ve aynı zamanda pek çok tabuyu kırdı. Kürt meselesi, Ermeni meselesi, dil meselesi gibi pek çok konuda pek çok tabu kırdı, tartışılır hale geldi bu süreçle beraber. O dönem Sayın Erdoğan başbakanı ve bu zor süreci bir sürü risk alarak başlattı. Benim tespitim şudur; çözüm süreci Türkiye'de önemli bir temel oluşturdu ve bu kaybedilmedi. Bu temel hala orada ve bence bu yüzden diyaloga devam etmek çok önemli. Bazıları ortada hiç umut yok, tünelin

ucunda ışık yok diyor ama ben öyle düşünmüyorum. Bence asıl soru tünelin ucundaki ışığa nasıl varılacağıdır. Geçtiğimiz aylarda Ankara'da bir toplantı düzenledik, orada da tartışılan konulardan biri bir noktadan diğerine nasıl gelinir sorusu üstüneydi. Ortada bir temel var ve bundan sonra yapılacak her şey bu temel üstüne inşa edilecek, o yüzden bu zor zamanlarda bizlerin birbirimizle konuşmaya ve diyalog içinde olmaya devam etmesi son derece önemli.

Sözü ilk konuşmacımız Áine Hearn's'e vereceğim. Daha önce bir kısmınız kendisini dinleme fırsatı buldu. Áine eski bir büyükelçi ve şu an İrlanda Dış İşleri ve Ticaret Bakanlığı Çatışma Çözümü Birimi Direktörü. DPI ve İrlanda Dış İşleri ve Ticaret Bakanlığı Çatışma Çözümü Birimi arasındaki iş birliği son yedi yıldır devam ediyor. İrlanda hükümetine minnettariız zira tüm bu yıllar içinde birçok çalışmamıza burada, Dublin'de ev sahipliği yaptılar ve Ankara'daki Büyükelçilik de desteğini hiçbir zaman esirgemedi. Áine sizlere bakanlıktaki birimle ilgili bilgi verecek. Hoş geldin Áine ve çok teşekkürler burada olduğun için.

DPI İcra Kurulu Başkanı, Kerim Yıldız ve İrlanda Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı, Çatışma Çözümü Birimi Direktörü Áine Hearn's, katılımcılara açılıшта hitap ederken

Áine Hearn: Kerim çok teşekkürler. Herkese günaydın. Kerim'in de ifade ettiği gibi ismim Áine Hearn ve İrlanda Dış İşleri ve Ticaret Bakanlığı Çatışma Çözümü Birimi (CRU) Direktörüyüm. Size İrlanda'ya *céad míle fáilte diyorum ki bu bizim dilimizde yüzlerce kez hoş geldiniz demek. DPI'a da ayrıca yeniden hoş geldiniz demek istiyorum. Kerim'in de ifade ettiği gibi iş birliğimiz yıllardır devam ediyor ve biz DPI'nın hem Türkiye hem de diğer programlarındaki çalışmalarına büyük önem veriyoruz.*

Ekran da göreceğiniz gibi bugünkü konuşma konum İrlanda'nın çatışma çözümü, barış inşası ve Kuzey İrlanda barış süreci konusundaki yaklaşımına dair. Öncelikle her ne kadar bazılarınız daha önce Dublin'i ziyaret etmiş olsa da, bu ziyaretinizden de büyük keyif almanızı umuyorum. Belfast'a da geçeceksiniz ve dolayısıyla bu çalışmanın, bugün burada konuşanlar ve yarın Belfast ziyareti sırasında konuşulacaklar bakımından sizlere farklı hikâyeler, farklı deneyimler ve farklı bakış açıları sunmasını umuyorum. Çok ilginç bir deneyim olacağından eminim ve çatışmayı önleme, çözümleme ve uzlaşma konusundaki yaklaşımlarımızın sizlere ilham vermesini umuyorum.

Bizim bakış açımıza göre, İrlanda ve anlaşmazlığın ortaya çıktığı ya da ortaya çıkma riski olan ülkeler arasında çatışma çözümü konusundaki deneyim paylaşımı, İrlanda dış politikasının merkezinde yer alır. Deneyim paylaşımı diyalogda bulunmada, barışı desteklemede ve krizleri önlemede yararlı bir araçtır. Bu deneyimler çatışmadan çatışmaya farklılıklar gösterir ve çatışmadan etkilenen herkesin olup bitene dair kendi bakış açısı ve deneyimi vardır ve bütün bunlardan öğrenilecek çok şey vardır. Kerim, tünelin ucunda ışık olmadığı iddialarından bahsetti ve sizler de onun gibi ışık var dediniz. Dolayısıyla bu yaptığımız o ışığın ulaşmak için diğer tarafa nasıl gideceğimiz sorusuna cevap aramaktır. Bunun çok hayati bir konu olduğunu düşünüyorum.

Biz CRU'de başkalarının çatışma deneyimlerine büyük önem veriyoruz. Çünkü bu bize çatışmayı önleme, arabuluculuk ve uzlaşma konusundaki anlayışımızı ve yaklaşımımızı bilgilendirerek geliştirmede yardımcı oluyor. Birimiz 2007 yılında, o zamanki dışişleri bakanı Sayın Dermot Ahern tarafından kuruldu. Kendisi çatışmaya sınır olan ilçeden çıkan bir bakandı ve Kuzey İrlanda deneyimini paylaşmamızı, çıkarılan dersleri diğer ülkelerdeki çatışmaların önlenmesine ve çözülmesine yardımcı olmak için nasıl kullanabileceğimizi düşünmemizi istedi. İrlanda'nın uluslararası barışı ve güvenliği ileletme yaklaşımı çok yönlüdür. Çatışmayı önleme, çözümleme ve barış inşası çabalarımız, sürdürülebilir barışı sağlama umutlarını optimize etmek için çatışma döngüsünün her aşamasını, bütüncül ve birbiriyle ilişkili bir şekilde ele almayı amaçlıyor. Bu sürecin bir parçası olarak, sayısız paydaşları ve çatışmayı oluşturan unsurları göz önünde bulundurmak çok önemlidir.

Kadınlar, Barış ve Güvenlik (WPS) gündemini, çatışma önleme ve çözüm çerçevesinin ayrılmaz bir parçası olarak görüyoruz ve bu benim birimim için kilit bir nokta. İrlanda, 2015 yılında başlatılan BM İnceleme raporunun üç bileşeni olan barış operasyonları, barış inşası mimarisi ve WPS'u desteklemektedir. Her üç gözden geçirme önerisi de çatışmaların önlenmesinin, kadınların karar alma sürecine katılımının ve bu süreçlerde temsil edilmesinin ve sürdürülebilir barışı sağlamak için arabuluculuğun önemini altını çizmektedir. Zaten sizin de bildiğiniz gibi Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres'in ana meselesi öncelikle anlaşmazlığın önlenmesidir. Çatışmalar ortaya çıktığı zaman insani yardım için çok para harcıyoruz. Öte yandan, finansmanımızın bir kısmını erken aşamalarda çatışmanın önlenmesine yönlendirirsek, dünyanın hepimiz için daha iyi bir yer olacağına inanıyoruz.

WPS, 2000 yılında çıkan BM Güvenlik Konseyi Kararı 1325 (UNSCR 1325) tarafından yönetilmektedir. Daha sonra yedi ya da sekiz kararla tanımlanmıştır. Şu anda ikinci Ulusal Eylem

Planımızda (NAP 2) bu kararlar ilişkili olarak yürürlükte. NAP 2, hükümetimizin tüm birimleriyle geniş kapsamlı bir danışma sürecinin ardından kabul edildi, yani bu eylem planı için bütünlüklü bir hükümet yaklaşımına ihtiyacımız vardı. Sürece sivil toplumu, akademisyenlerimizi ve ayrıca WPS gündemine ilgi duymaları için yasal organları da dahil ettik. Tüm bu bileşenler, NAP 2'ye açıkça yansıtılmıştır, çünkü barış müzakereleri de dahil olmak üzere kadınların karar alma süreçlerinde güçlenmesine ve katılımına özel olarak odaklanılmıştır. NAP 2'nin zamanlama olarak aslında sadece Aralık ayının sonuna kadar sürüyor, bu nedenle şu anda son inceleme aşamasındayız. Yaklaşık 18 ay önce, dönem ortası gözden geçirmemizi yaptık ve bu konuya titizlikle yaklaştık. Ortaya çıkan sorunlardan biri İrlanda'daki göçmen topluluklarıyla daha geniş bir ilişki kurmak gerektiği idi ve biz de bunu yaptık. Şimdi NAP 2'yi değerlendirme aşamasındayız. NAP 3'ün gelişimi için bir çalışma grubu oluşturmaya başlıyoruz ve umarım gelecek yılın Nisan ayında NAP 3'e sahip olacağız.

Dediğim gibi, bütünlüklü bir hükümet yaklaşımıyla, WPS gündemini Ulusal Eylem Planında hükümet daireleri ve yasal organlar arasında genel olarak uyguluyoruz. WPS gündeminin dönüştürücü potansiyeli için uluslararası ve bölgesel olarak geniş işbirliğinin ve tutarlılığın gerekli olduğu anlayışını da benimsiyoruz. Bölgesel düzeyde, Haziran ayında Dublin'de UNSCR 1325'in teşviki için bir toplantı gerçekleştirdik. Bu toplantıda, BM, Afrika Birliği, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), AB ve NATO gibi kuruluşlarla bölgesel kuruluşların WPS gündemi bağlamında birbirlerini nasıl destekleyebileceklerine dair tartışmalar yaptık. Bu bizim için çok önemliydi. Bu, bu tür bir toplantıya ev sahipliği yaptığımız ikinci toplantıydı. Bölgesel örgütlenmeleri de bu bağlamda harekete geçirmenin önemli olduğunu düşünüyorum.

Ulusal düzeyde yaklaşımımız ise WPS çerçevesinde diplomaside, polis teşkilatında ve orduda üst düzey seviyelerde kadınların karar alma süreçlerine katılımını ve temsiliyetini arttırmak yönünde.

Dolayısıyla İrlanda Yardımı olarak ki bu hükümetimizin çatışma ve çatışma sonrası bağlamlarda sivil toplumla ilişkiye geçtiği deniz aşırı kalkınma yardımı programıdır, uluslararası alanda kadınların kalkınma ve insani politikaya katılımını destekliyoruz.

İrlanda ayrıca kadınların arabuluculuk ve müzakerelere anlamlı katılımını ve bu alandaki liderliğini arttırma konusunda karardır ki kadınların katılımının barışın ömrünü arttırdığını gösteren çok sayıda araştırma var. Son zamanlarda yapılan araştırmalar, kadınların müzakerelere katıldıkları barış süreçlerinin kadınların katılımının olmadığı barış süreçlerine nazaran en az iki yıl daha uzun ömürlü olduğunu göstermektedir. Bu yüzden, kadınları Track I'na (Birinci Kanal Diplomasisi) sokmamız çok önemli. Bununla ilgili yaşadığımız zorluk, Birinci ve İkinci Kanal Diplomasi ile ilgilenebilecek kapasitede kadınlara sahip olmamızdan kaynaklanıyor. Bu yüzden biz Üçüncü Kanal Diplomasisine ve kadınların yerel topluluklardaki çatışmayı önleme kapasitelerine de bakıyoruz.

Arabuluculuk ve müzakere arasında bir fark var ev bu benim şahsi kanaatim değil. İnsanlar bunları bazen birbirinin yerine kullanıyor ama arada fark var. Yerel topluluklar düzeyinde çok daha fazla müzakereci kadın var ve bu becerileri üstüne arabuluculuk rolünü ekleyebilir ve bu alanda da rol üstlenebilirler. DPI'ı olduğu gibi İnsani Diyalog Merkezi ve Diyalog Danışma Grubu (DAG) da destekliyoruz. Bence bu kuruluşlar da arabuluculuk alanının savunuculuk kısmında önemli çalışmalar yapıyorlar.

Ayrıca gençlerin çatışmaları önleme konusunda oynayacakları hayati rolün farkındayız ve Gençlik, Barış ve Güvenlik (YPS) girişimlerine giderek daha fazla katılıyoruz. DPI ile yaptığımız son toplantı, Türkiye'nin durumunu değerlendiren gençlerin bir araya gelmesi ve bu alana sunacakları katkı bakımından beni çok mutlu etti. Daha önce başka ülkelerden gençlerle bir araya gelip ve sahip oldukları fikirleri duyduğumda çok üzülmüştüm. Şu an

BM Gençlik Delegasyonu programını desteklediğimiz dördüncü yıldayız. Ulusal gençlik konseyimizle ortaklaşa biçimde bir kadın bir erkek iki genç İrlandalıya BM Genel Kurulu'na (UNGA) katılımları konusunda destek veriyoruz böylece orada İrlanda gençliğinin sesinizi duyuruyorlar. Bu program, BM ile bütünleşerek birer küresel vatandaş olmalarını gerektiren ve kişileri değişimin aktif özneleri olmaları konusunda teşvik eden bir program. Bu programa katılan gençler görevlerini bir sene sürdürüyorlar ve bu süre boyunca pek çok uluslararası etkinliğe katılıyorlar. Sanıyorum çok uzun zamandır ve özellikle çatışmanın uzun sürdüğü bölgelerde gençler değişimin aktif özneleri olarak değil, genel olarak bir çatışma tehdidi olarak görülüyorlar. Ben bu konudaki terminolojinin ve bakış açısının değişmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yakın bir zamanda YPS gündemini dış politikamıza dahil ettik ve UNSCR 2250'nin bir sonucu olarak BM ile iş birliği halinde, örneğin bir YPS çalışmasına fon sağlama gibi, gençlik girişimleri ile etkileşimimizi arttırmayı amaçlıyoruz. İrlanda, bu raporu destekleyen ilk ülke oldu. Bu yılın başlarında yayınlanan rapor için 10.000 Euro'luk bir mali destek sunduk. 2017, BM Güvenlik Konseyi (UNSC) gündeminde yer alan YPS ile ilgili konuların ilk yılıydı. YPS gündemi, gençleri güçlendirmeyi ve aynı zamanda çatışmayı önlemeyi ve barışı sürdürmeyi amaçlıyor. BM bu programıyla, İrlanda'da olduğu gibi, gençlerin çatışma döngüsündeki rolünün çok önemli olduğunu ve barışı sağlamak için gerçekten anlamlı katalizörler olabileceklerini kabul ediyor. Öyleyse onları değişimin aracıları olarak görelim yani gençleri tehdit olarak görmeyelim.

Daha önce de söylediğim gibi, One World One Future (Bir Dünya Bir Gelecek) adlı uluslararası kalkınma politikamızda kırılğanlık durumlarını ele alma ve bütünlüklü bir hükümet yaklaşımını barış, güvenlik ve kalkınma konularına uygulama konusunda çok kararlıyız. Aslında, şu anda bir Beyaz Kitap sürecinden geçiyoruz ve barış, güvenlik ve kalkınma arasındaki bağın ve sorunun ön plana

çıktığı çok açık. Bu yüzden doğru yolda olduğumuzu ve bunun İrlanda Yardım Fonu ve bir sonraki Beyaz Kitap ile devam edeceğini biliyoruz. Bakanlık içinde departmanlar arasılık esasına dayalı bir Çatışma ve Kırılğanlık Ekibi kurduk ve çatışma ve kırılğanlık durumlarına daha uyumlu bir politika yaklaşımı geliştirmek için çalışıyoruz. Bu ekip bir araya gelip yaptığımız işle ilgili olarak uyum içinde olduğumuzdan ve yanlış yapmadığımızdan emin olmak için bizi destekliyor.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri özellikle barış inşası, kadınların güçlendirilmesi ve eğitilmesi konularında ayrıca parçası olduğumuz ve üzerine çalıştığımız bir mesele. Sürdürülebilir barış ve çatışmayı engellemek için önleyici süreçleri teşvik etmeye yönelik olarak aktif olarak çalışan sivil toplum ve hükümet dışı kuruluşlarla çalışmak da büyük önem taşıyor ve bu kuruluşlar İrlanda'nın küresel erişiminin güçlü bir kolunu oluşturuyor. Özellikle DAG ve DPI gibi arabuluculuk ve çatışma önleme alanlarına odaklanan çok çeşitli STK'larla çalışıyoruz. Ayrıca, Kriz Yönetimi Enstitüsü, Kriz Eylemi, International Alert ve yine DAG ve DPI gibi aktif ve profesyonel STK'ları destekliyoruz. Bu örgütlerin hepsi, dünyadaki birçok çatışma alanında, önemli diyalogların, süreçlerin ve programların kolaylaştırılmasında etkin bir role sahip. İrlanda ayrıca Uluslararası Kriz Grubu'nun çatışma analizi ve çatışma önleme çalışmalarını destekliyor. Çatışma Çözümü Birimimiz, her biri dünyadaki çatışmalar ve krizler hakkında paha biçilmez bilgiye sahip ortaklarımızla düzenli olarak ilişkisini sürdürmektedir. Ve bu karşılıklı diyalog birimimizin çatışma çözümü ve barış inşası yaklaşımını oluşturmada son derece önemlidir.

Peki, biz İrlanda'da barış ve uzlaşma konusunda edindiğimiz deneyim ve bilgilerle ne yapıyoruz? Bu bize çatışma konusundaki yaklaşımımız konusunda bilgi veriyor, çatışmanın nedenleri ve sonuçları konusunda daha geniş değerlendirmeler yapmamıza olanak sağlıyor. Çatışmayı önleme yatırımı ve çatışma sonrası uzlaşma ve diğer barış inşası konularına odaklanmanın artması,

İrlanda'nın sürdürülebilir barışı sağlama konusundaki nüanslı yaklaşımını gösterir. Yaklaşımımızın önemli bir kısmı, Kuzey İrlanda deneyiminden çıkarılan derslerin diğer çatışma durumlarındaki paydaşlarla paylaşılmasını da içermektedir.

Bakanlığımızın her çatışma ve barış sürecinin benzersiz olduğunu açıkça kabul ettiğini de belirtmekte fayda var. Ne yazık ki, her bağlamda başarılı olacak uzlaşma için tek bir model yok. Bununla birlikte, dünyanın çatışmadan etkilenen birçok bölgesi İrlanda deneyiminden fikir edinmeye ve ilham almaya devam ediyor. Bu da İrlanda'nın dünyadaki farklı çatışmalı bölgeler için yararlı bir paylaşım sözleşmesi sunabileceğini gösteriyor. Bununla birlikte, iyi uygulama ve deneyim paylaşımı, belirli bir çatışma durumunun özelliklerine göre uyarlanırken, aynı zamanda sürdürülebilir bir barışın sağlanması amacıyla çeşitli bağlamlarda uygulanabilecek genel görüşler ve ilkeler de elbette var.

Kuzey İrlanda deneyiminden çıkarılan dersler bağlamında dünyanın farklı çatışma bölgelerinde çalışan kuruluşlardan destek talepleri alıyoruz. Örneğin en son bakanlık olarak Afganistan, Moldova, Nepal, Güney Kore ve Orta Doğu'dan delegasyonları ağırladık. 2015'de kurulduğumuz günden bu yana Kuzey İrlanda deneyiminden çıkardığımız dersleri barışı ve çatışma sonrası uzlaşmayı desteklemek için Kolombiya, Ukrayna, Orta Doğu ve Türkiye gibi ülkelerle paylaşmaya devam ediyoruz. Yine Somali gibi çatışmaları unutulmuş ülkelere de destek veremeye devam ediyoruz. Somut ve güncel bir örnek vermek gerekirse İrlanda'nın Kolombiya Barış Sürecine desteği devamlılık arz eden bir örnektir. Eski İrlanda Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri ve Ticaret Bakanı Eamon Gilmore, Ekim 2015'te Kolombiya Barış Süreci'ne AB Özel temsilcisi olarak atandı ve üst düzey Kolombiyalı müzakereciler nihai barış anlaşmasının duyurulması da dahil olmak üzere, kendisinin, süreçteki yapıcı rolünü açıkça kabul ettiler. Kolombiya Barış sürecine çatışmalardan çıkarılan dersleri götüren bir İrlandalı sonuç olarak.

Kolombiyalı otoriteler İrlanda deneyiminin kendi barış süreçlerine katkı sunabilecek önemli paralellikler içerdiğini düşündüler. Böylece bakanlık ve birim olarak 2016 yılında Kolombiya Dışişleri ve Ticaret Misyonu'nda yer aldık. Böylece yetkililere ve sivil topluma hem Kuzey İrlanda barış sürecini hem WPS gündemini ve NAP'ın uygulanmasında İrlanda'nın deneyimlerini aktarma fırsatı bulduk. Diplomatik olarak, o zamanlar Meksika'nın elçisi olan büyükelçimiz Sonja Hyland'ın bu süreci kolaylaştırmak için Kolombiya hükümetiyle çok yakından ilgilendiğini de söylemeliyim. Misyonumuzda, bazılarınızın tanıyabileceği Profesör Monica McWilliams ve Kolombiya hükümetine yardım etmekte olan Avila Kilmurray vardı. İş dünyasının barış süreçlerindeki rolüne ilişkin seminerleri destekledik ve uluslararası barış fonlarının yönetimi konusundaki en iyi uygulamaları paylaşmak için yetkililer tarafından Havana ve Bogota'ya ziyaretler düzenledik. Kasım 2016'da, BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi ile ortaklaşa olarak, İrlandalı uzmanların katılımı da dahil olmak üzere çatışma sonrası durumlarda cinsiyetin rolüne odaklanan bir ders-öğrenim programı düzenledik.

İrlanda'nın Kolombiya barış sürecine desteği, aynı zamanda çatışma çözümü biriminin İstikrar Fonu ve İrlanda Yardım Fonu aracılığıyla da sağlanıyor. İrlanda'dan destek alan mevcut girişimler arasında şu kurumlar var: Kolombiya'da çatışma sonrası barış oluşturma çabalarını destekleyen AB Güven Fonu; Christian Aid'in Kolombiya'nın çalışmalarına fon sağlayan sivil toplum programı; Entegre Geçişler Enstitüsü'nün Barış Anlaşması'nı uygulamak ve eski FARC üyeleri ve hükümet güçleri arasındaki şiddet içeren gerilimin sebeplerini araştırmak üzere yürüttüğü çalışmalar. Birimiz aynı zamanda, BM Çok Ortaklı Güven Fonu tarafından yürütülen polislik ve cinsiyet projesinin bir parçası ve Kolombiya hükümetine ülkeye sağlanan uluslararası barış fonunun tasarlanması ve idaresi konusunda teknik uzmanlık sağlayan da İrlandalı bir uzman. Dolayısıyla Kolombiya barış sürecine aktif olarak destek veriyoruz.

Kuzey İrlanda deneyiminin paylaşılması İrlanda Cumhuriyeti'nin dış politikasının önemli bir ayağını oluşturuyor. Elimizden geldiğince Kuzey İrlanda deneyiminden nasıl fayda sağlanacağına ve onu nasıl ileri götürebileceğimize dair çalışıyoruz. Elbette bunu yaparken her metodun her duruma uymayacağını ve her yere uyan tek bir çözüm olmadığını bilincindeyiz.

Barış süreci ve İrlanda'da barışı sürdürmek için ada genelinde yaptığımız çalışma, Hayırlı Cuma Anlaşması'nın (GFA) imzalanmasına dayalıdır. GFA, Kuzey İrlanda'da ve İrlanda adasında barışı, politik istikrarı ve uzlaşmayı derinleştiren en önemli temel çerçevedir. Barış Süreci'nin temelidir ve 1998'de adanın her iki tarafındaki referandumla desteklenmiştir.

GFA, Kuzey İrlanda'daki siyasi partiler ile İrlanda ve İngiltere Hükümetleri arasında yapılan bir anlaşmadır. GFA'da, güç paylaşımı esasına dayalı bir yürütme, Kuzey İrlanda'da bulunan bir yasama meclisi, kuzey / güney Bakanlar Konseyi ve sınır ötesi yürütme işlevlerine sahip altı kuzey / güney uygulama organının kurulması kararlaştırıldı: İngiltere-İrlanda Konseyi ve İngiliz-İrlanda Hükümetlerarası Konferansı. İngiliz-İrlanda Konseyi Kuzey İrlanda'da yüksek standartta sivil, ekonomik ve sosyal haklar sağlamak için çalışıyor. İki hükümetin hangi şartlar altında GFA'ı destekleyeceğine ve uygulayacağına açıklık getiren İngiliz-İrlanda Anlaşması GFA'a eklenmiştir. Çoğunuzun bildiği gibi, bu yıl GFA'nın 20. yıldönümü, yani özel bir dönemde buradasınız. Belfast'a yapacağınız yolculukta muhtemelen bu 20 yılın hem problemlerini hem de yansımalarını duyacaksınız. Ancak, yine biliyorsunuz ki bu anlaşma yirmi yıldır hale geçerli ve barış süreci devam ediyor. Yaşanan problemler Sıkıntı Yıllar'ından farklı. O dönemin ötesine geçildi. Şimdi Kuzey İrlanda'da zamanında yaşanan çatışmayı hiç bilinmeyen iki kuşak var. Bu barış durumunu ne kadar koruyabilirsek o kadar iyi. Bu da İrlanda ve İngiltere hükümetlerinin sürece aktif katılımını ve takibini yanı sıra da fayda sağlayan ortak garantör olarak AB'nin desteğini ve kolaylaştırıcılığını gerektiriyor.

Şu an Kuzey İrlanda'da bir yasama meclisi yok, yani çalışmaz durumda. 1998'de GFA'nın yürürlüğe girmesinden bu yana, GFA ile sağlanan barış anlaşmasını pekiştirmek ve Kuzey İrlanda'daki siyasi güven krizlerini ele almak için bir dizi başarılı, politik ve yasal anlaşmaya varmak gerekiyor ki bugün bunları konuşacağız.

Son olarak, çok sayıda paydaşın oynadığı roller, İrlanda'nın dünya çapında çatışma çözümünde ve çatışmanın önlenmesinde güçlü bir aktör olarak yerini almasını sağlamıştır. Kadınların, gençlerin, sivil toplumun ve STK'ların rollerine ek olarak, medyanın da tüm dünyada olduğu gibi Kuzey İrlanda'daki Sıkıntı Yılları boyunca barış ve çatışma çözümü süreçleri içinde oynadığı rolün hayati olduğunu belirtmekte fayda var. Medya alanındaki teknolojik gelişmeler sayesinde bugün 24 saat boyunca haber alıyoruz. Gündüz veya gece herhangi bir saatte televizyonumuzu veya radyonuzu açabiliyor ve dünyanın herhangi bir yerinde olup bitenleri öğrenebiliyoruz. Bu medya ağı, kriz ve çatışma, siyasi ya da şiddetli ayaklanmaları kapsayan bir içeriği 24 saat boyunca rapor ediyor. İnsanların artık gazete almaları gerekmiyor, sadece bir akıllı telefonla güncel ve çok sayıda haber kaynağına ulaşmak mümkün.

Sosyal medyanın lider medya formu olduğu bir dönemde çoğu zaman facebook, twitter ya da Instagram aracılığıyla çatışma çözümü süreçlerine katılanlardan bu süreçlerdeki uygulamalara, siyasi tartışmalara ve barış arabuluculuğuna dair fikir edinebiliyoruz. Bununla birlikte, teknolojiyle medyaya erişim kolaylığı, bazılarının 'sahte haber' olarak adlandırdığı şeyin yayılmasına da katkıda bulunuyor. Dünyanın dört bir yanındaki örneklerden öğrendiğimiz gibi, barış olsun ya da olmasın, bu durum müzakerelerde kopmalara yol açabiliyor. Sahip olduğumuz bu 7/24 erişim, bir yandan olumlu, ancak diğer yandan farkında olmamız gereken olumsuz tarafları var.

Kuzey İrlanda bağlamında, 20 yıl önce GFA'nın imzalanmasından bu yana medyanın rolü gerçekten değişti. O zamanlar, medya,

barış görüşmelerinin hassasiyetle ele alınması gereken bir mesele olduğunu takdir ediyordu. Bu süre zarfında, çoğu kez, medya yayıncıları, herhangi bir partizan amaç gütmeksizin aldıkları gibi bilgileri rapor ettiler. Yani fikirlerinden ziyade olguları, olanı biteni haber yaptılar. Bu, fanatizmin kışkırtılmadığı yapıcı bir süreçti ve medya bir barış anlaşmasına yönelik çabaları bastırmak için harekete geçmediğini açıkça kanıtladı. Medyanın barış görüşmelerini ele alırken gösterdiği ve hatta zaman zaman kendini sansürlemesi anlaşmanın başarılı olmasını sağlayan için bir dizi faktörden biridir. Medya gördüklerini bildirdi, bunlara ekleme çıkarma süsleme yapmadı ve bu tutum barış görüşmeleri için çok olumlu oldu.

Şimdi 20 yıl sonra durum çok farklı. Sosyal medyanın yükselişinden zaten bahsettik. Bir yandan muhataplar kamuoylarıyla doğrudan iletişime geçme konusunda çok daha pratik ve hızlı yöntemlere sahip bir yandan da aynı hız tersi sonuçlar doğrulanabiliyor. Tüm dünyada bu medya yapısının çok farklı anlamlar ve yorumlarla gelişmelerin önünde engel olabildiğini de görüyoruz. Kuzey İrlanda özelinde Brexit, özellikle sınır konusuna ilişkin olarak İrlanda, İngiltere, AB ve Kuzey İrlanda Yasama Meclisi tarafları arasında bir dizi yeni ve devam eden müzakere talebini beraberinde getirdi. Buradaki yerel medyaya baktığınızda konunun her medya organının gündeminde olduğunu göreceksiniz. Medyanın rolü gittikçe artıyor, halk artık neredeyse anında bilgi alıyor ve bu yüzden bu medya ortamına uyum sağlamamız gerekiyor. Siyasi liderlerin ve paydaşların sosyal medyayı mesajlarını halka yaymak için nasıl kullanabileceği konusunda dünya çapında örnekler gördük. Brexit müzakereleri devam ederken haber ekolojisindeki bu değişikliklerin ne kadar yapıcı olacağı görülecektir.

Konuşmama son verirken bugünün konuşmalarının çok verimli geçmesini diliyorum ve tercümana da ayrıca teşekkür ediyorum. Umarım Dublin ve Belfast ziyaretleriniz çok güzel geçer.

Kerim: Áine’yi dinlerken uzun zamandır çatışma çözümü alanında çalışan biri olarak, bir şeyi hatırladım. Bazen çalıştığımız alanı yeniden düşünmek, yeniden paketlemek durumda kalırız. Yaşanılan sorunlar bağlamında İrlanda da Türkiye de bir yandan Avrupa’nın içinde ve her iki ülke de uluslararası meselelerin son derece içindeler. Dolayısıyla bazen aynı konuyu birden fazla kere dinlemek önemlidir. Áine’nin ifade ettiği gibi İrlanda’daki süreç 20 yıldır devam ediyor ve artık eski dönemleri hiç hatırlamayan yeni bir nesil var. Bu nesil sorunları, olup bitenin neden meydana geldiğini bilmiyor çünkü mesele geride kaldı ama bir yandan da devam eden sorunlar var. Şimdi sorular için sözü sizlere bırakıyorum.

Katılımcı: Çok teşekkürler bizi burada ağırladığınız için. Bu benim DPI ile ilk toplantım ama meslektaşlarım arasındaki en şanslı kişiyim galiba çünkü 20 yıl önce Belfast’ta ve Dublin’de Hayırlı Cuma Anlaşması’nı haber yapıyordum. 20 yıl sonra burada olmak hakikaten çok heyecan verici. İki sorum var: Birincisi gündemdeki meseleye yani Brexit’e dair. Brexit süreci şu an ne aşamada? Müzakerelerin temel noktasını sınır meselesi mi oluşturuyor? Sınır meselesi ve Hayırlı Cuma Anlaşması arasındaki ilişki nedir?

Áine: Öncelikle Brexit konusunda bir uzman olmadığımı söylemeliyim.

Katılımcı: Aslında Brexit derken, kısaca sorum; İngiltere AB’den çıkarsa, İrlanda ve Kuzey İrlanda arasında yeniden bir sınır olacak mı? İki ülke arasında sınırın olmaması konusunda Hayırlı Cuma Anlaşması’nda bir madde var mı?

Áine: Çözüm süreci ve Hayırlı Cuma Anlaşması boyunca iki ülke arasında bir sınır yoktu. Brexit ortaya çıktığından beri biz ülke olarak AB içinde iki ülke arasında sınır istemediğimizi sürekli ifade ettik. Ayrıca Kuzey İrlanda Brexit’e büyük oranda hayır dedi, dolayısıyla bu da meselenin başka bir cephesi. Demokratik Birlikçi Parti’nin (DUP) pozisyonu, AB’nin Kuzey İrlanda’ya, İngiltere’nin

geri kalanından farklı bir şekilde davranmasını istememesidir. Bu nedenle, İrlanda Denizi boyunca uzanan bir sınır konusunda, örneğin gerçek sınırın bulunduğu yerden 20 Kilometre içerde bir sınır gibi, birçok konuşma yapıldı. Bizim Bakanlıkta Brexit ile ilgilenen özel bir birimimiz var ve AB üyesi olan meslektaşlarımız da sınır olmaması gerektiği konusunda bize destek veriyorlar. Hayırlı Cuma Anlaşması'nda birleşik bir İrlanda'da için referandum yapabileceğine dair bir hüküm var. Bu nedenle Kuzey İrlanda'nın İrlanda Cumhuriyeti'nin parçası olmak isteyip istemediğini görmek için insanları referanduma yöneltmeyi amaçlayan bazı konuşmalar da yapıyorlar. Ben bunun olacağını düşünmüyorum. Şu anda 10 DUP vekili İngiliz hükümetinin kurulabilmesini sağlamış durumda ve bu vekiller Kuzey İrlanda'nın referandum yapmasını istemediklerini ve seçmenlerinin de böyle düşündüğünü çok net olarak ifade ediyorlar.

Hayırlı Cuma Anlaşması'nda her iki taraf da isterse birleşik bir İrlanda için referandum yapma hakkı var. Brexit konusunda, bu sabah radyoda duymuş olabilirsiniz, şu anda AB'nin gümrük birliğini düzenlemek için İngiltere'nin çıkışını 12 ay daha uzatacağı öne sürülüyor. İngiltere AB ile ticaret yapabilmek istiyor ve AB ne tür bir ticaret muamelesini tercih edeceğini değerlendiriyor. Norveç ya da İsviçre'nin AB ile ticaret yapma şeklini mi arıyorlar? Avrupa ticaret anlaşmasının bir parçası olan başka ülkeler de var, bu yüzden düşündükleri şey ticaretle ve gümrük meseleleriyle başa çıkmak için bir yıl daha AB'ye dahil olmak. Elbette Kuzey İrlanda konusu tüm bu süreçte en çok konuşulan konulardan biri ama dediğim gibi son noktada sınır konusuna gelince Hayırlı Cuma Anlaşması'nda referandum gibi bazı haklar ve hükümler var.

Katılımcı: Bir konuyu anlamak istiyorum. İrlanda hükümeti Kıbrıs'taki barış sürecinin bir parçası değil örneğin. Bundan, İrlanda hükümetinin daha çok akut şiddet içeren durumlar ve buralardaki barış süreçleriyle ilgilendiğini düşünmeli miyiz?

Áine: Sadece birkaç hafta önce Lefkoşa'da bir arabuluculuk semineri düzenledik. Profesör Monica McWilliams ve bir grup oraya gittiler ve daha önce konuşmam sırasında söylediğim gibi, arabuluculuk süreçlerine kadınları dahil etme çabası içindeler. Bu bizim çok ilgilendiğimiz bir konu. Yapılan toplantı, hem Türk hem de Rum topluluktan kadınları içeriyordu. Bu toplantıda Dinozorlara Güle Güle Hareketi adlı çok iyi bir film kullandılar ve filmin konusu Hayırlı Cuma Anlaşması sırasında Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu ile ilgiliydi. Kuzey İrlanda'da her iki taraftan kadınlar barış sürecini zorlamak için bir araya geldi. Monica McWilliams, Bronagh Hinds ve Avila Kilmurray gibi isimler bu koalisyona dahil oldu. Lefkoşe'de bu filmin Rumca ve Türkçe altyazılı şekilde gösterimini yaptılar ve her iki taraftan topluluklara gösterdiler. Bu toplantının raporları yeni alıyoruz, ancak gerçekten iyi bir toplantı yapıldığını biliyoruz. Çünkü bu çalışma çatışmadan etkilenen kadınlara hitap etti ve onları diğer taraftaki kadınlarla konuşmaya teşvik etti. Kerim'in tünelin ucundaki ışık dediği şey bu işte. Tünelin ucunda ışık var ve yapılacak daha çok iş olacak. Bahsettiğim bu toplantının kolaylaştırıcılığını PRIO Kıbrıs Merkezi yaptı, biz fon sağladık ve Lefkoşa'daki büyükelçimiz Deirdre Ní Fhallúin bunu ayarladı, Monica ve Avila toplantı için 15 Eylül gibi Kıbrıs'a gittiler.

Bazen birden fazla çatışma çözümü alanına dahil oluyoruz, ancak arabuluculuğun ve sürecin doğası gereği bunu her zaman ilan etmiyoruz. Projeleri desteklememiz isteniyor ve düzenli olarak gideceğimiz yerler ve uzmanlığını sunacağımız kişiler listemiz var. Kadın hareketinden Monica McWilliams gerçekten çok iyi.

Katılımcı: Konuşmanızda göçmen topluluklarına daha fazla ilgi gösterme gerekliliğinden söz ettiniz. Tam olarak hangi göçmenlerden bahsediyoruz ve ne tür ihtiyaçları var bu göçmenlerin? Malum Türkiye göçmenler için bir cazibe merkezi.

Áine: Çatışma Çözümü Birimi'ne 2007, 2008'de, ilk Ulusal Eylem Planı'nın uygulaması sırasında dahil oldum ve sonra bir dönem

ayrıldım başka bir görev için ve şimdi 3. Ulusal Eylem Planını yapmak için geri döndüm. 2007 ve 2018 İrlandası arasındaki fark nedir diye sorarsanız, şu an nüfusumuzun % 16'sının Avrupa, Batı Afrika, Asya, Orta Doğu, Suriye ve Kongolu göçmenler oluşturuyor. AB üyeliğimizin bir parçası olarak mültecileri de kabul ediyoruz. Suriye'den ve diğer ülkelerden mültecileri almamız istendi ve biz de aldık. Bu insanlar geliyorlar, durumları değerlendirilirken doğrudan tedarik merkezlerine yerleşiyorlar, daha sonra çalışma vizelerini alıyorlar ve sisteme dahil oluyorlar. Bizim tespit ettiğimiz şey, kendi başlarına olduklarında, bir boşluğa düştükleri. Biz buna 'boşluğu göz önüne al' diyoruz. Bu insanlar toplumla bütünleşmekte zorlanıyorlar ve bizim hükümet olarak görevimiz ülkemize gelen bu kişilerin daha etkili bir şekilde toplumla bütünleşebilmelerini sağlamak.

Yani, dediğim gibi, Ulusal Eylem Planı sonuçta bir iç plandır. Bunun bir parçası olarak Adalet Bakanlığı, Sağlık otoriteleri, Gardaí ve Adalet Bakanlığı birlikte çalışıyor. Hepsi, göçmen topluluklarla ilgili belirli alanlardan ve onlara yardım etmekten sorumludur. Sorgularız, nasıl yardımcı olabiliriz, sorunlar nelerdir diye. Bir İrlandalının normalde aklına gelmeyecek bir sürü durum söz konusu olabilir bu insanlar için. Karakolda bir form doldurması gereken Suriyeli bir kadın, polis karakolunu arkadaşça bir ortam olarak görmeyebilir ve bu büyük bir sorundur örneğin. Ayrıca, polis merkezinde kimse Arapça konuşmuyor, bu yüzden birçok kültürel konu ve sorun da var. Bunun basit şekilde çözümü içeri giren ve korkan insanlar için Fransızca veya Arapça olarak 'kendi dilinizde bir memurla konuşmak istiyorsanız lütfen öne çıkın' gibi duyurular yönlendirmeler yapmaktır. Eğitimle ilgili de bir sürü mesele var. Örneğin, başka bir örnek şu. Farmakoloji derecesi olan göçmen bir kız, burada ikamet edemediği ve kaçtığı sırada yanına diplomasını almadığı için burada çalışmıyor. Ayrıca çocuklar meselesi var. Bazen son 20 yıldır burada olduğu halde topluma entegre olmadıklarını da tespit ettiğimiz gruplar oluyor. Örneğin Kongo'dan gelmişler ve kadınlar İrlanda dilini öğrenmemiş. O

zaman ne olacak? Çocukları var, çocuklar sistemimize giriyor ve ebeveynlerinin travmasını taşıyorlar. Bu nedenle, bu konulara bakmaya ve hükümetlerimizin ve kurumlarımızın, otoritelerin, devlet kurumlarının ve bakanlıkların tüm bu konuları dikkate almasını sağlamaya ihtiyacımız var. Şu anki Ulusal Eylem Planı göçmen topluluklarını ayrıca ele alıyor. Umarım bu sorunuza cevaplamıştır.

Kerim: Çok teşekkürler. Her zaman olduğu gibi son derece ufuk açıcı ve önemli bilgiler paylaştınız bizimle. Burada bulunan gazetecilerin, İrlanda bakanlığının alana olan son derece somut katkılarından olumlu bulduklarını düşünüyorum. Geçtiğimiz toplantılar sırasında hangi uzmanlar kurulu üyemizdi hatırlamıyorum ama bakanlığın yaptığı çalışmaları ve kitapçıkları inceledi ve bunlardan bir tanesini kendi okulunda uyguladı. Dolayısıyla deneyim paylaşımı son derece önemli. Çok teşekkürler yeniden.

Çatışmayı ve Barışı Haber Yapmak: Kolombiya Gazetecilik Deneyimi

Maria Alejandra Villamizar Maladonado,
Gazeteci, Conversa Kolombiya Vakfı Başkanı ve Başkan Santos'un Barışın Pedagojisinden Sorumlu Eski Danışmanı

*Konuşmacı Maria Alejandra Villamizar Maldonado sunumunu
Kerim Yıldız moderatörlüğünde yaparken*

Kerim Yıldız: İkinci oturuma hoş geldiniz. Öncelikle Maria ile ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Dosyalarınızdaki konuşmacı biyografilerinde kendisinin Conversa Kolombiya Vakfı Başkanı olduğunu göreceksiniz. Aynı zamanda kendisi son 25 senedir bizden fazla hükümete danışmanlık yapmış bir isim. Yine medya ve medyanın sorumluluğu ve Kolombiya'daki çatışma konusunda son derece deneyimli bir isim kendisi. Maria 20-30 dakikalık bir konuşma yapacak daha sonra soru cevap ve tartışma seansı ile devam edeceğiz.

Aslında İrlanda ve Kolombiya barış süreçleri arasında birçok paralellik var zira Kolombiya İrlanda örneğinden çok şey öğrendi ve biz de Türkiye’de Kolombiya sürecinden çok şey öğreniyoruz. Her iki ülke örneğinde de referandum konusu gündeme geldi ve aslında Başkan Santos’a Kuzey İrlanda’daki gibi bir referandum yapma önerisini DPI Uzmanlar Kurulu üyesi olan bir isim verdi. Referandum meselesi de Kolombiya’daki sürecin önemli bir boyutu ve Maria bu konuya da değinecektir diye tahmin ediyorum. İkincisi ve Türkiye ile ilgili olarak Kolombiya deneyimi oldukça önemli. Kolombiya şimdi barış süreci ile ilgili zor bir dönemden geçiyor, ancak barış süreci devam da ediyor. Uluslararası toplum sürecin ne kadar kırılğan olduğunu soruyor ve bu konuda oldukça endişeliler. Ancak, zor zamanlardan geçilse dahi pes etmemek önemlidir. Son bir nokta ise yıllar önce avukatlar olarak öğrendiğimiz gibi ifade özgürlüğünün demokrasinin temel taşı olduğudur.

Şimdi Maria’ya hoş geldin demek ve sözü ona bırakmak istiyorum. Burada olmak için uzun bir yol kat etti.

Maria Alejandra Villamizar Maladonado: Çok teşekkürler. Herkese güneydin. Burada olmak bir zevk ve DPI’ya daveti için çok teşekkür ederim. Sizinle Kolombiya’daki çözüm sürecine ilişkin pek çok gelişmeyi paylaşmak istiyorum ve Kerim’in dediği gibi şu an zor bir dönemden geçiyoruz ama umutluyuz ve barış için çalışmaya devam ediyoruz. İspanyolca konuşacağım çünkü mümkün olduğunca spontane ve açık bir konuşma yapmak istiyorum. Eğer anlaşılmayan bir nokta olursa lütfen soru sormaktan çekinmeyin.

Kolombiya’daki barış sürecine dair ilk söylemek istediğim şey, sürecin hala devam etmekte olduğudur. Bu barış sürecine temelinde kararlar almaya çalışıyoruz, ancak barış anlaşması son 60 yıldır savaşta olan taraflarca henüz imzalanmadı. Son kırk yıl boyunca, herkesi birleştirebilecek ortak bir zemin bulmak için mücadele ettik. Kolombiya’da uygulanan barış anlaşması, çok fazla siyaset içeren bir süreçti.

Kolombiya'nın her yerinde binlerce yerde, barış, kendini barışa adanmış insanlar tarafından kişisel hikâyeler yoluyla inşa ediliyor. Bu insanlar mağdurlarla birlikte çalışıyor, meydana gelen korkunç olaylara karşı affetmeyi teşvik etmeye çalışıyor, bu korkunç davranışlardan sorumlu olanları almaya ve onları adalete teslim etmeye çalışıyorlar. Ülkenin dört bir yanında yer alan bu küçük hikâyeler, ana akım medyada anlatılmıyor, bu hikâyeler ana hikâyeler değil çünkü politik gündeme uymuyorlar.

Çatışma yılları boyunca, gazeteciler bir şekilde kamuoyuna bilgi veren kişiler olarak rol üstlendiler. Her gün şiddet, adam kaçırmaya ve daha başka birçok korkunç şey hakkında bilgi vermek için çalıştılar. Ana akım medyada yer bulmayan bir sürü korkunç hikâyeyi açığa çıkardık, ama bu çabalarımız hiçbir zaman tam anlamıyla takdir edilmedi. Çatışmayı ele aldığımızda, farklı bir şeymiş gibi yapmadık, sadece çatışma yerlerine gider ve olayları bildirirdik. Şiddet uzun yıllar sürdüğü için normal yaşamın bir parçası oldu, günlük gerçekliğimiz haline geldi ve bir çeşit norm haline geldi. Çatışma alanlarından gelen haberler diğer tüm haberler gibi bir muamele görmeye başladı ve insanlar bunun çatışma ve şiddet içinde yaşamaktan kaynaklanan bir hastalık olduğunun farkında değillerdi.

Şiddet ve çatışma bizim kimliğimiz ve anlatımız haline geldi. Yurtdışındaki insanların aklında Kolombiya eşittir şiddet fikri oluştu. Gerillalar ve terör her zaman aynı Kolombiya denince akla gelen konulardı. Kolombiya'da şiddet ve kalkınma aynı anda yaşanıyordu. Kolombiya kendisini yeniden kuruyor ve geliştiriyordu ama bütün bunlar olurken mağdurların üzüntüleri ele alınmıyor ya da tanınmıyordu.

İnsanlar çatışmanın normal bir yaşam tarzı olmadığını bile bilmiyorlardı. Barış anlaşması gerçekleştiğinde, insanlar buna gerçekten inanmadılar çünkü şiddete çok alışmışlardı. Savaşın sona ermesi gerektiği, ülkenin kaynaklarının çoğunluğunun sosyal

kalkınmaya değil güvenliğe gittiği açtı. Bu aşamada medya kendini gazetecilerin rolüne ilişkin bir tartışma içinde buldu ve barış anlaşmasının hangi maddeleri desteklenmeli ki halk buna ikna olsun sorusunu kendine sormaya başladı. Medyanın rolü hakkındaki tartışmaların uzun yıllardır sürmekte olduğunu söylemek zorundayım ve Kolombiya'da bu konuyu incelemekle ilgili çok fazla deneyim var ve bugün bile bu konu güncel bir tartışma konusu olmaya devam ediyor.

Şu an Kolombiya halkı iki farklı gerçeklikte yaşıyor; barışın bir zorunluluk olduğuna karar verenler ile barış anlaşmasının gerekli olmadığına ve uygun şartlar altında yapılmadığına inananlar. Bu Kolombiya'da tam barışı sağlamak için yeterli değil. Bugün medya kendisini bu iki aşırı bakış açısı arasında mahsur buluyor.

Sosyal medya meselesine gelince, sosyal medya döneminde barışı sağlamak inanılmaz derecede zor ve bu bizim son birkaç yılda anladığımız bir gerçek. Biz sadece gazeteci değiliz. Bizim işimiz insanları bilgilendirmek. Hangi haberlerin profesyonel gazetecilerden ve hangi haberlerin sosyal medyadan geldiğinin tanımlanması gerekir.

Ortada gazetecilik adına gazetecilik ile barış aşına gazetecilik arasındaki bölünme sorunu var. Bu, Kolombiya'daki iki taraf arasında, yani barış antlaşması lehine ve barış sürecine karşı haber yapan gazeteciler arasında bir mücadele yarattı. Bu siyasal çatışmalara sebep oluyor. "Barış gazeteciliği" konusunda güncel tartışmalar var ama bu konuda kesin bir anlaşma yok. Hükümet, Kolombiyalı gazetecileri gerçek arabulucular olmaları konusunda cesaretlendirdi. Bu şekilde sadece gözlemciler olarak değil, ülkenin geleceğine aktif olarak dahil olmaları sağlanmıştır.

Bugün barış için çalışan sadece Cumhurbaşkanı değil, son beş veya 20 hükümetin de barış için çalışmak görevidir. Kolombiya ordusunun 5.000 askeri personeli var, Güney Amerika'daki en

büyük ordu, askeri teçhizatlarını ve eğitimlerini geliştiriyorlar ve ABD'den çok fazla destek alıyorlar. Öte yandan çatışmanın tarafları arasında bu çatışmanın sona ermesi gerektiği ve filen bir barış anlaşmasının imzalanacağına dair bir anlaşma da var. Barış süreci çatışmanın büyük bir bölümünü sonlandırabildiğinde, gazeteciler yol boyunca yardım edecek ve hem muhalefet hem de hükümet tarafından haberler verecekler.

Kolombiya'daki muhalefet şu anda aslında oldukça güçlü. Onların iddiası, hükümetin gerçekte komünist gerillalarla ittifak içinde olduğu ve Kolombiya'yı Venezüella ile aynı yolda tutacağı yönünde. Hükümet bu kanının farkında ve bu yüzden ana akım medyadaki gazetecileri sürece dâhil etmeye ve insanları bu gibi şeyler olmayacağına ikna etmek için çok çalışıyorlar. Yani gazeteciler kamuoyu oluşturmada büyük rol oynuyorlar.

Uzun yıllardır çok fazla çatışma yaşayan Kolombiya toplumu, duyguları nedeniyle süreci felç eden büyük bir korku ile yaşıyor. Devletin resmi düşmanları ilan edilen gerillalar, artık devletin bir parçası haline geliyor. Bu nedenle, insanlar arasında korku ve öfke duygusu var. Bu hem etik hem de duygusal bir engel ve Kolombiya halkının bu ittifak konusundaki görüşünü engelliyor.

Ana akım medya ve gazeteciler Küba'nın başkenti Havana'ya, müzakerelerin 2012 ve 2016 yılları arasında dört yıldan fazla bir süre boyunca gerçekleştiği Havana'ya, gitti. Gazeteciler pratikte oraya taşındı, ancak bazı medya kuruluşları masraflar nedeniyle orada gazeteci bulduramadı. Yani bu, bazı medya grupları barış müzakerelerinin parçası haline gelemedi ve bu konuda haber yapamadı. Bu aynı zamanda, süreç sırasında bazı bilgilerin kaybedilmesi anlamına da geliyordu.

Müzakereler sırasında, müzakerelere katılmayan gerilla temsilcilerinin, olup biteni kendi bakış açılarından gazetecilere anlatmaya başladıkları bir süreç yaşandı. Gazetecilere açıklamalar

yapmaya başladılar ve gazeteciler bazılarına, yaptıkları korkunç olaylar için özür dileyip dilemeyecekleri sordular. Onlar da özür dilemeyeceklerini çünkü kendilerini kurban olarak gördüklerini söylediler. Bu gibi açıklamaların olumlu bir etkisi olmadı, mağdurlar arasında daha fazla öfkeye ve incinmeye neden oldu ve muhalefet bu hikâyeleri kendi lehine kullandı. Her iki taraf da kendi gündemini bu kadar ısrarla ortaya koyarken bir gazeteci ne yapmalı? Az önce aktardığım olaydan sonra, muhalefet bu gerilla ifadelerini gerillaların asla barış aramayacağını iddia etmek için kullandı. Hükümet ne olduğunu anladığı zaman, savaşın bir bölümünü çoktan kaybetmişti.

2 Ekim 2016'da, hükümetin barış anlaşmasıyla devam edip etmeyeceğine karar vermek için bir oylama yapıldı. Bu referandumda gazeteciler, halkı barış anlaşması hakkında yeterince bilgilendiremedikleri için suçlandılar. Barış anlaşması hakkında yeterli bilgiyi vermek gazetecilerin rolü mü yoksa hükümetin sorumluluğu mudur? Bu durumdan kim sorumludur? Evlerinde televizyon izleyen sıradan insanlar, anlaşmanın gerillaların yaptıkları eylemler nedeniyle tutuklanıp tutulmayacağı konusunda neden açık bir pozisyon almadığını ve eylemleri için adalet sisteminin karşısına çıkıp çıkmayacaklarını anlamadılar. Sıradan insanların kafası bu durumu almaz.

Halk oylaması anlaşmasını onaylamadığında, pek çok kişi medyanın anlaşmanın içeriğini halka açıklamadığını ifade etti ve çok karmaşık bir içeriğe sahip olan bir anlaşmayı Kolombiyalıların neden onaylamak ve desteklemek zorunda olduklarını da sorguladılar. Örneğin, şehirlerdeki insanlar geçiş dönemi adaleti kavramını anlamadılar. Bu, hükümet için temel bir sorundu zira bu konu aynı zamanda gerillaların hükümetle pazarlık etmelerinin nedeniydi. Bu kavram onlara adalet açısından özel bir muamele görmeleri imkânını verecek ve böylece onlar da bir takım haklara ve menfaatlere sahip vatandaşlar olabileceklerdi.

Katılımcı: Yani referandumdaki başarısızlıktan medya mı sorumlu tutuldu?

Maria: Bu yorumlardan sadece biri. Olan buydu demiyorum, ülkede konu özelinde tartışılan başlıkları aktarmaya çalışıyorum ve evet, onaylanması gereken bir anlaşma için medya neden daha destekleyici olmadı şeklinde bir tartışma yaşandı.

Katılımcı: İnsanlar için adalet meselesinin mi anlaşılması en güç olan konu bu süreçte? Barış anlaşmasına göre gerillaların yargılanamayacak olması mı anlaşmayla ilgili en büyük problem insanlar için?

Maria: Gerillalara karşı alınan birkaç adalet tedbiri olduğunu netleştirmem gerekiyor bu noktada. Anlaşma cezasızlığa izin vermiyor, ama muhalefet gerillaların işlediği korkunç eylemler için yeterli ceza bulunmayacağını belirtiyor. Kolombiya'da bunun karmaşıklığını anlayan birkaç gazeteci var, ancak onlar gerçekleri sadece rapor etmiyor aynı zamanda gerçeği dengeliyorlar da. Çatışma olan başka ülkelerde olduğu gibi, Kolombiya'da da gazeteciler politikacılar arasında kalıyor ve gazetecilerden bazıları politikacıları müzakere sürecinde gerillaların pozisyonunu teşvik etmekle suçluyor ve gazetecilerden bazıları da müzakereleri destekliyor. Kolombiya'daki ihtilaf, diğer ülkelerden farklı olarak, dini veya bölgesel değil. İhtilaf, 1960'lardan kalma tarihin bir karışımı ve önceki politikacıların kendi gündemleriyle başa çıkma arzusundan kaynaklanmakta. Bugün, Kolombiya'daki tartışmalar yalnızca sol ve sağ taraftaki siyasi partiler arasında gerçekleşiyor. Bazı gazeteciler gerillaları anlıyor, çünkü yaşam tarzlarını anlıyorlar, ancak onlar hakkında hikayeler yazdıklarında, gerilla olmak ve çatışmayı desteklemekle suçlandılar. Dolayısıyla, gazetecilerin büyük bir kısmına yönelik çok fazla gerilim var. Bu şekilde, bazı gazeteciler kendilerini hükümet ve kamuoyu arasında sıkışmış buluyor. Bir de asıl sorun barış anlaşması gerçekten yeterince inanılmaması. İnsanlar bunun uygulanacağına ve bir sonraki

adımların atılacağına gerçekten inanmıyorlar ve anlaşmanın Kolombiya'nın geleceğinde olumlu gelişmelere yol açacağına dair inanç yok.

2012'de Havana'da barış görüşmelerine başlamadan önce, Kolombiya ordusundaki bazı generaller bana bazı sorular sordular. Sordukları temel şey gazetecilerin ve medyanın neden kendilerini yani orduyu barış düşmanı olarak gördükleriydi. Ordu ile gazeteciler arasındaki ilişkinin belirsiz olduğunu açıkladım, çünkü çatışma sırasında gazeteciler ve insanlar çatışmanın yalnızca ordudan ve hükümetten gelen resmi versiyonuna erişebiliyordu. Çatışmanın gerilla bakış açısından resmi ortaya çıkmaya başladığında, çok fazla ihtilaf vardı ve biz hala bu çatışmayla mücadele ediyoruz.

Kolombiya kayıp bir dava değil. Hala barışı sağlama potansiyeline sahibiz. Gazeteciler ve iletişim barışçıl diyalogda üçüncü faktördür. Toplumun ve mağdurların sorumluluğu geleceğe bakmaktır. Gazetecilere düşen rol de budur. Buna bağlı olmak zorundalar. Savaşta tarafsız olunduğuna inanmıyorum, Kolombiya'nın bu tartışmayı başlatması gerektiğine inanıyorum, çünkü dinlenmesi gerekenler sadece kurbanlar değil. Kolombiya içindeki tüm sesleri dinlememiz ve bir anlaşma yapmamız gerekiyor ve herkes buna bağlı olmalı.

Kerim: Çok teşekkürler. Konuşmanızın temel başlıklarını takip ettik. Ve Kolombiya'daki barış süreci değerlendirmesi için de teşekkürler. Şimdi sözü katılımcılara veriyorum. Eminim çok sayıda soru var.

Katılımcı: Aslında bir sürü sorum var. Kolombiya barış sürecinin tüm detaylarına hâkim değilim. Referandum 2016 yılında reddedildiğinde, çoğu insan medyayı suçladı. Bundan sonra, 2017 yılında, FARC silah bıraktı. Peki, bir barış sürecinin tamamen başarılı olduğunu ne zaman söyleyebilirsiniz? Ayrıca, referandumun neden başarısız olduğunu açıklayan diğer faktörleri

tanımlayabilir misiniz? Gazetecilerin anlaşmazlığı teşvik ettiği için suçlandıklarından bahsettiniz. Diğer bir sorum, gazeteciler - örneğin Türkiye’de hala olduğu gibi - siyasal görüşleri nedeniyle hapse atılıyor mu veya hapse atıldılar mı? Konuşmanızın sonunda ordunun medyanın kendilerini neden barış düşmanı olarak gördüğü yönünde size soru yönelttiğini ifade ettiniz. Sadece resmi olarak görüşleri biliyordu o dönemde dediniz. Peki, bugün barış sürecinde ordunun barış süreci konusundaki tutumu nedir?

Maria: İlk soruyla başlayayım, medya niye suçlandı? Referandumun reddedilmesinin ana nedeni, insanların FARC’tan nefret etmeleri, onlardan gerçekten nefret etmeleridir. Bu duygusal bir tepki, bu yüzden değiştirmek kolay değil. Barış süreci aynı zamanda halkın duyguları ile de ilgiliydi, sadece bilgi ile ilgili değildi. Anlaşma politikacılar için çok rasyonel bir meseleydi ve halkın duygularını yakalayamadı. Bu insanları çok üzdü, çünkü ne hissettiklerinin duyulmadığını düşünüyorlar çünkü anlaşma yalnızca olgularla ilgileniyor. Ayrıca, önceki anlaşmalar başarısız olduğu için, gerillaların barış anlaşmasına sadık kalacağına dair bir inanç eksikliği vardı. İnsanlar gerillaların kötü niyetle hareket ettiklerini ve anlaşmadan çekilmeye çalışacaklarını düşünüyorlardı. Bugün gerillalar silahlarını bıraktılar. 10.000’den fazla silah eritildi ve anıtlara dönüştürüldü. 10.000’den fazla gerilla üyesi farklı alanlarda yaşamaya başladı, bazıları köylere taşındı, bazıları okula gidiyor ya da siyasi partilere katıldı. Yeni bir siyasi parti yaratıldı; eski sekiz gerilla liderleri şimdi Kongre’nin bir parçası. Bununla birlikte, barış anlaşmasında yer alan noktaların çoğu henüz hayata geçmedi ve muhtemelen çoğu asla hayata geçmeyecek ve bunun farkındayız.

Gerillaların bir kısmı uyuşturucu ve bazıları ise silah kaçakçılığına karıştığı için, gerillaların hepsi topluma entegre olmuş değil. Pek çok siyasi parti paramiliter gruplar yoluyla çatışmada yer aldı. Bu gruplar, Kolombiya halkına karşı korkunç fiziksel şiddet ve vahşet uyguladılar. Onların zulmü çok berbattı ve bu şiddetin güçlü bir hatırası var. Paramiliter gruplar ve hükümetin ordusu da şiddet

uygulamakla itham edildi ve insanlar bunu onların karşısına getirdi. Bu yüzden gazetecilerin hikayenin her iki tarafını da sadık bir şekilde ifade edebilmeleri gerekir.

Katılımcı: Muhalefetin pozisyonu tam olarak anlayamadım. Barışa mı yoksa yapıldığı şekliyle anlaşmaya mı karşılar?

Maria: Muhalefet bütün hikaye açısından çok önemli. Yani hükümet, Cumhurbaşkanı ve ayrıca özellikle anlaşma bakımından muhalefetin konumu çok önemli. 2002-2010 yılları arasında Cumhurbaşkanı Álvaro Uribe, bir dizi başarısız barış sürecinden sonra iktidara geldi. Ordunun gerillalarla savaşması gerektiğini ileri sürdü. Bu çatışmada birçok gerilla öldürüldü ve bu yüzden birçok Kolombiyalı, orduyu çözüme bu şekilde dahil etmenin doğru bir yöntem olduğuna inandı. Ancak, ondan sonra gelen Başkan bunun aksini önerdi. Böylece askeri çözüm yanlısı olan Álvaro Uribe, yeni Cumhurbaşkanı'na karşı ve yeni askeri programın sonlandırılması için bir kampanya başlattı. Álvaro popülerdi ve güçlüydü ve barış anlaşmasına karşı bir muhalefet liderine dönüştü. Oldukça başarılı da oldu, birçok takipçisi var ve halen Kolombiya'nın politikalarına aktif olarak katılıyor ve aktif olarak parlamentoda çalışıyor.

Bugünün Başkanı Ivan Duque Márquez'ın, barış anlaşmasını kabul etmekten başka çaresi yok. Anlaşma bir hükümete veya bakana bağlı değildir, bir hükümetten çok daha sağlamdır. Barış anlaşması en az üç hükümet boyunca sürmek sorunda. Bu yüzden bugün Duque hükümeti anlaşmanın bir kısmını yerine getirmek istemediğini söylediğinde, bunu onaylamıyorum çünkü bunu yapamaz.

Katılımcı: Peki anlaşmayı iptal edebilir mi?

Maria: Hayır, istese de bunu yapamaz.

Katılımcı: Yani yargı sürecin bağımsız olarak parçası mı? Hükümet karşısında bağımsız mı?

Maria: Evet, barış antlaşmasındaki tüm anlaşmaların görüşülüp kabul edilmek üzere Kongre'den geçmesi gerekiyordu, bu yüzden şu an anlaşma o dönem yapılan anayasa değişikliği ile korunuyor. Anayasa en azından üç hükümet boyunca bütün barış sürecini koruyor.

Katılımcı: O zaman anlaşma anayasa ile korunuyorsa Duque bunu yeniden gözden geçireceğini nasıl söyleyebilir?

Maria: Tam olarak anayasa hakkında değil, siyaset hakkında konuşuyor. Barış anlaşmasını uygulamak için az ya da çok çaba göstermeyi seçebilir ve bunu halka, hatta belki de vereceği kararlarla ilgili savaşçılara bir mesaj göndermek için kullanabilir

Katılımcı: Sunum için teşekkürler. Çatışmayı ve barışı haberleştirmekten bahsettiniz. Barış süreci boyunca benimsediğiniz belli bir iletişim stratejisi ya da yaklaşımı var mıydı? Özel bir terminoloji kullandınız mı? İkinci sorum ise; sunumuzda genellikle FARC gerillaları ifadesini kullandınız. Bu hep böyle miydi yoksa süreçte tercih edilen bir hitap mıydı? Hükümetin kamuoyunun fikrini şekillendirmesinden bahsettik. Çatışma konusunda Kolombiya medyası ne kadar çeşitli? Sunumunuzda gazetecilerin çatışma bölgelerinden haber verebildiklerini söylediniz, dolayısıyla sanıyorum bölgelere erişim konusunda bir problemleri yoktu?

Maria: 1999'da çatışma hakkında özel bir terimler sözlüğü üzerinde çalıştık. Bu konuda çalıştık, çünkü evde barış inşa etmek, kendi sözlerimizle, kendi dilimizle ve kendi kültürümüzle barışımızı oluşturmak istedik. Bu yeni barış durumunu tarif ederken kullandığımız terimlerin ve kelimelerin çok önemli olduğunu, bu yüzden 1999'dan itibaren sözlüğün güncellenmesi gerektiğini düşünüyorum. Barış anlaşmasıyla ilgili terimleri ve kelimeleri kullanmaya başlamalıyız.

Katılımcı: Ayrıntılı sunum için çok teşekkürler. Meslektaşlarıma benzer bir soru soracağım. FARC gerillaları diyorsunuz ama daha önce gerillaların terörist olarak isimlendirilmesi söz konusu muydu? İkinci olarak basının bağımsız olduğundan bahsettiniz. Öldürülen ya da tutuklanan gazeteci oldu mu hiç?

Maria: Kolombiya'nın çatışması hakkında anlaşılması en zor şeylerden biri çatışmanın niteliğidir. Siyasi bir çatışma mı? Terörist bir tehdit mi? 11 Eylül'den önce Kolombiya ihtilafı siyasi bir ihtilaf olarak görmüştü, ancak 2001-2002'de o dönemin ordusu ve hükümeti terörizm demeye başladı. Problemin isimlendirilmesi çözümü için de esastır. Terörist gruplarla uğraşıyorsanız, müzakere masasındaki durum farklıdır, ancak politik şikâyetlerle isyancılar ve gerillalarla uğraşıyorsanız, müzakere etmeye başlayabilirsiniz.

Dolayısıyla muhalefetin ana argümanı gerillalarla değil, teröristler ve uyuşturucu satıcıları ile müzakere yapıldığı idi ve onların bir anlaşmayı hak etmedikleri iddia ediyorlar. Bununla birlikte, barış müzakerelerini destekleyenlerin hepsi bu insanların terörist olmadığını, asi savaşçı olduklarını, bu yüzden müzakere masasındaki anlaşmazlığı çözmemiz gerektiğini söylüyorlar. Dolayısıyla iki farklı görüş var ve hangisinin doğru olduğunu sormamız gerekiyor ve bu durumda gazetecinin rolü nedir? Kolombiya'daki birçok gazetecinin gerillaları her zaman terörist olarak isimlendirdiğini ve bu noktada bağımsız olmayan meslektaşlarıma muhalefet tarafında olduklarını belirtmeliyim. Medyadaki muhalefetle uğraşmak çok zor çünkü etik bir çatışma olduğunu düşünmüyorlar, barış sürecine karşı olduklarını ve doğru tarafta olduklarını söylüyorlar. Bu yüzden kendilerini bir tarafın gazetecisi olarak görmezler, sadece gazeteci olarak görürler.

Katılımcı: Referandum ve Kolombiya'daki mevcut durum hakkında hala bazı sorularım var. Kolombiya'da barış sürecine devam edecek genel bir siyasi irade olduğunu anladım. Ülkemizde genel fikir, barış görüşmelerinin kapalı kapılar ardında gerçekleşmesi gerektiği,

halkın bunları bilmemesi gerektiğidir. Sahip olduğum bir başka soru da cezasızlık. FARC gerillalarının cezalandırılmadığını ve bazı grupların bu duruma olumsuz tepki verdiğini söylediniz. Bunun hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu konuda STK'larla, gazetecilerle ve insanlarla konuştuğumda, benim anlayışım onların olumlu bir bakış açısına sahip olduğu oldu. Bunun barış sürecinin devam etmesini istedikleri için olduğunu düşünüyorum, ancak bazen haberleri izlediğimde, bazı şiddet olaylarının hala devam ettiği ve barışın mükemmel olmadığı görülüyor. O zaman bize Kolombiya'da neler olup bittiğinin daha gerçekçi veya bütünsel bir versiyonunu verebilir misiniz?

Katılımcı: Sadece bir sorum var. Kolombiya ordusunun Güney Amerika'daki en güçlü ordu olduğunu söylemiştiniz, ayrıca ABD ordusundan teknik destek aldığını ve ardından ABD'nin barış sürecini desteklediğini söylemiştiniz. Bunu merak ediyorum, ABD neden Kolombiya'da bir barış sürecini destekliyor? Bu Güney Amerika'daki ABD'nin çıkarları nedeniyle mi yoksa sadece Kolombiya'yı desteklemek için mi?

Maria: ABD bu çatışmada sadece herhangi bir kahraman değil. ABD barış sürecimizde fakat çatışmamızda da çok önemli bir role sahip. Her iki süreçte de büyük bir rol oynadılar. Kolombiya uzun zamandır ABD'nin müttefiki. Çatışma sırasında, Kolombiya'ya verilen askeri yardım uyuşturucu ve uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye odaklandı. 11 Eylül'den sonra ABD'nin askeri desteği gerillalara karşı kullanılmaya başladı.

Teoride barış süreci ABD'nin çıkarları için iyidir, çünkü uyuşturucu ticaretini ve kaçakçılığını azaltacaktır. Bu anlaşmanın bir parçası; her iki taraf da kokain ekimine veya insan ticaretine izin vermemeyi veya katılmamayı taahhüt etmiştir.

Bugün, barış anlaşmasına yönelik tehditlerden biri iade konusu. ABD, insanları ABD'ye iade etmeleri için Kolombiya'ya çok

fazla baskı yapıyor, başka çıkarları da olabileceğine inanıyorum. Kolombiya ve ABD arasında gerçekleşen müzakereler aslında gizli tutuldu. Bu, çok fazla sahte habere yol açtı; hükümet, müzakereleri tartışmayacaklarını, çünkü halen devam etmekte olduklarını söyledi, ancak halkta genel bir güvensizlik oluştu.

İkinci nokta, barış antlaşmasının ve devam eden şiddetin aynı anda nasıl gerçekleştiğiyle ilgilidir. Şu anda savaş ve barış olmak üzere iki gerçeğimiz var. Kolombiyalı vatandaşlara barış sürecini sorduğunuzda, hangi barış süreci diye soruyorlar? Dün, o şehirde bir savaş olduğunu veya belki birinin öldürüldüğünü söylüyorlar. Bu barış süreci insanların anlaşması için daha kolaydı, ancak geçmişte bu iki gerçeği sürdürmek çok zordu.

Kerim: Bence oldukça ilginç bir tartışma yürütüyoruz. Tek bir konuya dikkat çekmek istiyorum. Barışın dili, savaş ve barışın aynı anda yürümesi ile ilgili olarak şöyle diyebilirim. Bunlar hem adeta kardeş gibidirler hem de birbirine son derece uzak ve birbirinden farklı kavramlardır. Dil meselesi ise çok önemli. DPI'nın da dâhil olduğu bir grup kuruluş dünya barış inşası sözcüğünü sözlüklere geçirmek için kampanya başlattı. İyi haber ise Oxford English Dictionary bunu Kabul etti ama bunun gerçekleşmesi yıllar aldı. Öğleden sonraki bölümde medyanın Kolombiya barış süreci üzerinde daha fazla durmayı umuyorum. Elbette farklı fikirler var. Örneğin dezavantajlı grupların anlaşmayı desteklediği avantajlı grupların ise anlaşmaya karşı çıktığı söyleniyor. Şimdi son soruları alabilirim.

Katılımcı: Çok teşekkürler. İki sorum var. FARC'ın medya organları var mıydı ve bunların barış süreci üstündeki etkisi neydi? İkinci sorum ise, Santos başkan olmadan önce Savunma Bakanıydı. Sonradan başkan olunca barışı desteklemesi şaşırtıcı olmadı mı?

Katılımcı: Benim sorum soysal medyayla ilgili. Sosyal medya döneminde barış yapmak çok zor dediniz, sosyal medyaya bakışınız

negatif gibi geldi bana, doğru mu anlıyorum? Sosyal medya barış sürecinde negatif bir rol oynadı mı? Eğer öyleyse sosyal mediasız barış süreci daha iyi yürütülür diyebilir miyiz?

Katılımcı: Bir barış pedagojisi uzmanı ve bir gazeteci olarak, size gazetecinin rolü hakkında bir soru sormak istiyorum. Çatışma sırasında, bir barış muhabiri mi yoksa sadece bir muhabir mi olmak isteyip istemediğiniz hakkında bir tartışma yaptığınızı söylediniz. Bunun önemli bir ayırım olduğuna inanıyorum, çünkü yalnızca bir gazeteciyseniz, o zaman sadece gerçeğe ilgi duyarsınız, ancak barış gazeteciliği topluma fayda sağlayan şeyle daha fazla ilgilenir. Hangisinin daha iyi olduğunu düşünüyorsunuz, barış gazeteciliği mi ya da sadece gazetecilik mi?

Maria: Sürecin başında FARC bir medyaya sahipti, şimdi siyasi bir parti ve geniş bir gazeteci ekibine sahipler, aynı zamanda Televizyonları var ve bölgelerinde programlar yapıyorlar. FARC'ı ve hükümeti destekleyen bazı gazeteciler var, ancak iki taraf da benzer hikayeler anlatıyorlar. Barış sürecinin lehine olan gazeteciler var, onlar çatışmaya devam eden ya da eski savaşçıların kişisel hikayelerini, yeni yaşamlarını ve yeni yaşam projelerini ve aileleriyle ilişkilerini haberleştiriyorlar.

Başkan Santos konusuna gelince, kendisi Savunma Bakanıken dahi, barıştan yana bir tavrı alacağını her zaman biliyordu. Her şeyden önce, bir Başkan her zaman barış yapmak ister, ancak Santos çok özel bir politikacıdır. Kolombiya'daki en önemli ailelerden birinden geliyor ve barışı sağlama misyonu var. Zaferi ve barışı sağlayan Cumhurbaşkanı olduğunu söylemek istedi. Son derece dürüst bir biçimde barış istediğini düşünüyorum, ama aynı zamanda, kalbinde, Kolombiya'daki herhangi bir liderin kalbinde olduğu gibi barışı sağlayan o özel lider benim deme isteği olduğunu da düşünüyorum.

Sosyal medya konusuna gelinde, beni sorgulamakta haklısınız

çünkü kötümserliğe sebep olmamam gerekir ama kötümserim çünkü hükümet ve gerillalar arasında barışı inşa etmeye çalışırken, insanların medyada ve sosyal medyada söylediklerini hep konuşurduk. Ancak, Kolombiya'da vatandaşların barış sürecine katılımının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Vatandaşlar barış inşasına katılmalı ve sosyal medya ile ilgili görüş bildirmenin bunu yapmanın en iyi yolu olabileceğini düşünüyorum. Gazetecilerin bazen sosyal medyanın önemini yanlış anladığını düşünüyorum. Bazen sosyal medyada herhangi birinden gelen görüşleri haber yapıyorlar ve bu görüşleri olduğundan büyük gösteriyorlar. Örneğin, sosyal medyada biri gerillaların Venezüella'da sosyalist bir hükümet oluşturmak için Maduro ile işbirliği yaptığını söyledi diyelim. İşte bazen medya bu tür ifadeleri abartıp fazla dikkat çekiyor. Yani gazeteciler bilgi uzmanlarıdır, oysa sosyal medyada herkes herhangi bir şey yazabilir ve barış süreçleri çok hassas süreçlerdir. Yani sosyal medya hakkındaki karamsarlığım olduğumda, bazı gazetecilerin sosyal medyanın önemini fazla abarttığını düşünmemdendir.

Gazeteciler ve barış gazetecileri arasındaki fark hakkındaki soru da vardı... Bence Kolombiya'da daha iyi olma, kendimize yeni bir anlatı geliştirme fırsatına sahibiz. Çalışıp yeni bir gelecek inşa edebileceğimizi düşünüyorum ve kelimelerin ve konuşmanın gücüne kuvvetle inanıyorum. Yeni bir dile, konuşmaya ihtiyacımız var, uzun yıllardır yaptığımız konuşmalar işe yaramadı. Bana göre her daim bu yeni gerçeğe odaklanmamız gerekiyor, çünkü eğer bunu yapmazsak, kolay yol geçmişte geri dönmek. Size bir hikaye anlatayım. Cumhurbaşkanı Pastrana Arango Şubat 2002'deki önceki barış sürecini tamamladığında ertesi gün ordu ve basın çatışma alanlarına gitti ve herkes, iş adamları, politikacılar ve genel halk rahatladı. Sonunda barış sürecini bitirdiğimizi düşünüyordlardı. Çatışmadan önceki rutine geri dönebileceğimizi, ordunun eğitimlerine geri döneceğini, işadamlarının kendi rollerini oynayacağını ve genel halkın kendi rutinlerine geri döneceğini düşündük. Ancak bu rutine dönmek için bir referansımız yoktu, çünkü uzun zamandır çatışma içinde yaşıyorduk. Bu yüzden barışa

uyum sağlama süreci uzun zaman alıyor. Şimdi cinayetler, adam kaçırmaya ve bombalamalar olmadan yaşamayı öğrenmek zorundayız, kendimi bir barış gazetecisi olarak görüyorum çünkü şimdi nasıl yaşayacağımızı anlamaya çalışıyorum.

Katılımcı: Kısa bir sorum var çünkü kafam karıştı. Referandumda barış anlaşması imzalarsaydı bu nasıl bir fark yaratacaktı? Şu an barış süreci devam ediyor, süreç Anayasa ile korunuyor ve FARC silah bıraktı. Bu durumda referandumun etkisi ne?

Katılımcı: Ve ikinci bir soru, referandum Kabul edilseydi sonuçları ne olurdu?

Maria: Birincisi aslında referandum zorunlu değildi, ancak Santos muhalefete karşı desteğe ihtiyaç duyduğundan referandum yapmayı tercih etti. Muhalefete barış anlaşması için kamu desteği olduğunu göstermek istedi. İkincisi, referandum başarılı olmuşsa, anlaşmanın geleceği uzamış olacaktı.

Belki toplum hazır değildi, hükümet hazırdı, gerillalar hazırdı, barışı sağlamaya karar verdiler, ama toplum hazır değildi. Hükümetin eylemleri, kamuoyu ve toplumu hazırlamadı. İnsanlar Havanada gerçekleşen konuşmaların onların konuşmaları olmadığını, hükümetin ve gerillaların konuşmaları olduğunu hissediyordu. Kendi kendilerine düşündüler, “geleğimden, toprağımdan, haklarımdan, bağışlamamdan bahsediyorlar ama bana bir şey sormuyorlar” diye sordular. Referandumun halkın hissettiği şeyin bir ifadesi olduğunu düşünüyorum “Hey! Ya ben?” demiş oldular. Sonuçta evet ve hayır arasındaki farkın çok küçük olduğunu, neredeyse 3,000 oy farkı olduğunu ve 6 milyondan fazla kişinin oy kullandığını belirtmeliyim. Evet oyu verenler de önemlidir, halkın neredeyse yarısıdır, neredeyse yüzde 50’ye 50 bir orandan bahsediyoruz. Bu 50/50 bölünme bugün açık, Başkan Duque 10 milyon oy kazandı, ancak Cumhurbaşkanıya muhalefetinin oyu 8 milyondur. 2 milyon civarında bir fark var ve bu önemli bir miktar

çünkü Kolombiya'daki demokratik yoksunluk oranı çok yüksek.

Halk arasında Kolombiya'da bazı şeyler değişti, ilk kez insanlar sürecin içinde yer almak istiyor. Daha önce hükümetin insanları sürece dahil etmemesi bir hataydı. Sonuçta insanların süreç öncesinde ve sırasında sürece katılmaları gerektiğini biliyoruz, ancak hükümet halkın katılımı konusunda her zaman olumsuz bir pozisyon alıyor.

Referandum ve anayasal korumalar konusuna gelince... Referandumun sonucu, hükümete barış anlaşması konusunda muhalefetle müzakere etmek için ikinci bir şansının tanınmasıydı. Halk oylaması sonrasında, muhalefet değişiklik yapmak için hükümetle birlikte çalışmak zorunda kaldı. Bu değişiklikler önemliydi çünkü anlaşmayı daha gerçek kıldılar, bugün yaptığımız barış anlaşması referandumdan sonra gelen bu değişiklikleri de içeriyor.

Kerim: Bu büyüleyici değerlendirme ve görüşleriniz için çok teşekkürler. Şimdi, Derek Mooney ile devam edeceğiz, çünkü Kolombiya'daki referandum İrlanda ve Brexit referandumuyla da bağlantılı. Çok kısaca duyduklarımızı tekrar özetleyeyim. Bugün birkaç konunun tartışıldığını düşünüyorum. Biri Kolombiya'da hem FARC hem de hükümetin savaşı askeri yollarla kazanabileceklerine inanmadıklarına ikna oldukları tespiti. Her iki taraf da neticede sorunu ancak barışçıl bir diyalogla çözülebilecekleri noktasın varıyorlar. Bu önemli bir ayırım. Dünyadaki çatışmalara baktığımızda, savaşan taraflar bu aşamaya ulaştığında doğru yola girildiğini görüyoruz. İkinci bir nokta ise, Kolombiya'da insanların barışı sağladıklarını hissetmemeleri sorunu. Tüm barış süreçlerinin temel birkaç özelliği vardır, birincisi gizlilik boyutu ikincisi ise kamusal boyutu. Bu öğelerin her ikisinde de, yük medyadadır. Umarım aradan sonra, hükümetin iletişim sürecinde rol alan Derek Mooney ile çok ilginç bir tartışma yapacağız.

Barış sürecinde hükümet ve medya arasındaki iletişim

Derek Mooney, İletişim ve Kamu Politikaları Danışmanı

Sally: Herkese iyi günler, tekrar hoş geldiniz. Fark ettiğiniz gibi, programın zamanlaması konusunda küçük bir değişiklik yaptık, ama neyse ki hepiniz öğle yemeği yediniz. Derek yaklaşık 25 dakika konuşacak ve sonra soru cevap oturumu olacak. Bu yüzden Derek Mooney'i tanıştırmayı çok isterim. Derek, Savunma Bakanlığı eski danışmanı ve Brüksel Avrupa Çalışan İlişkileri Grubu Halkla İlişkiler ve İç İletişim direktörü olarak görev yapıyor. Ayrıca bir gazeteci, halkla ilişkiler ve iletişim danışmanı ve çeşitli gazetelerde köşe yazarlığı yaptı. Derek aynı zamanda Glencree Merkezi'nde barış ve uzlaşma konularında çalıştı, bu nedenle barış sürecinde hükümet ile medya arasındaki ilişkilere odaklandı.

Derek Mooney: Çok teşekkür ederim, burada sizinle birlikte olmaktan mutluluk duyuyorum. Umarım, Dublin'i ziyaret etmekten hoşlanırsınız. Yapmam gereken ilk şey, tercümanın yararı için, normaldeki konuşma hızımın yarısına düşmek. Danny ile keşfedeceğiniz üzere, İrlanda halkı çok hızlı konuşmaya meyillidir çünkü söyleyecek çok şeyimiz vardır ya da susarsak başka birinin bir şey söylemesinden korkarız.

Yapacağım şey, hükümet için çalıştığım dönemde hükümetin Hayırlı Cuma Anlaşması (GFA) sırasında medya ilişkilerine nasıl yaklaştığı konusunda size hızlı bir genel bakış sağlamak. Partim Fianna Fáil, GFA döneminde ve hemen ardından hükümetteydi. Ben o sırada ön saflarda değildim, her zaman işin mutfağında konuşma yazarı, araştırmacı yahut savunma/itiraz makamı olarak yer aldım. Savunma/itiraz makamı darken bir başkası başka bir

argüman ortaya koyduğunda hemen dönüp karşı tarafın son derece aptal olduğunu ve konuyu tamamen yanlış anladıklarını söyleme işinden bahsediyorum.

Ayrıca Glencree Merkezi'nde çalışıyorum, merkez sivil toplumun gayri resmi iletişimini sağlıyor ve politikacıların, siyasi aktivistlerin veya arka odadaki insanların sessiz bir ortamda, kayıt dışı yani Chatham House kuralları çerçevesinde görüşebilecekleri güvenli bir ortam sahip olmanın avantajını kullanıyor. Chatham House kuralları bir tartışmanın parçasıysanız, bu tartışmadan edindiğiniz bilgi ve bakış açılarınızı kullanılabilmeye izin verir, ancak bu bilgiyi aldığınız kişiden alıntı yapamazsınız. Bu Chatham House kuralları, herhangi bir barış görüşmesinde ve birbirlerine çok fazla güven duymayan insanlar arasındaki iletişimde çok önemli bir unsurdur. Çatışmanın doğasında birbirine çok az inanç ve güven duyan insanları bir araya getirmek vardır, bu yüzden onları bu konularda daha iyi bir aşamaya getirecek bir ortam yaratmak önemlidir.

Üstünden geçeceğim birkaç slide var. Sakıncası yoksa bunları okuyacağım.

İlk slayt kolay olanı, bu bana kim olduğumu hatırlatıyor. Bu nokta, Maria'nın sunumu sırasında, gazetecilik ve barış gazeteciliği arasındaki farkı tartıştığı konu ile de ilgili. Bu iki gazetecilik arasındaki fark İrlanda bağlamında aşına olduğum bir şey değil. İrlanda'da biz gazetecilerin gazeteci olduğunu düşünürüz. İşlevleri gerçekleri bildirmektir. Bu sunumu 30 saniye içinde medyanın bir barış sürecini sürdürme veya zorlama konusunda bir rolü olmadığını söyleyerek bitirebilirdim aslında. Gazeteciler barış sürecinde oyuncu veya aktör değillerdir. Rollerini süreci adil bir şekilde olanı biteni rapor etmek ve olguları bildirmektir. Olguları rapor etmek yalan haberciliğin domine ettiği anlaşılan bu yeni Trump ve Brexit döneminde modern dünya için hala çok önemli bir meziyet. Yalan habercilik sahte olguları gerçek olguların yerine koyar zira modern batı tipi demokrasilerde insanları harekete

geçiren retorik ya da yorumlar değil gerçeklerdir ya da en azından biz böyle olmasını umuyoruz. Bu nedenle, medyanın kendi başına devam etmeyen bir süreci devam ettirmek sorumluluğuna sahip olduğu argümanı yanlıştır. Bu rolün medyaya düşmesini istemeyiz. Çünkü medya mensupları seçilmezler, yetkileri yoktur, seçmenlere karşı sorumlulukları yoktur ve bu nedenle kendilerine bu düzeyde bir güç verilmemelidir. Bununla birlikte, gazeteciler aynı zamanda vatandaşlardır ve haber yaptıkları toplumda yaşarlar. Demokrasilerde en iyi kararların gerçekler bilindiğinde verildiğini bildiklerinden gerçekleri bildirmeye ilgi gösterirler.

İkinci nokta ise gazetecinin değeri hikâyedir. Gazeteciler bir sayfadaki boş yerdir. Bir ara hükümetten ayrıldıktan sonra köşe yazarlığı yaptığımda Irish Independent'in haber odasına giderdim. Gazeteciler bilgisayar ekranları başında gazeteyi biçimlendirir. Gazeteye girmesi gereken reklamlar vardır, onlara ilişkin 450-500 kelimelik metinler girerler, sonra yarım sayfa ve başka bir sayfayı dolduracak 1.200 kelimelik fikir yazısı için yer kalır. Yani gazetecilerin hikâyelere ihtiyaçları var ve bu hikâyelerin yokluğunda onları aramaları gerekir.

Dolayısıyla barış sürecinin sorumluluğu hükümetlerdedir. Bu İrlanda örneğinde iki hükümetin sorumluluğuydu. Tabii ki netleştirmemiz gereken şey, Maria'nın sunumunda da açıkça ifade ettiği gibi, her biri birbirinden farklı barış süreçlerinden bahsediyoruz. Her bir sürecin kendine özgü nedenleri ve benzersiz bir geçmişi var, ancak hepsinde bazı ortak eğilimler de var. Hikâyeler inşa etme konusuna geri dönersek, gazetecilerin hikâyelere ihtiyacı var ve hikâyelerin yokluğunda geride bir boşluk kalır. Barış sürecinde, İrlanda'da iki hükümet de tehlikenin bu boşluklarda bulunduğunu ve kendilerinin aynı sayfada, aynı noktada bulunmadığını fark ettiler.

7/24 haber döngüsüne baktığımızda, bu bir hikaye için daha fazla gazetecinin rekabet içinde olduğu anlamına geliyor. Peki, bu bir çatışmaya yol açar mı? Hikâye almak ya da mutlak gerçeği elde

etmek için en yüksek baskı hangisi? Hükümeteyken, gerçeklere sahip olduğunuzdan emin olmak bizim sorumluluğumuzdur. Bununla birlikte, bu yine bir çatışmaya yol açıyor. Çünkü barış süreci boyunca belirli noktalarda süreci destelemek için, medyaya bilgi vermemek de bir gereklilik, sürecin bazı bölümlerinin gizli yürütülmesi gerekiyor. Bu taraflar arasında güven oluşturmanın ve onları kendi seçmenlerinden gelecek tepkilere ve suçlamalara karşı korumanın bir parçası. Fakat bu da kendi başına bir tansiyon yaratıyor. Hükümet tarafından bu boşlukların gelişmesini engellemek için elinizden geldiğince en iyisini deneyebilir ve bununla başa çıkabilirsiniz.

Daha önce söylediklerime gelirsek, medyanın barış sürecinde oynayabileceği bir rol yok hatta bazılarının göre medyanın sürecin içinde olması sürecin aleyhine bir durum. Bu bakış açısına göre medya herhangi bir müzakere içinde araçsallaştırılmamalı ve hatta medya müzakerelerden uzak tutulmalı çünkü herkesin gözünün önünde yürüyen bir müzakere, kapalı kapılar ardında bir anlaşmaya varmaktan çok daha zor.

Medyanın nasıl yönetileceği barış süreçleri ile ilgilenen herkesin uğraştığı meselelerdir. Bertie Ahern'den bir alıntı yapmak istiyorum. Bertie Ahern benim eski patronum, DPI'nın uzmanalar kurulu üyesi, Hayırlı Cuma Anlaşması yapıldığında İrlanda'nın başbakanıydı. Ahern "Bu insanlar [paramiliter gruplar] toplumdan izole edilmemeli; görüşlerini ifade etme hakkına sahip olmalılar. Herkes barışın ve politik hayatın bir parçası olabilir. Süreçte hiçbir boşluk olmamalı. Boşlukları insanlar silahlı mücadele ile doldurur." Politik bir dinamik, diyalog olmadığı ve İngilizler hükümeti Kuzey İrlanda'da olup bitene sadece bir güvenlik problemi olarak yaklaşırken bu bizim çıkardığımız dersti ve Kuzey İrlanda hakkındaki anlayışımızdı. Boşluk olursa şiddet ile dolar.

Kuzey İrlanda'daki medyaya kısa bir bakış yapmak istiyorum. Bu çok kısa bir değerlendirme olacak, o yıllarda Kuzey İrlanda'da

medya neye benziyordu sorusuna cevap olarak.

1970'ler ve 1980'lerin büyük bir kısmında insanlar televizyonlarda şiddet ve ayaklanma görüntüleri gördüler. 2012'de Dublin'de, AGİT'in düzenlediği çok iyi bir konferans yapıldı. Burada iletişimin en geniş anlamıyla barış süreçlerindeki rolü de konuşuldu ve medyanın sürecin sadece bir cephesi olduğu ele alındı. Süreçteki iletişim, oyuncular arasındaki iletişim, taraflar arasındaki iletişim gibi konular tartışıldı. O zaman BBC'nin Kuzey İrlanda temsilcisi olan muhabir Dennis Murray ilginç bir tespitte bulundu. 'Şimdi çok gülünç gelebilir ama 1970'lerde medyada şiddetin televizyonda gösterilmemesi durumunda Kuzey İrlanda'da sorun yaşanmayacağına inanan bir düşünce yapısı vardı' dedi.

Katkılardan biri medyaya baktı ve o sırada BBC'nin Kuzey İrlanda'yı kapsayan muhabiri olan Dennis Murray'den ilginç bir söz vardı. Şimdi çok gülünç gelebilir, ancak 1970'lerde medyada şiddetin televizyonda gösterilmemesi durumunda Kuzey İrlanda'da sorun yaşanmayacağına inanan bir düşünce yapısı olduğunu söyledi. Yani sanki yayıncılar ve gazeteler paramiliter güçlerin bombalama ve şiddet eylemlerini göstertmekten hoşlandığını düşünen bir bakış açısından bahsetti.

Bu görüş, İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher'ın "tanıtım oksijeni" ifadesini kullanmasıyla tepe noktasına ulaştı. Özellikle BBC medyasının Kuzey İrlanda'daki vahşetleri bildirerek, patlamaları bildirerek ve birazcık bu olayların nedenleri hakkında konuşarak, paramiliter güçleri şiddeti sürdürmeye teşvik ettiğini iddia etti ve buna 'tanıtım oksijeni' dedi. Bu paramiliter güçleri neyin motive ettiği ve şiddeti neyin sürdürdüğüne ilişkin temelden yanlış bir bakış açıydı ve nihayetinde Yayıncılık Kısıtlamaları olarak adlandırılan şeye, yani sansüre neden oldu.

Muhtemelen Danny sunumunda buna değinecektir ama hem İngiltere'de hem de İrlanda'da sansür uygulandı. İrlanda'da, yasaklanmış kuruluşların üyeleriyle röportaj yapılmasını ve bunların

radio ve televizyonlarda yayınlanmasını yasaklayan Yayın Yasası'nın 31. Maddesi yürürlükteydi. İngiltere geri adım atmasına rağmen benzer bir durumdaydı. Gerry Adams BBC'de görünebiliyordu, böylece izleyiciler onu görecekti, ancak sesi bir oyuncu tarafından seslendiriliyordu. Dublaj yapılmasının nedenlerinden biri, onun görüldüğünden farklı biri olduğu fikrini vermektir.

Bu durumun tam tersi bir etki yarattığı iddia edildi. Zira dublaj yapılması, yasaklanan ve göz ardı edilmesi istenen kişinin aslında ne söylediğinin duyurulmaması halkta daha büyük bir merak uyandırdı. Bu yüzden bu sansürün sonuçları niyetlerin tam tersi oldu. İrlanda'daki, sansür yasasının İrlanda'daki gazetecilerin isteği üzerine değil, İngiltere'deki Ulusal Gazeteciler Sendikası'nın (NUJ) eylemi tarafından altüst edilmesi de dikkat çekicidir. İrlanda gazetecileri sansüre suç ortaklığı yaptılar ve kimisi sansür edildikleri için mutluydular ki bu bizi gazetecinin de bir vatandaş olduğu tespitine geri götürüyor.

Kayada Ölüm, Cebelitarık'taki İRA şüphelilerinde yanlış giden bir tutuklama hakkında yapılan bir BBC belgeseliydi. Hatırlayabildiğim kadarıyla, bir benzin istasyonunun dışına tutuldular ve İngiliz ajanların onları esir almak yerine onları öldürmeye karar verdiklerine dair ortada bir sürü soru vardı. Bu konuda bir belgesel yapıldı ama yayınlanmasına mani olundu. Olay İngiliz Kabinesinde tartışma konusu haline geldi. Belgeselin yayınlanmasını istemiyorlardı çünkü bunun IRA'nın tanıtımı olacağını düşünüyorlardı. 1970'lerde ve 1980'lerde, İngiliz medyası İrlanda medyasında oranla Kuzey İrlanda'da olup biteni bir savaş durumuymuş gibi işliyordu. Biz Vietnam hakkında nasıl haber yapıyorsak Kuzey İrlanda hakkında da o şekilde haber yapıyorduk. Kuzey İrlanda analizini siyasi yorumcular tarafından değil, güvenlik ve savaş muhabirleri tarafından yapıldığı için güçlülere yol açtı. İngiliz medyasının gözünde Kuzey İrlanda'da bir güvenlik sorunuymuştu. Her ne kadar az sonra Danny İrlanda medyası için de aynı şeyi söyleyecek diye tahmin etsem de, özellikle İngiliz medyası

bu çatışmada açıkça yanlış olan tek bir taraftı. Kuzey İrlanda'nın bir güvenlik sorunu olduğu özellikle televizyon ve radyo aracılığıyla bilinçaltı bir mesaj olarak işlendi.

Kuzey İrlanda'nın medya manzarasına baktığımızda küçük bir coğrafya ve nüfus için oldukça yoğun bir medya varlığından bahsedebiliriz. 1995'de BBC ve UTV'nin bölgesel temsilcilikleri olan iki televizyon kanalı vardı¹.

Hem kamu hem de ticari sahipliği olan çok sayıda radyo istasyonunuz vardı. O zamanlar bölgesel, ulusal ve çok sayıda yerel gazete vardı. Ayrıca hem Kuzey İrlanda'yı, hem de altı idari bölgeyi kapsayan çok sayıda radyo istasyonuna ve insanların çoğunlukla sabahları dinlediği yerel radyo istasyonlarına sahiptik. O zamandan beri çevrimiçi medyada bir büyüme kaydettik. The Detail, çok sayıda etnik ve politik analiz yapan bir web sitesi ve esas olarak analitik olan haberler yayınlayan Slugger O'Toole adlı bir web sitesi daha var. Yani medya ortamı insanların yorum gönderebileceği interaktif bir çehre kazandı. Bu site bireylerin bıraktığı yorumların aslında sakın ve rasyonel olduğu nadir web sitelerinden biridir. Yorumlar genellikle oldukça mantıklıdır ve tartışmaya katkı sağlamaya dönüktür, bu da sitenin çok iyi yönetilip yönetilmesinden kaynaklanıyor. Tabi bütün bunlara ek olarak sıradan İngiliz medyasına da sahibiz. İngiliz ve İrlanda gazeteleri Kuzey İrlanda'da satılıyor. İrlanda medyası, Cumhuriyetçi, Milliyetçi geleneğe sahip olarak, Belfast Telgraf ve The New Letter, Birlikçi toplumun gazeteleri olarak görülür. Danny'nin mensup olduğu ve Sinn Féin ile açıkça açıkça tanımlanabilecek başka bir yayın var. Artık basılı kopyası yayınlanmıyor ama bence haftalık satıldığı sırada Sinn Féin'in sesi olarak görülüyordu ve hedef kitlesi Sinn Féin'in tabanıydı.

Hayırlı Cuma Anlaşması öncesinde hükümetin stratejisi haber içeriklerini savaş tartışmalarından siyasi tartışmalara kaydırmaktı.

---

1 Ulster Televizyonu

Mari'nın konuşması sırasında bahsettiği dil ve barış sözlüğü meselesi ilginç. Ben Kuzey İrlanda örneğinde böyle bir resmi karar hatırlamıyorum ama kesinlikle haberin dili ve üslubu konusunda bir değişim ve iyileşme vardı. Heyecan verici terimler kullanmamaya karar verdik, insanlar artık gerilla değildi, gerçekte gerillalar kelimesini kullandığımızı sanmıyorum, paramiliterler hakkında konuşuyorduk. Örneğin, Birlikçiler her zaman Sinn Féin / IRA'yı birlikte kullanıyorlardı sanki ikisi ayı şeymiş gibi hükümet ise Sinn Féin'in siyasi bir parti olarak algılanmasından yanaydı. Michel Barnier'in Brexit müzakerelerinde kullandığı bir cümle var, dilin dramatikleştirilmemesi üzerine. O dönem biz de haber dilini daha az heyecan verici ve daha az duygusal hale getirmek için çabaladık.

Müzakerelere hazırlık toplantılarının gizli olması önemliydi. Peder Alec Reid ve diğerlerinin çalışmaları GFA'ı önceden hazırladı, fakat aynı zamanda birçok başka süreç de vardı. Örneğin, Hume-Adams süreci vardı. O zamanlar Sinn Féin'in başkanı ve lideri Gerry Adams, milliyetçi parti SDLP'nin lideri John Hume'du. Yani Peder Alec Reid ve diğerleri vardı ve bu çabalar bir Hayırlı Cuma Anlaşması'na giden yolu hazırladı. O zamanlar SDLP, temsil açısından Sinn Féin'den çok daha büyük bir partiydi ve 1990'ların başında, iki parti nasıl ilerleneceği, sorunun tanınması yolunda ne yapacakları konusunda tartıştıkları bir süreç yaşadılar. Bu görüş alışverişlerine temel olan şey Cumhuriyetçilerin hiçbir zaman birleşik bir İrlanda'yı silah ve mermi ile elde edemeyeceği ve İngiliz hükümetinin, Kuzey İrlanda sorununu güvenlik veya askeri sorun olarak ele alarak çözemeyeceğiydi. Bu tartışma, bir siyasal diyalogun nasıl sağlanacağı ve kiminle konuşulacağı, diğer taraftan kiminle konuşulabileceği gibi soruları ele aldı. Dedğim gibi tartışmalar farklı seviyelerde gerçekleştirildi. Peder Alec Reid'den bahsettim, çünkü bu sunumun orijinal halini birkaç yıl önce hazırladığımda, Peder Alec Reid yeni ölmüştü ve cenazesine henüz katılmıştım. Belfast'a gittiğinizde göreceksiniz. Batı Belfast'ın iki bölgesinde Falls Road ve Shankill Road vardır ve iki yol birbirine paraleldir. Oraya gidince bu yollar boyunca uzanan yüksek barış

duvarlarını göreceksiniz. Bu yollar hiç bir noktada birleşmez ama birbirlerine en yakın oldukları yerde Clonard Manastırı vardır. O dönem Clonard Manastırı, insanların buluşması için güvenli bir yer haline geldi. Yerel bir bölge ve kiliseye bağlıydı ama güvenli bir yer haline geldi. Biraz fazla ayrıntıya girdim ama sivil toplum açısından manzarayı biraz açıklamak istiyorum. Manastır dışında daha önce bahsettiğim, Dublin dışındaki Glencree Merkezi, Chatham House kuralları altında, genellikle gayri resmi, orta düzeydeki liderlerin bir araya gelip, gayri resmi atölyelerde buluşabilecekleri ve sohbet edebileceği başka bir yer oldu.

Değirmek istediğim bir diğer nokta Seán Lemass ve onun hevesli aptallık (eejit) dediği durum. Eejit İrlanda dilinde aptal ve salak anlamına gelir, tercümana açıkladım öncesinde bunu. Seán Lemass eski İrlanda başbakanı ve benim partimin lideridir. 1916'daki Paskalya Ayaklanması sırasında henüz bir çocukken gönüllü birliğinde Postane ofisinde savaşımlardan biridir. Daha sonra 1959'da Fianna Fáil'in kurucu lideri olmuştur ve başbakanlık yapmıştır. O şöyle derdi, dünyadaki en tehlikeli şey hevesli aptallıktır derdi. Hevesli aptallık ne yaptığını bilmeyen ama onu yapmada son derece heveli olan kişiye verilen isim aslında. Eğer bir barış sürecinde bir sızıntı, izinsiz planlanmamış bir sızıntı, yaşanırsa bu mutlaka bu tip insanlardan gelir. Bu tür sızıntılar genel olarak parti sisteminin orta kademesindeki ve diğerlerine daha çok bildiğini göstermek isteyen insanlardan gelir. Yani süreçte bir sızıntı varsa bu değişmez bir şekilde düşük seviyedeki insanlardan geliyordu, çünkü üst seviyelerden gelen sızıntıların her zaman stratejik bir amacı vardı. Barış sürecinde medya yönetimi konusunda durumu en çok bu tür insanlardan gelen sızıntılar zorlaştırdı. Bir sürü mesele, alt seviyede yer alan, gazetecileri söyleyecek önemli şeyleri olduğuna ikna eden insanlardan kaynaklanır.

Daha önce bahsettiğim ve hükümet olarak çok bilinçli olmamız gereken şeylerden biri, gazetecilerle konuşurken, sürekli olarak iki kitle olduğunu akılda tutmaktı. Milliyetçi topluluk ve

Birlikçi topluluk vardı ve bu iki grup duyduklarını aynı şekilde yorumlamıyordu. Çünkü farklı tarihsel bakış açıları ya da farklı politik görüşleri vardı. Dilin önemi budur, ancak sürekli olarak tek bir mesajla iki topluluğa hitap ettiğinizi de kavramak önemlidir. Bu zordur bugün sosyal medya döneminde ise artık imkânsızdır çünkü artık sadece bir kitleyi hedeflemek kesinlikle imkânsızdır ve bu bir zorluktur. Bu nedenle, aklınızda güvence altına almaya çalıştığınız bir kitle olabilir, ancak onlara hitap ederken diğerlerinin korkularını ve endişelerini artırdığınızı fark etmelisiniz ve hükümetlerin değişmez dengeleme işlevidir.

Maria Kolombiya'daki barış süreci sırasında insanların Küba'ya gittiğinden bahsetti. Bu Hayırlı Cuma Anlaşması'nın da belli aşamalarında gözlemlendi. Kimileri görüşmelerin Belfast'ta yapılmasını gerektiğini düşünüyordu. Göz önünde olmayan bir sürecin insanların endişelerini ve korkularını arttıracaklarını düşünüyorlardı. Görüşmeler yaklaşık iki yıl sürdü, bu nedenle GFA ile ulaşılan veya Nisan 1998'de Belfast Anlaşması olarak adlandırılan sonuç, iki yıllık çalışmayı yansıtır. Bu iki yıl kesintisiz, sürekli ve dostane müzakereler değildi, iki yıl sürecin durduğu ve yeniden başladığı pek çok an da oldu. Sinn Féin, Eylül 1997'de Mitchell Prensipleri kabul edilene kadar resmen sürecin içinde yer almadı. Mitchell Prensipleri, müzakere sürecine katılan partilerin tamamen şiddeti reddettiğini ve yalnızca politik sürece bağlı kaldıklarını belirten George Mitchell tarafından belirlenen ilkelereydi. Çok daha karmaşık ve genişler prensiplerdi bunlar ama ben şu an kısa bir özet veriyorum. Bundan önce de çeşitli süreçler vardı ve sürecin ilerletilmesi için çeşitli girişimlerde bulunuldu ve iki hükümet tarafından müzakere odasında mümkün olduğunca çok insanın olması gerektiği kabul edildi. 1970'lerde Sunningdale'de yapılan önceki tartışmalarda, sadece ılımlıları bir araya getirdiğinizde bir barış sürecinin kolay olduğunu öğrenmişlerdi. İlimliler ılımlı olduklarından, anlaşmaları oldukça kolay. Ama bu işlemedi. Bu nedenle diğer partilerin de sürece dahil olması önemliydi,

Medyanın müzakere sürecinde nasıl faaliyet gösterdiğine geri dönecek olursak, görüşmeler Belfast'ın eteklerinde, Stormont Kalesi'ndeki bir binanın korkunç ofislerinde gerçekleşti. Kirli, pis, 1960'lardan kalma korkunç bir bina. Sanki biri bilinçli bir şekilde, bu insanların hepsini bu korkunç ofislerde bir araya getirerek ve bir cehennem yaratarak onları oradan mümkün olduğunca hızlı bir şekilde çıkmak zorunda bırakmayı istemişti. Ama öyle olmadı. George Mitchell, müzakere sürecinin başkanı olarak Bill Clinton tarafından sürece bağımsız bir üçüncü taraf olarak atanan eski bir Demokrat Senatördü. Mitchell Amerikan senatosunda bir yasal mevzuatın geçmesi için senatörlerin 7-8 saatlik konuşmalarını dinlemek zorunda kaldıklarını dolayısıyla dinleme ve uzun saatler konusunda herhangi bir problem yaşamadığını yani bu tür şartların onu korkutmadığını söylediler. Kuzey İrlanda sürecinde onu yaşadığı esas sorun aynı bir saatlik konuşmaları 13, 14 belki 15 kez dinlemek zorunda kalmasıydı. Bu yüzden görüşme süreci kesinlikle zordu ve orada eğer herhangi bir gazetecinin oturuyor olsaydı görüşmeler sonuçlanmadan çok önce vazgeçmiş olurdu diye düşünüyorum.

Bu durum süreç boyunca medyanın nerede olacağı sorusunu beraberinde getirdi. Sonunda görüşmelerin yapıldığı binaya bitişik ayrı bir birimde olmalarına karar verildi. Böylece konuşulanlara doğrudan erişimleri olmadı, giren çıkan katılımcılarla konuşmayı hedeflediler zaman zaman ise fotoğraf çekmeye ya da bazı çekimler yapmaya davet edildiler. Bu aşamada, cep telefonları önemliydi, bu nedenle medya katılımcıların çoğunun cep telefonu numarasına sahipti ve doğrudan iletişim halindeydi.

Birkaç yıl önce gerçekleşen AGİT konferansına geri dönüyoruz. Katılımcıların içeri girerken gazetecilerin dış çevreye giderken kapılarında buluşacaklarını ve onlarla konuşacaklarını anlatan bir hikaye vardı. Eminim Danny, Sinn Féin basın subayının bir noktada buna değinebileceği konusunda eminim, ancak katılımcıların mola sırasında yürüyüşe çıkacaklarıydı. Binayı terk edip yerlere gidip yürürlerdi ve sadece onlarla konuşabilecekleri

gazetecilere rastlarırdı. Dolayısıyla resmi ve gayri resmi iletişim vardı ve hükümetler bunun farkındaydı ve bizim inancımız olması gerektiğine inanıyordu. Eğer onu azaltmaya çalışırsak, geri tepmeye başlayacağımıza inanıyoruz, çünkü bu grupların ve siyasi partilerin her birinin güvenceye ihtiyacı olan kendi seçmenleri vardı. İki hükümetin her seferinde aynı mesaja uyması, ikisinin de aynı sayfadan konuşması çok önemliydi. Sadece iki hükümet de aynı sayfadan konuşmadıklarında sorun başlamıştı.

Birkaç yıl önce gerçekleşen AGİT konferansına geri dönersek... Katılımcıların içeri girerken gazetecilerin onlarla buluşabilecekleri konuşabilecekleri söylenmişti. Eminim Danny, bu konuya da değinecektir. Buna göre katılımcılar aralarda dışarı çıkacak, etrafta gezinecek ve gazetecilerle buluşup konuşabileceklerdi. Dolayısıyla resmi ve gayri resmi bir iletişim ortamı vardı ve hükümetler bunun farkındaydı. Bize göre de bunun olması gerekiyordu. Çünkü bu konudaki bir engelleme geri tepmeye yol açabilirdi. Sonuçta bu grupların ve siyasi partilerin her birinin seçmenlerinden almaları gereken bir güvenceye ihtiyacı vardı. İki hükümetin her seferinde aynı mesaja uyması, ikisinin de aynı telden konuşması çok önemliydi. İki hükümet de aynı telden konuşmadığında sorun başladı.

Görüşmelerin çoğu gazetecilerin etrafta olduğu ama müzakere odasında olmadığı bir ortamda gerçekleşti. Bunun tek istisnası Mitchell Değerlendirmesi oldu. Bu da Hayırlı Cuma Anlaşması 1999'da imzaladıktan ve problemler başladıktan sonra oldu. Hayırlı Cuma barış sürecinin bağımsız başkanı rolünü üstlenen eski ABD Senatörü George Mitchell, takip eden çıkmazı kırmaya davet edildi. Büyükelçinin ikametgâhı Londra'daki Regent'in Park'taydı ve çok iyi korunuyor ve güvenliydi. Birlikçiler, SDLP ve dönemin tüm ana oyuncularını oradaydı ve tüm aktörler oraya izole bir şekilde kilitlendiler. Orada bulunan bir muhabir, medyanın hoş karşılanmadığını ve hoş görülmeceğini açıkça belirtti. Daha sonra yapılan bir röportajda Senatör Mitchell'a, bu görüşmelerin

ne kadar önemli olduğu soruldu ve Mitchell o görüşmelerin son derece kritik görüşmeler olduğunu söyledi. Sadece görüşmelerin içeriğinin değil, şartların da önemli olduğunu söyledi. İki taraf, düşmanlık dışında, hiçbir konuda anlaşamıyor ve sürekli bir taraf diğerini suçluyordu. Bir noktada, bir Birlikçi ve bir SDLP temsilcisi, çay ve kahve alarak bir masaya oturdu. Temel olarak, George Mitchell bunun sağlanabilmesi için herkesin medyadan uzak bir ortamda tutulması gerektiği idi. Yani barış görüşmelerinde medyaya hiç ihtiyaç duyulmayan anlar da var.

Medya yönetimi ve belli dokümanların seçilerek yayınlanması konusuna gelince... Bu hikaye süreçte boşluklar oluşmaması meselesine kadar gider. Bu nedenle, hükümet belgelerin sızdırılması yerine daha önce kararlaştırılmış bazı metinlerin paylaşılmasından yana bir yol izledi. Bunu yapmak çok önemli çünkü bu taraflara güvence vermek ve onları belki bir aksiyon ya da tartışmaya itmek anlamına gelir. Bazen taraflar kendi kitlelerini içindeki şahinlere güvence vermek için haber sızdırırlar ve hükümetlerin bunun olacağını Kabul etmesi ve buna hazırlık olması gerekir. Bazı noktalarda hükümetin yediği yumrukları yutması da gerekir. Bunun anlamı eğer bir saldırı altında kalırsanız o saldırının olmasına izin verin. Bu yüzden, hükümetler eleştiriye maruz kaldıklarında, sürekli cevap verme gereği duymazlar. Eğer David Trimble, İrlanda hükümetinin bu süreçteki rolünü sorguluyorsa onun bunu yapmasını izin verdik çünkü o kendi kitlesinin duymaya ihtiyacı olan şeyleri söylüyordu. Ya da tersi bir biçimde İrlanda hükümeti bir sorunu düzeltmek yerine karşılamakla suçlandığında ki çoğu zaman bu suçlamalar aslında yanlıştı, yine de dile getirilmesine izin verdik ki bu sözlerin muhasebesi yapılsın.

Medya kapsamı açısından bir diğer nokta, insanların değişimine zemin hazırlaması için alan yaratmamız gerektiği idi. Herhangi bir tartışmada, herhangi bir müzakerede, insanlar ortak bir zemin bulmalı ve soru bu konuda nasıl hazırlanacakları ve bu statüyü kazanmalarına nasıl izin verdiğinizdir. Bunu yapmanın yollarından biri her imtiyazın yüksek sesle dile getirilmemesiydi. Büyük bir atılım olduğunda

bunu bağırarak duyurmadık çünkü bu, diğer taraftan bir tepki uyandırabilirdi. Bu, medya stratejisinin bir parçasıydı, gerçek ve doğru bilgiler dolaşımdaydı ama aynı zamanda tartışmanın sesimizi iyi ya da kötü anlamda yükseltmedik süreç boyunca böylece gereksiz beklentiler yaratmadık.

Bir sonraki konu, gazetecilerin gerçekleri bildirmesinin önemidir. Gazetecinin kendi kendine ortaya koyabileceği ilginç bir soru, eğer bildiğiniz, doğru olduğunu bildiğiniz, elde ettiğiniz, ancak yayınlanmasının bir süreci rayından çıkarabileceğini bildiğiniz bir bilginiz varsa, onu yayınlamalı mısınız yoksa yayınlanmamalı mı? Buna cevap genellikle evet olur, ancak birçok durumda hayır da olabilir. Birkaç yıl önce önde iki Kuzey İrlandalı gazeteci, Eamonn Mallie ve Ed Moloney, arasında bir tartışma dinledim. Ed Moloney'nin bu soruya cevabı elbette yayınlayacağıydı, yayınlaması gerekiyordu. Ancak, Eamonn Mallie, bir şeyden haberdar olduğu ve yayınlamamayı seçtiği birkaç örneği düşünebileceğini söyledi. Peki, bunun için karar verme kriterleri nelerdir? Basit veya formülü olan bir cevabı yok bunun. Bir parça bilgi süreci bozacaksa, o zaman işlerin zaten bozulmaya mahkum olduğu sonucuna varabilirsiniz. Medyada ortaya çıkan bir gerçek, süreçteki herhangi bir bozulmanın birkaç hafta önce gerçekleşmesine neden olabilir. Bu durumda örneğin hükümetlerin bu sorunla uğraşmalarına izin vermeye mi karar verirdiniz?

Gazeteciler, hükümet teklifini iletme için orada değiller; gerçekleri bildirmek için oradalar. Benim görevim gazetecilerin olguları haber yapmasını sağlamaktı. Bilgilere kesip biçmesini, hükümetin kuyudan çıkmasını ve siyasi partimin de bu işten iyi çıkmasını istiyordum ki bu bir nevi hükümetin süreçle ilgili en son girişimi neyse onun için kredi almak için bir yarıştı. Bunlar siyasetin doğal rekabetleridir, ancak bir gazeteciye bir şeyi nasıl haber yapacağını söylemek benim için değildi, böyle bir şey olması gazetecilerle olan ilişkim bozulması anlamına gelirdi. Onları aygıtın başka bir parçası olarak gördüğüm an, bu güven düzeyi gider.

Gazeteciler ve siyasetçilerin sembiyotik bir ilişkisi var, ikisi de birbirine ihtiyaç duyar, gazetecilerin hikayeler için politikacılara ve politikacıların hikayelerini iletmek için gazetecilere ihtiyaçları vardır. Gazeteciler bilgiyi halka ulaştırmak için kullanılan bir kanaldır. Son dönemde okuduğum bir makalede, gazetecilik dört türe ayrılıyordu. Dokümantasyon haberciliği, bu genelde hükümetin basın bültenlerini yayınlamak vs gibi sıkıcı olan bir tür. Sonra promosyon/tanıtım amaçlı gazetecilik var, örneğin 'hükümet Avrupa'daki insanlar adına sıkı bir şekilde mücadele ediyor' gibi haberler yapıyor. Gazeteciliğin temel amacı, gazetecinin mesajın doğru ve temeli olduğunu kontrol ettiği gözcü gazetecilik. Son olarak, iki tarafın da sorumluluklarını tanıyan dayanışmacı gazetecilik var. Farklı noktalarda ve farklı durumlarda, her tür gazetecilik var olabilir.

Sonuçta çıkarılan derslere gelirsek, toplum hem çatışma hem de çözüm konusunda bilgilendirilmeli. Maria'nın sunumundan şunu anladım bir zaman çizelgesi ve birbirini ardına gelen süreçler nedeniyle Kuzey İrlanda'da olduğu gibi Kolombiya'da da bir barış anlaşmasına varılabilir beklentisi çok yüksek. 1998'de GFA'da sonuçlanan barış süreci, 1992, 1993 veya 1994'te başlamış olan asıl barış sürecinin sadece küçük bir parçasıdır, hatta başlangıcı 1980'lerin sonunda dayanır. Bu nedenle, Kuzey İrlanda'da daha uzun bir süreç vardı ve aktörlerin kim olduğu, çatışmanın nedenleri ve insanların buna nasıl yaklaştığı hakkında daha uzun bir kamuoyu tartışması yapıldı.

Makul sınırlar dahilinde, müzakere süreci gizli tutulmalıdır. Şimdi belki de bu, İngiltere ve İrlanda'daki medyanın yapısının bir yansımasıdır, ancak sürecin haberleştirilmesini kontrol etme yeteneğiniz sınırlıdır, bu nedenle sınırlarınızın ötesine geçmemek önemli. Medya gerçekleri bildirerek barış sürecine katkıda bulunur, medya tarafından barış sürecinin incelenmesi önemlidir. Medyanın, halkı verimli ve tarafsız bir şekilde bilgilendirmesi ve son sözün tarafsız olduğu kanısı bakımından önemli. Partilerin birçoğu,

Birlikçi, Cumhuriyetçi, Milliyetçi ve Sadık, sürecin tarafsız olarak bildirilmediğini birçok noktada hissetti. Diyalog, çatışmanın çözülmesinin temel şartıdır ve medyanın rolünü yerine getirmesi için zemin sağlar. Birçok yönden medyanın yoluyla politikacıların izleyicilerine, destekçilerine ve seçmenlerine ulaşabilmeleri mümkün. Diyalog birçok düzeyde gerçekleştirilebilir ve yapılmalıdır ve medyanın rolü her düzeyde önemli ve vazgeçilmezdir. Misyonunu yerine getirmek için, medyanın ekonomik bağımsızlığa, siyasi özgürlüğe ve siyasi çeşitliliğe sahip olması gerekir; bu da ekonomik çeşitliliğin garantisidir ve bu da medya kaynaklarının çeşitlendirilmesini sağlar. Medya bağımsızlığını verili şekilde alıyoruz ve muhtemelen özgürlüğe sahip olduğumuzu düşünüyoruz ama bazı durumlarda bu böyle değil. Oldukça geniş, özgür ve doğru bir medyaya sahip olduğumuzu söylüyoruz büyük çok uluslu şirketlerin etkisine rağmen ve çoğu İrlanda medyasının temelde editoryal olarak yönlendirildiğini varsayıyoruz.

Biraz partizan ya da siyasi bir laf edeyim. 1997 ve 1998'de hükümetlerden birinin başında Tony Blair diğerinde ise Bertie Ahern vardı. Her ikisi de medya meraklısıydı; medyanın gücünü anladılar. Bunun müzakereler sırasında hükümetlerin medyaya yaklaşımını birçok yönden etkilediğini düşünüyorum ve bu muhtemelen önceki hükümetlerden farkları da buydu. Müzakerelerin erken sürecini yöneten önceki hükümetler, medyanın rolü konusunda potansiyel olarak biraz şüpheli davrandılar. Hem Bertie Ahern hem de Tony Blair 1997'de seçildi ve ikisi de medyaya yönelik iki büyük seçim kampanyasının ardından seçildi. Bertie Ahern çok kolay erişilebilen biri oldu, onunla bir yerden çıkarken ya da bir yere girerken röportaj yapılabilirdi, yani medya stratejisi sadece resmi basın toplantılarını içermiyordu. Bu temelde oldukça erişilebilirdi ve Tony Blair'in de öyle olduğunu düşünüyorum. Bu, medya stratejilerinin yönetilemediği veya hazırlıksız olduğu anlamına gelmez ve bu her zaman erişilebilir olduğu anlamına gelmez, ancak her ikisi de medyanın gücünü biliyor ve barış sürecindeki önemini ve önemini anlıyorlardı.

Tüm bunları süreçte pek çok kriz yaşandığını hiçbir şeyin kırılmayan bir müzakere zinciri içinde ilerlemediğini belirtmek için anlattım. Hükümetler arasında gerilim yaşansa da, süreçte kırılmalar, anlaşmaya dair anlaşmazlıklar yaşansa da tüm süreç boyunca iki hükümet de değişmez şekilde tarafsızlık ve işbirliği mesajını sürdürdü. Bu, sürecin çok önemli bir parçası haline geldi ve ortaya çıkan sorunların her birini ele almamızı sağladı.

Son olarak değinmek istediğim konu sosyal medya. Sosyal medya çağında barış mümkün mü? Sosyal medyanın bize her zaman analize dayanmayan bilgilere daha hızlı erişim sağladığı doğru. Basılı medyanın yararlarından biri, bir haberi sayfaya koymanın biraz zaman almasıydı, oysa örneğin televizyon ya da radyo yayıncılığı için durum bu değil. Son 30 yıldaki haber döngüsü değişti, bugün ABD'deki akşam haberlerine ilişkin ortalama haber verme sadece yedi veya sekiz saniye uzunluğunda, 1970'lerde veya 1980'lerde 20 saniyeydi, bu nedenle analiz, nüans ve arka plan kaybedildi. Sosyal medya da bu tuzağa düşüyor çünkü aceleci. Gerçeğe dayalı habercilik ve vatandaş gazeteciliğinin göz ardı edilmemesi gereken şeyler, mevcut durum sadece öncekinden farklı ve farklı bir yönetim anlayışı gerektiriyor. Fakat hala gerçeklere duyulan ihtiyaç ve boşluğa yer bırakmamak temel prensipler olmalı. Sosyal medya artık hemen boşlukları dolduruyor, ancak bununla başa çıkma sorumluluğu demeçleri veren kişilere ya da iletişimi yürüten ana oyunculara aittir. Medyayı sürece bitişik olarak ele alan ancak onları sürecin bir parçası olarak görmeyen bir yönetim ve iletişim stratejisine ihtiyaç var. Medya haber vermek için orada ve hükümetin rolü, mümkün olan en iyi şekilde bu işi yapmalarını sağlamaktır.

Sally: Teşekkürler Derek bu zengin sunum için. Sorularla devam ediyoruz.

Katılımcı: Maria, Kolombiya'da partilerin barış sürecine hazır olduğunu, ancak halkın hazır olmadığını ve bu yüzden referandumu hayır dendiğini söyledi. Konuşmanızdan, toplum hazır olduğunu

için hükümete barış sürecini başlatmak için zemin hazırladıklarını anladım. Bu doğru mu? Örneğin, İngiliz ve İrlanda hükümetlerinin çatışmayı güvenlik sorunu olarak değil de politik bir sorun olarak görmesine ne sebep oldu?

Derek: Muhtemelen İrlanda hükümeti bu bilince daha erken ulaştı. Kuzey İrlanda ihtilafının ilk aşamalarında, 1969'dan itibaren her iki taraf da bunu bir güvenlik sorunu olarak değerlendirdi. Bu erken aşamalarda İrlanda hükümeti çatışmayı uluslararası hale getirmek istedi, konunun BM gündeminde ele alınmasını istedi. İngiliz hükümetinin görüşü, bunun uluslararası bir anlaşmazlık değil, bir iç mesele olduğuydu. Amerikan hükümeti ile 1969'da bu talebi BM'de veto etme konusunda anlaşılır.

Konuşmacı Derek Mooney katılımcı sorularına cevap verirken

1987'de partimizin lideri Charlie Haughey'di. Charlie Haughey Cumhuriyetçi olarak ünlendi, 1970 yılında IRA için Kuzey İrlanda'ya silah getirilmesine yardım ettiği için suçlandı ve yargılandı. Yani Cumhuriyetçi bir geçmişe sahip bir kişiydi. Sonra siyasal

bir iletişim kurmaya başladı. Ancak, İngiliz tarafında, Margaret Thatcher bunun kesinlikle bir güvenlik sorunu olduğunu iddia etti. Kişiliklerin rolünü aşırı derecede vurgulamak istemiyorum ama onların liderlerin kişilikleri bu tür sorunlarda rol de oynuyor. Margaret Thatcher'dan sonra John Major başa geldi. Öncesinde John Major maliye bakanı ya da mürettebat başbakanıydı ve bu süre zarfında bizim yani İrlanda'nın maliye bakanı Albert Reynolds ile kişisel bir ilişki kurdu. AB bir buluşma noktasıydı. AB'nin önemini sadece doğrudan müdahalesiyle ilgili değildi, sonuçta 1973'ten itibaren İrlanda bakanları Avrupa Konseyi toplantılarında İngiliz meslektaşlarıyla buluşuyorlardı. Böylece kişisel ilişkiler kuruldu. Maliye bakanları olarak hem Albert Reynolds hem de John Major, Kuzey İrlanda'daki durum hakkında konuşmaya başladılar. Albert Reynolds daha sonra partimin lideri oldu ve o süreçte John Major'ı Kuzey İrlanda'daki meselenin siyasi bir sorun olduğuna ikna etmeye çalıştığını söyledi.

John Major başbakan olduğunda bence konuyu çabucak kavradı ve siyaseti değiştirmeye başladı. Böylece, 1993 yılında, Kuzey İrlanda'daki durumun siyasi bir çözüm gerektiren politik bir sorun olduğunu belirten ve iki hükümet tarafından yapılan siyasi bir açıklama olan Downing Street Deklarasyonu yapıldı. Bu deklarasyon, çözümün ne olduğunu açıklamadı. Ancak, devam eden arka kanal iletişimi de vardı. Bunlardan biri, Milliyetçi taraftaki Hume-Adams diyalogu idi. Güneyde, Garret FitzGerald'da, 1983-84 yılları arasında adadaki bütün siyasi partileri ve güneydeki Birlikçi, Milliyetçi tüm partileri adanın geleceğini tartışmak üzere Yeni İrlanda Forumu'na davet ettik. Birlikçiler bu inisiyatiften uzak durmayı seçtiler ama bazı ılımlılar delil vermeye geldi. Bu toplantı, insanları gelip sunum yapmaya davet eden yaklaşık 60 kişilik bir gruptan oluşan bir toplantıydı. Yeni İrlanda Forumu'nda bir rapor hazırlandı ki daha sonra Margaret Thatcher bunu bir kenara attı. Raporda, Kuzey İrlanda'daki durum için üç olası seçenek tanımlandı: biri birleşik İrlanda, diğeri İrlanda ve İngiltere hükümetlerinin Kuzey İrlanda üzerinde ortak otoritesine dayalı 32

eyaletli bir İrlanda devleti, üçüncüsü neydi hatırlamıyorum ama bunların hepsi reddedildi.

Danny Morrison: Konfederasyon.

Derek: Konfederasyon evet. Kuzey İrlanda'yı İrlanda'ya bağlayan ama ayrı bir parlamento ve idari yönetim ön gören bir yapı olarak. Mesele Kuzey İrlanda'da her iki tarafın da ılımlıları arasında devam eden diyalog, 1970'lerin ortalarında Sunningdale Anlaşması'na evrildi ve bu bir güç paylaşımı anlaşması imzalama girişimiydi. Fakat bu Birlikçi baskı altında çok hızlı bir şekilde dağıldı. Birlikçiler, bir günlük grev için Ulster İşçi Konseyi'nin Yerleşim Birimi'ni örgütledi ve ilerlemeyi durdurmaya çalıştı. Böylece kamu hizmeti durdu ve bu Kuzey İrlanda'yı durma noktasına getirdi ve İngiliz hükümeti çok hızlı bir şekilde yönetimi çöktü.

Yani, barış yavaş bir evrim aslında, topluluklar da bunun için hazırlandı. Sinn Féin'in oyu artarken, SDLP hala en büyük milliyetçi partiydi. Bu, Danny için bir tartışmalı bir konu olabilir, ancak bu göreceli güç açısından, IRA kampanyası neden devam etti? Neden hayatta kalabildi? Halkın desteği yoktu, çoğu insan şiddeti desteklemediğini söyledi, ancak IRA'nın eylemlerinin kuzeydeki halkların, kuzeydeki Milliyetçilerin çıkarına olduğu konusunda mütevazı bir kabul vardı. Maria'dan anladığım kadarıyla, FARC ile ilgili benzer bir görüş yok. Milliyetçiler, IRA'nın kendi adına konuştuğunu Kabul etmiyordu, Milliyetçiler ve Cumhuriyetçiler IRA'nın yaptıklarını kınıyorlardı ama yaptıklarının arkasındaki mantığı da anlıyorlardı. Metodolojiye katılmıyorlardı, yani IRA'in ne ya da nasıl yaptığına katılmıyorlardı, ancak yaptıklarının kökeninde ne yattığını anladılar. Yani metodu kınıyor olabilirsin ama yine de anlayabilirsin. Desteklemeyi reddedebilir, aleyhte oy kullanabilirsin ama tarihsel ve politik analizler yoluyla hala anlayabilirsin. Şiddet yolundan gitmedim, ama neden birinin yaptığını anlayabiliyorum. Temelde yanlış olduklarını düşünüyorum, ancak anlayabiliyorum.

Katılımcı: Konuşmanızın başında barış gazeteciliğinden bahsettiniz. Zaten normalde gazetecilik de bu prensiplere dayanmıyor mu? Otoriterlik karşısında barışı ve özgürlükleri savunuyor sonuçta. Bu prensipler mevcut değil mi yoksa bu sadece haber yapmakla mı ilgili?

Derek: Cevabım tabii ki evet. Ancak, bu ilkeleri benimseyen gazetecilik ile barış gazetecileri topluluğu arasında bir çizgi çizebileceğinizi düşünmüyorum. Gazeteciliğin tanımı gereği zaten barış gazeteciliği olması gerektiğini düşünüyorum. Gerçeklerin ve gazeteciliğin gücü, görüşleri ve hükümeti değiştirebilmeniz ile ilgidir. Barış gazetecisi olarak ayrı bir grup olduğumu nasıl düşünemediğimi tanımlamaya çalışıyordum, zaten gazeteciler var. Tüm gazeteciliğin barış gazeteciliği olması gerektiğini düşünüyorum ve şiddet gazeteciliğinin olduğu saçaklarda, FARC veya IRA veya UDF adına savunmak ya da propaganda yapmak gazetecilik değil. Barış gazeteciliği fikrine saldırmıyordum, sadece tanım gereği tüm gazeteciliğin barış gazeteciliği olması gerektiğine inanıyorum. Bütün gazeteciler demokrasiyi savunmak zorunda değil, bütün gazetecilerin batı tarzı bir demokrasiyi savunmaları gerekmiyor, ancak ifade özgürlüğü ve inanç özgürlüğü gibi belli başlı ilkeler gazeteciliğin özünde yer almalı.

Katılımcı: Katılıyorum.

Katılımcı: Sunumuzda sosyal medyanın öneminden bahsettiniz. Sizce barışı önlemek de ya da ona bir tehdit oluşturmak bağlamında sosyal medyanın gerçekten önemli bir gücü var mı? İleri sizce sosyal medyanın nasıl bir rolü olur?

Derek: Herhangi bir siyasi parti, sosyal medyada kampanya yapmanın ve yeni seçmenlere ulaşmanın ne kadar kritik olduğunu size söyleyecektir. Siyasi kariyerim boyunca İrlanda'da seçimlere ve ayrıca yakın zamanda iki referandum kampanyasına katıldım. Birkaç yıl önce, benim partimin parçası olmadığı hükümetin

parlamentonun üst meclisi Senato'dan kurtulmak üzere başlattığı bir kampanyası vardı. Küçük bir kampanya hazırladık, bizim 50.000 Avro'muz vardı, hükümet kampanya için 2.000.000 Avro harcadı ve biz hükümeti % 51'e % 49 oranında mağlup ettik. Referandum, İrlanda'yı iki yasama meclisli sistemden tek meclisli bir sisteme taşımak üzereydi. Hükümet anayasa değişikliğini savundu, Senato'nun insanlar tarafından değil, diğer politikacılar tarafından seçildiğini ve bunun pahalı ve gereksiz olduğunu iddia etti. Sıklıkla yaşanan sandalyelerini kaybeden milletvekillerinin Senato'ya girmesi oluyor çünkü Senato seçimleri seçimlerden iki ay sonra yapılıyor. Bu yüzden hükümet bunun mağlup olmuş politikacıların politikada kalmaları ve sandalyelerini geri kazanmaları için bir araç olduğunu iddia etti. İrlanda'da biraz daha karmaşık bir politik sistemimiz olduğunu açıklamalıyım. Parlamento seçmenleri parlamentoya bir üye göndermez, her seçim bölgesi için üç, dört veya beş üyeye sahip olabilirsiniz. Demek oluyor ki aslında hem meslektaşlarıyla gem de rakiplerinle mücadele ediyorsun. Bu aynı zamanda klientalism anlamına geliyor zira siyasiler oyları garantilemek için küçük yerel meselelere ulusal meselelerden daha fazla odaklanıyor. Bu yüzden hükümet, politik sistemimizi değiştirmemiz gerektiğini ve bunun bir kısmının Senato'dan kurtulmayı içerdiğini savundu.

Kampanya sırasında hükümeti anti-demokratik olmakla suçladım, ancak Senato'dan neden kurtulmak istedikleri konusunda argümanlarının da tamamen boş olduğunu söyleyemem. Bu konuda benim görüşüm, bu referandum ve eşcinsel evlilikle ilgili referandum sırasında, sosyal medyanın kesinlikle kritik olduğu yönünde. Sosyal medya, mesajınızı iletme biçiminiz. Bu yüzden kesinlikle önemli, ancak yanlış bilgileri hızla düzeltmeye ve değiştirmeye dolayısıyla gerçeklere dayanan bir sosyal medya stratejisine sahip olmak önemlidir. Bu yeniden yapılanmadır ve sosyal medya bunu yapmanın çok önemli bir yolu olabilir. Eski moda, ana akım medyada, eğer bir mesaj yayınlandıysa, bir düzeltme yayınlama şansınız olmadan önce tüm bir haber döngüsünü kaçırabilirsiniz. Sosyal medyada, bunu hemen şimdi

yapıyorsunuz. Bu nedenle, evet sosyal medyanın herkesin bir laf etmesi ve bir sürü ifadenin olduğulara dayanmaması gibi sorunlar var ama diğer yandan, sosyal medya ile çok hızlı bir şekilde bilgi de gönderebiliyorsunuz.

Bu arada, araştırmaların çoğu, sosyal medyanın yaygınlığına ve önemine rağmen, örneğin Paris'teki terörist saldırılar gibi büyük bir olay gerçekleştiğinde, insanların bilgi almak için hala ana akım medya haberlerine yöneldiğini göstermiştir. Bu yüzden sosyal medya çok önemlidir, yeni ve özellikle 35 yaşın altındaki bir izleyiciye ulaşmak için önemli bir araçtır. Twitter hesabına sahip çoğu insan asla tweetlemez. Bir Twitter hesabına sahip olan kişilerin % 40-50'sinin asla tweetlemediğini düşünüyorum, sadece Twitter'ı bir haber kaynağı olarak kullanıyorlar. Twitter'da en çok kim takip ediliyor? Donald Trump ve Justin Bieber dışında, büyük medya kuruluşları. BBC'nin Twitter'da büyük bir takipçi sayısı var, RTÉ yani İrlanda'nın ulusal yayıncısının çok sayıda takipçisi var. Medya kuruluşları bu trafiği kendi haber odalarına, radio istasyonlarına ve bültenlerine ya da web sitelerine yönlendiriyorlar. Yani, durum her iki şekilde de çalışıyor.

Son birkaç yıldır, ticari bir organizasyonun başındayım. Bu, Avrupa genelindeki yönetici ve İnsan Kaynakları direktörleri ağıdır. Coca-Cola, Uluslararası İş Makineleri (IBM), Pepsi-Cola ve Intel ile anlaşma yaptık. Sosyal medya ve endüstri ilişkilerinin rolü konusunda onlarla çok çalışıyorum. Özellikle Uzak Doğu ve sendikalaşmamış ülkelerdeki birçok grev, Facebook aracılığıyla düzenlendi. Özellikle giyim veya ayakkabı üreten fabrikalar gibi ucuz iş gücüne dayanan yerlerde bunun birçok örneği var. Şili, Santiago'da IBM bir fabrikayı kapatıyor ve Santiago'nun uzak tarafına taşıyordu. Bu gelişmeye karşı işçi direnişi vardı, ancak Şili'de sendikalar tam olarak demokratik değil, bu yüzden IBM sendika patronlarına bir miktar para vermişti ve fabrikanın taşınabileceği konusunda anlaşılardı. İşçiler mutlu değildi, bu yüzden küçük bir grup mutlu olmadıklarını, tazmin edilmek istediklerini, işlerinin

sürdürülmesini ve yeni yerde şartlarının ve koşullarının muhafaza edilmesi gerektiğini söyleyen bir Facebook grubu kurdu. Burada aralarında bir toplantı düzenlediler.

IBM'in küresel personel direktörüyle konuştum, bu Facebook sayfasını gördüğünü ve grupta sadece 150 kişinin olduğunu söyledi. Yaklaşık 2500 kişiyi istihdam ediyorlardı, bu yüzden 150 rakamının hiçbir şey olmadığını düşündüler. Ancak protesto yürüyüşüne 4.000 kişi katıldı, çünkü bu 150 kişinin 100 arkadaşı vardı, o kişiler de bunu sayfalarında paylaştılar ve grubun üye sayısı arttı. Bu, sosyal medyanın gücüdür, birinin 1000 takipçisi olduğu gerçeği, bu takipçilerden her birinin 200 takipçisi olduğu kadar önemli görünmeyebilir, ama sonunda ulaşacağınız sayı neredeyse 200.000'dir. Şili'deki protesto gerçekleşti ve IBM durumu sakinleştirmeye çalıştı. Bu insanlara nasıl ulaşıyoruz diye soruyorlardı. New York'ta acil bir toplantı yapıldı. Bu durum, Şili'deki nispeten küçük bir fabrika sorununda Facebook'un yarattığı etikiyi ve gücü gösteriyor. Böyle bir olaydan 24 saat sonra New York'ta üst düzey yöneticiler bir grubun Facebook'ta ne yaptığını ele almak için bir kriz toplantısı yaptılar sonuçta. İşte çözümün gücü. Bununla nasıl başa çıkılacağı konusunda bir toplantı yaptılar ve hepsi de reklam panoları ve herkesin ev adreslerine yazmak gibi çok karmaşık çözümler üretiyorlardı. Sadece not almak için orada olan bir adam, bir teknoloji şirketi olduğumuzu, neden bir uygulama tasarlamadığımızı sordu. Bu uygulamanın tüm işçilere gönderilebileceğini ve işçilerin çalışan numaralarını girebileceğini ve uygulamanın onlara ne gibi bir tazminat alabileceğini söyleyebileceğini söyledi. Uygulamayı yarattılar, tazminat hakkında bilgi edinmek için herkese uygulamayı indirmeleri gerektiğini söyleyen bir mesaj attılar ve grev 24 saat içinde sona erdi. İnsanlar bilgiye eriştiler ve tazminat alabileceklerini gördüler ve bu yeni tesise gitmeleri için fazladan bir seyahat izni aldılar.

Dolayısıyla bu sosyal medyanın nasıl iki yönlü çalıştığını gösteren bir örnek. Hep problem yaratıyor hem de çözümün bir parçası

olarak işlev görüyor. Bu siyasi bir örnek değildi ama bence içinde bulunduğumuz durumu anlatan güncel bir örnek. Bu örnek ayrıca herhangi bir iletişim stratejisinde, medya ekibinizde her zaman hedef kitleniz gibi olaya bakan ve onlar gibi olayları ifaden eden birinin olması gerektiğini de gösteriyor. Politikada birçoğumuz bir balonun içinde yaşıyoruz, odada hedef kitleyi temsil eden ya da onu anlayan birinin olması her zaman önemlidir. Bu, oylama yoluyla olabilir ya da sadece sizden 20 yaş küçük birinin ekipte olması, 50 yaşında olan bizlerin yaptığı şeylerin onlar üzerinde ne etkisi olduğunu görmenize yarar.

Sally: Aslında zamanımız doldu ama belki iki soru daha alabiliriz.

Katılımcı: Müzakere sürecinde gizlilik ve gizliliğin önemi hakkında konuştunuz. Görüşmeler sırasında bu gizlilik hakkında daha fazla şey söylemenizi isterim. Bizimle müzakereler hakkında konuşan diğer insanlar da bazı şeylerin her zaman ve sonsuza dek gizli kalacağını, bunun ne işe yaradığını söylediler.

Katılımcı: Teşekkür ederim. Öncelikle, yanılmıyorsam, sunumunuzun başında bir tartışma yaptınız ve sonunda başka bir şey söylediniz ve bir çelişki doğdu diye düşünüyorum. İlk başta barış gazeteciliği diye bir şey olmadığını söylediniz. Gazeteciler olarak gazetecilerin gerçekleri bildirme sorumluluğu vardır dediniz. Ancak, sunumunuzun sonunda, uyumsuzluğu çözmek için diyaloga ihtiyacınız olduğunu ve bu diyalogun her adımında medyanın çok önemli bir rolü olduğunu söylediniz. Deneyimlerimize baktığımızda, medyanın olumlu ya da olumsuz süreçte yer almasının bir rolü olduğunu düşünüyoruz. Bu tutarsızlık hakkında ne söyleyeceksiniz?

Derek: Teknik olarak iki soru birbirleriyle bağlantılı çünkü bunlar güven ve gizlilik ve bilginin mevcudiyeti ile ilgili. Bunda bir çatışma var, tek bir basit çözüm yok. Çoğu durumda çözüm, koşullara ve gerçekleşen şeyin arka planına dayanır. Çok dikkatli olduğum bir

şey, İrlanda'da yaptığımızın başka bir yere ihraç edilmesi gereken basit bir model olduğunu savunmaktan kaçınmaktır. Kuzey İrlanda barış sürecinde buraya gelen insanlar bir barış sürecinin belirli bir durumda nasıl yapıldığını anlattılar ve elbette onların anlattıkları bizim için geçerli değildi. Bunun nedeni kültürel, sosyal ve tarihsel farklılıklardır. Bu yüzden zaman zaman hafif bir çelişki ortaya çıkabilir. Benim sunduğum, bizim için meselenin nasıl çalıştığı, iki boyutlu olduğu, aynı anda iki fikri barındırdığıdır. Bu bir çelişkili gibi duyulabilir ama bu iki şeyin farklı olduğunu düşünmüyorum.

Gerçekleri haberleştirmek konusunda çok netim. Gazetecinin öncelikli görevi olguları aktarmaktır ve elbette aynı zamanda birer vatandaş olduklarından onların da fikirleri vardır. Fikrinizi istediğiniz kadar haber yapma işinizden uzak tumaya çalışın yine de bunu becerilemek bu çok zordur. Verdiğim örneklerden biri, GFA'dan kısa bir süre sonra, Omagh'taki muhalif Cumhuriyetçi paramilitelerin yol açtığı büyük bir patlamaydı. Ne yazık ki, öldürülen insan sayısı şu an hatırlayamıyorum ama olay korkunçtu, Sıkıntı Yılları'nın en büyük acımasızlıklardan biriydi. Gazeteciler adil bir şekilde olayı haber yaptılar, ancak bu konuda çıkarılan sesten korkulduğu gerçeğini kimse inkar edemez. Ancak gazetecilerin, süreç durduğunda süreci yürütmek gibi bir sorumluluğu yok, süreci başlatmak için orada değiller. Bu siyasetin rolü, medyanın bu süreci zorlaması değil, liderlerin bunu zorlaması gerekiyor. Medyaya cevap verebilirliği yok böyle bir aşamada. Bununla birlikte, demokratik bir toplumda müzakerelerde bulunan kişilerin demokratik bir yetkisi, görevi var. Sinn Féin IRA ile bağlantılı olduğu için değil seçildiği için müzakere masasındaydı. Bu yüzden bir çelişki var.

Gizlilik gereksinimi konusuna gelince... Bunun gerektiği anlar var, ancak hükümetler olarak gizliliği empoze edemeyeceğimizi anladık. Zaten üst düzeydeki insanlar süreç hakkında gizli bilgiler sızdırıyorlarsa, o zaman onların sürece çok fazla inanç ve güven duymadıkları açık hale gelir. Daha önce hevesli aptallık hakkında konuştum, gizli bilgiler açıklandığında, bunun kaynağı her zaman alt kademedeki insanlardı. Bu yaparken amaçları süreci

engellemek ya da rakipleri için güçlükler yaratmak değildi, basitçe bu insanlar ağızlarını kapalı tutamadılar. Üst düzeyde de bu tür olaylar gerçekleşti, gerçekleşmemiş gibi yapamam, ama hükümetin buna hazırlıklı olması gerekiyordu. George Mitchell'ın varlığına dönüyorum. Partiler arasındaki diyalogların sessiz kalmasının hayati önem taşıdığı bir nokta vardı, çünkü bu insanların bu diyaloglara sahip olması için bir alan yaratma ve onları bazı meslektaşlarının tepkilerinden koruma zorunluluğu vardı. Buna bağlam karar verir medya değil. Katılımcılar sonuçlarda kendi çıkarlarını gördüklerinde ve gizliliğin korunmasının kendi menfaatlerine olduğunu düşündüklerinde buna karar verilir. Gizlilik sadece hükümet tarafından empoze ediliyorsa, o zaman sürecin daha derin bir sorunu var demektir.

Tanıtımın gücü ve siyasi etkisi: Sıkıntı Yılları Deneyimi

Danny Morrison, yazar, siyasi yorumcu ve Sinn Féin'in eski Halkla İlişkiler ve İletişim Sorumlusu

Sinn Féin'in eski Halkla İlişkiler ve İletişim Sorumlusu Danny Morrison sunumu yaparken DPI Türkiye Programı Yöneticisi Esra Elmas ile

Esra Elmas: Yeniden hoş geldiniz. Son konuşmacımızla beraberiz. Danny seni çok beklettik aslında ama önceki oturumlar boyunca yan yana oturuyorduk ve dolayısıyla konuşmaları zevkle dinlediğini gördüm. Danny Belfast'ta yaşıyor, kendisi bir yazar ve siyasi yorumcu. Daha önce Sinn Féin'in iletişim danışmanı olarak çalıştı ve iki kez de IRA üyesi olmaktan yargılandı. 1990'larda, hakkında verilen kararın yanlış olduğu ilan edilmeden önce sekiz yıl hapis yattı. Siyasi bir gazeteci ve yorumcu olmasının yanı sıra birçok kitabın yazarı. Onu yarım saat kadar dinleyeceğiz ve sonra sorularınızı alacağız.

Danny Morrison: Öncelikle beni buraya davet ettiğiniz için teşekkürler. Aslında bugüne kadar aynı odanın içinde bu kadar çok gazeteciye hitap etmedim. Aslında twitter ya da facebook'tan baksanız kötü bir ünüm var. Bugün birkaç konuda konuşacağım. Öncelikle iletişim, polemik ya da kimilerinin propaganda diye isimlendirdiği kendi biyografimden bir kesit aktaracağım. Daha sonra ulusal, uluslararası ve İngiliz gazetecilerle olan etkileşimimden bahsedeceğim. Son olarak medyanın barış sürecini nasıl ele alındığından, barış sürecinde bizzat yer aldığım ve deneyimlediğim karşılaşılan dilemmalar ve zorluklardan bahsedeceğim.

Yapay, militer, bağınaz ve ırkçı bir devlet içine doğdum. Bugün yaşadığım yer içine doğduğum devletten çok farklı. Siyaset, barış, gelişim ve uzlaşma konusunda atılan küçük adımlar Kuzey'deki siyasi manzarayı dönüştürdü. Hala umut edilen noktada değiliz, bu kesin, ama bugün öyle bir pozisyondayız ki ben İngiliz askerleri, eski Kraliyet Ulster Birlikleri'ni oluşturan polis memurları ile sosyalleşebiliyorum. Beni tutuklayan polis memurlarıyla buluşuyorum, beni cinayet ve insan kaçırma ile suçlayan dedektif ile dışarı çıkıyorum, amcası IRA tarafından öldürülen bir İngiliz askeri ile sosyalleşebiliyorum. Bizi birleştiren tek şey var, o da geçmişten çıkardığımız dersler ve geçmişin bir daha asla tekrarlanmaması gerektiği. Bu çok fazla dürüstlük ve zorluk içeriyor, çünkü dürüst olursam, çok fazla kaşınırsam zorunlu olarak köktendinci bir Cumhuriyetçiye dönüşmem, ancak birisinin bu durumdan bir avantaj elde ettiğini düşünürsem arkadaşlarımla öldüğü, hayatımı tehlikeye attığım, dört kez hapse atıldığım ve toplumumun uzun süredir acı çektiği bir davanın saygısızlığa uğradığını düşünürüm.

1960'lı yıllarda Amerikan sivil haklar hareketi, Avrupa'daki öğrenci protestoları ve Vietnam'daki savaş karşıtı hareketler, kuzeydeki cemaatimin, yani Milliyetçi ve birleşik İrlanda yanlısı cemaatimin, çok basit taleplerle bir araya gelerek toplanmalarına ilham verdi. Oy verme hakkı, ev sahibi olma hakkı ve iş hakkı için meydanlara çıkıyorduk. O dönem Birleşik bir İrlanda, İngilizlerin işlerini alma

ya da sosyalist bir İrlanda gibi herhangi bir talebimiz yoktu. Bu talepler İngiltere'deki insanların zaten sahip olduğu basit taleplerdi. Ayrıca hatırlatmak isterim ki 50 yıldır Birlikçi hükümet tarafından yönetiliyorduk. Devlet politikasını hiçbir şekilde etkilememize ya da ona dahil olmamıza izin verilmedi. Bu hükümet bize balgam, cop, tazyikli su ve suikastlar verdi. Böyle bir dönemde, 1969'da 16 yaşımıdaydım, Halkın Demokrasisi isimli bir protesto grubu ile protestoya katıldım. Ağustos 1969'da, yüzlerce Milliyetçinin evi hükümet destekçileri tarafından yakıldı. Polis yani Kraliyet Ulster Birlikleri (RUC) tüm bunların olmasına yol verdi. Katolik sivillere ağır makineli tüfeklerle ateş açtılar, dokuz yaşındaki bir çocuğun ölümüne neden oldular, İngiliz Ordusu'ndan izinli olarak eve gelen cemaatten İngiliz askeri olan ilk kişiyi öldürdüler.

İlk korsan radyo istasyonunu Radio Free Belfast kurmaya dahil oldum. Vericiyi istasyon için yaptım ve inanılmazdı. Kuyrukta 100'den fazla insan vardı ve 80. Yaş gününü kutlayan büyükanneleri için bir şarkı çalıp çalmayacağımızı soranlar vardı. İrlanda futbolu olan Gaelic Athletic Association maçının sonuçlarını açıklardık. BBC varlığımızı görmezden geldi çünkü asla bir İrlanda Cumhuriyeti ya da isyan şarkısı radyoda çalınmayacaktı. Demek ki 16 yaşındayken tanıtım işine olan ilk katılımım buydu. Bir yazar olmak istiyordum ve bunu 15 ya da 16 yaşımıdayken dahi biliyordum. Ancak bir iletişimci olarak sahip olduğum yeteneği sonraki 30 yıl boyunca Cumhuriyetçi mücadelesine verdim. Sinn Féin gazetesi olan Republican News'i ceketimin içine saklayarak ve kiliselerin dışında satmaya başladım çünkü gazetelerimiz yasaklandı. Sinn Féin de bu aşamada yasaklandı. Daha sonra Cumhuriyetçi mücadeleye katılmaya karar verdim ve bir yıl içinde Long Kesh hapisane kampında staj yaptım, ücretsiz olarak staj yaptım.

Yazmaya hapisanede başladım. 1975'de çıktığımda yaşım 22'ydi. Republican News'in editörlüğü teklif edildi ve bu çok heyecan vericiydi. Gazete İngiliz Hükümeti tarafından lanetlendi. Ofislerimiz sık sık basıldı, arkadaşlarımdan biri ön kapıda vuruldu,

ofisimize el ve araba bombası atıldı, gazetemizi satan gazete bayileri hedef alındı, iki gazete bayii vuruldu. 14 yaşındaki oğlum bu gazete bayilerinden birinde çalışıyordu ve bayii sahibinin öldürüldüğü gün oğlum hastaydı işe gitmemiştii yoksa o da öldürülecekti.

Gazeteyi Lurgan adlı bir kasabada yayınlıyorduk, yayıncının adı Ronan Press'di. İngiliz Ordusu gazeteyi basıp yayıncıyı tutukladı. Yayıncı aslında bir işadımıydı ve SDLP'nin bir üyesiydi. Yani IRA'yı desteklemeyen John Humes'in partisine iyeydi kendisi ve gazetemizi bir iş olarak görüyordu. Onu IRA üyeliği ile suçladılar ve hapse attılar. Dublin'deki ofisimize ateşe verildi ve Dublin'deki personelim iki üyesi vuruldu.

Kendim de birkaç kez saldırıya uğradım, ofisten çıkarken, Kraliyetçiler ateş açtılar. Yine bir cenazedekeyken bir Kraliyetçi suikastçının saldırısına uğradık. Elindeki silahları İsrail ve Güney Afrika'daki ırkçı rejim sağlamıştı. Planı Martin McGuinness'i, Gerry Adams'ı ve beni öldürmekti. Cenazedekeyken ateş açtı, en iyi arkadaşım Kevin Brady'yi, başka iki kişiyi öldürdü ve 29 kadını ve çocuğu ağır yaraladı. Falls Road'daki ofisimiz İngiliz Ordusunun casusluk makamı tarafından gözlem altındaydı. Gerry Adams'ın Ofisi merdivenlerin üstündeydi ve bir polis memuru gelip ofisteki üç kişiyi öldürdü. Sonra İngilizler gazetemizi kapatmaya karar verdi. Bu yüzden neredeyse tüm yazı işleri ekibini ve diğeri Sinn Féin üyelerini tutukladılar, 14'ümüz hapse atıldık. Bu gazeteyi yayınlıyarak adaleti saptırmaya çalışmakla suçlandım. Sonunda kefaletle serbest bırakıldım.

Gazetede çok kırılğan bir yasal zemin üzerinde yürüyorduk çünkü IRA'in tüm metinlerini yayınlıyorduk. Bazen gazeteler ve gazeteciler IRA'in açıklamalarının bir kısmını yayınlıyordu ama biz tamamını yayınlıyorduk. O zaman Ulusal Gazeteciler Sendikası üyesiydim ve yıllık toplantılarda gazetemize yapılan sansürden bahsediyorlardı ama daha fazlasını yapmalarını her zaman mümkündü bana göre, o yüzden onlara karşı oldukça eleştireldim. Onların da içinde

buldukları çıkmazı anlıyordum tabii ki, bu çıkmaz sadece bizim yaşadığımız çatışma ile ilgili değildi ama dünyanın farklı yerlerindeki çatışmalarla da ilgiliydi. Dördüncü kuvvet medya hükümetin baskılarına karşı siperdir ve bağımsız olmak anlamına gelir. Eğer 1970'ye de 1980'lerde Belfast'a gelseydim beni görmeye Falls Road'daki ofisime gelecektiniz. Fraklı tutumlara sahip pek çok gazeteci ile buluştum. Uluslararası gazetecilerin, özellikle Commonwealth ülkelerinden gelenlerin ya da Doğu Blok'undan hepsi ilk ofisimizi ziyaret ederdi çünkü sonrada Kuzey İrlanda Ofisi'ne giderlerdi. Bunun nedeni bizi IRA'ya yakın olan Sinn Féin olarak Kabul etmelerindendi. Bana gelip IRA ile bir görüşme yapmak istediğinizi söylediğinizde ben IRA'ya gidip bu görüşmeyi ayarladım. Bu gazetecilerin bizi ziyaret etmesinin bir diğer nedeni ise Kuzey'de verilen mücadeleyi terörizm olarak değil, Davut'un Goliath'a karşı savaşı olarak görmeleriniydi.

Kuzeydeki Milliyetçi topluluk bölünmüş devletin içinde mahsur kalmış, baskı altına alınmış, ayrımcılığa uğramış ve şiddet IRA tarafından değil devlet tarafından başlatılmıştı. Savaş 1969'da başladığında, IRA 1971'e kadar asker öldürmedi. İlk öldürmelerin çoğu devlet tarafından gerçekleştirildi. Bu yüzden barışçıl bir medeni haklar kampanyasını desteklemekten IRA'nın silahlı mücadelesini savunmaya ve açıklamaya giden bir şekilde değiştim. Bu uluslararası gazetecilerin birçoğu mücadeleyi bu bakış açısıyla görüyordu ve elbette İngiliz hükümeti buna kızmıştı. Tüm güçlerini İrlanda'nın kuzeyindeki uluslararası ilgiyi engellemek için kullandılar, ne yaptıklarının masaya yatırılmasını istemediler. New York Times ve Washington Post, IRA gerillalarını çağırarak için editoryal bir pozisyona sahipti. İngiliz büyükelçisi yıllarını IRA teröristlerini çağırarak ikna etmek için harcadı ve reddettiler.

Bu arada, 1981'deki açlık greviden sonra milletvekili, yazar, şair ve IRA gönüllüsü Bobby Sands öldüğünde, Tahran halkı İngiliz elçiliğinin bulunduğu sokağın adını değiştirdi. Winston Churchill Bulvarı olan sokağın ismini Bobby Sands olarak değiştirdiler böylece

İngiliz Büyükelçiliği'ne giden tüm postaların üstünde Bobby Sands Sokağı yazıyordu. İngiliz hükümeti buna çok sinirlendi ve arkalarındaki sokağın duvarlarında bir delik açıp adreslerini değiştirdiler.

Avrupa'da terörist ya da isyan sorunu olanların dışında çoğu ülke bize sempati duyma eğilimindeydi. Almanya bir istisnaydı çünkü Kızıl Ordu'nun bir Fraksiyonu olan Baader-Meinhof, oldukça seçkin bir orta sınıf entelektüel grubuydu ve klasik bir terörist savaş yürütüyorlardı. İtalya'da Brito Rosse, Kırmızı Tugaylar, İspanya'da ise Bask ülkesinde elbette ETA² vardı.

Yani Belfast'a gelseydiniz, sizinle ilgileniyor olurdum ve zaten büyük ölçüde yabancı basınla iletişim halindeydim. İngiliz medyasıyla farklı bir deneyimim oldu. Güçlüğe gerçeği söylemek çok zor ve cesaret gerektiriyor. Boyun eğmek çok daha kolay bir bakıma. İngiliz ve Amerikan gazetecilerinin Irak ve Afganistan savaşlarında ilıstırtılmış gazetecilik biçimlerini ve "bizim çocuklar çok iyi, karşı taraf kötü" mantığındaki steril çalışma türlerini gördük. İngiliz medyasının Falkland Savaşı sırasında İngilizler için nasıl amigo olduğunu gördük. Birkaç istisna dışında, İngiliz gazetecilerle büyük kavgalar yaşadım.

IRA, İngiliz ordusu tarafından gizlice yürütölen bir IRA soruşturmaı olduğunu öğrendi. Ben de bu belgeyi basın derneğinin başkanına verdim yayınlaması için. Belge çok ilginç bir belgeydi. Raporu yazan İngiliz askeri, IRA'nın mağlup edilemeyeceğini, yalnızca siyasi bir çözüm ile sorunun çözülebileceğini ve İngilizlerin bu konuda müzakere etmeleri gerektiğini yazıyordu. Ayrıca IRA'nın suçlulardan oluşmadığını, motivasyonlarının politik olduğunu ve mevcut durum değişmezse muhtemelen sonsuza dek savaşabileceklerini yazıyordu. Bu belgeyi biz yayınladık. İngiliz medyasının ve İngiliz kuruluşunun tepkisi basın derneği başkanını

---

2 Euskadi Ta Askatasuna; Basque Homeland and Liberty

görevden almak oldu, kendisi işini kaybetti ve ABD'ye taşınmak zorunda kaldı.

Joan Thomas adında Amerikalı başka bir gazeteci vardı ve 1980'lerde Londra bürosunda çalışıyordu. Belfast'e geldi ve Kraliyet Birlikçi Kuvvetleri'nin vur-kaç politikasını incelemeye başladı. Masum, silahsız insanların öldürüldüğü yaklaşık 90 olay olmasına rağmen, bu vakalardan sadece 47'si incelenmişti. Kadın önce patronu tarafından arandı ve sonra kendisine hikayenin peşini bırakırsa 10 Downing Caddesi'ne erişim izni verileceği ve Başbakan ile bir röportaj yapabileceği söylendi İngiliz istihbaratı tarafından. O ise İrlanda'nın kuzeyinde olanların Orta Amerika cumhuriyetindeki gibi kirli bir savaş gibi olduğunu söyledi. Bu yüzden kovuldu ve Londra'dan ayrılması gerekti. Yani birkaç istisna dışında, karşılaştığım İngiliz gazetecilerinin çoğu, anavatanlarının çıkarların bağlı vatanseverlerdi. Hepimiz insanız, bu yüzden ne yapacağımıza karar vermemiz gerekiyor. Milliyetçi topluluğu, IRA'yı ve yaptıklarının sebeplerini mahkum etmek, işkence ve vahşeti sorgulamaktan çok daha kolaydır. Bu kirli bir savaştı, İngiliz istihbaratının sadıkları silahlıydı, yüzlerce silah yüzlerce insanı öldürdü ve bu konuda hiç bir soruşturma yapılmadı. Tüm soruşturmalar İngiliz hükümeti tarafından durduruldu. Yani çok klasik bir mücadeleye karıştık.

1982'deki IRA açlık greviden sonra Bobby Sands'in sözcüsüydim. Yüzümü medyaya döndürmeliydim, hâlâ siyasi statüye sahipken hapiste olan Bobby Sands'in bir fotoğrafını kullandık. Uzun saçlı, açık boyunlu bir tişört vardı üzerinde, 21 yaşındaydı ve gülümsüyordu. Hayatının üçte birini hapisanede geçireceği hakkında hiçbir fikri yoktu, 66 gün boyunca açlık grevi yapacağına dair hiçbir fikri yoktu, Thatcher'ın iki katı kadar oy alıp bir Parlamento Üyesi olacağı hakkında da hiçbir fikri yoktu. 5 Mayıs 1981'de öldüğünde bahçeleri, parkları ve caddeleri adlandıracağı, Hint Parlamentosu'nun onun için bir dakikalık saygı duruşunda bulunacağı ve onu onurlandıracağından haberi yoktu. Bu Bobby'nin

harika bir fotoğrafıydı. Fotoğrafi Reuters'taki basın derneğine verdik ve aniden Kuzey İrlanda Ofisi bir pasifist gibi görüldüğünü söyledi. İngiliz hükümeti bu fotoğrafın 10.000 ya da bir milyon kelimeye eş değer olduğunu gördü ve Bobby'nin tutuklandığında fotoğrafını çekmeye çalıştılar. Görüntünün türünü ve altında bir plaka bulunan görüntüyü biliyorsunuz. Reuters ve Basın Derneği, artık çok geç olduğunu ve bizim daha önce verdiğimiz fotoğrafa bağlı kalacaklarını söylediler. Bu çok önemliydi çünkü ilk defa o zaman İngiliz hükümetine karşı durdular.

Aslında bizi motive eden Margaret Thatcher'ın bize meydan okuyarak bir temsil gücümüz olmadıkça bizimle konuşamayacağını söylemesiydi. Böylece bir seçim kazandık. Belfast dışındaki kırsal bir bölge olan Orta Ulster'den seçildim. Büyük Londra Konseyi'nin lideri seçildikten dört hafta sonra Ken Livingstone, Gerry Adams ve beni barış görüşmeleri için Londra'ya davet etti çünkü hükümet bunu yapamazdı. Yola çıkmadan bir önceki gece, İngiliz hükümeti benim, Gerry Adams'ın ve Martin McGuinness'in İngiltere'ye girmesini yasaklayan bir dışlama emri çıkardı. Konuşma yapmak için İngiltere'ye gidersem, beş yıl hapis cezasına çarptırılırdım. Bu arada aynı dönemde İngiliz hükümeti Rusya'yı, Nobel Barış Ödülü sahibi Andrei Sakharov'un Moskova'ya gelmesini yasakladıkları için eleştiriyordu. Yani ikiyüzlüydüler, seçilmemize rağmen, Birleşik Krallık vatandaşı olmamız gerektiği halde kendi şartlarına göre bizi yasaklamışlardı. 14 yıl boyunca İngiltere'ye girmem yasaklandı.

Bir basın toplantısı düzenlediğimizde medya geldiğinde çoğunlukla birçok gazeteciyi suçladım. Ulaşım, sağlık veya tarım hakkında bir basın toplantısı yapardık ancak medyadan birçoğu yalnızca bir gün önce olan IRA saldırısı hakkında bilgi isterdi. IRA vadi yatağına bir mayın yerleştirmişti ve dört asker öldürdü, neden bunu yaptılar? Böylece, medya bir şekilde bizi IRA'nın vekil sözcüsü haline getirdi. Thatcher bunu kullandı ve basına dedi ki, IRA'ya tanıtım oksijeni veriyorsunuz. Böylece 1988 yılında yayın yasağını getirildi. IRA ateşkes ilan edene kadar yürürlükte kaldı. Yani

İngiltere'ye gitmemize izin verilmedi. Sansür vardı çünkü devlet insanlara bilgi verildiğinde onların zihinlerinde oluşacak fikri telafi etme konusunda kendine güvenmiyordu. Bazı insanlar yayın yasağının aslında Sinn Féin için bir avantaj olduğunu söylediler. Evet, bunun bir propaganda tarafı vardı elbette, çünkü İngilizlere, uygulanan sansür ile Latin Amerika ülkeleri veya Çin veya Rusya gibi ülkelerdeki sansür arasında bir fark olmadığını söyleyebildik. Yasağın yürürlüğe girmesinden üç ay önce bir araştırma yaptım Falls Road'daki ofisime, kamu ve basın organlarından 480 medya temsilcisi geldi. O zamanlar bazı gazeteciler gazete ofislerinde otururken radyolarını açık tutar ve bizi dinlerlerdi. Bizi dinlemeleri gerçek hikaye için bizimle iletişime geçmeleri için ilham verirdi onlara. Bu yüzden, radyo ve televizyonda olmak bir yayılma etkisine sahiptir. Gerry Adams Parlamento Üyesi olmasına ve Kuzey İrlanda Meclisine seçilmemize rağmen, televizyon ve radyo röportajları yapmaktan men edildi. Bu yasağın seçimleri kazanma kabiliyetimiz üzerinde büyük etkileri vardı, çünkü engelleniyorduk.

Yasaktan üç ay sonra bir araştırma yaptım ve ofisimize gelen basın temsilcisi sayısı 120'ye düştü. Baskının direnişi doğurduğu eski bir sol kanat sloganı var. Bu, belirli durumlarda doğru olabilir, ancak baskı işe yarıyor ve bu yüzden hükümetler bunu kullanıyor. İrlanda'nın kuzeyindeki mücadeleyle ilgili baskılar barışı geciktirdi. Diyaloga katılmayı reddetmek barışı geciktirdi, insanlar durumdan kurtulmanın başka çıkış yolu olmadığını düşünmeye başladılar. Bir barikatın arkasındaydılar ve savaşımaya devam ettiler çünkü alternatif yoktu. Yasaktan önce de engellendik, çünkü medya Birlikçi partilerin sekterizmini kolaylaştırdı. Örneğin, televizyonda bir panel tartışması yapılırsa seçilmeme rağmen, Birlikçiler, Danny Morrison ile aynı odada oturmaya hazır olmadıklarını söylüyorlardı. Böylece beni tartışmanın dışında tutuyorlardı. Medya ile tartışabilirim, tamam, tartışma yapalım, ama sonra beni takip et. Beni kaydederlerdi, ilk önce benim kayıttaki konuşmamı girerlerdi ve sonra canlı panel tartışmasına başlarlardı ve böylece tekeli olanlar ve kendilerine alanı olanlar tarafından parçalanırdım.

Önyargıya itaat eden medyanın çok çeşitli yankıları vardır. Mevcut sisteme meydan okuyan bazı gazetecileri, özellikle İngiliz gazetecileri ve İrlanda'nın güneyindekileri, oldukça cesur buluyorum. Belgesel çekmeye devam ettiler ancak yurtdışındaki insanlar, anavatan İngiltere'nin çok liberal bir demokrasi olduğu izlenimini edindiler. Durum o kadar kötüleşti ki, şarkılarımızı yasakladılar. Pogues adlı bir grup, Birmingham bombaları için 22 kez ömür boyu hapis cezasına çarptırılan altı adamın masum olduğunu anlatan bir şarkı yapmıştı. Başka üç kişi ve bir kadın bir başka IRA bombasından mahkûm edilmişti ve onlar da masumdu. Bu insanlar hakkında şarkılar yazıldı ve BBC onları yasakladı. Böylece, bu olaylar hakkında şarkı bile söyleyemezsiniz, seçilebilirdiniz ama görmezden gelinirdiniz ve konuyu ortaya çıkarmak için İngiltere'ye bile gidemezsiniz. Tüm bunları bir araya getirdiğiniz insanlar genelde git ve haklarından gel şunların olur. Onları bombalayacağım, vuracağım derler. Zaten IRA bir saldırı gerçekleştirdiğinde tüm gazeteciler ofisimize akın ediyor. Tüm yabancı gazeteciler Kuzey İrlanda'ya ve bize 10 Downing Sokağı'na yakın Birmingham bombalamasından sonra geldi. Bu olaydan sonra çatışmayı ele almak istediler. Yani başka bir ders de şu; şiddetin bedeli vardır ve şiddet dikkat çeker.

7 Ocak 1990'da, IRA, bir IRA gönüllüsünün bir ajan olduğunu anladıklarını ve bu kişinin bir basın toplantısı yapmayı kabul ettiğini söyledi. Kendisini Cumhuriyetçilere suikast düzenlemesi için teşvik eden polisleri isimlerini de açıklayacaktı bu basın toplantısında. Onunla buluşmaya gittim ve eve vardığımda ev İngiliz Ordusu ve polis tarafından çevrilmişti. Kaçmaya çalıştım, tutuklandım. Adamla hiç tanışmadım, hiç kanıt sunulmadı ama onu öldürmek, kaçırmaya ve IRA'ya üye olmakla suçlandım. Yargılama sırasında bazı suçlamalar düştü, bu yüzden sekiz yıl hapis cezasına çarptırıldım. IRA ateşkes ilan ettiğinde hapisteydim. Cumhuriyetçi liderlik için bir yazı yazdım ve İngiliz ordusu ile IRA arasında bir askeri çıkmaz olduğunu savundum. IRA silahlıydı, her zamankinden daha iyi şekilde silahlıydı. Sonuncusu yakalanmadan önce, Libya'dan IRA'ya dört ana gönderim getirmiştim. Yani IRA

20-30 yıl savaşılabildi, fakat bir askeri çıkmaz, yenişememe vardı.

Nikaragua'daki Sandinistaların örneğini kullandım. 1991-1992'de, muhtemelen CIA tarafından gizlice desteklenen UNO koalisyonu³ seçimlerde Sandinistaları yendi. Sandinistalar bir seçim yapmak zorunda kaldılar ya savaşmak için dağlara döneceklerdi ya da seçim projesine sadık kalacaklardır. Mektubumda bir gün aynı seçimle karşı karşıya kalacağımızı ve bunu güçlü bir pozisyonundan yapmamız gerektiğini savundum. Yani yaklaşık 1992'den beri IRA'nın ateşkes ilanını savunuyordum. Aptal değildim, savaş alanında kazanamazsak pazarlık masasında kazanamayacağınızı ve savaş alanında kazandıklarımızı müzakere masasında kaybedebileceğimizi biliyordum. Bu yüzden çok, çok iyi bir müzakereciye ihtiyaç vardı. Müzakerecileri Martin McGuinness ve Gerry Adams olarak seçtik.

IRA ateşkes çağırısı yaptığında, arkadaşım Pat Sheehan ile aynı hücredeydim. Pat hapisanede felsefe derecesi yaptı. Bahçede dolaşıp Kierkegaard ve hayatın anlamı hakkında konuşurduk. Pat ayrıca 55 gün boyunca ilk açlık grevini yapanlardan. Bugün West Belfast Meclis Üyesi. Pat 26 yıllık ceza almıştı. Hücreme geri döndüm ve ağladım. Ölenler, yoldaşlar, masum insanlar, tüm askerler, tüm polisler için ağladım. Bir bakıma, örneğin, Birlikçilerin Hayırlı Cuma'ı 1969'da yapmaları da mümkündü 1998 yerine. Basit haklardı talep edilenler ve bunların hiçbiri olmazdı. Beni şaşırtan başka bir şey de, ölümlerin hepsinin yakınlarının aniden ortaya çıkmasıydı. Tek bir sesle değil, örneğin Kanlı Pazar'da öldürülen insanların aileleri İngiliz hükümetinin özrünü kabul ediyor, ancak bazıları İngiliz askerlerinin tutuklanmasını, isimlendirilmesini, cezalandırılmasını ve hapsedilmesini istiyordu. Diğer insanlar sadece gerçeği bilmek istiyordu. Oğullarının neden öldürüldüğünü, babalarının neden öldürüldüğünü, şartların ne olduğunu bilmek istiyorlardı. Gerçek önemlidir, ancak gerçek tehlikelidir de. Örneğin, çatışma sırasında öldürülen, IRA gönüllüsü olan ve Milltown mezarlığında Cumhuriyetçilerin mezarlığında Bobby

---

3 Unión Nacional Opositora; Ulusal Muhalefet Birliği

Sands ve yüzlerce diğer gönüllüyle birlikte yatan bir kişi aslında bir ajandı. Ailesi bunu bilmek ister miydi örneğin? Bunun ortaya çıkmasının bir yararı var mıydı? Bu bilinirse, diğer aileler onun mezardan çıkarabilirdi kendi yakınlarına yakın olmasın diye örneğin. Birlikçiler içlerindeki bazı polislerin IRA için çalıştığını bilmek isterler miydi? Bazı hapisane memurlarının IRA için çalıştığını bilmek isterler miydi? Yani gerçek, iki ucu keskin bir kılıçtır. Bazı aileler için rahatlatma sağlar. Bu bir yara izidir ve en önemli şey çatışmadan ders almaktır.

Bazı yerel gazetecilere bence, iftira atıldı. Diğer gazeteciler onları barış süreci gazetecileri olarak adlandırdılar. Son birkaç gün içinde bu insanlardan ikisiyle konuştum. Bunlardan biri 1992, 1993 civarında İngiliz hükümetinin gizlice IRA ile konuştuğunu fark etmiş. Bu bilgiyi yayarsa, Birlikçilerin çılgına döneceğini ve John Major'ın istifa etmesi gerekeceğini, görüşmeleri sonlanabileceğini ve belki de beş ila on yıl boyunca çatışmanın sürdürebileceğini biliyordu. İkilem arasında kalmış ama görüşmelere ilişkin haberler sızınca bu sorumluluktan kurtulmuş. Konuştuğum bir diğer gazeteci, BBC'nin güvenlik muhabiri Brian Rowan'dı. 1999'da, GFA'dan sonra ancak Meclis ve Yürütme henüz tam olarak kurulmadan önce Tony Blair, Ulster Sendikası Başkanı David Trimble'a, Sinn Féin ile hükümete girerlerse, sürecin parçası olarak IRA'nın hemen silahlarını bırakmaya ve gömmeye başlayacağına söz veriyor. Brian Rowan, IRA'daki bağlantılarından, bunun böyle olmadığını biliyordu. Ama bu haberi yayınladıysa, David Trimble'ın anlaşma yapmamak için büyük baskı altında kalacağını biliyordu. Brian, haberi yayınlamaya karar verdiğini, çünkü aksi durumda bir aldatmaya karıştığını hissedeceğini söyledi. Tony Blair haberi inkar etti. İki hafta içinde IRA'nın silahlarını imha etmediği ve IRA'nın, barış sürecinin geri dönüşü olmayan bir yolda olduğu garanti edilinceye kadar silahlarını imha etmeyeceği açıkça anlaşıldı. Birlikçiler IRA'nın yakalayıp silahlarını imha edemezdi sadece arkalarını dönüp teşekkürler biz bu işe karışmıyoruz dediler. Biz bu riski alamazdık, muhtemelen IRA bölünür ve muhtemelen

Adams ve McGuinness'e suikasta uğradı. Bu yüzden bazı ikilemler var ve merak ediyorum, benzer ikilemlerle karşılaşırsanız gazeteciler olarak nasıl yanıt verirdiniz? Gerçeği söyler misiniz? Sizler aynı zamanda bir vatandaş, bir baba, bir annesiniz ve bir topluluğun parçasısınız. Dördüncü kuvvet medya olarak ilginizi çekenler nedir? Gazeteciler için gerçek her şeyden daha önemlidir, ancak barış da çok önemlidir ve önceki konuşmacıların söylediği gibi zaman zaman ustalık kazanılması gerekir.

Söyleyeceklerim bu kadara ama soru cevap kısmını merakla bekliyorum çünkü karşılıklı konuşma ve katılım hikayelerimizi anlatmanın en iyi yolu. Teşekkürler.

Katılımcı: Konuşmanızda gerçeği dile getirmekten ve dürüstlükten bahsettiniz. Hayatınızı riske attığınız ve arkadaşlarınız uğruna öldüğü davanın hafife alınmasını ve kullanılmasını Kabul etmeyeceğinizi söylediniz. Sanırım bu bir barış sürecinde tarafların sahip olması gereken en temel değer. Dolayısıyla, bunun nasıl başarıldığını veya Kuzey İrlanda'daki belirli barış sürecinde nasıl başarıldığını açıklayabilir misiniz?

Katılımcı: Konuşmanızı gerçekten çok etkileyici buldum. Benim sorum şu; baskılardan ve devletin sansüründen bahsettiniz, buna karşı duran gazetecilerin cesaretinden de bahsettiniz. IRA'nın tepkisiyle karşılaştınız mı hiç? Örneğin, IRA'nın eylemlerini eleştirirken, IRA'nın kendine bağlı gazetecilere tepkisi ne oldu?

Katılımcı: Bu önceki soru ile bağlantılı. IRA şiddet ile politika yürütüyor, bu konuyu IRA ile hiç konuştunuz mu? IRA şiddet kullandığı için eleştiriliyor mu?

Danny: İlk soruya şöyle cevap vereyim; bizim barış sürecimiz henüz tamamlanmadı. Birlikçi partilerin liderliğinde hala önemli bir sorunlar var. Bize bir Haklar Bildirgesi olacağına dair söz verildi, İrlanda Dili Yasası olacağına dair bir söz verildi. Birlikçiler,

İngiliz hükümetinin desteğiyle, buna direndiler ve bu tabanımızla bizim aramızda sorunlara neden oldu. Bunun ötesinde, Sinn Féin oldukça ilerici, solcu bir parti. Eşcinsel evliliği ve kadınların kendi bedebleri konusunda karar verme hakkını destekliyoruz. Oysa Birlikçiler kuzeyde eşcinsel evliliği ve kadınların kendi sağlıklarıyla ilgili karar almalarını engellediler.

Biliyorsunuz şu anda bir Yürütme yok Kuzey İrlanda'da, hükümet çöktü, ancak Birlikçiler ile hükümette olduğumuzda 1912 ve 1921 arasında olan pek çok şey ile ilgili bir dizi karar almıştık. Örneğin o dönemde İrlanda halkının barışçıl yollarla İngiliz Hükümeti'nden anayasal olarak Ev Hakkı kazanmasına karşı Birlikçilerin direnişi gibi olayları kast ediyorum. O kadar çok olay olduğu için, Birlikçilerle birlikte onları ele almak, bazılarını kutlamak, 1912'de olanlarla ilgili tartışmalar yürütmek, Birinci Dünya Savaşı'nın patlamasını ele almak, Somme Savaşı ve 1916 ayaklanmasını konuşmak gibi kararlar almıştık. Bunlar oldu. Batı Belfast Festivali'nin başkanlığını yaptım, Turuncu Düzen, UDF'nin kuruluşu ve Somme Savaşı hakkında üç ya da dört toplantı yaptım. Paskalya Ayaklanmasını anmaya gelince, Birlikçiler yanaşmadı.

DUP'un lideri Arlene Foster bu kadar zayıf bir adam. İki yıl önce, Kuzey İrlanda futbol takımı ve İrlanda Cumhuriyeti futbol takımı Paris'te iki farklı takımla oynayacaktı. Martin McGuinness, Arlene Foster'a her iki maça da gitmelerini ve iki topluluğa da birlikte çalıştıklarını göstermelerini önerdi. Kuzey İrlanda ekibini destekleyebilirim, sen de İrlanda Cumhuriyeti ekibini destekleyebilirsin ya da en azından orada oluruz dedi. Hayır cevabını aldı. Bu yüzden O sadece Kuzey İrlanda Maçı'na gitti ve McGuinness ise ikisine de gitti. Halklarımızın Stormont Meclisi ve Yürütme'ye duyduğu güveni yitirmesine eden olan bunun gibi küçük şeylerdi. Kısaca diğer tarafın top oynamasını sağlamak zor.

Bu barış sürecinden önce, Sinn Féin ile birlikte Stormont'a, 60 yıl boyunca bizi, babalarımızı, annelerimizi ve büyükbabalarımızı

ikinci sınıf vatandaş olarak gören parlamento'ya gitmeyi kabul ettim. İrlanda hükümetinin anayasasında bulunan ve kuzey üzerinde hak talebinde bulunan 2. ve 3. maddelerin iptal edilmesi gerektiğine karar verdik. Polisi tanımaya karar verdik. Yargıyı tanımaya karar verdik. Kraliçe ve kraliyet ailesiyle görüşmeyi kabul ettik ve yine de yetmedi. Diğer taraftan çok az karşılık geldi.

Gazetecilerle ilgili soruya gelince... Kuzeyde birçok gazeteci saldırıya uğradı. Birincisi, Jim Campbell'dı. Campbell Sadıklar tarafından ağır şekilde yaralandı, diğeri Martin O'Hagan'dı ve o da Sadıklar tarafından öldürüldü. Bu arada Sadıklar deyince, bu cinayetlerde İngiliz devletinin dahlini dışlamıyorum. Örneğin, Sadıkların insan hakları avukatı Pat Finucane'yi öldürdüğünü iddia ediliyordu ama şimdi onu öldüren kişilerin devlet tarafından yönetildiğini biliyoruz. Ayrıca, İngiliz devletinin 1.200 veya 1.300 cinayete rağmen yüzlerce işte bulunduğundan şüpheleniyoruz, ancak onlar her konuda IRA'daki suçlamayı tercih ediyorlar. IRA çatışma sırasında korkunç şeyler yaptı. Tutarsız şeyler yaptılar. Bombalar yerleştirildi, yeterli uyarı verilmedi, masum siviller öldürüldü ve IRA destekçileri tarafu-ından bu olaylardan sorumlu tutuldu. Sinn Féin sözcüsü olarak, televizyonda ve radyoda yer alan, daha sonra bunları açıklamaya çalışan kişiydim, ama savunulamaz şeyleri savunmazdım.

Gazeteciler ısrarla ve sürekli düşmanca davranıp bizi yanlış tanıtırken, onlarla etkileşime girmezdim. Basın toplantısına girmezlerse, hikayenin tamamını bilmezlerdi ve bunu yapmazlarsa editörleri onlara neden basın toplantısında olmadıklarını sorardı. Size medyanın ne tür şeyler yapabildiğine dair bir örnek vereceğim. Gerry Adams West Belfast Parlamentosu Üyesi idi. Joe Hendron SDLP meclis üyesiydi. Joe Hendron yaklaşık 2.000 kişiyi temsil ediyordu. Gerry Adams, 19.000 kişiyi temsil ediyordu. Herhangi bir metnimiz West Belfast'ta haber olduğunda, bir gazeteci her zaman önce Joe Hendron'un söylediklerini, sonra da dört paragrafta Gerry Adams'ın söylediklerini bildirdi. Bu yüzden benim fikrim,

bu gazeteciye yardım edilmez. Subliminal bir mesaj yolluyordu: Joe Hendron, Sinn Féin'den daha önemli, iyi bir adam. İrlanda'nın güneyinde, Yayın Yasası'nın 31. maddesi uygulanmaya girmeden önce Kevin O'Kelly adlı bir gazetecinin, IRA'dan röportaj yaptığı adamı tanımlamayı reddetmesi üzerine de aynı problemi yaşadık. RTÉ yayın organını görevden aldı ve bu gazeteci hapse girdi. Yıllar boyunca başka örnekler de oldu. Örneğin, Owen Carron Bobby Sands öldükten sonra seçildiğinde. RTÉ, İngiliz Ordusu'nun sadık bir alayı olan UDR üyesi bir zavallıyla röportaj yaptı. Güneyde, kablo veya uydu TV'den önce insanlar, Sinn Féin'in kötü ve Birlikçilerin iyi olduğunu dolayısıyla IRA'nın sorun olduğunu düşünüyorlardı çünkü konu hakkında sürekli yanlış mesajlar alıyorlardı. Bu şeytanlaştırma sonucunda bazı gazeteciler, Britanya devleti hakkındaki gerçeği ceza korkusuyla yayınlamaktan korkuyorlardı.

IRA'nın siyaset ve silahlı mücadele stratejisi sorun oldu mu diye sordunuz. Bu, her gün tartışıldı, Cumhuriyetçi hareket içinde yeterince insanı barış yoluna girmeye ikna edebileceğimiz bir devrilme noktası gelinceye kadar tartışıldı. Hepsi bu yolu kabul etmedi, bazıları Gerçek İRA adlı bir örgüt kurmak için ayrıldı. Omagh'ı bombaladılar ve 29 kişiyi öldürdüler. Bombalarının birçoğu Gerry Adams'ı küçük düşürmeyi amaçlıyordu. Yani eğer Gerry Adams ertesi sabah Downing Street'e giderse, o uçağın altına bir bomba koyacaklardı.

Katılımcı: Bir soruyu cevaplarken bizim barış sürecimiz henüz tamamlanmadı dediniz. Kuzey İrlanda'da yeniden çatışmaya dönülme ihtimali var mı? İkinci Kuzey'den biri size eleştirdiğinde ya da İngiltere'nin tarafını tuttuğunda yaklaşımınız ne oluyor? Onları hain olarak görüyor musunuz örneğin?

Danny: Barış sürecine karşı en büyük tehdit İngiliz siyaseti. İngiliz hükümeti, İrlanda'nın kuzeyini AB'nin iradesine dışına karşı çıkaracak. Oysa Kuzeydeki halkın % 56'sı AB'de kalma yönünde

oy verdi. En büyük korku, İngiliz hükümetinin kuzey ve güney arasında yeniden fiziksel bir sınır koyacağı yönünde. Yarın sınırdan geçtiğinizde, güneyi terk edip kuzeye ne zaman geçtiğinizi fark etmeyeceksiniz bile. Tek fark, yol işaretleri ve kilometre yerine mil kullanıldığını görmek olacak. İngiliz hükümeti buradaki en büyük tehlikedir ve elde ettiklerimizle tamamen çatışıyorlar. Hala oldukça hassas ve hala yapım aşamasında. Ancak, bir sınır koyarlarsa, yolları 30 yıl boyunca kapalı kalan ve köprüleri patlatılan toplulukları etkileyecektir bu.

340 kilometrelik sınır boyunca yüzlerce yol vardı ve İngiliz ordusu çoğunu havaya uçurdu. İnsanların, malların ve silah kaçakçılığının hareketini kontrol etmek için tüm trafiği yaklaşık 10 ana kontrol noktasına sıkıştırmaya zorladı. Bir fiziksel sınır uygularlarsa, yerel halk çok kızacak. İngilizler yabancı düşmanı olduğu ve yabancıları sevmedikleri için biz mi acı çekeceğiz diye soracaklar. Bu da kızgınlığa yol açacak ve kontrolden çıkma potansiyeli var. Bir protesto olabilir, bir polis memuru vurulabilir, başka bir polis memuru plastik mermi ile birini vurabilir, bir polisin arabası ateşe verilebilir, biri bir polise ateş etmeye karar verebilir, bir polis memuru başka birine ateş açabilir ve Sadıklar misilleme olarak bir Katolik vurmak isteyebilir ve Tanrı bilir bu nerede biter. 1969'da, önümüzdeki 30 yılın kabusu ne olacak bilmiyorduk. Ama bu sefer tehdit, İngiliz hükümetinin Kuzey ile Güney İrlanda arasında yapabileceklerinden kaynaklanıyor.

Sinn Féin ve Cumhuriyetçi hareketi eleştiren insanlara karşı tutumu sordunuz. Milliyetçi topluluğun içinde böyle birçok insan vardı, örneğin silahlı mücadeleyi desteklemeyen ve çoğunlukla John Hume's'in partisi olan SDLP'ye bağlı olanlar. Seçimler için mücadele ettik, bazı akrabalarım SDLP'de. Ayrıca eski sadık mahkumlarla da görüşürüm, tartışırız, yürürüz. Her Ağustos ayında Falls Road'da etkinlikleri ben düzenlerim. Sadıklar da gelir. Eski savaşçılar ve eski düşmanlar arasında çok fazla etkileşim var. Bu, her şeyin iyi olduğu anlamına gelmez ve yine de bir risk

taşıyan bir durumdur. DUP'un Theresa May ve Brexit'e verdiği destek nedeniyle Milliyetçi toplumda çok fazla hayal kırıklığı var, 1998'de GFA'yı hiçbir zaman desteklemeyen DUP'a dair bir kuşku var. DUP hala GFA'yı yok etmek istiyor. Hala, bir partinin 50 yıl boyunca aynı yeri yönetmesinin iyi bir fikir olduğunu düşünüyorlar ve yine bunu hedefliyorlar. Sert bir sınırın olmasını umuyorlar, çünkü bunun kuzeyi Birleşik Krallık'a mahkum edeceğini umuyorlar. Anlamadıkları ise şu; Birlikçi politikalar aksini hedeflese de Milliyetçiler demografik olarak büyüdü de büyüdü. Örneğin, 1921'de Kuzey İrlanda devleti kurulduğunda, nüfusun üçte biriydik ve iş bulamadığımız için göç edenlerin oranı % 65'ti. Bir umudumuz yoktu. Son 20 yılda bu durum değişti. Buna inanmazsınız ama altısı oy kullanma yaşında olan dokuz torunum var. Öyleyse, demografik olarak kuzey farklı oy kullanacak. Birlikçilere oy vermeyecek. Son seçimlerde, DUP Mecliste 29 ve Sinn Féin ise 28 sandalye kazandı. Daha önce sayıları daha fazlayken çok daha iyi bir anlaşma yapma şansları vardı ama artık o da yok. Ama biz öfkelenmesini istemiyoruz ya da Birlikçilerin bir zamanlar bizim hissettiğimiz gibi hissettiği bir birleşik bir İrlanda istemiyoruz, geçmişten bu dersleri aldık.

Bir gün bir Birleşik bir İrlanda olacaksa, bu Birlikçilerle bir anlaşmaya dayanır ve asla mezhepçilik ve ayrımcılık içeremez. Kadın haklarını tanımak zorundalar. Eşcinsel haklarını tanımak zorundalar. Her yaz bölgemizde doğu Avrupa'dan, Nijerya'dan veya Suriye'den gelen insanların yemek yaptıkları ve sokak partileri düzenlediğimiz uluslararası bir güne ev sahipliği yapıyoruz. Çocuklarımızı sokakta çocuklarıyla birlikte oynamaya teşvik ediyoruz. Bu yüzden çok açık, çok enternasyonalistiz ve Birlikçiler hala kapalı olma eğilimindedirler.

Esra: Bu arada küçük bir hatırlatma yapmak isterim. Maria ve Derek dahil üç konuşmacımız da hala burada bizimle. Yani onlar için de sorularınız varsa, alabiliriz. İzin verirseniz Danny'e ben de bir soru sormak istiyorum. Konuşmanızın büyük bölümünde

diğer tarafla nasıl başa çıktığınızı tartıştınız, peki barış sürecine ilk başladığınızda, kendi seçmenlerinize yönelik iletişim yaklaşımınız neydi?

Danny: Sinn Féin kasıtlı olarak 15 veya 20 aileler ve eski mahkumlardan oluşan gruplarla öğle yemekleri ya da birçok topluluk görüşmesine katıldı. Erkek kardeşim GFA'nın imzalandığında 26 yıllık mahkumiyetini yatıyordu ve böylece erken tahliye edildi. Bu, Sinn Féin'in barış sürecinin bileşenlerini Birlikçilere nazaran daha kolay ikna etmesinin sebeplerinden biri. Birlikçiler sadece seçkin değil, neredeyse "ensest" olma eğilimindedirler. Yani adeta sadece akraba gruplarına gider gibi çok küçük gruplarla ilgilendiler, Sinn Féin tüm gruplarla ilgilenirken. Bütün bir süreç boyunca yazı yazıyordum, sürekli olarak publarda, kulüplerde ve topluluk merkezlerinde toplantılar yapıyordum ve süreci insanlara açıklıyordum. Ayrıca hapishanede olan Sinn Féin'lilerden de sorumluydum. Bu yüzden bu tartışmaların çoğunu organize ettim. İnsanlar birçok soru soracaktı. Tüm silahlarımızı ve kaynaklarımızı veriyoruz muyuz bilmek istiyorlardı. Silahlardan kurtulmanın en iyi yoluna liderlerin karar vereceğini söylüyordum ama barista kararlıysak işlerin o noktaya gelmek zorunda olduğunu aktarıyordum. Elimizden gelenin en iyisini almalıydık. Kuzey ile güney arasında sınır ötesi kurumları kuran GFA, bizim kuzeyden güneye bakmamızı ve Birlikçilerin İngiltere'ye bakmasını sağladı. Bu yüzden eşsiz bir güç paylaşımı denemesiydi. Örneğin, bunun Kolombiya'ya transfer edilip edilmeyeceğini bilmiyorum. FARC'ın aldığı kasvetli oylama beni şaşırttı. Onların pozisyonunda olsaydık, bir barış sürecinden geçtikten sonra bu oyu alsaydık, IRA bölünmüş olurdu.

Gazeteciler hakkında bir noktaya değinmek istiyorum. Sekiz yıl hapis yattım. Serbest bırakıldıktan sonra, eski bir İngiliz istihbarat subayı ile birlikte çalışan Greg Harking adlı bir gazeteci, Stakeknife adlı bir kitap yazdı. Kitapta, tutuklanıp suçlanmak üzere o eve çekildiğimi ortaya koydu. Bu gazetecinin çalışmaları sonucunda,

yaklaşık altı ya da yedi yıl süren bir dava açtım. Sonunda İngiliz hükümeti haksız biçimde hapse atıldığımı kabul etmek zorunda kaldı. Daha sonra İngiliz hükümetine dava açtım ve hapiste yattığım zaman için bir çözüm buldum. Yani bu kişi benim son derece minnettar olduğum gazeteci.

Katılımcı: Yakın bir zamanda İsrail, Türkiye ve Filistin'deki farklı inanç grupları üzerine bir belgesel çalışması yaptım. Bu bölgede tanık olduğum şey, farklı dini grupların birbirlerini tanımadıklarıydı. Benim çözümlüm bu insanların evlerine girmek ve nasıl dua ettiklerini, örneğin nasıl vaftiz edildiklerini görmektir. Yezidilerin şeytana ibadet ettiği söylenir, ama yapmazlar örneğin ve bu belgeselde ben bunları göstermeye çalıştım. Bu şekilde barışa katkıda bulunmaya çalışıyorum. İrlanda'da veya genel olarak dünyadaki çatışmalarda, temel nedenlerden biri, tek bir dinin farklı mezheplerinin gözle göze bakmamasıdır. Bu yüzden politikacıların bu sorunları barış sürecini engellemek için kullanıp kullanmadıklarını merak ediyorum. Dini kendi amaçlarına uyacak şekilde manipüle ediyorlar mı?

Katılımcı: Bizim sorunumuzla da ilgili olduğunu düşündüğüm çok önemli bir konu üzerinde durmanızı istiyorum. Sinn Féin'in siyasi ve IRA'nın aynı toplumsal hareketin silahlı kanadı olduğunu biliyoruz. İkisini birbirinden ayırt edebilir misiniz?

Katılımcı: Benim sorum aynı din içindeki farklı mezhepler meselesiyle ilişkili. İrlanda'daki çatışmada farklı mezheplerden olmak çatışmanın sebeplerinden biri miydi? Protestanlar ve Katolikler arasında teolojik ya da doktrin olarak farklılıklar var mı? Meselenin hayat tarzı farklarıyla bir ilgili var mı? Sorunun temel nedenleri nedir?

Danny: Sorun sömürgeciliktir. İngiltere 800 yıldır ülkemize müdahale ediyor. Buraya gelen ve yerli İrlandalıları mahrum bırakan ilk kişiler Katoliklerdi, çünkü Reform dönemi henüz yaşanmamıştı o

ödnem. 1533'ten sonra, VIII. Henry tebaasını Protestanlığa zorladı ve Protestan askerler geldi. Dolayısıyla bu aşamadan sonra yerlilerle ve dışardan gelen askerler arasında dini bir fark oluştu. İskoçya'dan gelen askerler, Anglikanlardan kopan Presbiteryenlerdi. Böylece askerler arasında Presbiteryenler ve Anglikanlar vardı. Topraklar İrlandalılardan alındı ve bu askerlere, ailelerine ve büyük işletmelere verildi. Ancak, İrlanda'daki Presbiteryenlere de zulmedildi. İngiltere Kilisesi'ne bir aşar vergisi ödemek zorunda kaldılar ve buna sinirlendiler. İrlanda Cumhuriyetçiliğini kuran insanlar, 1776'da Thomas Paine'nin ve Amerikan Devrimi'nin fikirlerinden büyük ölçüde etkilendiler. Fransız Devrimi, özgürlük, eşitlik ve kardeşlik ilkelerinden de etkilendiler. Cumhuriyetçi hareketi kuran insanlar, İngiltere'den ayrılmak isteyen Protestanlardı. Cumhuriyetçi hareketin kurucusu, Dublinli Protestan bir avukat olan Wolfe Tone'du. İngiltere'yi asıl sorun olarak gördü ve İrlanda fikri etrafında Katolikleri ve Protestanları birleştirmek istedi. Burada yaşayan ve burada doğan insanlar İrlandalı. Geri döndüysen, sarı, beyaz, kahverengi, İrlandalısın. Buraya gelen ve buraya yerleşen göçmenleri yeni İrlandalıyı selamlıyoruz. Onlara yeni İrlandalı diyoruz ve onları ağırlıyoruz.

Katolik olarak doğmuş olsam da ateistim. Saygıdeğer Ian Paisley, papalık sistemi hakkında konuşarak iktidara geldi, ülke yönetiminin Roma yönetimi olduğunu söyledi. Birleşmiş bir İrlanda'nın Protestanlığı tehdit edeceğini söyledi. Dolayısıyla, burada mezhepçilik var, hiç şüphesiz bir rol oynuyor ama bu bir açıklama değil. Açıklama için sömürgecilığe bakmanız gerekir.

Katılımcı: Bildiğimiz kadarıyla IRA ve Sinn Féin arasındaki ilişkide Sinn Féin IRA'nın gündemini belirleyen esas aktör. Bizim ülkemizde Kürt siyasi hareketi ve PKK arasındaki ilişki ise tam tersi. Soracağım soru şu, Sinn Féin ve IRA arasında bir anlaşmazlık olduğunda IRA Sinn Féin'in aldığı kararlara uyuyor muydu?

Danny: Sinn Féin aslında 1904 yılında kuruldu. İrlandacada anlamı

---

yalnız kendimiz demek. Anlamı ayrılmış olabiliriz ama birbirimize kol kanat germeliyiz. IRA terimi ise 1916 ayaklanmasında ortaya çıktı. İrlandacası *Óglaigh na hÉireann* ve İrlanda için gönüllüler anlamına geliyor. Böylece, 1919 başında İngilizlere karşı gerilla savaşı yapan insanlar İrlanda Cumhuriyet Ordusu adını kullanmaya başladılar ve IRA'nın geldiği yer, tarih orası.

Hem Sinn Féin hem de IRA zaman zaman yakın ilişki içinde olmuş ve aynı zamanda birbirlerinden ayrılmışlardır. Örneğin, Fianna Fáil, 1926'ya kadar Sinn Féin içindeydi. Dolayısıyla, Cumhuriyetçi hareket olarak adlandırılan bir şemsiye örgütüydü. Bir şemsiye düşünün. Bu şemsiyenin altında kendi anayasasına sahip olan Sinn Féin var. Zaman zaman yasak, yasa dışı bir örgüt olmuş. Ayrıca, militarizm, silahlar, bombalar, savaş, eğitim, işe alma ve planlama konularında çalışmaları olan IRA'ya sahıpsiniz. Ayrıca gençlik organizasyonlarınız da var. Bir izci örgütü olan Na Fianna Éireann, kızların örgütü Cumann Na gCailíní ve İrlandalı bir kadın örgütü Cumann na mBan vardı. Ayrıca, yalnızca mahkum ailelerine fon sağlamak için var olan örgütler de vardı. Onlar güneyde An Cumann Cabhrach ve kuzeyde Yeşil Haç olarak adlandırıldı. Bu örgütlerin tümü, Cumhuriyetçi hareket adı verilen bu örgütlenme altına girmiştir. Silahlı mücadele sırasında, çoğu IRA'yı ana örgüt olarak kabul etti. Bazı insanlar hem Sinn Féin'de hem de IRA'da olabiliirdi ve bu iki kuruluşun ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olduğunu iddia etmek İngiliz hükümeti tarafından kullanılan bir tez.

Elbette bazı insanlar hem Sinn Féin'de hem de IRA'da, bazıları sadece Sinn Féin'de veya sadece IRA'daydı. Önemli bir birbirini besleme durumu vardı çünkü herhangi bir devrimci durumda politik organizasyonun cazibesi ve mücadele edenlerin siyasi organizasyondaki insanlara güveni vardır. Mesela, Gerry Adams birkaç kez hapishaneye girdi, kendisine karşı suikast girişiminde bulunuldu ve açlık grevi de yaptı. Martin McGuinness de birkaç kez hapse girdi. Çatışma sırasında tavırlarından ve henüz yasak yokken TV ve radyodaki ifadelerinden, belli bir oranda üstlenilen

veya ima edilen otorite taşıdıkları açıktı. Bu olmadan yani liderler olmadan IRA gibi görünmez bir orduyu, bir yeraltı örgütünü barışa getirilebilmek oldukça zor. Her bir kuruluşa diğerini yakından tanımak için ihtiyaç vardı. Sinn Féin ve IRA arasında çok yakın bir ilişki var, ancak Sinn Féin'in medyanın gelip konuşabilmesi ve politikacıların onlarla iletişim kurabilmesi için IRA'dan ayrı kalması gerekiyordu.

Herhangi bir mücadelede, bir organizasyonun iki parçaya sahip olması önemlidir. Bunlardan biri, açıkça ifade edilen, yetkisi olan ve halka açık bir liderlikle yer üstündedir. Bu arada, bu onların suikast ve hapis cezasına çarptırılmadıkları anlamına gelmiyor. Yer altında, savaşçılara sahip olmak önemlidir. Şimdi ve tekrar rolünü değiştirebilecek bu savaşçılar, yeraltı ordusundan çıkıp halka açık bir figür olabilirler ve sonra tekrar orduya dönebilirler. İlişki böyle bir ilişkiydi. Çok tehlikeli bir ilişkiydi bu aynı zamanda, örneğin ne zaman tutuklanırsam yargıç tutuklamam sırasında IRA durumunda olduğumu söylemeye çalıştı. Bilgilendiriciyi ölüme mahkum etmeye gittiğimi ima etti. Bu, Sinn Féin'e çok zarar verebilirdi, çünkü Sinn Féin'in yasal kalması gerekiyordu. Hükümete, örgütle ilgili daha fazla baskı veya kısıtlama için herhangi bir bahane vermek istemediler.

Esra: Son soru şuydu; yaşanan çatışmanın dini farklılıklardan mı kaynaklandı sorusuydu. Dini fark meselesi burada karşılığı olan bir şey mi?

Danny: Kimse kimseyi kendi dinine geçirme gibi bir savaş vermiyor. Kimse inançla ilgili bir mesele için savaşmıyor. Din siyasetin şifresidir. Birinin Protestan olduğunu söylemek, onun Birlikçi olduğunu öne sürmektir. Birinin Milliyetçi olduğunu söylemek muhtemelen onun bir Katolik olduğu anlamına gelir. Ama bu dinle ilgili bir şey değil. İlk karım bir İngiliz askerinin kızıydı, Protestan'dı. Kağıt üzerinde iki oğlumuz Katolik'tir ama muhtemelen ateistlerdir. İkinci karım Kanadalı ve Protestan. Dinle alakası yok. Din, birine saldırmak için bir bahane olabilir, ancak mesele büyük ölçüde

sömürgecilikle ilgili. Daha büyük bir ülke, İngiltere, daha küçük bir ülkeyi zorbalık yapıyor. Bunun dışındaki her şey asıl sorunu ikame etmeye çalışmaktır.

Derek Mooney: Sana bir soru sormayacağım, sadece hatalarını düzeltereğim. Sinn Féin ve IRA arasındaki ilişki hakkında bir soru soruldu. Benim itiraz edebileceğim hiçbir şey söylemedin. İki arasında ilişki konusunda benden daha iyi bir temel anlayışa sahipsin. Sinn Féin'in kökenleri ve tarihsel bağlantılar hakkında söylediklerin hakkında ise baya itirazım var. Bununla ilgili uzun bir tartışmaya girmeyeceğim, ancak Danny'nin aktardığı tarih Sinn Féin tarih yorumunu içeriyor. 1904'te kurulan Sinn Féin, yedi kez bölündü. Bugün hükümette partisi olan Fine Gael, İrlanda'da iç savaşından sonra ilk bölünen grup tarafından kurulmuştur. İkinci bölünme, Fianna Fáil 1926'da anayasal siyasete girdiğinde yaşandı ve böylece Sinn Féin'den ayrıldı. Yani hiçbir noktada ikiye ayrılma yaşanmadı, birçok kez ve küçük gruplar olarak ayrılmalar oldu. Bu yüzden Sinn Féin tarihini 1904'e bağlamak, benim yanlış saydığım bir şey.

İkinci itirazım IRA ve *Óglaigh na hÉireann* terimi konusunda. *Óglaigh na hÉireann* İrlanda Ordusu demektir. İrlanda ordusunun resmi ve anayasal adı budur. Savunma Bakanlığı, Sinn Féin ile bunun üzerine defalarca tartıştı. Nagla na hÉireann, 1916'da savaşan ve daha sonra İrlanda ordusu olan İrlandalı gönüllülerden geliyor. Bunları ifade ettim çünkü Milliyetçiler ve Cumhuriyetçiler arasında kendi kimliğimiz ve geleneklerimiz hakkında birçok argüman bulunduğunu açıkça belirtmek istedim.

Son olarak biri saldırıya uğrayan gazeteciler olup olmadığını sordu. İğnç bir şekilde, Martin O'Hagan, 1998'deki barış sürecinin ardından İrlanda Cumhuriyeti'nde öldürüldü. Sadıklar tarafından öldürüldü, çünkü O'Hagan Sadıkların uyuşturucu kaçakçılığına katılıklarını açığa vuruyordu.

Katılımcı: Bir sorum var. Çatışma sırasında yargı ile ilişkileriniz nasıldı?

Danny: Bana göre yargı, İngiliz savaş makinesinin bir parçasıydı. Memnuniyetle kışlada işkence görmüş olan Cumhuriyetçileri mahkum ettiler. Sadece IRA üyelerini değil masum sivilleri öldürmeye katılan İngiliz ordusunu ve RUC'ü da affettiler. Bunun bir örneği beni mahkum eden yargıç. Kanlı Pazar günü, 13 sivil hak göstericisini öldüren paraşütçüleri savundu. Polis tarafından öldürülen birkaç insan vardı. Başka bir yargıç, açık mahkemede polisi, bu insanları öldürdüğü ve onları var olan en yüksek adalet mahkemesine getirdiği için tebrik etti. Yargıçların çoğu, Kraliyet Hava Kuvvetleri ve İngiliz ordusunun eski üyeleri idi. Birçoğunun kanlı bir geçmişi vardı. Bir veya iki tanesi oldukça onurluydu. IRA birkaç hakimi öldürdü, bir keresinde bir hakimi öldürmeye çalıştı ve hakimin kızını öldürdüler. Yani, hakimler bizi, biz de onları düşman olarak görürdük.

Esra: Çok teşekkürler. Uzun bir gün oldu ama herkes sorularını sorabildi diye düşünüyorum. Konuşmacılara ve katkı sunan herkese teşekkürler.

*DPI katılımcıları ve çalışanları,
Barış Duvarları'nı ziyaret ederken tur rehberi ile*

Katılımcı Listesi ve DPI Çalışanları

Katılımcılar

Ahmet Alper Görmüş; Kıdemli Gazeteci ve Köşe Yazarı, Serbestiyet

Ayşegül Doğan; Televizyon Gazetecisi, Gazete Duvar

Bekir Güneş; Gazeteci, Gazete Emek

Danyal Oral Çalışlar; Köşe Yazarı, Posta Gazetesi

Emine Uçak Erdoğan; Köşe Yazarı, Sivilsayfalar

Işın Eliçin; Gazeteci, Medyascope.TV

Jane Louise Kandur; Köşe Yazarı, Daily Sabah

Ali Bayramoğlu; Siyasi Yorumcu

Mahmut Bozarlan; Kıdemli Gazeteci, Al-Monitor & Amerika'nın Sesi

Nihal Karaca; Köşe Yazarı, Habertürk

Ferda Balancar; Agos Gazetesi Yazı İşleri Müdürü

Nagehan Alçı; Gazeteci ve Köşe Yazarı, Habertürk

Sadık Güleç; Kıdemli Gazeteci, Gazeteduvar

Vahap Çoşkun; Köşe Yazarı, Serbestiyet

Verda Özer; Köşe Yazarı, Milliyet Gazetesi

Yıldıray Oğur; Köşe Yazarı, Karar Gazetesi

Zehra Kafkaslı; Gazeteci, Güncel Hukuk Dergisi

Konuşmacılar:

Áine Hearn; İrlanda Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı, Çatışma Çözümü Birimi Direktörü

Maria Alejandra Villamizar Maladonado; Gazeteci, Conversa Colombia Vafkı Başkanı ve Kolombiya Devlet Başkanlığı Barışın Pedagojisinden Sorumlu Eski Danışmanı

Derek Mooney; İletişim Danışmanı ve İrlamda Hükümeti Eski Danışmanı (2004-2010)

Danny Morrison; Yazar, Siyasi Yorumcu ve Sinn Féin'in eski Hakla İlişkiler ve İletişim Sorumlusu

DPI Çalışanları:

Kerim Yıldız; İcra Kurulu Başkanı

Sally Holt; Direktör Yardımcısı

Esra Elmas; DPI Türkiye Programı Yöneticisi

David Murphy; Proje Yetkilisi

Lenka McNamara; Operasyon Destek Ekibi Çalışanı

Charlotte McKee; Stajyer

DPI Aims and Objectives

Aims and objectives of DPI include:

- To contribute to broadening bases and providing new platforms for discussion on establishing a structured public dialogue on peace and democracy building.
- To provide opportunities, in which different parties are able to draw on comparative studies, analyse and compare various mechanisms used to achieve positive results in similar cases.
- To create an atmosphere whereby different parties share knowledge, ideas, concerns, suggestions and challenges facing the development of a democratic solution in Turkey and the wider region.
- To support, and to strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers.
- To identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence democracy-building.
- Promote and protect human rights regardless of race, colour, sex, language, religion, political persuasion or other belief or opinion.

DPI aims to foster an environment in which different parties share information, ideas, knowledge and concerns connected to the development of democratic solutions and outcomes. Our work supports the development of a pluralistic political arena capable of generating consensus and ownership over work on key issues surrounding democratic solutions at political and local levels.

We focus on providing expertise and practical frameworks to encourage stronger public debates and involvements in promoting peace and democracy building internationally. Within this context DPI aims to contribute to the establishment of a structured public dialogue on peace and democratic advancement, as well as to widen and create new existing platforms for discussions on peace and democracy building. In order to achieve this we seek to encourage an environment of inclusive, frank, structured discussions whereby different parties are in the position to openly share knowledge, concerns and suggestions for democracy building and strengthening across multiple levels.

DPI's objective throughout this process is to identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence the process of finding democratic solutions. DPI also aims to support and strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers through its projects and output. Comparative studies of relevant situations are seen as an effective tool for ensuring that the mistakes of others are not repeated or perpetuated. Therefore we see comparative analysis of models of peace and democracy building to be central to the achievement of our aims and objectives.

Demokratik Gelişim Enstitüsü'nün Amaçları ve Hedefleri

DPI'nin amaçları ve hedefleri:

- Barışın ve demokrasinin inşası üzerine yapılandırılmış bir kamusal diyalogun oluşması için gerekli olan tartışma ortamının geliştirilmesi ve genişletilmesi.
- Farklı kesimlerin karşılaştırmalı çalışmalar vesilesiyle bir araya gelerek, farklı dünya örnekleri özelinde benzer durumlarda olumlu sonuçlar elde etmek için kullanılmış çeşitli mekanizmaları incelemesine ve analiz etmesine olanak sağlamak. Farklı kesimlerin bir araya gelerek Türkiye ve daha geniş bir coğrafyada demokratik bir çözümün geliştirilmesine yönelik bilgilerini, düşüncelerini, endişelerini, önerilerini, kaygılarını ve karşılaşılan zorlukları paylaştığı bir ortam yaratmak. Akademisyenler, sivil toplum örgütleri ve karar alıcılar arasındaki işbirliğinin desteklemek ve güçlendirmek.
- Ortak öncelikleri belirlemek ve demokrasi inşası sürecini ve sürece katılımı etkileyecek yenilikçi yaklaşımlar geliştirmek. Din, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi görüş ve inanç farkı gözetmeksizin insan haklarını teşvik etmek ve korumak.

Demokratik Gelişim Enstitüsü (DPI), Türkiye'de demokratik bir çözümün geliştirilmesi için, farklı kesimlerin bir araya gelerek bilgilerini, fikirlerini, kaygılarını ve önerilerini paylaştıkları bir ortamı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmalarımız, demokratik çözümün sağlanması için kilit önem taşıyan konularda fikir

birliğine varma ve uzlaşılabilir konuları sahiplenme yeteneğine sahip çoğulcu bir siyasi alanın geliştirilmesini desteklemektedir.

Kurum olarak güçlü bir kamusal tartışmayı; barışı ve demokrasiyi uluslararası düzeyde geliştirmeye yönelik katılımları teşvik etmek için uzmanlığa ve pratiğe dayalı bir bakış açısıyla hareket ediyoruz. Bu çerçevede barış ve demokratik ilerleme konusunda yapılandırılmış bir kamusal tartışmanın oluşturulmasına katkıda bulunmayı; barış ve demokrasi inşası tartışmaları için yeni platformlar yaratmayı ve mevcut platformları genişletmeyi amaçlıyoruz.

Bu amaçlara ulaşabilmenin gereği olarak, farklı kesimlerin demokrasinin inşası ve güçlendirmesi için bilgilerini, endişelerini ve önerilerini açıkça paylaşabilecekleri kapsayıcı, samimi ve yapılandırılmış tartışma ortamını çeşitli seviyelerde teşvik etmeye çalışıyoruz. DPI olarak farklı projelerimiz aracılığıyla akademi, sivil toplum ve karar alıcılar arasındaki işbirliğini desteklemeyi ve güçlendirmeyi de hedefliyoruz.

Board Members / Yönetim Kurulu Üyeleri

Kerim Yıldız (Chief Executive Officer / İcra Kurulu Başkanı)

Kerim Yıldız is an expert in conflict resolution, peacebuilding, international human rights law and minority rights, having worked on numerous projects in these areas over his career. Yıldız has received a number of awards, including from the Lawyers Committee for Human Rights for his services to protect human rights and promote the rule of law in 1996, and the Sigrid Rausing Trust's Human Rights award for Leadership in Indigenous and Minority Rights in 2005. Yıldız is also a recipient of the 2011 Gruber Prize for Justice. He has also written extensively on international humanitarian law, conflict, and various human rights mechanisms.

Kerim Yıldız çatışma çözümü, barışın inşası, uluslararası insan hakları ve azınlık hakları konusunda uzman bir isimdir ve kariyeri boyunca bu alanlarda çok çeşitli projelerde çalışmıştır. Kerim Yıldız, 1996 yılında insan haklarının korunması ve hukuk kurallarının uygulanması yönündeki çabalarından ötürü İnsan Hakları İçin Avukatlar Komitesi Ödülü'ne, 2005'te Sigrid Rausing Trust Vakfı'nın Azınlık Hakları alanında Liderlik Ödülü'ne ve 2011'de ise Gruber Vakfı Uluslararası Adalet Ödülü'ne layık görülmüştür. Uluslararası insan hakları hukuku, insancıl hukuk ve azınlık hakları konularında önemli bir isim olan Yıldız, uluslararası insan hakları hukuku ve insan hakları mekanizmaları üzerine çok sayıda yazılı esere sahiptir.

Nicholas Stewart QC (Chair / Yönetim Kurulu Başkanı)

Nicholas Stewart, QC, is a barrister and Deputy High Court Judge (Chancery and Queen's Bench Divisions) in the United Kingdom. He is the former Chair of the Bar Human Rights Committee of England and Wales and former President of the Union Internationale des Avocats. He has appeared at all court levels in England and Wales, before the Privy Council on appeals from Malaysia, Singapore, Hong Kong and the Bahamas, and in the High Court of the Republic of Singapore and the European Court of Human Rights. Stewart has also been the chair of the Dialogue Advisory Group since its founding in 2008.

Tecrübeli bir hukukçu olan Nick Stewart Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi (Chancery and Queen's Bench Birimi) ikinci hâkimidir. Geçmişte İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komitesi Başkanlığı (Bar Human Rihts Committee of England and Wales) ve Uluslararası Avukatlar Birliği (Union Internationale des Avocats) başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. İngiltere ve Galler'de gerçekleşen ve Malezya, Singapur, Hong Kong, Bahamalar, Singapur ve Avrupa İnsan Hakları mahkemelerinin temyiz konseylerinde görüş bildirdi. Stewart, 2008'deki kuruluşundan bu yana Diyalog Danışma Grubunun başkanlığını da yürütüyor.

Priscilla Hayner

Priscilla Hayner is co-founder of the International Center for Transitional Justice and is currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts. She is a global expert on truth commissions and transitional justice initiatives and has authored several books on these topics, including *Unspeakable Truths*, which analyses truth commissions globally. Hayner has recently engaged in the recent Colombia talks as transitional justice advisor to Norway, and in the 2008 Kenya negotiations as human rights advisor to former UN Secretary-General Kofi Annan and the United Nations-African Union mediation team. Hayner has also worked significantly in the implementation stages following a peace agreement or transition, including Sierra Leone in 1999 and South Sudan in 2015.

Geçiş Dönemi Adaleti için Uluslararası Merkez'in (International Center for Transitional Justice) kurucularından olan Priscilla Hayner, aynı zamanda BM Kıdemli Arabuluculuk Danışmanları Ekibi'ndedir. Hakikat komisyonları, geçiş dönemi adaleti inisiyatifleri ve mekanizmaları konusunda küresel bir uzman olan Hayner, hakikat komisyonlarını küresel olarak analiz eden *Unspeakable Truths* (Konulmayan Gerçekler) da dahil olmak üzere, alanda pek çok yayına sahiptir. Hayner, yakın zamanda Kolombiya barış görüşmelerinde Norveç'in geçiş dönemi adaleti danışmanı olarak ve 2008 Kenya müzakerelerinde eski BM Genel Sekreteri Kofi Annan ve Birleşmiş Milletler-Afrika Birliği arabuluculuk ekibinin insan hakları danışmanı olarak görev yapmıştır. Hayner, 1999'da Sierra Leone ve 2015'te Güney Sudan da dahil olmak üzere birçok ülkede, barış anlaşması ve geçiş sonrası uygulamaları konularında çalışmalar yapmıştır.

Arild Humlen

Arild Humlen is a lawyer and Director of the Norwegian Bar Association's Legal Committee. He is widely published within a number of jurisdictions, with emphasis on international civil law and human rights, and he has lectured at the law faculty of several universities in Norway. Humlen is the recipient of the Honor Prize of the Bar Association of Oslo for his work on the rule of law and in 2015 he was awarded the Honor Prize from the international organisation Save the Children for his efforts to strengthen the legal rights of children.

Hukukçu olan Arild Humlen aynı zamanda Norveç Barosu Hukuk Komitesi'nin direktörüdür. Uluslararası medeni hukuk ve insan hakları gibi yargı alanları üzerine çok sayıda yazısı yayınlanmış, Norveç'te bir dizi hukuk fakültesinde ders vermiştir. Oslo Barosu bünyesinde Sığınmacılık ve Göçmenlik Hukuku Davaları Çalışma Grubu başkanı olarak yaptığı çalışmalardan dolayı Oslo Barosu Onur Ödülü'ne layık görülmüştür.

Jacki Muirhead

Jacki Muirhead was appointed Chambers Administrator at Devereux Chambers, London, UK, in November 2015. Her previous roles include Practice Director at FJ Cleveland LLP, Business Manager at Counsels' Chambers Limited and Deputy Advocates Clerk at the Faculty of Advocates, UK.

Şu anda Devereux Chambers isimli hukuk firmasında üst düzey yönetici olarak görev yapan Jacki Muirhead bu görevinden önce Cleveland Hukuk Firması çalışma direktörü, Counsel's Chambers Limited isimli hukukçular odasında şef katip ve Avukatlar Fakültesi'nde (Faculty of Advocates) pazarlama müdürü olarak çalışmıştır.

Prof. David Petrasek

Professor David Petrasek is Associate Professor at Graduate School of Public and International Affairs, University of Ottawa, Canada. He is a former Special Adviser to the Secretary-General of Amnesty International. He has worked extensively on human rights, humanitarian and conflict resolution issues, including for Amnesty International (1990-96), for the Office of the UN High Commissioner for Human Rights (1997-98), for the International Council on Human Rights Policy (1998-02) and as Director of Policy at the Centre for Humanitarian Dialogue (2003-07). Petrasek has also taught international human rights and humanitarian law courses at the Osgoode Hall Law School at York University, Canada, the Raoul Wallenberg Institute at Lund University, Sweden, and at Oxford University.

Kanada'da Ottawa Üniversitesi'nde Uluslararası Siyasal İlişkiler Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçmişte Uluslararası Af Örgütü Eski Genel Sekreteri'ne başdanışmanlık yapan Prof. David Petrasek, uzun yıllardır insan hakları, insancıl hukuk ve uyuşmazlıkların çözümü konularında çalışmalar yürütmektedir. Bu alanlarda önde gelen bir uzman ve yazardır. 1990-1996 yılları arasında Uluslararası Af Örgütü, 1997-1998 yılları arasında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, 1998-2002 yılları arasında İnsan Hakları Politikası üzerine Uluslararası Konsey ve 2003-2007 yılları arasında da İnsani Diyalog Merkezi'nde Politika Bölümü Direktörü olarak çalışmıştır.

Antonia Potter Prentice

Antonia Potter Prentice is currently the Director of Alliance 2015 – a global network of humanitarian and development organisations. Prentice has extensive experience on a range of humanitarian, development, peacemaking and peacebuilding issues through her previous positions, including interim Senior Gender Adviser to the Joint Peace Fund for Myanmar and providing technical advice to the Office of the Special Envoy of the UN Secretary General to the Yemen peace process. Prentice has also been involved in various international organisations including UN Women, Dialogue Advisory Group, and Centre for Humanitarian Dialogue. Prentice co-founded the Athena Consortium as part of which she acts as Senior Manager on Mediation Support, Gender and Inclusion for the Crisis Management Initiative (CMI) and as Senior Adviser to the European Institute for Peace (EIP).

Antonia Potter Prentice, insani yardım kuruluşlarının ve kalkınma örgütlerinin küresel ağı olan İttifak 2015'in direktörüdür. Prentice, Myanmar için Ortak Barış Fonu'na geçici Kıdemli Cinsiyet Danışmanı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Yemen Özel Elçisi Ofisi'ne teknik tavsiyeler vermek de dahil olmak üzere insancıl faaliyetler, kalkınma, barış yapma ve barış inşası gibi konularda sivil toplum bünyesinde 17 yıllık bir çalışma tecrübesine sahiptir. BM Kadınları, Diyalog Danışma Grubu ve İnsani Yardım Diyalogu Merkezi gibi çeşitli uluslararası örgütlerde görev yapan Prentice, kurucuları arasında yer aldığı Athena Konsorsiyomu Arabuluculuk Desteği, Toplumsal Cinsiyet ve Kaynaştırma için Kriz Yönetimi İnsiyatifi'nde yöneticilik ve Avrupa Barış Enstitüsü'ne (EIP) başdanışmanlık yapmaktadır.

Council of Experts / Uzmanlar Kurulu Üyeleri

Bertie Ahern

Bertie Ahern is the former Taoiseach (Prime Minister) of Ireland, a position to which he was elected following numerous Ministerial appointments as well as that of Deputy Prime Minister. A defining moment of Mr Ahern's three terms in office as Taoiseach was the successful negotiation of the Good Friday Agreement in April 1998. Mr Ahern held the Presidency of the European Council in 2004, presiding over the historic enlargement of the EU to 27 member states. Since leaving Government in 2008 Mr Ahern has dedicated his time to conflict resolution and is actively involved with many groups around the world. Current roles include Co-Chair of The Inter Action Council; Member of the Clinton Global Initiative; Member of the International Group dealing with the conflict in the Basque Country; Honorary Adjunct Professor of Mediation and Conflict Intervention in NUI Maynooth; Member of the Kennedy Institute of NUI Maynooth; Member of the Institute for Cultural Diplomacy, Berlin; Member of the Varkey Gems Foundation Advisory Board; Member of Crisis Management Initiative; Member of the World Economic Forum Agenda Council on Negotiation and Conflict Resolution; Member of the IMAN Foundation; Advisor to the Legislative Leadership Institute Academy of Foreign Affairs; Senior Advisor to the International Advisory Council to the Harvard International Negotiation Programme; and Director of Co-operation Ireland.

Tecrübeli bir siyasetçi olan Bertie Ahern bir dizi bakanlık görevinden sonra İrlanda Cumhuriyeti Başbakanı olarak görev yapmıştır. Bertie Ahern'in başbakanlık yaptığı dönemdeki en belirleyici gelişme 1998 yılının Nisan ayında Hayırlı Cuma Anlaşmasıyla sonuçlanan barış görüşmesi müzakerelerinin başlatılması olmuştur. Ahern, 2004 yılında Avrupa Konseyi başkanlığı görevini yürütürken Avrupa Birliği'nin üye ülke sayısının 27'ye çıktığı tarihsel süreçte payı olan en önemli isimlerden biri olmuştur. 2008 yılında aktif siyasetten çekilen Bertie Ahern o tarihten bu yana bütün zamanını çatışma çözümü çalışmalarına ayırmakta ve bu amaçla pek çok grupla temaslarda bulunmaktadır. Ahern'in hali hazırda sahip olduğu ünvanlar şunlardır: The Inter Action Council Eşbaşkanlığı, Clinton Küresel İnsiyatifi Üyeliği, Bask Ülkesindeki Çatışma Üzerine Çalışma Yürüten Uluslararası Grup Üyeliği, İrlanda Ulusal Üniversitesi Arabuluculuk ve Çatışmaya Müdahale Bölümü Fahri Profesörlüğü, Berlin Kültürel Diplomasi Enstitüsü Üyeliği, Varkey Gems Vakfı Danışma Kurulu Üyeliği, Kriz İdaresi İnsiyatifi Üyeliği, Dünya Ekonomik Forumu Müzakere ve Çatışma Çözümü Forumu Konsey Üyeliği, Harvard Uluslararası Müzakere Programı Uluslararası Danışmanlar Konseyi Başkanışmanı.

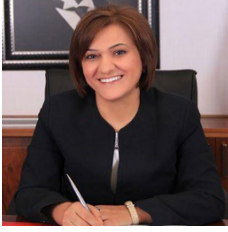

Dermot Ahern

Dermot Ahern is a former Irish Member of Parliament and Government Minister and was a key figure for more than 20 years in the Irish peace process, including in negotiations for the Good Friday Agreement and the St Andrews Agreement. He also has extensive experience at the EU Council level, including as a key negotiator and signatory to the Constitutional and Lisbon Treaties. In 2005, he was appointed by the then UN Secretary General Kofi Annan, to be a Special Envoy on the issue of UN Reform.

Geçmişte İrlanda Parlamentosu milletvekilliği ve kabinede bakanlık görevlerinde bulunan Dermot Ahern, 20 yıldan fazla bir süre İrlanda barış sürecinde anahtar bir rol oynamıştır ve bu süre içinde Belfast Anlaşması (Hayırlı Cuma Anlaşması) ve St. Andrews Anlaşması için yapılan müzakerelere dahil olmuştur. AB Konseyi seviyesinde de önemli tecrübeleri olan Ahern, AB Anayasası ve Lizbon Antlaşmaları sürecinde de önemli bir arabulucu ve imzacı olmuştur. 2005 yılında dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından BM Reformu konusunda özel temsilci olarak atanmıştır.

Prof. Dr. Aşkın Asan

Professor Dr. Aşkın Asan is an executive board member of the Maarif Foundation, a member of Turkey's Democracy Platform, and a faculty member at Istanbul Ticaret University. Elected as a Member of the Turkish Grand National Assembly from Ankara, Prof. Dr. Asan served as a vice president of the Parliamentary Assembly of the Mediterranean and was a member of the Turkish Delegation of the Parliamentary Union of the Organisation of the Islamic Conference during her time in parliamentary office. She is a former Deputy Minister of Family and Social Policies (2011-2014) and was Rector of Avrasya University in Trabzon between 2014-2017.

Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti üyesi ve Türkiye Demokrasi Platformu kurucu üyesi olan Aşkın Asan, 23. Dönem'de Ankara Milletvekili olarak Parlamentoda görev yaptı. TBMM'de Akdeniz Parlamenter Asamblesi (APA) Türk Grubu Başkanı, Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Komisyonu ve İKÖPAB Türk Grubu Üyesi oldu. 2011-2014 Yılları arasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Bakan Yardımcısı görevini yürüttü. 2014-2017 yılları arasında Avrasya Üniversitesi'nin rektörlüğünü yapan Asan, şu an İstanbul Ticaret Üniversitesi öğretim üyesidir.

Prof. Dr. Mehmet Asutay

Professor Dr. Mehmet Asutay is a Professor of Middle Eastern and Islamic Political Economy & Finance at the Durham University Business School, UK. He researches, teaches and supervises research on Islamic political economy and finance, Middle Eastern economic development and finance, the political economy of the Middle East, including Turkish and Kurdish political economies. He is the Director of the Durham Centre for Islamic Economics and Finance and the Managing Editor of the Review of Islamic Economics, as well as Associate Editor of the American Journal of Islamic Social Science. He is the Honorary Treasurer of the BRISMES (British Society for Middle Eastern Studies); and of the IAIE (International Association for Islamic Economics).

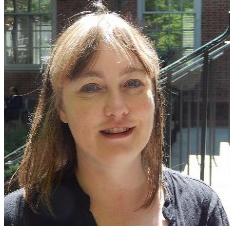
Dr. Mehmet Asutay, İngiltere'deki Durham Üniversitesi'nin İşletme Fakültesi'nde Ortadoğu'nun İslami Siyasal Ekonomisi ve Finansı alanında profesör olarak görev yapmaktadır. Asutay Türk ve Kürt siyasal ekonomisi, İslami siyasal ekonomi, ve Ortadoğu'da siyasal ekonomi konularında dersler vermekte, araştırmalar yapmakta ve yapılan araştırmalara danışmanlık yapmaktadır.

Ali Bayramoğlu

Ali Bayramoğlu is a writer and political commentator. Since 1994, he has contributed as a columnist for a variety of newspapers. He is currently a columnist for *Al-Monitor*. He is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then-Prime Minister Erdoğan.

Yazar ve siyaset yorumcusu olan Ali Bayramoğlu uzun yıllar günlük yayınlanan Yeni Şafak gazetesinde köşe yazarlığı yapmıştır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bayramoğlu köşe yazılarına şu an Al-Monitor'de devam etmektedir.

Prof. Christine Bell

Professor Christine Bell is a legal expert based in Edinburgh, Scotland. She is Professor of Constitutional Law and Assistant Principal (Global Justice) at the University of Edinburgh, Co-director of the Global Justice Academy, and a member of the British Academy. She was chairperson of the Belfast-based human rights organization, the Committee on the Administration of Justice, from 1995-7, and a founder member of the Northern Ireland Human Rights Commission established under the terms of the Belfast Agreement. In 1999 she was a member of the European Commission's Committee of Experts on Fundamental Rights. She is an expert on transitional justice, peace negotiations, constitutional law and human rights law. She regularly conducts training on these topics for diplomats, mediators and lawyers, has been involved as a legal advisor in a number of peace negotiations, and acted as an expert in transitional justice for the UN Secretary-General, the Office of the High Commissioner for Human Rights, and UNIFEM.

İskoçya'nın başkenti Edinburgh'ta faaliyet yürüten bir hukukçudur. Edinburgh Üniversitesi'nde Anayasa hukuku profesörü olarak ve aynı üniversite bünyesindeki Küresel Adalet Projesinde Müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. İngiliz Akademisi üyesi de olan Bell, 1995-1997 yılları arasında Belfast merkezli İnsan Hakları örgütü Adalet İdaresi Komisyonu başkanı ve Belfast Anlaşması şartları çerçevesinde kurulan Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu kurucu üyesi olarak görev yaptı. 1999'da ise Avrupa Komisyonu Temel Haklar Uzmanlar Komitesi üyeliğinde bulundu. Temel uzmanlık alanları Geçiş Dönemi Adaleti, Barış Müzakereleri, Anayasa Hukuku ve İnsan Hakları olan Prof. Bell, aynı zamanda bu konularda diplomat, arabulucu ve

hukukçulara eğitim vermekte, BM Genel Sekreterliği, İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi ve UNIFEM'in de dahil olduğu kurumlarda hukuk danışmanı olarak görev yapmaktadır.

Cengiz Çandar

Cengiz Çandar is currently a columnist for *Al-Monitor*, a widely respected online magazine that provides analysis on Turkey and the Middle East. He is a former war correspondent and an expert on the Middle East. He served as a special adviser to the former Turkish president, Turgut Özal. Cengiz Çandar is a Distinguished Visiting Scholar at the Stockholm University Institute for Turkish Studies (SUITS).

Kıdemli bir gazeteci ve köşe yazarı olan Çandar uzun yıllar Radikal gazetesi için köşe yazarlığı yapmıştır. Al Monitor haber sitesinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Ortadoğu konusunda önemli bir uzman olan Çandar, bir dönem savaş muhabiri olarak çalışmış ve Türkiye eski Cumhurbaşkanı merhum Turgut Özal'a özel danışmanlık yapmıştır.

Andy Carl

Andy Carl is an independent expert on conflict resolution and public participation in peace processes. He believes that building peace is not an act of charity but an act of justice. He co-founded and was Executive Director of Conciliation Resources. Previously, he was the first Programme Director with International Alert. He is currently an Honorary Fellow of Practice at the School of Law, University of Edinburgh. He serves as an adviser to a number of peacebuilding initiatives including the Inclusive Peace and Transition Initiative at the Graduate Institute in Geneva, the Legal Tools for Peace-Making Project in Cambridge, and the Oxford Research Group, London.

Andy Carl çatışma çözümü ve barış süreçlerine kamusal katılımın sağlanması üzerine çalışan bağımsız bir uzmandır. Barışın inşasının bir hayırseverlik faaliyetinden ziyade adaletin yerine getirilmesi çabası olduğuna inanan Carl, çatışma Çözümü alanında çalışan etkili kurumlardan biri olan Conciliation Resources'un kurucularından biridir. Bir dönem Uluslararası Uyarı (International Alert) isimli kurumda Program Direktörü olarak görev yapan Carl, halen Edinburgh Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde Fahri Bilim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Barış inşası üzerine çalışan Cenevre Mezunlar İniyatifi bünyesindeki Barış ve Geçiş Dönemi İniyatifi, Cambridge'te yürütülen Barışın İnşası için Yasal Araçlar Projesi ve Londra'da faaliyet yürüten Oxford Araştırma Grubu gibi bir dizi kurum ve oluşuma danışmanlık yapmaya devam etmektedir.

Dr. Vahap Coşkun

Dr. Vahap Coşkun is a Professor of Law at University of Dicle in Diyarbakır where he also completed his bachelor's and master's degrees in law. Coşkun received his PhD from Ankara University Faculty of Law. He has written for Serbestiyet and Kurdistan24 online newspaper. He has published books on human rights, constitutional law, political theory and social peace. Coşkun was a member of the former Wise Persons Commission in Turkey (Central Anatolian Region).

Dr. Vahap Coşkun Diyarbakır'da, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim üyesidir. Lisans ve lisansüstü eğitimini Dicle Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi'nde Hukuk Doktoru tamamlamıştır. Serbestiyet ve Kurdistan 24 online gazetesinde makale yazan Coşkun, insan hakları, anayasa hukuku, siyasal teori ve toplumsal barış konulu kitaplar yayınlamıştır. Coşkun, Akil İnsanlar Komisyonu'nun İç Anadolu bölgesi üyesiydi.

Ayşegül Doğan

Ayşegül Doğan is a journalist who has conducted interviews, created news files and programmes for independent news platforms. She studied at the Faculty of Cultural Mediation and Communications at Metz University, and Paris School of Journalism. As a student, she worked at the Ankara bureau of Agence-France Presse (AFP), the Paris bureau of Courier International and at the Kurdish service of The Voice of America. She worked as a programme creator at Radyo Ekin, and as a translator-journalist for the Turkish edition of Le Monde Diplomatique. She was a lecturer at the Kurdology department of National Institute of Oriental Languages and Civilizations in Paris. She worked on political communications for a long time. From its establishment in 2011 to its closure in 2016, she worked as a programmes coordinator at IMC TV. She prepared and presented the programme “Gündem Müzakere” on the same channel.

Bağımsız haber platformlarına özel röportaj, haber dosyası ve programlar hazırlayan gazeteci Ayşegül Doğan; Metz Üniversitesi Medyasyon Kültürel ve İletişim Fakültesi'nin ardından eğitimine Paris Yüksek Gazetecilik Okulu'nda devam etti. Okul yıllarında, Fransız Haber Ajansı-AFP'nin Ankara, Courier International'ın Paris bürosunda ve Amerika'nın Sesi Kürtçe servisinde gazeteciliği deneyimledi. Radyo Ekin'de programcı, Le Monde Diplomatique Türkçe'de çevirmen gazeteci olarak çalıştı. Paris'te yaşadığı süre içinde Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsü Kürdoloji bölümünde okutmanlık yaptı. Uzunca bir süre siyaset iletişimi ile ilgilendi. 2011'de kurulan IMC TV 2016'da kapatılana dek; program koordinatörü olarak çalıştı. Aynı kanalda “Gündem Müzakere” programını hazırladı ve sundu. Halen ülkesindeki pek çok meslektaş gibi etik ilkelere bağlı; bağımsız bir gazeteci olarak çalışma arayış, istek ve heyecanını koruyor.

Prof. Dr. Fazıl Hüsni Erdem

Dr. Fazıl Hüsni Erdem is Professor of Constitutional Law and Head of the Department of Constitutional Law at Dicle University, Diyarbakır. In 2007, Erdem was a member of the commission which was established to draft a new constitution to replace the Constitution of 1982 which was introduced following the coup d'état of 1980. Erdem was a member of the Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, in the team that was responsible for the South-eastern Anatolia Region.

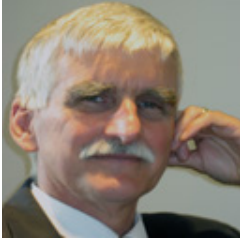
Fazıl Hüsni Erdem Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanıdır. 2007'de, 1980 darbesinin takiben yürürlüğe giren 1982 darbe anayasasını değiştirmek üzere kurulan yeni anayasa hazırlama komisyonunda yer almıştır. Erdem, 2013'de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir.

Prof. Dr. Salomón Lerner Febres

Professor Dr. Salomón Lerner Febres holds a PhD in Philosophy from Université Catholique de Louvain. He is Executive President of the Center for Democracy and Human Rights and Professor and Rector Emeritus of Pontifical Catholic University of Peru. He is former President of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. Prof. Lerner has given many talks and speeches about the role and the nature of university, the problems of scholar research in higher education and about ethics and public culture. Furthermore, he has participated in numerous conferences in Peru and other countries about violence and pacification. In addition, he has been a speaker and panellist in multiple workshops and symposiums about the work and findings of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. He has received several honorary doctorates as well as numerous recognitions and distinctions of governments and international human rights institutions.

Prof. Salomón felsefe alanındaki doktora eğitimini Belçika'daki Université Catholique de Louvain'de tamamlamıştır. Peru'daki Pontifical Catholic Üniversitesi'nin onursal rektörü sıfatını taşıyan Prof. Salomón Lerner Febres, aynı üniversite bünyesindeki Demokrasi ve İnsan Hakları Merkezi'nin de başkanlığını yapmaktadır. Peru Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu eski başkanıdır. Üniversitenin rolü ve doğası, akademik çalışmalarda karşılaşılan zorluklar, etik ve kamu kültürü konulu çok sayıda konuşma yapmış, şiddet ve pasifizm konusunda Peru başta olmak üzere pek çok ülkede yapılan konferanslara konuşmacı olarak katılmıştır.

Prof. Mervyn Frost

Professor Mervyn Frost teaches International Relations, and was former Head of the Department of War Studies, at King's College London, UK. He was previously Chair of Politics at the University of Natal, Durban, South Africa and was President of the South African Political Studies Association. He currently sits on the editorial boards of International Political Sociology and the Journal of International Political Theory, among others. He is an expert on human rights in international relations, humanitarian intervention, justice in world politics, democratising global governance, the just war tradition in an era of New Wars, and ethics in a globalising world.

Londra'daki King's College'in Savaş Çalışmaları bölümünün başkanlığını yapmaktadır. Daha önce Güney Afrika'nın Durban şehrindeki Natal Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi bölümünün başkanlığını yapmıştır. Güney Afrika Siyaset Çalışmaları Enstitüsü Başkanlığı görevinde de bulunan Profesör Frost, İnsan Hakları ve Uluslararası İlişkiler, İnsancıl Müdahale, Dünya Siyasetinde Adalet, Küresel Yönetimin Demokratikleştirilmesi, Yeni Savaşlar Döneminde Adil Savaş Geleneği ve Küreselleşen Dünyada Etik gibi konularda uzman bir isimdir.

Martin Griffiths

Martin Griffiths is a senior international mediator and currently the UN's Envoy to Yemen. From 1999 to 2010 he was the founding Director of the Centre for Humanitarian Dialogue in Geneva where he specialised in developing political dialogue between governments and insurgents in a range of countries across Asia, Africa and Europe. He is a co-founder of Inter Mediate, a London based NGO devoted to conflict resolution, and has worked for international organisations including UNICEF, Save the Children, Action Aid, and the European Institute of Peace. Griffiths has also worked in the British Diplomatic Service and for the UN, including as Director of the Department of Humanitarian Affairs (Geneva), Deputy to the Emergency Relief Coordinator (New York), Regional Humanitarian Coordinator for the Great Lakes, Regional Coordinator in the Balkans and Deputy Head of the Supervisory Mission in Syria (UNSMIS).

Üst düzeyde uluslararası bir arabulucu olan Martin Griffiths, uluslararası bir arabulucudur ve yakın zamanda BM Yemen Özel Temsilcisi olarak atanmıştır. Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarındaki çeşitli ülkelerde hükümetler ile isyancı gruplar arasında siyasi diyalog geliştirilmesi üzerine çalışan Cenevre'deki İnsani Diyalog Merkezi'nin (Centre for Humanitarian Dialogue) kurucu direktörü olan Martin Griffiths 1999-2010 yılları arasında bu görevi sürdürmüştür. Çatışma çözümü üzerine çalışan Londra merkezli Inter Mediate'in kurucuları arasında bulunan Griffiths, UNICEF, Save the Children ve Action Aid isimli uluslararası kurumlarda da görev yapmıştır. İngiltere Diplomasi Servisi'ndeki hizmetlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler bünyesinde Cenevre Ofisi'nde İnsani Faaliyetler Bölümünde yönetici, New York ofisinde Acil Yardım Koordinatörü yardımcılığı, Büyük Göller (Great

Lakes) bölgesinde İnsani Yardım Koordinatörü, Balkanlarda BM Bölgesel Koordinatörü ve BM eski Genel Sekreteri Kofi Annan'ın BM ve Arap Birliği adına Suriye özel temsilciliği yaptığı dönemde kendisine baş danışmanlık yapmıştır.

Kezban Hatemi

Kezban Hatemi holds an LL.B. from Istanbul University and is registered with the Istanbul Bar Association. She has worked as a self employed lawyer, as well as Turkey's National Commission to UNESCO and a campaigner and advocate during the Bosnian War. She was involved in drafting the Turkish Civil Code and Law of Foundations as well as in preparing the legal groundwork for the chapters on Religious Freedoms and Minorities and Community Foundations within the Framework Law of Harmonization prepared by Turkey in preparation for EU accession. She has published articles on women's, minority groups, children, animals and human rights and the fight against drugs. She is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, and sits on the Board of Trustees of the Technical University and the Darulacaze Foundation.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapmaya başlamıştır. Serbest avukatlık yapmanın yanı sıra UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nda hukukçu olarak görev yapmış, Bosna savaşı sırasında sürdürülen savaş karşıtı kampanyalarda aktif olarak yer almıştır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci gereği hazırlanan Uyum Yasaları Çerçeve Yasasının Dini Özgürlükler, Azınlıklar ve Vakıflar ile ilgili bölümlerine ilişkin hukuki çalışmalarda yer almış, Türk Ceza Kanunu ve Vakıflar Kanunu'nun taslaklarının hazırlanmasında görev almıştır. İnsan hakları, kadın hakları, azınlık hakları, çocuk hakları, hayvan hakları ve uyuşturucu ile mücadele konularında çok sayıda yazılı eseri vardır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil

İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bunun yanı sıra İstanbul Üniversitesi ile Darülaceze Vakfı Mütevelli heyetlerinde görev yapmaktadır.

Dr. Edel Hughes

Dr. Edel Hughes is a Senior Lecturer in Law at Middlesex University. Prior to joining Middlesex University, Dr Hughes was a Senior Lecturer in Law at the University of East London and a Lecturer in Law and the University of Limerick. She was awarded an LL.M. and a PhD in International Human Rights Law from the National University of Ireland, Galway, in 2003 and 2009, respectively. Her research interests are in the areas of international human rights law, public international law, and conflict transformation, with a regional interest in Turkey and the Middle East. She has published widely on these areas.

Dr. Edel Hughes, Middlesex Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde kıdemli öğretim üyesidir. Daha önce Doğu Londra Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Limerick Üniversitesi'nde görev yapan Hughes, doktorasını 2003-2009 yılları arasında İrlanda Ulusal Üniversitesi'nde Uluslararası İnsan Hakları Hukuku alanında tamamlamıştır. Hughes'un birçok yayınının da bulunduğu çalışma alanları içinde, Orta Doğu'yu ve Türkiye'yi de kapsayan şekilde, uluslararası insan hakları hukuku, uluslararası kamu hukuku ve çatışma çözümü yer almaktadır.

Kadir İnanır

Kadir İnanır was born in 1949 Fatsa, Ordu. He is an acclaimed actor and director, and has starred in well over a hundred films. He has won several awards for his work in Turkish cinema. He graduated from Marmara University Faculty of Communication. In 2013 he became a member of the Wise Persons Committee for the Mediterranean region.

Ünlü oyuncu ve yönetmen Kadir İnanır, 100'ü aşkın filmde rol almış ve Türk sinemasına katkılarından dolayı pek çok ödüle layık görüşmüştür. 1949 senesinde Ordu, Fatsa'da doğan İnanır, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon Bölümünden mezun olmuştur. 2013 senesinde barış sürecini yönetmek amacıyla kurulan Akil İnsanlar Heyeti'ne Akdeniz Bölgesi temsilcisi olarak girmiştir.

Prof. Dr. Ahmet İnsel

Professor Ahmet İnsel is a former faculty member of Galatasaray University in Istanbul, Turkey and Paris 1 Panthéon Sorbonne University, France. He is Managing Editor of the Turkish editing house, *Iletisim*, and member of the editorial board of monthly review, *Birikim*. He is a regular columnist at *Cumhuriyet* newspaper and an author who published several books and articles in both Turkish and French.

İletişim Yayınları Yayın Kurulu Koordinatörlüğünü yürüten Ahmet İnsel, Galatasaray Üniversitesi ve Paris 1 Panthéon-Sorbonne Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Birikim Dergisi yayın kolektifi üyesi ve Cumhuriyet Gazetesinde köşe yazarıdır. Türkçe ve Fransızca olmak üzere çok sayıda kitabı ve makalesi bulunmaktadır.

Avila Kilmurray

Avila Kilmurray is a founding member of the Northern Ireland Women's Coalition. She was part of the Coalition's negotiating team for the Good Friday Agreement and has written extensively on community action, the women's movement and conflict transformation. She serves as an adviser on the Ireland Committee of the Joseph Rowntree Charitable Trust as well as a board member of Conciliation Resources (UK) and the Institute for British Irish Studies. She was the first Women's Officer for the Transport & General Workers Union for Ireland (1990-1994) and from 1994-2014 she was Director of the Community Foundation for Northern Ireland, managing EU PEACE funding for the re-integration of political ex-prisoners in Northern Ireland as well as support for community-based peace building. She is a recipient of the Raymond Georis Prize for Innovative Philanthropy through the European Foundation Centre. Kilmurray is working as a consultant with The Social Change Initiative to support work with the Migrant Learning Exchange Programme and learning on peace building.

Avila Kilmurray, Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucusudur ve bu siyasi partinin temsilcilerinden biri olarak Hayırlı Cuma Anlaşması müzakerelerine katılmıştır. Toplumsal tepki, kadın hareketi ve çatışmanın dönüşümü gibi konularda çok sayıda yazılı eseri vardır. Birleşik Krallık ve İrlanda'da aralarında Conciliation Resources (Uzlaşma Kaynakları), the Global Fund for Community Foundations (Toplumsal Vakıflar için Küresel Fon) , Conflict Resolution Services Ireland (İrlanda Çatışma Çözümü Hizmetleri) ve the Institute for British Irish Studies (Britanya ve İrlanda çalışmaları Enstitüsü) isimli kurumlarda yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. 1990-94

yılları arasında Ulaşım ve Genel İşçiler Sendikası'nda Kadınlardan Sorumlu Yönetici olarak çalışmış ve bu görevi yerine getiren ilk kadın olmuştur. 1994-2014 yılları arasında Kuzey İrlanda Toplum Vakfı'nın direktörlüğünü yapmış ve bu görevi sırasında eski siyasi mahkumların yeniden entegrasyonu ile barışın toplumsal zeminde yeniden inşasına dair Avrupa Birliği fonlarının idaresini yürütmüştür. Avrupa Vakıflar Merkezi tarafından verilen Yenilikçi Hayırseverler Raymond Georis Ödülü'nün de sahibidir.

Prof. Ram Manikkalingam

Professor Ram Manikkalingam is founder and director of the Dialogue Advisory Group, an independent organisation that facilitates political dialogue to reduce violence. He is a member of the Special Presidential Task Force on Reconciliation in Sri Lanka and teaches politics at the University of Amsterdam. Previously, he was a Senior Advisor on the Sri Lankan peace process to then President Kumaratunga. He has served as an advisor with Ambassador rank at the Sri Lanka Mission to the United Nations in New York and prior to that he was an advisor on International Security to the Rockefeller Foundation. He is an expert on issues pertaining to conflict, multiculturalism and democracy, and has authored multiple works on these topics. He is a founding board member of the Laksham Kadirgamar Institute for Strategic Studies and International Relations, Colombo, Sri Lanka.

Amsterdam Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde misafir Profesör olarak görev yapmaktadır. Sri Lanka devlet başkanına barış süreci için danışmanlık yapmıştır. Danışmanlık görevini hala sürdürmektedir. Uzmanlık alanları arasında çatışma, çokkültürlülük, demokrasi gibi konular bulunan Prof. Ram Manikkalingam, Sri Lanka'daki Laksham Kadirgamar Stratejik Çalışmalar ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün kurucu üyesi ve yönetim kurulu üyesidir.

Bejan Matur

Bejan Matur is a renowned Turkey-based author and poet. She has published ten works of poetry and prose. In her writing she focuses mainly on Kurdish politics, the Armenian issue, minority issues, prison literature and women's rights. She has won several literary prizes and her work has been translated into over 28 languages. She was formerly Director of the Diyarbakır Cultural Art Foundation (DKSV). She is a columnist for the *Daily Zaman*, and occasionally for the English version, *Today's Zaman*.

Türkiye'nin önde gelen şair ve yazarlarından biridir. Şiir ve gazetecilik alanında yayımlanmış 10 kitabı bulunmaktadır. 2012 yılının başına kadar yazdığı düzenli köşe yazılarında Kürt siyaseti, Ermeni sorunu, gündelik siyaset, azınlık sorunları, cezaevi yazıları ve kadın sorunu gibi konuları işlemiştir. Yapıtları 28 değişik dile çevrilen Matur, çok sayıda edebiyat ödülü sahibidir. Diyarbakır Kültür ve Sanat Vakfı Kurucu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.

Prof. Monica McWilliams

Professor Monica McWilliams teaches in the Transitional Justice Institute at Ulster University in Northern Ireland. She currently serves on a three-person panel established by the Northern Ireland government to make recommendations on the disbandment of paramilitary organisations in Northern Ireland. During the Northern Ireland peace process, Prof. McWilliams co-founded the Northern Ireland Women's Coalition political party and was elected as a delegate to the Multi-Party Peace Negotiations, which took place in 1996 to 1998. She was also elected to serve as a member of the Northern Ireland Legislative Assembly from 1998 to 2003. Prof. McWilliams is a signatory of the Belfast/Good Friday Agreement and has chaired the Implementation Committee on Human Rights on behalf of the British and Irish governments. For her role in delivering the peace agreement in Northern Ireland, Prof. McWilliams was one recipient of the John F. Kennedy Leadership and Courage Award.

Prof. Monica McWilliams, Ulster Üniversitesi'ndeki Geçiş Dönemi Adaleti Enstitüsü'ne bağlı Kadın Çalışmaları Bölümü'nde öğretim üyesidir. 2005- 2011 yılları arasında Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu Komiseri olarak Kuzey İrlanda Haklar Beyannamesi için tavsiyeler hazırlamaktan sorumlu olarak görev yapmıştır. Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucularından olan Prof. McWilliams 1998 yılında Belfast (Hayırlı Cuma) Barış Anlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlanan Çok Partili Barış Görüşmeleri'nde yer almıştır.

Hanne Melfald

Hanne Melfald worked with the Norwegian Ministry of Foreign Affairs for eight years including as the Senior Adviser to the Secretariat of the Foreign Minister of Norway before she became a Project Manager in HD's Eurasia office in 2015. She previously worked for the United Nations for six years including two years with the United Nations Assistance Mission in Afghanistan as Special Assistant to the Special Representative of the Secretary-General. She has also worked for the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs in Nepal and Geneva, as well as for the Norwegian Refugee Council and the Norwegian Directorate of Immigration. Melfald has a degree in International Relations from the University of Bergen and the University of California, Santa Barbara, as well as a Master's degree in Political Science from the University of Oslo.

Hanne Melfald, başkanışmanlık dahil olmak üzere 8 yıl boyunca Norveç Dışışleri Bakanlığı bünyesinde çeşitli görevlerde bulunmuş, 2015 yılından itibaren İnsani Diyalog için Merkez isimli kurumun Avrasya biriminde Proje Müdürü olarak çalışmaya başlamıştır. Geçmişte Birleşmiş Milletler bünyesinde görev almış, bu görevi sırasında 2 yıl boyunca Birleşmiş Milletler'in Afganistan Yardım Misyonunda BM Genel Sekreteri Özel Temsilcisi olarak görev yapmıştır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Cenevre Yerleşkesi bünyesinde bulunan Nepal İnsani Yardım Koordinasyon Ofisinde de görev almıştır. Bir dönem Norveç Sığınmacılar Konseyi ve Norveç Göçmenlik İşleri Müdürlüğünde çalışan Hanna Melfald Norveç'in Bergen ve ABD'nin Kaliforniya Üniversitelerinde aldığı Uluslararası İlişkiler eğitimini Oslo Üniversitesinde aldığı Siyaset Bilimi yüksek lisans eğitimiyle tamamlamıştır.

Roelf Meyer

Meyer is currently a consultant on international peace processes having advised parties in Northern Ireland, Sri Lanka, Rwanda, Burundi, Iraq, Kosovo, the Basque Region, Guyana, Bolivia, Kenya, Madagascar, and South Sudan. Meyer's experience in international peace processes stems from his involvement in the settlement of the South African conflict in which he was the government's chief negotiator in constitutional negotiations with the ANC's chief negotiator and current South African President, Cyril Ramaphosa. Negotiating the end of apartheid and paving the way for South Africa's first democratic elections in 1994, Meyer continued his post as Minister of Constitutional Affairs in the Cabinet of the new President, Nelson Mandela. Meyer retired as a Member of Parliament and as the Gauteng leader of the National Party in 1996 and co-founded the United Democratic Movement (UDM) political party the following year. Retiring from politics in 2000, Meyer has since held a number of international positions, including membership of the Strategy Committee of the Project on Justice in Times of Transition at Harvard University.

Roelf Meyer, Güney Afrika'daki barış sürecinde iktidar partisi Ulusal Parti adına başmüzakereci olarak görev yapmıştır. O dönem Afrika Ulusal Kongresi (ANC) adına başmüzakereci olarak görev yapan ve şu an Güney Afrika devlet başkanı olan Cyril Ramaphosa ile birlikte yürüttüğü müzakereler sonrasında Güney Afrika'daki ırkçı apartheid rejim sona erdirilmiş ve 1994 yılında ülkedeki ilk özgür seçimlerin yapılması sağlanmıştır. Yapılan seçim sonrası yeni devlet başkanı seçilen Nelson Mandela kurduğu ilk hükümette Roelf Meyer'e Anayasal İlişkilerden Sorumlu Bakan olarak görev vermiştir. Roelf Meyer

2011-2014 yılları arasında Güney Afrika Savunma Değerlendirme Komitesine başkanlık yapmış, aynı zamanda aktif olan bazı barış süreçlerine dahil olarak Kuzey İrlanda, Sri Lanka, Ruanda, Burundi, Irak, Kosova, Bask Bölgesi, Guyana, Bolivya, Kenya, Madagaskar ve Güney Sudan'da çatışan taraflara danışmanlık yapmıştır.

Mark Muller QC

Mark Muller, QC, is a senior advocate at Doughty Street Chambers (London) and the Scottish Faculty of Advocates (Edinburgh) where he specialises in public international law and human rights. Muller is also currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts and is the UN Special Envoy to Syria in the Syrian peace talks. He has many years' experience of advising numerous international bodies, such as Humanitarian Dialogue (Geneva) and Inter-Mediate (London) on conflict resolution, mediation, confidence-building, ceasefires, power-sharing, humanitarian law, constitution-making and dialogue processes. Muller also co-founded Beyond Borders and the Delfina Foundation.

Mark Muller Londra merkezli Doughty Street Chambers Hukuk Bürosu'na ve Edinburg'daki İskoç Avukatlar Birliği'ne bağlı olarak çalışan tecrübeli bir hukukçudur. Uluslararası kamu hukuku ve insan hakları hukuku alanında uzman olan Muller, Afganistan, Libya, Irak ve Suriye gibi çeşitli çatışma alanlarında uzun seneler çatışma çözümü, arabuluculuk, çatışmasızlık ve iktidar paylaşımı konusunda danışmanlık hizmeti vermiştir. 2005'den bu yana İnsani Diyalog için Merkez (Centre for Humanitarian Dialogue), Çatışma Ötesi (Beyond Borders) ve Inter Mediate (Arabulucu) isimli kurumlara kıdemli danışmanlık yapmaktadır. Harvard Hukuk Fakültesi üyesi olan Muller bir dönem İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu başkanlığı ve Barolar Konseyi Hukukun Üstünlüğü Birimi başkanlığı görevlerini de yürütmüştür. Kültürel diyalog yoluyla barışı ve uluslararası anlayışı teşvik etme amacıyla İskoçya'da kurulan Sınırlar Ötesi (Beyond Borders) isimli oluşumun kurucusu olan Muller halen BM Siyasal İlişkiler Birimi bünyesindeki Arabulucular Destek Ekibinde Kıdemli Arabuluculuk Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

Avni Özgürel

Mehmet Avni Özgürel is a Turkish journalist, author and screenwriter. Having worked in several newspapers such as *Daily Sabah* and *Radikal*, Özgürel is currently the editor in chief of the daily *Yeni Birlik* and a TV programmer at TRT Haber. He is the screenwriter of the 2007 Turkish film, *Zincirbozan*, on the 1980 Turkish coup d'état, *Sultan Avrupa'da* (2009), on Sultan Abdülaziz's 1867 trip to Europe; and *Mahpeyker* (2010): *Kösem Sultan*, on Kösem Sultan. He is also the screenwriter and producer of 2014 Turkish film, *Darbe* (Coup), on the February 07, 2012 Turkish intelligence crisis. In 2013 he was appointed a member of the Wise Persons Committee in Turkey established by then Prime Minister Erdoğan.

Gazeteci-yazar Avni Özgürel, uzun yıllar Milliyet, Akşam, Sabah ve Radikal gibi çeşitli gazetelerde haber müdürlüğü ve köşe yazarlığı yaptı. 2013 yılında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir. 1980 darbesini konu eden belgesel film Zincirbozan (2007), Sultan Abdülaziz'in 1867'de Avrupa'ya yaptığı yolculuğu konu eden Sultan Avrupa'da (2009), Mahpeyker: Kösem Sultan (2010) ve 7 Şubat Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) operasyonunun anlatıldığı "Darbe" filmleri senaristliğini ve yapımcılığını üstlendiği projeler arasındadır. Özgürel, şu anda Yeni Birlik gazetesinin sahibi ve genel yayın yönetmenidir. Ayrıca TRT Haber'de program yapmaktadır.

Giles Portman

Giles Portman is an experienced British and EU diplomat, currently serving as the Head of the East Stratcon Task Force in the European External Action Service in Brussels since September 2015. Prior to this, Portman worked for 12 years on EU-Turkey relations as Chair of the EU enlargement working group that negotiated the opening of Turkey's EU accession negotiations in 2005, as deputy head of mission at the British Embassy in Ankara and as advisor, then head of division for Turkey at the European External Action Service. He has also served on diplomatic postings to the UN in New York and in Prague.

Giles Portman Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği bünyesinde faaliyet yürütmüş tecrübeli bir diplomattır. Birleşik Krallık Dışışleri Bakanlığı bünyesinde bakanlığın Brüksel, New York ve Prag broaları ile Ankara'daki Bykellik Misyon ekibinde görev yapmıştır. Avrupa Birliği'nin Dış Faaliyet Servisi Yüksek temsilcisine danışman olarak hizmet etmiş, daha sonra Avrupa Birliği'nin Türkiye ve Doğu Komşuluk Bölgeleri Birimi başkanlığına stratejik iletişim konusunda danışmanlık yapmıştır.

Prof. John Packer

Professor John Packer is Associate Professor of Law and Director of the Human Rights Research and Education Centre (HRREC) at the University of Ottawa in Canada. Prof. Packer has worked for inter-governmental organisations for over 20 years, including in Geneva for the UN High Commissioner for Refugees, the International Labour Organisation, and for the UN High Commissioner for Human Rights. From 1995 to 2004, Prof. Packer served as Senior Legal Adviser and then the first Director of the Office of the OSCE High Commissioner on National Minorities in The Hague. In 2012 – 2014, Prof. Packer was a Constitutions and Process Design Expert on the United Nation’s Standby Team of Mediation Experts attached to the Department of Political Affairs, advising in numerous peace processes and political transitions around the world focusing on conflict prevention and resolution, diversity management, constitutional and legal reform, and the protection of human rights.

Dr. John Packer Kanada’da Ottawa Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde doçent ve İnsan Hakları Araştırma ve Eğitim Merkezi (Human Rights Research and Education Centre) müdürüdür. 20 yıl boyunca Packer BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Çalışma Örgütü ve BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği gibi Cenevre’de bulunan hükümetler arası örgütlerde çalışmıştır. 1995’ten 2004’e kadar Lahey’de Packer Kıdemli Hukuk Danışmanı, ardından da Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği birinci müdürü olarak görev almıştır. 2012-2014 yıllarında Packer BM Arabuluculuk Uzmanlar Ekibi siyasi ilişkiler biriminde Anayasa ve Süreçlerin Tasarımı Uzmanı olarak yer aldı. Dünyadaki birçok barış süreci ve siyasi geçişler konusunda danışmanlık yapan Pecker, çatışma önleme ve çözümü, çeşitlilik yönetimi, anayasa ve hukuk reformları ve insan hakları korumasına odaklanmıştır.

Jonathan Powell

Jonathan Powell is the founder and CEO of Inter Mediate, an NGO devoted to conflict resolution around the world. In 2014, Powell was appointed by former Prime Minister David Cameron to be the UK's Special Envoy to Libya. He also served as Tony Blair's Chief of Staff in opposition from 1995 to 1997 and again as his Chief of Staff in Downing Street from 1997 to 2007. Prior to his involvement in British politics, Powell was the British Government's chief negotiator on Northern Ireland from 1997 to 2007 and played a key part in leading the peace negotiations and its implementation.

Ortadoğu, Latin Amerika ve Asya'da yaşanan atışmaların çözümü üzerine alışan ve devletten bağımsız arabuluculuk kurumu olan Birleşik Krallık merkezli Inter Mediate'in kurucusudur ve İcra Kurulu Başkanıdır. 2014 yılında Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron tarafından Libya konusunda Özel Temsilci olarak atanmıştır. 1995-2007 yılları arasında Birleşik Krallık eski Başbakanı Tony Blair kabinesinde Başbakanlık Personel Daire Başkanlığı görevinde bulunmuş, 1997 yılından itibaren Kuzey İrlanda sorununun çözümü için yapılan görüşmelere Britanya adına başmüzakereci olarak katılmıştır. 1978-79 yılları arasında BBC ve Granada TV için gazeteci olarak alışmış, 1979-1994 yılları arasında ise Britanya adına diplomatlık yapmıştır.

Sir Kieran Prendergast

Sir Kieran Prendergast is a former British diplomat who served as the Under-Secretary General for Political Affairs at the United Nations from 1997 to 2005 and as High Commissioner to Kenya from 1992 to 1995 and to Zimbabwe from 1989 to 1992. During his time at the UN, Prendergast stressed the human rights violations and ethnic cleansing that occurred during the War in Darfur and was involved in the 2004 Cyprus reunification negotiations. Since his retirement from the UN, he has conducted research at the Belfer Center for Science and International Affairs (United States) and is a member of the Advisory Council of Independent Diplomat (United States). Prendergast also holds a number of positions, including Chairman of the Anglo-Turkish Society, a Trustee of the Beit Trust, and Senior Adviser at the Centre for Humanitarian Dialogue.

Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı bünyesinde aralarında Kıbrıs, Türkiye, İsrail, Hollanda, Kenya ve ABD'de diplomat olarak çalışmıştır. Birleşik Krallık Dışişleri ve Milletler Topluluğu Bürosu'nun (Foreign and Commonwealth Office) Güney Afrika'daki Apartheid rejimi ve Namibya konularıyla ilgilenen birimine başkanlık etmiştir. Bir dönem BM Siyasal İlişkiler Biriminde Müsteşar olarak çalışmış, BM Genel Sekreteri'nin Barış ve Güvenlik konulu yönetim kurulu toplantılarının düzenleyiciliğini yapmış, Afganistan, Burundi, Kıbrıs, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Doğu Timor gibi bölgelerde barış çabalarına dahil olmuştur.

Rajesh Rai

Rajesh Rai was called to the Bar in 1993 with his areas of expertise including human rights law, immigration and asylum law, and public law. He has been treasurer of 1MCB Chambers (London) since 2015 and has also been a Director of an AIM-listed investment company where he led their renewable energy portfolio. Rai is a frequent lecturer on a wide variety of legal issues, including immigration and asylum law and freedom of experience (Bar of Armenia), minority linguistic rights (European Parliament), and women's and children's rights in areas of conflict (cross-border conference to NGOs working in Kurdish regions). He is also Founder Director of HIC, a community centred NGO based in Cameroon.

1993 yılında İngiltere ve Galler Barosu'na kaydolmuştur. İnsan Hakları Hukuku, Göçmenlik ve Sığınma Hakkı hukuku ile Kamu Hukuku temel uzmanlık alanlarıdır. Kamerun'daki HIC isimli sivil toplum örgütü ile Uganda'daki Human Energy isimli şirketin kurucusudur. Bir dönem The Joint Council for the Welfare of Immigrants – JCWI – (Göçmenlerin Refahı için Ortak Konsey) direktörlüğünü yapmıştır. Başta İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu adına olmak üzere uluslararası alanda özellikle Avrupa, Asya, Afrika, ABD ve Hindistan'da çok çeşitli hukuki konular üzerine seminerler ve dersler vermiştir.

Sir David Reddaway

Sir David Reddaway is a retired British diplomat currently serving as Chief Executive and Clerk of the Goldsmiths' Company in London. During his previous career in the Foreign and Commonwealth Office, he served as Ambassador to Turkey (2009-2014), Ambassador to Ireland (2006-2009), High Commissioner to Canada (2003-2006), UK Special Representative for Afghanistan (2002), and Charge d'Affaires in Iran (1990-1993). His other assignments were to Argentina, India, Spain, and Iran, where he was first posted during the Iranian Revolution.

Halen çeşitli özel şirket ve üniversitelere danışman, yönetim kurulu üyesi ve konsültasyon uzmanı olarak hizmet etmektedir. 2016 yılının Ocak ayından bu yana Londra Üniversitesi bünyesindeki Goldsmith Koleji'nde Konsey üyesi ve Goldsmith şirketinde yönetici katip olarak görev yapmaya başlamıştır. Bir dönem Birleşik Krallık adına Türkiye ve İrlanda Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak görev yapan Reddaway bu görevinden önce Birleşik Krallık adına Kanada'da Yüksek Misyon Temsilcisi, Afganistan'da Özel Temsilci, İran'da ise Diplomatik temsilci olarak görev yapmıştır. Bu görevlerinin yanı sıra İspanya, Arjantin, ve Hindistan'da diplomatik görevler üstlenmiştir.

Prof. Naomi Roht-Arriaza

Professor Naomi Roht-Arriaza is a Distinguished Professor of Law at the Hastings College of Law, University of California (San Francisco) and is renowned globally for her expertise in transitional justice, international human rights law, and international humanitarian law. She has extensive knowledge of, and experience in, post-conflict procedures in Latin America and Africa. Roht-Arriaza has contributed to the defence of human rights through legal and social counselling, her position as academic chair, and her published academic works.

Prof. Naomi Roht-Arriaza Amerika Birleşik Devletleri'nin San Francisco şehrindeki UC Hastings College of the Law isimli Hukuk okulunda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçiş Dönemi Adaleti, İnsan Hakları İhlalleri, Uluslararası Ceza Hukuku ve Küresel Çevre Sorunları gibi konular uzmanlık alanına girmektedir.

Prof. Dr. Mehmet Ufuk Uras

Mehmet Ufuk Uras is a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. He was previously a former leader of the now-defunct University Lecturers' Union (Öğretim Elemanları Sendikası) and was elected the chairman of Freedom and Solidarity Party in 1996. Ufuk resigned from the leadership after the 2002 general election. Ufuk ran a successful campaign as a "common candidate of the Left", standing on the independents' ticket, backed by Kurdish-based Democratic Society Party and several left-wing, environmentalist and pro-peace groups in the 2007 general election. He resigned from the Freedom and Solidarity Party on 19 June 2009. After the Democratic Society Party was dissolved in December 2009, he joined forces with the remaining Kurdish MPs in the Peace and Democracy Party group. On 25 November 2012, he became a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. Ufuk is a member of the Dialogue Group and is the writer of several books on Turkish politics.

Prof. Dr. Mehmet Ufuk Uras İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra, milletvekili seçilene kadar İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yardımcı doçent doktor olarak görev yapmıştır. 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinde İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili adayı olmuştur. Seçimlerin sonucunda %3,85 oranıyla yani 81.486 oy alarak İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili olarak 23. dönem meclisine girmiştir. Seçimler öncesinde liderliğinden ayrıldığı Özgürlük ve Dayanışma Partisi

(ÖDP) Genel başkanlığına 11 Şubat 2008’de yapılan 5. Olağan Kongresi’ni takiben geri dönmüştür. 17 Haziran 2009 tarihinde, partinin dar grupçu bir anlayışa kaydığı düşüncesi ve sol siyasetin daha geniş bir yelpazeye ulaşması iddiasıyla bir grup arkadaşıyla Özgürlük ve Dayanışma Partisi’nden istifa etmiştir. ÖDP’den ayrılışıyla birlikte Eşitlik ve Demokrasi Partisi kuruluş sürecine katılmıştır. DTP’nin 19 kişiye düşüp grupsuz kalmasından sonra, Kürt sorununun parlamentoda çözülmesi gerektiğini savunarak Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) grubuna katılmıştır. Ufuk Uras, seçim sürecinde, kuruluş çağrısını yaptığı Eşitlik ve Demokrasi Partisi’ne üye olmuştur. 25 Kasım 2012’de kurulan Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin kurucularındandır ve aynı zamanda PM üyesidir. Uras’ın çok sayıdaki yayınları arasında «ÖDP Söyleşileri», “İdeolojilerin Sonu mu?” (Marksist Araştırmaları Destek Ödülü), “Sezgiciliğin Sonu mu?”, “Başka Bir Siyaset Mümkün”, “Kurtuluş Savaşında Sol”, “Siyaset Yazıları” ve “Alternatif Siyaset Arayışları” “Sokaktan Parlamente’ye” “Söz Meclisten Dışarı” ve “Meclis Notları” adlı kitapları da bulunmaktadır.

Catherine Woollard

Catherine Woollard is the current Secretary General for ECRE, the European Council for Refugees and Exiles, a pan-European alliance of 96 NGOs protecting and advancing the rights of refugees, asylum seekers and displaced persons. Previously she served as the Director of the Brussels Office of Independent Diplomat, and from 2008 to 2014 she was the Executive Director of the European Peacebuilding Liaison Office (EPLO) – a Brussels-based network of not-for-profit organisations working on conflict prevention and peacebuilding. She also held the positions of Director of Policy, Communications and Comparative Learning at Conciliation Resources, Senior Programme Coordinator (South East Europe/CIS/Turkey) at Transparency International and Europe/Central Asia Programme Coordinator at Minority Rights Group International. Woollard has additionally worked as a consultant advising governments on anti-corruption and governance reform, as a lecturer in political science, teaching and researching on the EU and international politics, and for the UK civil service.

Catherine Woollard, Avrupa Mülteci ve Sürgünler Konseyi (ECRE) Genel Sekreteri'dir. ECRE, Avrupa ülkelerinin ittifakına dayalı ve uluslararası koruma alanında çalışan yaklaşık 96 sivil toplum kuruluşunun üye olduğu bir ağıdır. Geçmişte Bağımsız Diplomatlar Grubu'nun Brüksel Ofis Direktörü olarak çalışan Woollard 2008-2014 yılları arasında çatışmanın önlenmesi ve barışın inşası üzerine çalışan sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu bir ağ olan Avrupa Barış İnşası İrtibat Bürosu'nun direktörü olarak görev yapmıştır. Conciliation Resources'da Siyaset, İletişim ve Karşılaştırmalı Öğrenme Birimi Direktörü, Transparency International'da Güneydoğu Avrupa

ve Türkiye Kıdemli Program Koordinatörü, Minority Rights Group'da Avrupa ve Orta Asya Program Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Hükümetlere yolsuzluk konusunda danışmanlık hizmeti vermiş, akademisyen olarak Birleşik Krallık'taki kamu kurumu çalışanlarına siyaset bilimi, AB üzerine eğitim ve araştırma ve uluslararası politika alanlarında dersler vermiştir.

Prof. Dr. Sevtap Yokuş

Professor Dr Sevtap Yokuş is a Professor of Law at the University of Kemerburgaz, Istanbul, Turkey. She holds a PhD in Public Law from the Faculty of Law, Istanbul University, awarded in 1995 for her thesis which assessed the state of emergency regime in Turkey with reference to the European Convention on Human Rights. She is a widely published expert in the areas of Constitutional Law and Human Rights and has multiple years' experience of working as a university lecturer at undergraduate, postgraduate and doctoral level. She also has experience of working as a lawyer in the European Court of Human Rights. Since 2009 she has been contributing to the ongoing work to prepare a new constitution in Turkey.

Halen İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Doktora Programı bünyesinde başladığı doktorasını "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türkiye'de Olağanüstü Hal Rejimine Etkisi" başlıklı tezle 1995 yılında tamamlamıştır. Akademik görevi sırasında lisans, yüksek lisans ve doktora aşamasında dersler veren Prof. Dr. Yokuş özellikle Anayasa Hukuku ve İnsan hakları Hukuk alanında uzmanlaşmıştır. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda pratik avukatlık deneyimi de bulunmaktadır. 2009 yılından bu yana Türkiye çapında gerçekleşen yeni Anayasa çalışmalarına dair toplantılara katılmış, bu konuda hazırlanan taslak ve raporlara katkıda bulunmuştur.

11 Guilford Street
London WC1N 1DH
United Kingdom
+44 (0) 207 405 3835

info@democraticprogress.org
www.democraticprogress.org

 @DPI_UK

 DemocraticProgressInstitute